המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2141 י"א אלול תשל"ח, 13.9.78 שנה 42

העולם הזה

תעלומת קמפ דיוויד

תשקיף

הממשלה קיבלה

סקירת עיתונות

ישיבת הממשלה השבוע, שבה קיבלה הממשלה כביכול דיווח מפי ממלא־מקום ראש־הממשלה ייגאל ידין על מהלך הדיונים בקמפ־דייויד הפכה מהתלה.

ידין היה אמור למסור לשרים את פרטי הדו"ח שמסר לו ראש־הממשלה מנחם בגין טלפונית ממחנה־דויד, אולם לא היתה בו אפילו מילה אחת נוספת על מה שפורסם באמצעי־התיקשורת.

בתום הישיבה התלוצץ אחד השרים: „ידין מסר לנו סקירת עיתונות."

ה„בומים" –

של הסורים

אין אמת בידיעות ששודרו, גם בטלוויזיה, כאילו סמו מטוסי חיל־האוויר של ישראל בשבוע האחרון מעל לביירות ועשו „בומים" כדי להרתיע את הסורים מלחדש את התקפותיהם על רבעי הנוצרים.

מסתבר כי המטוסים שטסו מעל ביירות היו מטוסים סוריים, שנחשבו בטעות על־ידי התושבים כמטוסי צה"ל.

צה"ל הפסיק, למעשה, את הטיסות מעל לבנון כתוצאה מלחץ אמריקאי לקראת ועידת מחנה־דויד. הפסקת הטיסות יצרה חלל, שהסורים מיהרו למלאו על־ידי החדרת מטוסיהם למרחב האווירי של לבנון, ופיטרול אווירי שוטף מעליה.

גונן צפוי למישפט

אחת ההחלטות הראשונות שיהיה על היועץ־המישפטי החדש לממשלה לקבל, קשורה בהתבטאויותיו של אלוף (מיל.) שמואל („גורודיש") גונן, כלפי מסקנות ועדת אגרנט וכמה מחבריה בראיון שהעניק לירחון מוניטין.

אם קיווה גורודיש כי בעיקבות התבטאויותיו החריפות יוגש נגדו, על־ידי אחד מחברי הוועדה שנפגעו, מישפט על הוצאת לשון־הרע, שיאפשר לו לצאת למערכה מישפטית על טיהור שמו שהוכתם לדעתו בידי הוועדה, צפויה לו אכזבה. אם תגיע הפרשה לבית־המישפט, היא עלולה להגיע בצורה אחרת.

היועץ־המישפטי התבקש לבדוק אם אין מקום להעמיד את גונן ואת כתב־העת שפירסם את דבריו, לדין על ביזיון בית־המישפט.

אם יחליט היועץ־המישפטי בחיוב על כך, לא יוכל גונן לפרוש במישפט כזה את פרטי שיקוליו והחלטותיו כאלוף פיקוד־הדרום, במילחמת יום־הכיפורים.

רופאים יואשמו

בהר"גה

התביעה הכללית בתל־אביב מסיימת בימים אלה את הכנסת כתב־האישום נגד רופאי בית־החולים בכפר־סבא. נראה כי כתב־האישום עתיד להיות אחד החמורים ביותר מסוגו שהוגשו עד היום נגד רופאים בארץ.

התביעה מבקשת, ככל הנראה, להאשים את הרופאים בהריגה ונראה כי זה יהיה סעיף־האישום העיקרי.

סעיפים אחרים שבהם יואשמו הנאשמים בפרשה, יהיו קבלת דבר במירמה והונאה. נראה כי בשל רגישותן של אחדות מהעובדות הקשורות בפרשה, ייערך חלק מהמישפט בדלתיים סגורות.

צ'יצ' מבקש לחבוע

את ח"כ פלאטו

ראש עיריית תל־אביב שלמה („צ'יצ'") להט פנה ליועץ־המישפטי־לממשלה, בבקשה לבדוק אם יש מקום לבקש את הסרת חסינותו של ח"כ שמואל פלאטו־שרון, כדי שיוכל לתבעו דין עד פרשת ההקלטות, כביכול, של שיחותיו עימו שבהן ביקש ממנו צ'יצ', כביכול, תרומה בסך מיליון ל"י למסע הבחירות שלו.

אחרי שפרשת ההקלטות פורסמה בהעולם הזה, הכחיש צ'יצ' בתוקף כאילו פנה בצורה כלשהי לפלאטו, על־מנת לבקש ממנו תרומה כלשהי למערכת הבחירות שלו. צ'יצ', הסבור כי מקור המידע קשור בפלאטו, מבקש להביא את הפרשה לבירור מישפטי כדי להוכיח שלא היו דברים מעולם.

האיזון של רות קרטר

בתום ביקורה בישראל, החליטה אחותו של הנשיא האמריקאי רות קארטר, כי מנהיגי מדינות־ערב

ההגנה „שייכת"

לאצ"ל

השר־ללא־תיק לשעבר בממשלת המערך, ישראל גלילי, גילה השבוע פרט מאוד שידעתו מצביע על ניסיון לשיכתוב ההיסטוריה. לטענת גלילי, הופיע באחרונה בבריטניה לכסיקון בינלאומי לענייני צבא וביטחון. במי קום שבו היה צריך להופיע בלכסיקון זה הערך „הגנה", נכתב: „ראה ערך אצ"ל".

עלולים להיפגע מכך שמצאה לנכון לערוך מסע צלייניות בישראל מבלי לבקר במדינות ערב. **בניגוד לתוכניתה המקורית היא יצאה מישראל לירדן, שם תנסה להיפגש עם המלך חוסיין, ומשם תצא לביקור שלא תוכנן מראש – למצריים.**

עיסקת ה„אייר־באס"

בספק

החלטת מועצת המנהלים של אל־על, לרכוש עבור החברה שני מטוסי איירבאס המיוצרים על־ידי חברה משותפת לגרמניה וצרפת, עלולה להיתקל בקשיים.

חברות ייצור המטוסים האמריקאיות הפעילו, בשבועות האחרונים, לחץ כבד על ישראל להימנע מרכישת מטוסים אלה, ולרכוש עבור „אל־על" מטוסים נוספים בתעשייה האמריקאית.

לחץ זה עשוי לקבל ביטוי בישיבת ועדת הכספים, שתתכנס בשבוע הבא לשם אישור החלטת אל־על.

חעשייה ושמה עיתונים

שלושה מעיתוני ישראל קשורים, אם כי בצורה עקיפה, בהתאחדות בעלי־התעשייה, וכתוצאה מכך מוגדרים למעשה המו"לים שלהם כתעשיינים. בעלי הארץ, ידיעות אחרונות ומעריב, חברים בהתאחדות התעשיינים כבעלי בתי־הדפוס של עיתונים אלה. כתוצאה מכך הם גם חברים בקרן הביטוח למעסיקים, שבה משתתפים 1108 מיפעלים, המבטחת את חברי התאחדות התעשיינים מפני אובדן ימי העבודה של 130 אלף שכירי התעשיינים.

על־פי תקנות קרן הביטוח, מקבלים בעלי העיתונים פיצוי בגובה של 75 אחוז משכרו של כל פועל דפוס כשפורצת שביתה במיפעל, וזאת במידה שהשביתה אינה אורכת יותר מחודשיים ימים.

כתוצאה מכך מסתבר, כי היומון „הארץ" קיבל פיצוי מקרן הביטוח של התעשיינים עבור השביתות הרבות שפרצו בדפוס ובעיתון בשנה האחרונה, אולם רק עבור אובדן ימי העבודה של פועלי הדפוס.

ייתכן שאיגוד עיתונאי ישראל יתבקש להחליט אם עובדת חברותו של בעל דפוס הארץ, גרשום שוקן בהתאחדות התעשיינים אינה פוגעת באובייקטיוויות העיתון בדיווחיו על עניינים הקשורים בהתאחדות זו.

130 אלף ל"י למכבי

קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב זכתה לא רק בניצחון יוקרה על אלופת הליגה המיקצוענית של ארצות־הברית, הוושינגטון בולטס, אלא גם במענק כספי נאה בעיקבות ניצחונה.

הוועד האמריקאי למען הספורט בישראל, שיזם את מישחק־הראווה, העניק למכבי מהכנסות המישחק 5000 דולר, ועוד 40 אלף ל"י כהוצאות הכנה למישחק.

בנוסף קיבלה מכבי סכום חד־פעמי בסך כמה עשרות אלפי ל"י מחברת עלית, שבחסותה מופיעה הקבוצה במישחקי הליגה. על פי ההסכם עם עלית מקבלת מכבי סכום כסף עבור הופעותיה במישחקי גביע אירופה בחולצות הנושאות את השם עלית, כיוון שמישחקים אלה משודרים בטלוויזיה.

מאחר שבהסכם לא נכרך שידור טלוויזיה של מישחק ידידותי נגד קבוצה מיקצוענית, זכתה מכבי במענק נוסף עבור שידור מישחק זה.

הבורסה

הישמר מ„נייר חדרה"

המגמה המעורבת בשוק המניות בימים האחרונים מצביעה, אולי, על כך שהתנהגות המשקיעים קשורה בציפיותיהם לתוצאות ועידת מחנה־דויד. האופטימים רוכשים, הפסימים מוכרים, והרוב מתחפר בעמדות המתנה.

כדאי להיזהר מהיתיפעם למסע האופטימיות שעורכים חוגים מסויימים סביב מניות „מיפעלי נייר חדרה".

המיפעל עומד לרכוש מכונת־ענק בסכום של 230 מיליון ל"י. בתוכנית ההשקעה שהגיש המיפעל לבנק לפיתוח התעשייה, הוא מסתמך על תחזית ייצוא גם למדינות שכנות (למיקרה שיפרוץ השלום).

ייעוד המכונה החדשה הוא לייצר בעיקר מימחטות־נייר, מתוך כוונה לבזוע את שאר המתחרים בענף זה.

אולם כדאי לזכור מה אירע למיפעל אחרי שהשקיע במכונה גדולה קודמת — הוא נקלע לקשיים, נאלץ לפנות לעזרת הממשלה. הקשיים, שנמשכו תקופה ארוכה הסתיימו רק לפני כשנה. משום כך, כדאי להיזהר.

חיילי האו"ם

כתיירים

הסיכום האופטימי שפורסם באחרונה על־ידי משרד התעשייה, המיסחר והתיירות בדבר הגידול שחל, כביכול, בשנה האחרונה בתנועת התיירות לישראל אינו מדוייק. מסתבר כי סיכום מספר התיירים שנכנסו לישראל בשנה האחרונה כולל גם את כניסותיהם לארץ של חיילי האו"ם המשרתים בכוח־החירום בלבנון, וי מרכיב לבטל את הוספותיהם בישראל. כל כניסה כזאת של חייל או"ם מלבנון לארץ מוגדרת כביקור של תייר. בצורה כזו נוספו רבבות „תיירים" לרשימת התיירים שבאו השנה לישראל.

HMK 70

מגבר 2×20 וואט R.M.S
פטיפון חצי אוטומטי
טעם ראש מגנטי
טיונר FM/AM/LW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"

HMK 55

מגבר 2×18 וואט R.M.S
פטיפון אוטומטי
טעם ראש מגנטי
טיונר FM/MW/LW/SW סטריאו
טייפ קסטות "DOLBY"

HMK 419

מגבר 2×15 וואט R.M.S
פטיפון אוטומטי
טעם ראש קרמי
טיונר FM/MW/SW1/SW2 סטריאו
טייפ קסטות סטריאו

"IT'S A SONY."

דעו לראות ולשמוע מוסיקה באולמי התצוגה של סוני תל אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם 9, טל. 5 24 31

שאל כל אחד..

העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אבי־גדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ • העורך הראשי אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה.

נדמה שאף לא אחד מנשיאי ישראל — להוציא אולי את הנשיא הראשון חיים וייצמן — הצליח לזכות במידה כה רחבה של אהדה, חיבה ופופולאריות, מצד כל שדרות העם, כמו הנשיא יצחק נבון. עם חלוף מאה ימי כהונתו הראשונים בנשיאות, מימש יצחק נבון רבות מהתקוות שתלו בו. הוא הפך לסמל מלכד של האומה, מעבר לניגודים עדתיים ולהבדלי השקפות פוליטיות.

תוך זמן קצר הצליח יצחק נבון בתבונתו, רגישותו והקסם האישי שלו, להעניק מימד חדש למוסד הנשיאות, למרות שמבחינה מהותית טרם השתנה תוכנו של מוסד זה. לנו, בעתון זה, היתה סיבה מיוחדת לשמוח על כך. העולם הזה ראה ביצחק נבון מועמד טבעי לתפקיד הייצוגי הרם, עוד כשעלתה מועמדותו בפעם הראשונה לפני חמש שנים, בוויכוח הפנימי שניטש במפלגת העבודה, ונפלה בגלל התנגדותה של גולדה מאיר.

מתוך היכרות את האיש ותכונותיו ומתוך הקשר שהיה להעולם הזה עם רעייתו, אופירה ארז, עוד בטרם הפכה לגברת נבון, תמכנו ללא סייג בבחירתו כאשר עלתה מועמדותו לתפקיד בלחץ דעת־הקהל. על יצחק נבון ניתן לומר ללא ערעור, שהוא נבחר לתפקידו על ידי העם ולא בידי עסקני מיפלגות המונעים על ידי שיקולים פוליטיים צרים.

במאת הימים של כהונתו כנשיא, כך נראה, לא נכשל נבון אפילו פעם אחת בהתבטאות לא מוצלחת או במעשה חריג וצורם, שאיפיינו כמה מאלה שכיהנו בתפקיד זה לפניו, ופגעו לא מעט בתדמיתו של מוסד הנשיאות.

משום כך, הופתענו לקבל השבוע מכתב מאחת מקוראות העתון, בו נמתחה ביקורת לא רק על הנשיא אלא גם על יחסו של העולם הזה כלפי הזוג הנשיאותי. כותבת המכתב, המקורבת לבית־הנשיא, ביקשה להשאר בעילום־שם ולהציג אותה כ„אזרחי תאלמונית". אנו מכבדים את בקשתה זו תוך פירסום מכתבה כלשונו.

■ ■ ■

כותבת „האזרחית" במכתבה ל„העולם הזה":

כקוראה ותיקה, המעריכה מאוד את עתונכם וכאזרחית, נדהמתי לקרוא ב־גיליון השבוע (העולם הזה 2139) במדור אנשים את הפיסקה העוסקת בנשיא המדינה ורעייתו.

אכן, לאורך כל הדרך מורגשת הסימפטיה הרבה שאתם רוחשים לזוג, ובצדק, אולם מכם אני מצפה למידה של ביקורת גם לגבי האנשים היותר מקובלים עליכם, שאם לא כן תיפגם אמינותכם הידועה.

לענייננו: צרמה את אוזני ההערה ש־פירסמתם כי „הנשיא יצחק נבון הוכיח השבוע בפעם נוספת כי אין בכוונתו לי־התנהג כמורם מעם." אכן עממיותם של בני־הזוג הפכה כמעט למיתוס. אולם האם בדקתם לאחרונה מה עושה הזוג הנשיאותי בתל־אביב?

כנראה שלא. זה למעלה משבועיים נו־פשת המשפחה הנשיאותית, כולל ילדיהם, המטפלת, הנהגים ואנשי־האבטחה שלהם, בבתי־מלון בארץ, כשאת השבועיים האחרונים הם מבלים בסוויטת היוקרה המלכותית במלון הילטון בתל־אביב על כל הכרוך בכך. לא די בכך. לשם הם הגיעו לאחר שבילו כמה ימים וכמה סופי־שבוע במלון השרון בהרצליה ובימים אלה עברו למלון דן בקיסריה לסיום החופשה, שבקצב זה תימשך בוודאי עד אחרי מועדי ישראל.

אינני ממעוררי־השערוריות המקצועיים גם לא רודפת פירסום (אינני חברת־כנסת) ולכן גם איני רוצה בפירסום שמי. אולם לא יכולתי לעבור בשתיקה על הפיסקה שפירסמתם, כי במקום בו מצויינת צניעות יתרה אי אפשר להתעלם מהיפוכה.

מדוע למד הזוג נבון כל כך מהר את הדברים השליליים והפגמים הכרוכים בעמדה ובמעמד החדש? הדבר מטריד אותי שוב ושוב ואינני מוכנה לאכול את „הצניעות" מבלי לבדקה היטב היטב — תכונה שלמדתי גם מכם, לשמחתי.

כתבתי את הדברים מתוך כאב מסויים ואני מקווה שהם יתקבלו באותה רוח. לי־אי־הדיוקים שלכם בנושא זה מותר גם להוסיף את העובדה כי עדיין לא הושלמה בניית מיגרש־המישחקים בבית־הנשיא — לא הקרוסלה גם לא המיגלשה, כך שילדי השכונות בירושלים עדיין אינם זוכים לשחק בגן־השעשועים הנשיאותי. מי יודע אם יספיקו לעשות זאת בטרם יבואו הגשמים, לפי קצב העדרותם של הנבונים ממישכן־נשיאי־ישראל וסקר בתי־המלון שהם עורכים.

נ.ב.

לשם הסקרנות בלבד, אולי כדאי לבדוק את סך כל החשבונות של חופשת בני משפחת הנשיא ובני לוויתם ולראות מה יכול היה משרד־הסעד לעשות בסכום אשר כזה או אחר ארגוני־מתנדבים, עיריית ירושלים, ואפילו צה"ל — רחמנא ליצלן.

עד כאן מכתבה של „האזרחית".

■ ■ ■

כותבת המכתב למערכת לא פירטה כלפי מה בדיוק מופנית ביקורתה.

זכותם של בני משפחת הנשיא לצאת לחופשת־קייץ, ככל משפחת אזרחים אחרת במדינה, אינה מוטלת בספק. גם הסיבות שהם ביכרו לבלות את ימי חופשותיהם בבתי־מלון בארץ — ולא כפי שעושים מרבית הנופשים הישראליים היוצאים לסיורים בחו"ל — מדברת גם היא בזכותם.

אבל אם הבננו נכון את טענתה של הכותבת, המשתמעת מבין השורות, הרי שהיא מכוונת כלפי מה שנראה בעיניה כביזבוז צורם עיניים הכרוך באירוח כל פמליית בית־הנשיא ומאבטחיו במלונות־פאר יקרים — דבר העומד בניגוד לתדמית הצניעות והעממיות האופפת את משפחה הנשיאותית.

ביקשנו לברר את אמיתות העובדות הכלולות במכתבה של הקוראה עלומת־השם. דובר בית־הנשיא, יצחק אגסי, אישר אותן.

לנשיא־המדינה מגיעה חופשה של חודש ימים בשנה, הסביר אגסי. הוא אינו חייב לקחת אותה בבת־אחת. גם חובותיו ותפקידיו אינם מאפשרים לו תמיד לצאת לחופשה של חודש רצוף. משום כך „לוקחים כמה ימים כאן וכמה ימים שם." נכון, הנשיא, רעייתו וילדיהם, בילו השנה את חופשת הקייץ המפוצלת שלהם במלונות דן קיסריה, בהרצליה והילטון בתל־אביב. אבל זה הנוהג המקובל. לא רק לגבי אלה שכיהנו בכהונת הנשיא אלא גם לגבי שרי ממשלה.

באשר להוצאות הכרוכות בכך, הרי שגם אלה לא חרגו, לדברי אגסי, „מהגורמה המקובלת הרגילה." מסתבר כי עבור ראשי המדינה יש תעריף מוזל מיוחד במלונות־הפאר של ישראל ועל פי הסדר מיוחד עם הממשלה הם נהנים ממחירים, הנופלים בהרבה מהמחירים הנדרשים במקומות אלה מאזרחים רגילים או תיירים.

באשר לאירוחם של אנשי פמליית הנשיא, כמו הנהג, המטפלת, או אנשי־האבטחה — אין אפשרות, מבחינה בטחונית, לארח אותם בעת חופשת הנשיא בנפרד. „אבל זוהי כבר בעיה של המישטרה ומערכת־הביטחון," הרגיע אגסי. „קיימת בעיה בטחונית והנשיא לא יכול לצאת לחופשה לכל מקום."

התבקשנו להשתכנע כי לא היה שום חריג מ„הנורמה" ומהמקובל בבילוי חופשת־הקייץ של משפחת הנשיא. גם דוד בן־גוריון, רבו ומורו של יצחק נבון, נהג לבלות את חופשותיו, בתקופת כהונתו כראש־ממשלה, במלונות כמו השרון בהרצליה או גלי־כינרת בטבריה ואיש לא ראה בכך מותרות או פגיעה בתדמיתו כאדם צנוע ומסתפק במועט.

צריך לקוות, שכותבת מכתב־הביקורת אינה מערערת על זכותו של הנשיא לצאת לחופשה, כמו כל אזרח אחר במדינה. היא גם לא ציינה במכתבה איזו צורת חופשה, או מקום חופשה, היו מניחים את דעתה ועולים בקנה אחד עם מה שמכונה בפיה „מיתוס העממיות" של הנשיא. יחד עם זאת ניתן להבין את רוח ביקורתה.

נשיא שהחל את כהונתו בביקור הפגנתי בישוב־ספר בגבול הצפון ובשהייה לילה בבית אחד המתיישבים במושב־ספר אחר שם, יצר ציפיות, שלמרות המיגבלות הסמכותיות שבתפקידו, הוא ינצל את מעמדו לקביעת נורמות התנהגותיות חדשות לי־מנהיגי המדינה. ייתכן שציפיות אלה הן הגורמות אכזבה לאותם אזרחים שאינם יכולים להרשות לעצמם בילוי חופשה בהילטון בתל־אביב או בדן קיסריה.

■ ■ ■

ככל פעם שממשמשים ובאים הימים הנוראים וקרב מועד תחילתה של שנה חדשה, מזדרזים הוותיקים שבין קוראי העולם הזה להציע למערכת מועמדים לתואר איש־השנה.

גיליון ראש־השנה של העולם הזה, בו מתפרסמת כתבת־הענק על מי שנבחר על ידי המערכת כאיש־השנה של השנה שחלפה, הפך מזה שנים למושג בעתונות הישראלית. הבחירה אינה מצטמצמת רק לאיש־השנה עצמו. היא מקיפה גם את האנשים שבלטו בשנה האחרונה בשטחי החיים והיצירה השונים במדינה. לשם כך, נעזרים עורכי העולם הזה ביועצים רבים, מומחים בעליהם, המכירים מקרוב את המתרחש בכל אחד מתחומי הבחירה. אלה הם אנשי־מדע ורופאים, עתונאים ואמנים, מדינאים ומבקרים, אשר יש למערכת זו את היסוד להאמין כי הינם ברי־סמכא ובלתי משוחדים.

בסופו של התהליך, המתחיל שבועות מספר לפני תום השנה היהודית, נשארת הבחירה האחרונה בידי עורכי העולם הזה עקרון אחד מונח ביסודה: איש־השנה חייב להיות אדם שעמד במרכז המאורע החשוב ביותר של השנה, אם לטוב ואם לרע, ושלאישיותו ופעילותו היתה השלכה על חייהם של אזרחי המדינה. אותו עקרון חל על אנשי־השנה במקצועות השונים, איש איש בשטחו.

למרות זאת, נוהגים מדי שנה קוראים להעלות רעיונות והצעות משלהם לגבי המועמדים הנראים להם כראויים לבחירה. אנו מעניקים להצעות אלה את מלוא תשומת־הלב. לפעמים יש בהן כדי להפנות את הזרקור לעבר דמות שנשתכחה, או שתרומתה בשיטחה לא זכתה בפירסום הולם, והיא ראויה לציון במיסגרת סקירת אנשי־השנה. יש קוראים שהצעות המועמדים שלהם אינן אלא משחק ניחושים שנועד לגלות אם קלעו לדעת המערכת.

כך או כך, לא נותר עוד זמן רב עד להופעת גיליון איש־השנה. קוראים, המבקשים לתרום את תרומתם לקראת הכרעה הסופית בבחירת אנשי־השנה, יוכלו להשתתף בכך עוד בשבוע הקרוב בלבד. הם מוזמנים לעשות זאת. גם אם לא ייבחרו מועמדיהם על ידי המערכת, מאלף תמיד להשוות את בחירת המערכת עם זו של הקוראים.

הזוג הנשיאותי אופירה ויצחק נבון
הצניעות מחייבת

יש תיירים המגלים את ישראל דרך בירה מכבי.

ירושלים. בתי אבן. סליתות לבנות. קולות השוק ואויר שכולו אוירה. יריים מגישות שוב ושוב כוסות שהקצף עולה בהן על גדותיו.

את בירה מכבי ואת ירושלים אוהבים כאן בשבע שפות. כי לטעם של בירה טובה וקרה אין לאום ואין גבולות.

יש תיירים המגלים את ישראל דרך בירה מכבי. ויש ישראלים המכירים דרכה את העולם.

maccabee
בירה בינלאומית

גם באפריקה המשוונית ערך רב ל"אשראית"

"אשראית" — כרטיס הכסף הבינלאומי של בנק דיסקונט, "אשראית" — הפותחת בפניך דלתות בישראל וברחבי העולם ומתקבלת, במקום כסף מזומן, במאות אלפי בתי עסק, ב-155 מדינות.

"אשראית" — חוסכת ממך את הצורך לשאת מזומנים, מעניקה לך אשראי ללא ריבית, אמון ויוקרה. לכן — כשאתה בישראל, או כשאתה יוצא אל העולם הגדול, שא עמך את "אשראית", כרטיס הכסף של דיסקונט.

היכנס לאחד מ-225 סניפי קבוצת בנק דיסקונט ושאל על "אשראית".

טוב לעבוד עם

בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

עם כל הכבוד: לא!

אור אדום

פרק שני בסידרה

כלפי פוליטיקאי בישראל מדבר על נביאי ישראל. „רוח נביאי ישראל" מופיעה עד בוש בהצהרות, בנאומים ובהחלטות חגיגיות.

אך מה היה קורה אילו אחת מאותן דמויות מחוספסות היתה מופיעה בזירה הישראלית, בדמות בשר ודם?

אין ספק: כתי־המישפט היו עובדים שעות נוספות, כדי לטפל במכול התביעות הפליליות והאזרחיות נגדה, על פי החוק לאיסור לישון־הרע.

● מי רצח? מי ירוש?

לפי ההעדות על דעתי את פרטי התיק הפלילי מדינת ישראל נ. אליהו התשבי. **וכאשר השמיע מר התשבי את הדיבה החמורה „הרצחת וגם ירשת?" — איזו הוכחות היו מצויות בידיו?**

הנה טען הנאשם כי הוד מלכותו חמד את כרמו של אחד, נבות היזרעאלי — אדם שהורשע כחוק ונדון למוות כדין. האם יש הוכחות לטענה? אלה?

הנאשם העליל על הוד מלכותה שהיא ביימה אישום־שווא. הוא העליל על שני עדים — „בני בליעל" בלשונו הידועה־לשימצה — שהם מסרו עדות־שקר. הוא השמיץ את הרשות השיפוטית, כאילו לקחה חלק במזימה לביצוע רצח במסווה מישפטי.

לנאשם לא היה שמץ של ראייה קבילה לכל ההשמצות האלה. הוא הסתמך על רכילות מרושעת, שמועות־כזב, תעמולה אופוויציונית מפוברקת ועדויות־שמיעה. מכל אלה בישל מירקחת שכל־כולה לשון־הרע, השמצה, הסתה ועלילה. כדי למצות את הדין נגדו, יש לגזור עליו עונש־מאסר מירבי, וקנס של מאה ריבוא שקלים.

הדבר דרוש לא רק כדי לגמול לו על מעשיו הנפשעים כשלעצמם, אלא גם כדי להרתיע שקרנים אחרים מסוגו, המבאישים את ריחה של הנבואה בישראל, אשר רוב העוסקים בה אנשים מהוגנים, המסורים למלך ולרעייתו, והמכבדים את מוסדות השילטון והשיפוט.

האם יש צורך בציטוט הבריהם הכוטים של השופטים המחוזיים, שישבו בדין? האם עיינו להזכיר את פסק־הדין הנוקב של בית־המישפט העליון, שחגדיר את הנביא כ„איש מסוכן, שארלטאן שקוף, אדם שמניעיו מפוקפקים ושיטותיו ראויות לכך גינוי," תוך ציון כי יש להחמיר את עונשו בשל „התיימרותו הנלוזה לדבר בשם אלוהי ישראל"?

הנאשם ירמיהו בן־חלקיהו
פסק־דין מוות, כחוק

תשומת־לב, להרתיע את המימסד, לעודד את כוחות התיקון והשינוי. הם לא נזהרו בדבריהם. הם לא סלדו מהגזמות. הם לא הקפידו על עובדות ולא אספו הוכחות. הם העדיפו את מהלומת־הפטיש על פני דקירת המחט.

היתה קיימת חלוקת־עבודה טבעית: המלכים משלו, הנהיגו את העם והלכו בראש הצבא, ואילו הנביאים מתחו ביקורת מתמדת על המלכים, כדי למנוע בעדם מלנצל לרעה את עוצמתם.

המלכים והנביאים שנאו זה את זה, בדרך כלל. המלך אחאב ואליהו הנביא אכן האמינו שניהם שהשני הוא עוכר־ישראל. למעשה פעלו שניהם למען העם, איש־איש על פי דרכו, והאיזון ביניהם הבטיח את תקינות המישטר.

● מלך, נביא, עיתונאי

אין אלה, בעיני, הירהורים היסטוריוסופיים. לדעתי, העיתונאי המודרני ממלא תפקיד דומה לזה של הנביא בימי קדם.

קשה, כמובן, להשוות את הנביא, שהטיף לקומץ עוברי־אורח בשער העיר, ושסמך על מחוות דרמתיות כדי להבטיח את הפצת דבריו, לעיתונאי בחברה המודרנית, ההמונית, החילונית, שמכבש־הדפוס מביא את דבריו אל מאות אלפים ומיליונים.

אך העיתונאי במיטבו דומה לנביא במיטבו (והרי מרבית הנביאים נשכחו, כשם שמרבית העיתונאים נשכחים). הוא מותח ביקורת חסרת־רחמנות ובלתי־נלאית על מוסדות השילטון, מונע התנשאות והפקרות, רב את ריבם של אלמנות ויתומים. הוא חושף עובדות, מטיף למידות טובות, מוכיח בשער.

אין פירוש הדבר שהוא בהכרח איש סימפאטי. אך גם רוב הנביאים אינם מצטיירים בעינינו כאנשים אהודים, דווקא. מן הספרים מסתבר כי המימסד שנא את רוב הנביאים הידועים, וכי בעלי־השררה היו מוכנים בכל עת לסתום את פיהם, לרצחם או לגרשם.

העימות המודרני בין הפוליטיקאי והעיתונאי הוא מהדורה חדשה לריב ההיסטורי בין המלך והנביא. הוא בלתי־נמנע.

העיתונאי מבקר את הפוליטיקאי, ממאיס עליו את החיים, חושף את מעשיו הרעים, מותח ביקורת על שגיאותיו ומחדליו — ולא תמיד בצדק. אין פוליטיקאי אחד בעולם ובישראל שאינו משוכנע כי העיתונות רודפת אותו בזדון, משמיצה אותו בלי הרף, מעלילה עליו עלילות־שווא. ומכיוון שהפוליטיקאים מחזיקים בידיהם את מוסדות החקיקה, הם מתפתים תמיד לחוקק חוקים שיסתמו את פי העיתונות — לפעמים חוקים גסים לדיכוי חופש־העיתונות, לפעמים חוקים עדינים המפעילים לחצים נפשיים ופיסיים מתוחכמים על העיתונאי והעיתון.

אבות הדמוקרטיה המודרנית ידעו זאת, ועל כן יצרו את המכשיר המגביל את הפוליטיקאי במילחמתו בעיתונות: החוקה. מנסחי החוקה האמריקאית, על תיקוניה, הבינו כי לעיתים קרובות ניתן למצוא רוב בפרלמנט לחקיקת חוק לסתימת־הפה. לכן יצרו מצב חוקתי, שאינו מאפשר גם לרוב לפגוע בחופש־העיתונות.

במדינות אחרות, שבהן אין חוקה כה חזקה ויעילה, מבטיחים המסורת הדמוק־

(המשך בעמוד 62)

הנאשם אליהו התשבי
היכן ההוכחות?

גם תיקיהם של ירמיהו בן־חילקיהו, עמוס הנוקד ואחרים ראויים לעיון. הנאשם בן־חילקיהו נדון, כזכור, למוות מרעב בבור־הטיט בעוון בגידה, אחרי שהפיץ כל ימיו דברי־דיבה כוללניים על ראשי המדינה, מבלי להביא לכך שמץ של ראיות. ואילו הנאשם עמוס, שהטיח האשמות חמורות ביותר בנשות השרים („פרות הבשן"), לא יכול היה גם הוא לבסס אותן במסכת של עובדות מפורטות, כפי שמעיד ספרו.

כל חבורת הנביאים, הגדולים והקטנים, היו משמיצים מיקצועיים חסרי־תקנה. בער בהם זעם קדוש. הם התריעו נגד גדולי הארץ, מלכים ושרים, מבלי לדקדק בעובדות קטנות. הם לא הבחינו בין ראיות קבילות ובלתי־קבילות.

איש מהם לא היה מחזיק מעמד במישפט על פי החוק לאיסור לשון־הרע. בימינו, היו מביאים את ימיהם במאסר חוקי, אם לא בכורות של טיט.

מדוע עשו כן? הם ראו את השחיתות וההסתאבות, שהרקיבה את בניין החברה מבפנים. הם הבינו כי עליהם להרים את הקול — פשוטו כמשמעו — כדי לעורר

מכתבים

איש־השנה

אומנם ידוע לי כי אינכם נוהגים לבחור שנה אחר שנה את אותו האדם כאיש־השנה, אבל נידמה לי שהשנה לא תהיה לכם ברירה: איש־השנה תשל"ח הוא מי שהיה איש־השנה תשל"ז — מנחם בגין. שום אדם לא השפיע יותר ממנו על חיי אזרחי ישראל השנה.

אירן ברטלר, רמת־גן

מציע לכם לבחור כאיש־השנה את עו"ד הדין המנוח ארווין שימרון, מי שעמד בראש הוועדה לחקירת־הפשע המאורגן.

צבי פישמן, רחובות

...ח"כ שמואל פלאטו־שרון, שהצליח להוריד את מרבית פרנסי הציבור שלנו לרמתו המוסרית.

ע. מישורי, תל־אביב

● ● ●

קצה קרחון השלום

לאחרונה יצאו כלי־התיקשורת ההמוניות חוצץ נגד ביטויים, תוכניות וקבוצות „שמאלניות", רחמנא ליצלן, כמו תנועת שלום־עכשיו, קבוצת מאה הקציניים, והפרופסור רענן וייץ, שהציע להקים מדינה פלסטינית. כל אלה הם רק קצה הקרחון של מאות ואלפי ישראליות וישראלים, הניצבים מאחרי השקפות אלה, ויעידו על כך עצרות־העם ההמוניות ומיצי עדי־השלום למיניהם.

בעולם הדמוקרטי המערבי מתרחשת פעילות של מיליוני שוחרי־שלום ופציפיסטים, הנאבקים כנגד מדיניות ממשלותיהם. לכן רק טבעי, שבמדינתנו למודת־המילחמות תתפתחנה תנועות־מחאה נגד מדיניות הממשלה.

לעומתן ישנן בארץ תנועות ימניות, שגם הן תוקפות את מדיניות הממשלה — בביטויים ובאיומים אנטי־דמוקרטיים. אמצעי־התיקשורת ואנשי המימסד אינם תוקפים קבוצות אלה ונוהגים עימן בכפפות של משי, למרות התוכניות לשימוש בכוח, למרי אזרחי ולטירפוד כל הסכם שלום. התוקפים את קבוצות השלום — פשפשו במעשיכם, שמא אתם שומטים את הענף עליו אתם יושבים.

דן יחב, תל־אביב

● ● ●

שלום עם מטומטם

התפלאתי על שלא מצאתי בגיליונכם האחרון התייחסות ל„גאום לאומה" של ראש־ממשלתנו, שיחיה. נידמה לי שמר פע טלוויזיוני זה היה ביזיון לאומה יותר מאשר גאום לאומה. הוא דמה יותר לגאום פתיחה של שנת־הלימודים, בנוסח: „שלום כיתה אל"ף".

האם באמת סבור מר בגין, שעם ישראל הוא מטומטם כל כך שצריך לפנות אליו כאל תלמידים בבית־ספר למפגרים? מה הזילזול הזה באינטליגנציה של אלה שהעלו אותו לשילטון?

חיים מזרחי, ירושלים

● ● ●

זה האיש

נידמה לי שנכשלתם בכתבתכם על „15 המופלאים" של ד"ש (העולם הזה 2138). כשציינתם שח"כ דויד גולומב הוא „בן אחותו של מפקד ההגנה, אליהו גולומב, שאומץ על־ידו". עד כמה שידוע לי, דויד הוא בנו יוצא־חלציו של אליהו גולומב המפורסם.

אפתר סלומון, גבעתיים

● הצדק עם הקוראת סלומון. בעת כתיבת הרשימה הוחלפה בטעות זהותו של דויד גולומב עם זו של הד"ר (לספרות) הרי גולומב, שהוא בן־אחותו של אליהו גולומב, שאומץ על ידו.

● ● ●

קמפ־אדליך

הסתגרותם של שלושה המנהיגים בקמפ־דיוויד, תוך ניתוק ובידוד מוחלט מהעולם החיצון, עד שיגיעו לאיזשהו הסכם, יכולה לשמש תקדים נהדר לפתרון כל הסיכסוכים בעולם. בשלב ראשון הייתי מציע לסגור את שר־האוצר, שימחה אריליך, עם ראשי הסתדרות המורים באחד המחנות הנידחים בארץ, ולא להניח להם לצאת משם עד שיגיעו לכלל הסכמה באשר לתביעות־השכר של המורים. אם ניסיון זה יצליח, ניתן יהיה להמשיך בדרך זו ולמצוא מוצא גם מבואות סתומים אחרים. אבל, למען השם, שלא יהיו במחנות אלה מכשירי־טלוויזיה. אחרת הנכלאים בהן לא ירצו לצאת משם לעולם.

נחום כהן, פתח־תקווה

● ● ●

לבן ושחור

ברצוני להתייחס למאמרו של אורי אבנרי „הקוויזלינגים שלנו" (העולם הזה 2137). אותו קראתי רק היום, עם שובי מחו"ל. כמי שגדל בנורבגיה בשנים שלאחר מילחמת־העולם השנייה, יש לי רגישות גדולה לנושא הקרוי „קוויזלינג". כמו פרשיות רבות ממילחמת העולם השנייה, גם פרשה זו מובאת תדיר כ„הוכחה" לגנאי זה או אחר אשר לא בהכרח דומה לו.

בימינו נוטים לחלק את העולם ל„טובים" ול„רעים", כמו שאמר אורי אבנרי בסוף מאמרו הנ"ל: „התשובה (אני הייתי אומר „השיפוט") תלויה... בנקודת־ההשקפה של המשיב". פשעים הנעשים על־ידי מדינה השייכת למחנה האהוד עליך אינם זוכים לתשומת־לב או אף יטוהרו, ואותם מעשים עצמם כאשר יעשו על־ידי מדינה מהמחנה אותו אינך אוהד לא רק שיגונו אלא יושוו תמיד ומייד ל„נאצים". היטלר לא היה מעלה בחלומותיו כמה פנים יהיו לו זמן כה קצר לאחר מותו. דוגמאות? כאלה ישנם כחול אשר על שפת־הים, ויום יום. ינסה נא מישהו לומר לי מי „הטוב" ומי „הרע" במילחמת אתיופיה— סומאלי, או אתיופיה—מודדי־אריתריאה. אין תשובה אלא אחת: תלוי בתאריך! כאשר היתה בריה"מ יידידת אתיופיה, כאשר היו קובה והפרוגרסיבים הערבים תומכי ה־אריתראים היה שיפוט על „הטוב" ו„הרע" בעל גוון ברור וחד משמעי בכיוון הידוע. כאשר נתחלפו הבריתות (אם כי בלי שנתחלפו הערכים, סדרי־השילטון, מנהיגים, המדיניות או מהות הבעיות ב־אזור), הפכו גם נקודות־השיפוט שחור ל־לבן ולהיפך. ושוב באופן חד־משמעי לחלוטין.

(המשך בעמוד 10)

צפויים לך שינויים בכל הקשור למקום המגורים שלך ולחינוך ילדים. תקבל החלטה חד משמעית בנושא הקשור ליחסיך האישיים, ויהיה בזה מ־שום פתרון לקונפליקט ממושך, בשטח הרומנטי — התלהטות פתאומית שתדעך באותה מהירות בה התחילה, ותותיר משקע של אכזבה ומרירות. בת מאזנים — ההזדמנות מגיעה לתיקון ומסרב לצאת מהם. ערכי את הקנייה שעליה כה חלמת.

* * *

פעילות מוגברת בשטח הריגשי תגזל ממך את מרבית זמנך בתחילת השבוע. נושאים חדשים יכבשו את תשומת ליבך לקראת שבת, וישפיעו על יחסיך עם הקרובים לך. אל תקבל החלטות חשובות, בייחוד בכל הקשור לעניינים רשמיים ומישפחתיים, ואל תשנה הרגלים ישנים ובדוקים. עקרבית — הכוכבים אומרים שיהיה זה אחד השבועות הנפלאים עבורך, מכל הבחינות.

* * *

תיאלץ לבוא לידי מסקנות חד משמעיות בקשר ליחסיך עם בני מישפחתך וידידים קרובים. שקול היטב את כל הנתונים, ואל תערב רגשות בהחלטותיך. השבוע אתה פתוח לגילוי רגשות וקשירת רומנים, אך אל לך לנהוג בחופזה. קיימים סיכויים רבים להגשמת שאיפותיך הנסתרות. בת קשת — הבצורת הרומנטית תימשך. נצלי את הזמן להידוק קשרי הידידות שלך.

* * *

יופעל עליך כוח חזק, ותדרש ממך חרבה חכמה בניהול פעולותיך, בייחוד בכל הקשור בחייך הציבוריים והמקצועיים. בעקבות ההצלחה לה זכית לאחרונה צפוי שינוי מקום מגורים לך, או לאדם קרוב מאד אליך. בת גדי — התקדמות לה את מצפה לא תגיע השבוע, אך אל ייאוש, אם תמשיכי במאמץ אותו את עושה, יבוא הכל על מקומו בשלום.

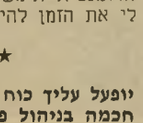

* * *

אל תסמוך על עצותיהם של אחרים. הפעל את האינטואיציה שלך, ואל תפחד לומר „לא". אם יש לך ספקות כלשהם, בעיקר בעסקות הקשורות בקניות, מכירות ומסחר, דחה את ההחלטה. כל דחיה כזאת היא לטובתך. בת דלי — את מאפינה בו יותר מדי, ומסרבת להסתכל לאמת בפנים. במקום להיות תלוייה בו מכל הבחינות, נסי לגלות יותר עצמאות בדרכך.

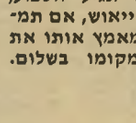

* * *

סוף־סוף הגיעה ההצלחה לה ציפית זמן כה רב, נישואייך. אולם דעי לך, שרק עתה האתגרים מתחילים ויהיה עליך לעמוד בעוז רב כנגדם. חשבי על כל נקודה לפני שאת מחליטה לפעול. צפוי לך יום נעים בתחילת השבוע, נו תחוש שאין לך אפשרות להשפיע על המתרחש, אך לא תצמחנה ממנו תוצאות חמורות. גלי חיבה וסובלנות כלפי האהובים עליך, ואל תחמירי בשיפוטיך.

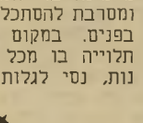

תחילת שלב חדש בשטחי ההתעניינות, בו תגלה עניין עמוק בפילוסופיות העוסקות בנסתר ובדתות קדומות, צפוי לך לקראת סוף שבוע זה. [redacted] יטריד אולם את החלטותיך. בשטח הרומנטי צפויות בסוף השבוע פרידות בין זוגות.

* * *

השבוע צפויים לך קשרים אמיצים עם קבוצות ועם חברות. בימים רביעי וחמישי תתחזור לך פירושה של ידידות אמיתית, וזו תפתח בפניך שערים חדשים ומעניינים שהיו זרים לך עד כה. בראשית השבוע צפוי לך לחץ ומתח, אך אלה ישפרו דווקא את יכולת העבודה שכה חשובה לך.

* * *

נצל כל עיכוב בקידומך המיקצועי, כדי לשפר את יכולתך ולפתח את כשרונותיך. עדיפות לפעילות אינטלקטואלית תשתלם לך הרבה מאד. צפוי לך הידוק קשרים עם מיגוון של אנשים שבקירבתם אתה מעוניין. במידה ואתה עומד להשקיע כספים בעסק חדש — בדוק היטב את הצדדים הקשורים בעיסקה זו.

צפויה לך התפשטות בפעילות חברתית ומישפחתית, שתביא קידום לקאריירה שלך. ילדים וקרובי מישפחה יביאו לך תועלת רבה. אם תבוא לידי החלטה — אל תניח לרגשותיך להשתלט, במיוחד אם המדובר בעסקים ובשותפויות. מבחינה רומנטית — אור ירוק למציאת בחירת לבך.

* * *

בת אריה — אם תמשיכי לצפות שהדברים יתרחשו מעצמם במישור הרומנטי — הרי שצפוייה לך ציפיה ארוכה מכפי טעמך. עליך לקחת את העניינים לידיים, ולזרז את ההתרחשויות. בייחוד אם הוא ביישן. צפויים לך שינויים בשטח הקאריירה, המביאים סיפוק רב.

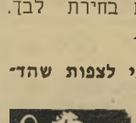

* * *

אתה עשוי להיקלע לנסיבות מוזרות בשטח הכספי, ותיאלץ להישמר מאד. השתדל למנוע מחתימות מחייבות בראשית השבוע, ואל תשתתף בוויכוחים שלא יביאו לך תועלת. צפויות הפרעות בברירות בסוף השבוע, ועליית מתח נפשי כתוצאה משיחה גלויה עם אדם הקרוב לך מאד. בשטח הרומנטי — בצורת.

אדי מור

Sx70- תמונות- צבע נהדרות מתפתחות ממש לנגד עיניך

לחץ על הכפתור החשמלי, התמונה נשלפת, וההנאה מתחילה: בעוד הכל מסתכלים, התמונה מתחילה להתפתח בצבעים עשירים, תוך דקות. מצלמות פולארויד 1000 ו2000 הן הנפוצות ביותר לתמונות Sx70.

פעולת המצלמה היא אוטומטית לחלוטין — גם בשעת הפעלת המבזק.

צבעי פולארויד הם מן העמידים ביותר הידועים בצילום.

Polaroid

שתי דרכים להנאה מיידית

EE100- תמונות־צבע יפות ב-60 שניות בלבד

דקה אחת לאחר שצלמת, תוכל לחלק תמונות צבע יפות.

תענוג מיידי במצלמת EE100 של פולארויד.

למצלמת פולארויד 5 EE100 סוגי סרטים בשני גדלים שונים: צבע, שחור לבן ופוזיטיב־נגטיב להכנת עותקים והגדלות.

ניתן לתאם כל מבזק למצלמת EE100.

לכל מצלמות פולארויד 3 שנות אחריות.

יבואנים בלעדיים לישראל:

ליאון דגון צרכי צילום בע"מ
Leon Dagon Photo Distributors Ltd.

סיטונאים ראשיים: 3 י. אקרן בע"מ — רח' נחמני 39 תל-אביב, טלפונים: 625632 — 611368

"POLAROID" is a registered trademark of Polaroid Corporation, Cambridge Mass., U.S.A. © 1977 Polaroid Corporation.

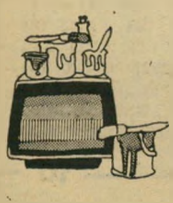

ליאון דגון מציג את Polavision

ההמצאה המהפכנית של Polaroid

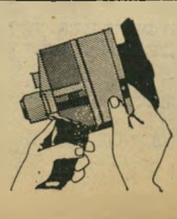

תשבץ העולם הזה 2141

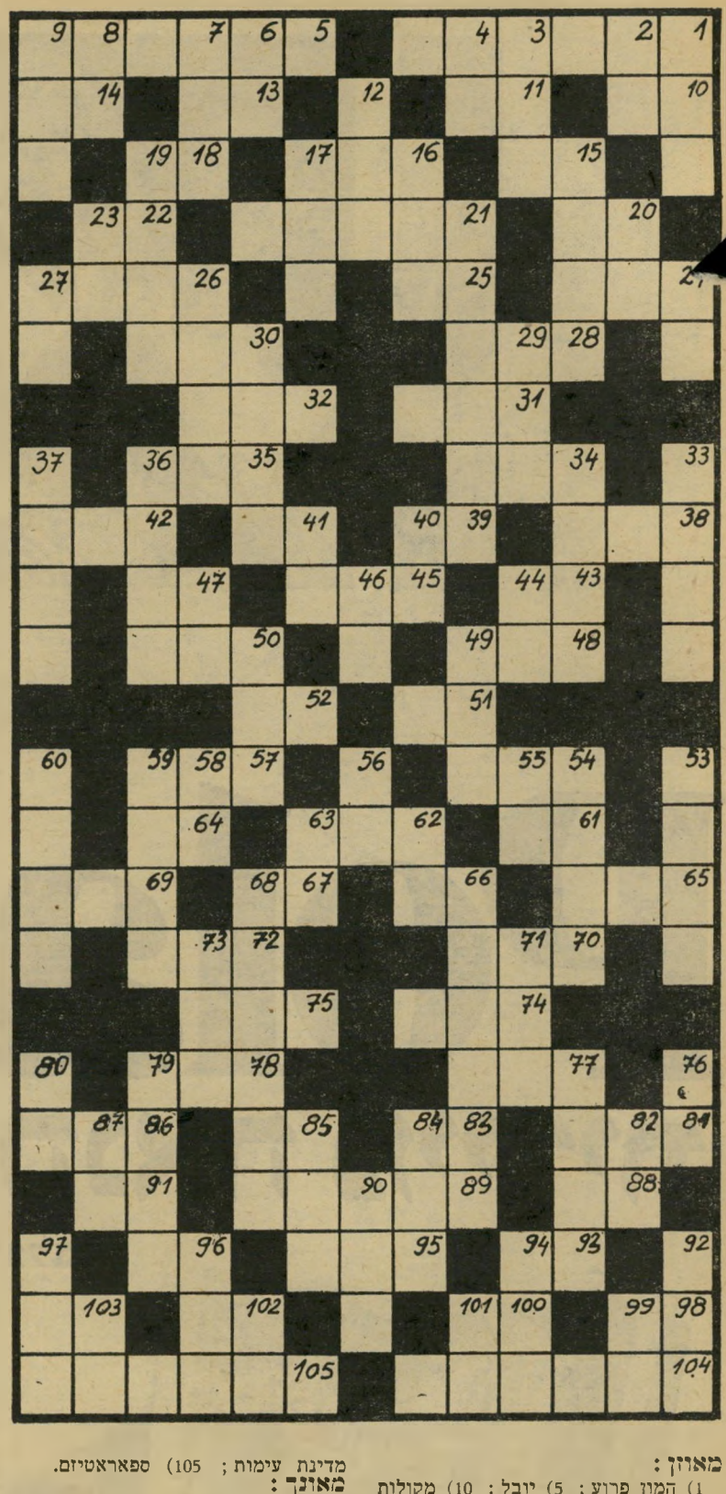

מאוזן:

1) המון פרוע ; 5) יובל ; 10) מקולות הגברים ; 11) שופט ; 13) מכשיר־עינויים ; 14) לא טעים ; 15) כלי־קיבול גדול ; 16) מישהו ; 18) בת־קול ; 20) אציל מיקראי ; 21) בית החיה ; 22) מנהר ; 24) מכינויי האלוהות ; 25) מזמר ; 26) מלמד ; 28) גחלים לוחשות ; 30) יצהר ; 31) מחלקי היממה ; 32) אבן טובה ; 34) לאלתר ; 35) ילבלב ; 38) מן הפרקים בגוף ; 39) פלא ; 41) תנועת־מים בים ; 42) לא עקום ; 43) מונח בתורת החשמל ; 45) הכלאה בין סוס לחמור ; 47) גוף ; 48) משלושה הרגלים ; 50) נהש חונק ; 51) עצם בפה ; 52) מידת־שטח ; 54) גזל ; 57) ציר הדלת ; 61) משאבת הגוף ; 62) אמירה ; 64) שנון ; 65) כר־מירעה ; 66) בגד־שרד ; 67) הרבץ ; 69) ערוץ ; 70) הפירה עמוקה ; 72) יחידה בשעה ; 74) מנה, מנה, ...ופרסין ; 75) מין תבלין ; 77) כמו ; 78) ערימת גרעינים ; 81) נוגה ; 83) דא ; 85) עבורי ; 86) גשם קפוא ; 88) עלוב־נפש ; 89) פקודה; 91) מסולם הצלילים ; 93) בירת הנגב (ר"ת ; 95) חוק ; 96) בתוכה ; 98) בערבית: ראש ; 100) משתחווה ; 102) פקודה מפורשת ; 103) מתנועע ; 104) מדינת עימות ; 105) ספאראטיזם.

מאונך:

1) שכול ; 2) מזיק לבגדים ; 3) חרך ; 4) קידומת הולנדית ; 6) מושת על כל אזרח ; 7) זרק אבן ; 8) מיקוזה־מים ענקי ; 9) התקוממות ; 12) ...ורבו ומלאו את הארץ ; 15) קיים ; 16) במקום הזה ; 17) השמד ; 19) כלי־טייס חסר־מנוע ; 20) ...=וחלק ; 21) עיסת שקדים ; 23) אוייב ; 24) מינחה ; 26) כסף רב ; 27) גוף שלישי רבים ; 29) מונארך ; 30) דרך ; 33) מעונות השנה ; 34) קורה לעיתים קרובות ; 36) מכינויי ירושלים ; 37) ירק־גינה ; 40) מיפתן ; 41) מזל ; 44) מגש ; 46) סוד ; 47) בה קורכים את הענבים ; 49) רצון עז ; 50) רוכב ; 53) עונג ; 54) מיסכן ; 55) חזר ; 56) חי איטי ; 58) מגיה ; 59) למה ; 60) קורה כבדה ; 62) מגופה ; 63) מסולם הצלילים ; 66) תואר־אצולה אירופי ; 68) עגור ; 71) עליכם לפתות (הפוך) ; 73) סיום ; 76) נעלם ; 77) מגרמי־השמיים ; 79) אבן טובה ; 80) חי ימי ; 82) מצבת־זיכרון ; 84) יפעה ; 85) אנה ? ; 87) מסולם הצלילים ; 90) ואקום ; 92) מאדים ; 94) לוז ; 96) תור־דואר ; 97) השכלה ; 98) פקודה לנהג : זוז ! ; 101) מספיק ! ; 102) עבר ; 103) מילת־זירוז.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

כל ההקדמה הזאת באה כדי לומר ש־אין בין קווזלינג לבין נוצרי לבנון ולא כלום. פתם קלישאות המנוצלות לרעה:

● מנהיגי המובלעות כפופים ללוחמים הנוצריים בביירות. מנהיגי הלוחמים הנוצריים בביירות לא הובאו לשם על־ידי ישראל.

● אם יש מנהיגים בלבנון שהומלכו על־ידי כובש זר, הרי הם דווקא הנשיא סארכיס וראש ממשלתו סאלים אל־חוס. בכוח הזרוע הסורית הצביעו צירי בית־הנבחרים הלבנוני עבורם. הם מקבלים הוראות משילטון־הכיבוש הצבאי הסורי וכל „סמכותם" נשענת רק עליו.

● הלוחמים חנוצרים בלבנון אינם אלא מיעוט? וכי איזה גוף לוחם, מרדני, חצי מחתרתי, העומד בפני צבא־כיבוש מאורגן ורב עוצמה איננו מיעוט? כל העמים הנכבשים, כולל הנורבגי, הרכינו ראש, לפחות עד שהמיעוט הלוחם החל להיראות כבעל סיכויי הצלחה.

● הלוחמים הנוצרים בלבנון מקבלים סיוע מישראל? וכי איזה עם לוחם נגד כיבוש זר לא חיפש סיוע מאוייב אורייבו?. לא מר אבנרי! אם אתה מתעקש לחפש השוואות במקום שאינן קיימות, אז דווקא ההיפך ממה שציירת במאמרך הנ"ל דומה יותר למציאות:

● הפולשים־הכובשים של לבנון הם הכוחות הפלסטינים, כולל המתונים שבהם, ובמיוחד הסורים. הללו ירשבים בלבנון הרבה יותר מישראל, ופלשו אליה לפני „מיבצע ליטאני".

● השליט „הקוויזלינגי" הוא סארכיס ולא כמיל שמעון או פייר ג'ומייל. (אם לא מוצא חן בעיניך לכנות את סארכיס „קוויזלינג" אהיה מוכן לקחת דוגמא אחרת משלך: „פטן", כאמור, בעיני אין למישחק הדוגמאות ממילא ערך מתמטי).

● הדומים למחתרת הנורבגית או למחתרת הצרפתית הם דווקא הלוחמים הנוצריים: גם המחתרת הצרפתית היתה מפולגת בתוכה; גם היא עסקה בחיסול חשבונות פנימיים, וגם היא קיבלה סיוע מ־„אוייב" רשמי, מבנות־הברית. חלקים ממנה, בעיקר באזורים מרוחקים, אף קיבלו לעיתים הוראות ישירות מ„האוייב" — בדיוק כמו מפקדי המובלעות הלבנוניות שבגבול ישראל, וזאת על פי החלטת מנהיגי המחתרת.

כל זה לא מוצא חן בעיני מר אבנרי, שכן העיתונות הבין־לאומית, אותה הוא קורא בצורה סלקטיבית ביותר, סיווגה את הנוצרים של לבנון בין „הרעים" שבעולם? הייתי אומר שזו באמת בעייתו האישית בלבד. עיתונאי רציני איננו יכול לומר Don't bother me with facts, I have my mind all made up. אבל אפילו על הקלישאות של חלק מהעיתונות הבין־לאומית יש עוד מה לומר. הנוצרים „ימניים", „פאשיסטים", „עשירים מנצלים" וכו'...? המוסלמים „הפרולטר־אט המנוצל והמתקומם"? גם אני קורא עיתונות בין־לאומית. כמו אורי אבנרי גם אני סומך עליה כי אינני יכול לצערי להכיר את העם הלבנוני מקרוב. ואני קורא דברים, שאורי אבנרי, מסיבה בלתי ברורה לי, אינו קורא, כמו, למשל, התיאורים על מנהיג „השמאל המתקדם" של המוסלמים הלבנונים; המנוח כמאל ג'ונבלאט. לפי אותם תיאורים אין בעולם הרבה מושלים פיאודלים בסגנון ימי־הביניים כפי שהיה כמאל ג'ונבלאט וכפי שממשיך להיות בנו־יורשו. בכל מיקרה הוא נרצח על־ידי „המתקדמים" הסורים, והבן „המתקדם" צועד היום בסך עם יתר הוואסלים „המתקדמים" של שילטון־הכיבוש הסורי בלבנון.

מאידך קראתי בעיתונות הבין־לאומית גם תיאורים על הנוצרים שבהר הלבנון: אין שום הבדל בסגנון החיים, בעוני, בבעיות החברתיות בין אלו לבין האיכרים המוסלמים או הפלשתינאים. אין בין אלה לאלה שום הבדל: שום „שמאל" ושום „ימין". ישנו ייחוד לאומי, שבצדק או שלא בצדק נותנים ונתנו תמיד לעצמם מיליון בני אדם אלו, ואין לאורי אבנרי זכות ליטול זכות בסיסית זו מהם.

ולסיום שאלה: אם נתעלם מהעובדות שבששה ואף מהבעייה ההומאניסטית, ונעסוק לרגע ב„ריאל־פוליטיק" האמנם טוב ונכון למדינת־ישראל לסרב לתמוך בלוחמים המבקשים עזרתה ורוצים להיות לה לבני־ברית, ותחת זאת לסייע, ולוא גם בעקיפין, לגדולה ולמסוכנת שבאוייביותיה, לסורים? הלזאת מדיניות שפויה ייקרא?

י.ד. כהן, מנהל חברת מוטרא, תל־אביב

● ● ●

חבית בלי תחתית

התבשרנו על־ידי שר־האוצר, כי בקרוב עומדים שוב להעלות את מחיר הדלק ב־20%. ההעלאה תבוצע, כמובן, רק אחרי תשלום תוספת־היוקר של חודש אוקטובר, כדי שאת הפיצוי על ההתייקרות בדלק וכל הנובע ממנה יקבלו העובדים השכירים, שהצליחו לרכוש מכונית פרטית, רק בתוספת־היוקר של חודש אפריל 1979. וכך, שוב יצטרכו העובדים

לממן בכספם את ההוצאות שלהם עבור עבודתם.

בעבר כבר ניסו אלף ואחת פעמים לארגן את בעלי הרכב הפרטי במדינה, כדי שיהוו קבוצת־לחץ נגד הממשלה, הרואה בהם חבית־ללא־תחתית, שאפשר לשאוב ממנה בלי סוף. אלא שכל הניסיונות נכשלו. הגיע הזמן שבעלי־הרכב יתארגנו סוף־סוף נגד הסחיטה המתמדת של הממשלה, הרואה בייקור מחיר־הדלק מעיין לא־אכזב למילוי קופתה המתדלדלת.

● ● ●

יעבור כערבי במחסום

ביום ג', 23.8.78, נסעתי באוטובוס 475 של אגד מתל־אביב לעיר לוד. בערך ב־שעה 13.00 הגיע האוטובוס לשער הכניסה של שדה־התעופה, ונעצר במחסום הנמצא במקום. איש מג"ב עלה לאוטובוס ושאל אותי: „מאיפה אתה?" אמרתי: „מאיזור באר־שבע." הוא פקד עלי: „רד." אמרתי: „אינני נוסע לשדה־התעופה, אני ממשיך ללוד, אתה יכול לבדוק את חפצי, יש לי תעודת־זהות." אמר לי שוב: „קום ורד."

ירדתי, תוך שהוא ואומר לחברו בקול רם: „תפוס אותו!" אמרתי: „אני לא פושע, אני מעריך את הבדיקות הבטחוניות, זכותך לבדוק." בשלב זה, האוטובוס עזב את המחסום והמשיך בדרכו.

בינתיים בא החייל השני ולקח אותי לצד. פקד עלי לפתוח את התיק שלי. פתחתיו והוא שאל אותי לתעודת־זהות. הראיתי לו. אמרתי להם: „קניתי כרטיס נסיעה ללוד העיר, ואני צריך להגיע לשם. כעת האוטובוס נסע, מה עלי לעשות?"

אמרו לי: „תמתין בצד, תיכף יבוא האוטובוס ויקח אותך." חיכיתי כ־15 דקות. אולי יותר, וכשלא הגיע כל אוטובוס, פניתי אליהם שוב ואמרתי: „האוטובוס לא בא." שאלו אותי: „קנית כרטיס ללוד העיר?" אמרתי: „כן." אמרו: „תראה לנו." הראיתי להם. לקחו את הכרטיס ואמרו: „חכה." אמרתי „בסדר, אני מוכן לחכות."

חיכיתי עוד כמה דקות, אולי רבע־שעה

(המשך בעמוד 18)

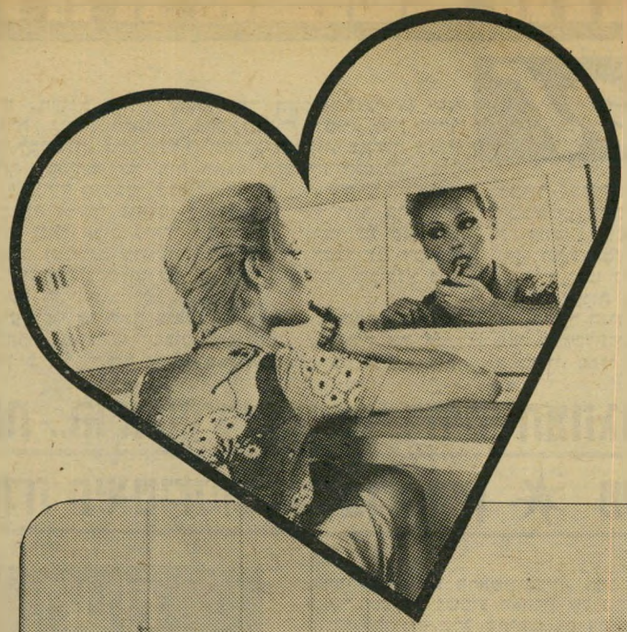

בחדרי השינה של "מבט" נעים לישון-וגם להתעורר.

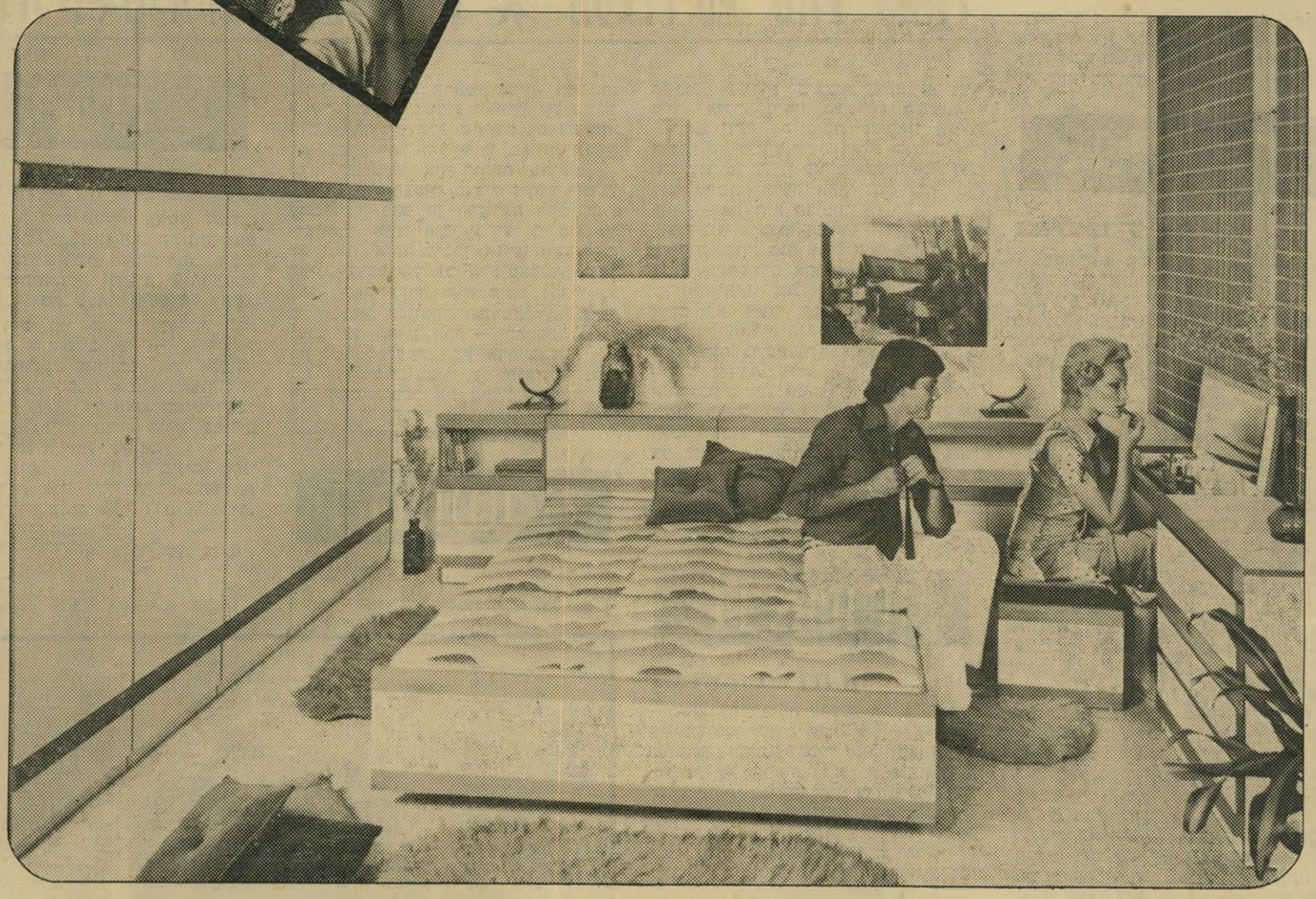

לקום בבוקר ולראות את הארון בציפוי פורמייקה
או מלמין - נעים.
לפתוח את שולחן האיפור ה"מתחבא" - נעים.
נעים לראות את הצבעוניות החוגגת סביב,
את השידות והמדפים.

חדרי השינה של "מבט" - ההתחלה הטובה של הבוקר.

"מבט" מייצרת חדרי שינה מודולריים -
לניצול מירבי ופונקציונאלי של שטח החדר.
השיטה המודולרית מאפשרת לכם, זוג צעיר,
לרכוש היום מיטה זוגית וארון קיר, ומאוחר יותר
להשלים את מערכת השינה שלכם בעזרת שידות,
שולחן איפור ומדפים.

בהחלט אפשר לומר על חדר השינה של "מבט"
שהוא גדל עם המשפחה....

המיטה הזוגית מרווחת ונוחה, וגם לבעלי הרגליים
הארוכות היא אינה נגמרת מהר.....

ארון הקיר של "מבט" מאפשר לך יותר מ-20 דרכים
שונות לסידור פנים הארון. שידות, תאים, כסא
ושולחן איפור - הכל בצבעים מרתקים, בדוגמאות
מעניינות, באיכות מעולה ועם שרות ואחריות.

כדאי לחפש את חדרי השינה של "מבט".

32% הנחה לעולים חדשים ולפטורי מס.

מעגר מכל הלב
מטבחים וחדרי שינה

את רהיטי „מבט" ניתן להשיג ב: תל-אביב: אבן-גבירול 18; חשמונאים 91; בן-יהודה 118; ככר המדינה 64; עמק יזרעאל 44 ● חיפה: הרצל 13 ● ירושלים: יפו 30 ● באר-שבע: קק"ל 106 ● רמת-גן: הרצל 55; קריניצי 59 ● פתח-תקוה: מוהליבר 2 ● כפר-סבא: טשרניחובסקי 28; ויצמן 58 ● נתניה: שמואל הנציב 13 ● רחובות: הרצל 187 ● רמלה: הרצל 79 ● קרית-מלאכי: מרכז מסחרי א' ● דימונה: מרכז מסחרי חדש ● אשקלון: רח' ההסתדרות ● נהריה: רח' הרצל, ככר העיריה; רח' יד לבנים 20 ● נצרת עילית: מרכז מסחרי 5.

אדמון

זה היה העולם הזה — לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה „גיליון השנה". „איש השנה" תש"ג היה היועץ המישפטי לממשלה, חיים כהן *, שגילם בפעליו, במהלך השנה, את תהליך „שבירתו של רוח האדם לתפארת המנגנון נטולי הנשמה..." כיועץ מישפטי הפעיל כהן את „השרירה נגד האדם". בסיקור השנה אזכר פועלם, לטוב ולרע, של דויד בן־גוריון, משה שרת, יגאל אלון, יאיר מאלנקוב (יורשו של סמאלון), מוחמד נגיב (מנהיגה הראשון של המחפכה המצרית). הסקירה השנתית התמקדה כמפלתו של דור צעירי תש"ח, שהוכנע בידי המימסד של הוריהם.

השבוע לפני 25 שנה פירסם „העולם הזה" כתבה מצולמת תחת הכותרת „טיול סוף־שבוע לקפריסין", שתיארה את הכיוון הנפוץ ביותר, לאלה שידם משגת לממנו, בתקופת החגים.

במדור „במרחב" דווח על המאבק שהתנהל באיראן בין ראש־הממשלה, מוחמד מוסאדק, לבין השאה הפרסי, שנאלץ לנטוש את ארצו לתקופה קצרה. „תקיעה מיוחדת" של צוות כתבי השבוע עין, תחת הכותרת „הסחורה: נערות מישראל", חשפה את התהליך שבו נילכדות צעירות ישראליות ברשת בינלאומית של אספקת נערות לקאברטים ברחבי העולם.

בשער הגיליון: איש השנה תש"ג, חיים כהן, היועץ המישפטי לממשלת־ישראל („המדינה — זה אני: הפקיד") זהו שער היסטורי, מפני שצוייר בידי שמואל בק, או בצעדיו הראשונים.

„העולם הזה" 829
תאריך: 7.9.53

צוואת „הראשון־לציון" ✶ רהיטי המהגוני של פינחס לבון ✶

צנזורה תיאטרונית של בן־גוריון ✶ מעצרו של עודד קוטלר

העם

העצים והיער

עם התחלת שנה יהודית חדשה, רגילים אזרחי ישראל להפנות את תשומת־ליבם לבעיות הדת שירשו מאבותיהם. רבים זורמים לבית־הכנסת, ורבים עוד יותר, מנסים לקבוע מחדש את יחסם אל דתם.

לעיני רוב בני הארץ הופיעה הדת בדמות לא אהודה ביותר — אוסף של טכסים שהתרוקנו מתוכנם, אשר קבוצה של פוליטיקאים־רבנים מנסה, בהצלחה די רבה, לכפות אותם על העם, בשיטות של קנוניות מיפלגתיות, מבלי שיהיו צמודים לכל מוסר או אידיאל שהוא.

האסון היה, שסלידת ההמונים מפני מצוות־כפויות אלה העלימה מעיניהם את התוכן המוסרי שהיה צפון בדת היהודית, כמו בכל דת אחרת.

הקליפה והחוק. מותו של בן־ציון מאיר חי־עוזיאל, הראשון־לציון, הרב ה־ראשי הספרדי, בשבוע האחרון של השנה, הזכיר להמונים אלה שתיתכן גם דת אחרת. כי עוזיאל היה אחד מאותם אנשי־הדת שהגשימו את תורתם בחייהם ה־פרטיים, הוא הצטיין באצילות־נפש וטוהר־לב, שהיה בהם מן ההשראה העליונה.

צוואתו, אותה חיבר בידעו כי הוא נו־טה למות, היתה מיסמך אנושי נוגע ללב, מסוגל לדבר אל לב הלא־מאמינים יותר מכל הטפה עקרה. הוא מיעט לדבר בה על הטכסים והמיצוות הפורמאליות, הרבה לדבר על התוכן החי — ההטפה לשלום בין ישראל לעמים, בין אדם לרעהו.

לו היו רבנים מסוגו של חי־עוזיאל מעי־זים לקום ולחסל את הקליפה המתה של הדת, כדי לחשוף את התוך החי, יתכן ויחס ההמונים היה משתנה לגמרי.

הממשלה

יורש העצר

חבר אחד של ממשלת־ישראל גילה, השבוע, פעילות כימעט קדחתנית. הוא סייר, ביקר, נראה בעשרות מקומות.

רבים ידעו מה סיבת פעילותו הפית־אומית של פינחס לבון. האדם שנבחר על־ידי דויד בן־גוריון כיורש־העצר שלו, הת־כונן לרשת ירושה אחת כבר בחיי מו־רהו — את תיק הביטחון *.

כבן־גוריון עצמו, פינחס לבון הוא איש מיפלגה טהור. שום עניין אחר אינו מעניין אותו. בתפקידים אחרים, בייחוד בתפקיד שר־החקלאות, נחל כישלונות המוניים. אולם לא משה שרת ולא לוי אשכול יכולים להתחרות בו, כשנחוץ לטפל בעניי־ני מיפלגה, בהשמצות ובהערמה על יריבים.

כמו מורהו, עלול הוא לומר ברגעים הלא־נכונים את אשר הוא חושב, ובייחוד שהוא חושב דברים שאינם מרהיבים את הלב. השבוע התכוננו נציגי הערבים לעו־רר באו"ם את עניין החיפושים של צה"ל בכפר טירה, שבמהלכם נישברו רהיטים של התושבים הערביים. מסמר טענותיהם יהיה פסוק מדברי לבון בכנסת: „מה יש? לא נשברו פסנתרים ורהיטי מהגוני!"

תיאטרון

הבדיחה רצינית מדי

כשקיבלה הבימה להצגה את מחזהו של ההומוריסטן אפרים קישון, שמו הולך לפניו, התפלאו רבים שהכירו את המחזה על העזתה של הבימה, להעלות מחזה שהוא כה ביקורתי בגישתו לענייני המדינה. ביני־הם היו: דויד בן־גוריון ומיפלגתו.

באמצע המחזה ישנו קטע שבו משוחח צבי פרוצ'קין, העולה החדש שהפך ל־מנהל, עם איתמר לבנון המיסתורי ומז־כיר, על מנת לעשות רושם על פקידיו, ש„דויד כבר הסכים לזה". ולאיזה דויד הכוונה — היה ברור למדי.

עם תחילת ההצגות התקשרה לישכת ראש־הממשלה עם הנהלת התיאטרון, בק־שה להוציא מן המחזה קטע זה, ש„יש בו משום עלבון". הנהלת התיאטרון קיימה דיון בדבר, והחליטה לקבל את הדרישה.

אולם נמצאו כמה שטענו כי קישון, שברח מהונגריה משום שסירב לכתוב את אשר הכתיבו לו השילטונות, לא בא לישׂ־ראל כדי לעשות את אותו הדבר.

החלטה „פרטיזנית", פחות או יותר, של הבמאי והשחקנים פתרה את הבעייה. לאחר הצגה אחת חזר הקטע למקומו.

למרות המישטרה

באולם ישבו כמה מאות אנשים שציפו לעליית המסך, כאשר הופיע קצין מישטרה וביקש לעצור את עודד קוטלר, „מנהל" תיאטרון הנוער החדש, קלעים. הסיבה ל־מעצר: בית הפועל, שבו עמדה הלהקה להציג את הצגת הבכורה של מאז ציצלצ הפעמון *, אינו מתאים, להצגה.

השוטר שוכנע כי לא השחקנים אש־מים אם הושכר להם אולם בלתי־מתאים, ונשאר עד לסוף ההצגה. כשאר הצופים, ראה להקה של בני 15 עד 18 מגישה פרי־ביכורים, תוצאה של יוזמה חופשית, בל־תי משועבדת לכל מיפלגה או אירגון.

* ואכן הפך לבון לשר־ביטחון. בתקו־פת כהונתו התרחש העסק־הביש, שהוליד את „פרשת לבון".

* מאת ישראל (איזי) אברהמי, שהוא גם הבמאי.

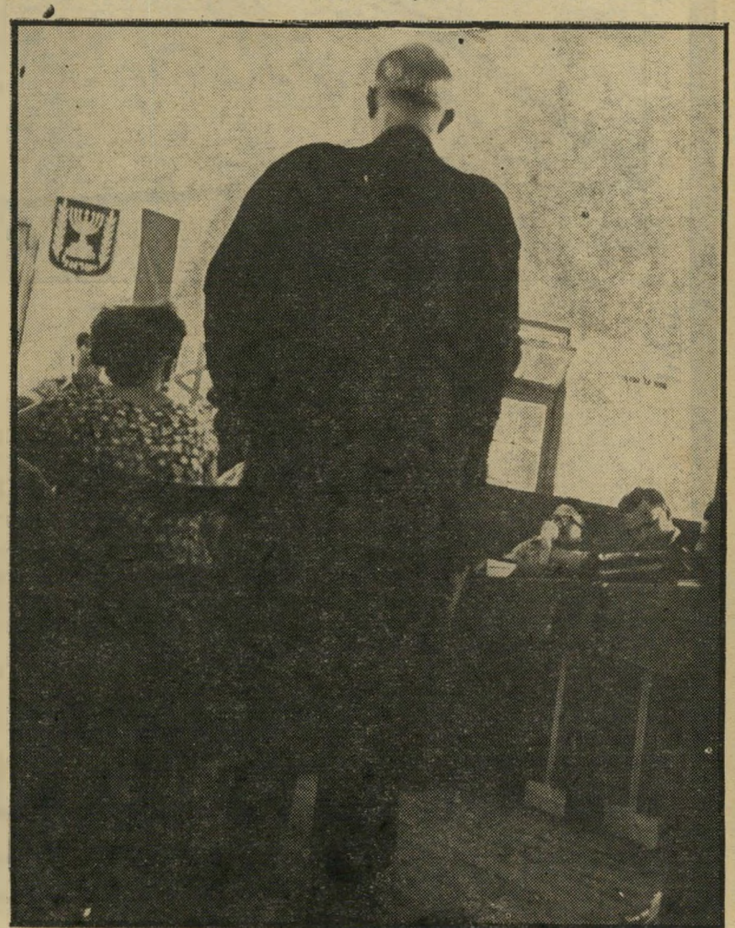

חיים כהן עם בחירתו כאיש־השנה תש"ג פורסמה תמונה זו של מי שהיה ביותר. איש לא חלם אז כי כהן יהפוך אחד השופטים הליברליים ביותר בבית־המישפט העליון. התמונה צולמה במישפט „מחתרת צריפין". מימין יושב הפרקליט שמואל תמיר.

כדורגל

באיסטנבול, על אלונקה

כשהתרומם מטוס אל־על משדה־התעופה בלוד, כדי להחזיר את שחקני הקבוצה התורכית גאלטסראי לאיסטנבול, לא נשמו מארגני התחרות לרווחה, כרגיל. הפעם נו־כחו כי לא הפיקו מהאורחים, מבחינה כספית לפחות, את כל מה שיכלו. היה נדמה השבוע, כי מיגרש באסה** ביפו היה ממשיך להכיל את 10.000 אורחיו הק־בועים אפילו לעוד 10 מישחקים, עד ש־האורחים היו מואילים לרדת ממנו מנוצחים.

הקהל, שחזה בשחקנים טובים מארץ שכנה, לא השלים עם הרעיון שאין לנצחם (נגד הפועל 2:2; מכבי 0:1, עם הנבחרת 1:1). גם במישחק האחרון, בו התייצבה נבחרת מכבי־הפועל, לא נפלה הכרעה. אם כי תוקפנות הישראלים הרעידה את המו־שבים ביציעי האיצטדיון, הסתפקו התור־כים בתיקו, ניהלו את מישחקם הרגיל והגדוש במרץ מוגזם. הקהל, אולי בשל עצבנותו, לא אהב מלכתחילה את מישׂ־חקם של התורכים.

הרגשה בלתי ידידותית, שריקות ורקי־עות היוו חלק גדול מתוך 90 הדקות של המישחק. אחת הדוגמות האופייניות היתה שעה שנפצע השוער התורכי תורג'אי, כתו־צאה מהתנגשות אווירית רגילה עם יהושע („שייע") גלזר. לאחר שנחבש, הוכיח גבורה רבה כאשר ניסה לרוץ אל שייע ולנקום בו. הוא נעצר בעוד מועד על־ידי חבריו, וזכה למיקלחת צעקות „בוז" חמה מפיות הקהל. העיר חיים גלזר, אחיו של שייע, שישב ביציע: „אם היה קורה מיקרה דומה באיסטנבול, היו מוציאים את השו־ער הישראלי על אלונקה."

התורכים לא הוצאו על אלונקות. הם הורשו להתלונן ולהתחצף, נוכחו כי ב־ישראל האווירה נוחה יותר מאשר במו־לדתם, לפחות כשהמדובר בקהל. וכאשר קרה ששופט גרם להם עוול, במישחק הראשון, מיהרו לקנות את עיתוני הספורט והבוקר, כדי להראות בארצם את תגו־בתו החריפה של הקהל להחלטה.

** כיום איצטדיון בלומפילד.

אנשים

● שחקן הבימה הצעיר **יהודה אפ־רוני**, אשר נשא בימים אלה לאשה את **אודי שוקן**, בתה של הזמרת **יוספה שוקן**, לא הצליח ליהנות מחופשת שלו־שה הימים שנותנת הבימה לכל שחקן הבא בברית הנישואין, וזכה רק ביומיים. הסיבה: מחליפו בזעקי ארץ אהובה, **שמו־אל עצמון**, ששיחק קודם בתיאטרון העממי, קבע תאריך נישואיו לאותם הימים.

● מבט מרחיק־לכת לעתיד הוכיח סגן־אלוף **רחבעם** („גנדי") **זאבי**: כשמלאו לבנו **יפתח־פלמ"ח** שנתיים, הסיעו ל־מצדה והעלהו על ראש ההר. אמר גנדי: „זו תהיה מסורת־מישפחתית — בכל יום־הולדת יעלה יפתחיק להר. תחילה בעזרתי ואחר־כך בכוחות עצמו."

* כיום, שופט בית־המישפט העליון.

על אף התערבות תכופה זו של המיש־טרה בעבודת הלהקה, פירשה זו את מחי־אות הכפיים של הקהל כהתחלה של קאריירה בימתית חדשה.

לון מזמינה אותך לבלות

יום עם פָּארָה

לקראת הצגת סדרת תכשירי טיפוח השיער
"פארה פוסט" של פברז'ה, מכריזה לון על מבצע
יחיד במינו:
בילוי יום עם פארה, בעת ביקורה הקרוב בארץ.
כל הקונה ממוצרי הדס או פברז'ה בסכום של
100.— ל"י ומעלה עשוי לזכות באחד הפרסים הבאים:

פרס ראשון
בילוי יום שלם בחברת פארה פוסט מייג'ורס
בעת שהותה בארץ וזכות קנייה בסך 5,000.— ל"י
ב"בית היופי לון".

פרס שני
זכות קנייה בסך 4,000.— ל"י ב"בית היופי לון".

פרס שלישי
זכות קנייה בסך 3,000.— ל"י ב"בית היופי לון".

כל מה שעליך לעשות הוא למלא בעת הקנייה
את תלוש ההשתתפות ואולי את או אתה תהיו הזוכים
המאושרים שיזכו לבלות יום גדוש חוויות
בחברת פארה פוסט.
דרשו את תלוש ההשתתפות בתמרוקיות, אצל דיילות
היופי של לון בשק"ם, בהמשביר לצרכן,
בכל־בו שלום וב"בית היופי לון".

המבצע יסתיים בסוף חודש אוקטובר.

לון, פברז'ה, הרס.
תכשירים לאיפור וטיפוח החן שעושים לך יופי.

FABERGÉ

adas

הפילוג בד"ש הוא תחנה חדשה בדרכו העקלקלה של שמואל תמיר

דיג אחרי זאג

א חרי שהפילוג הוא כבר עובדה קיימת, ונערכת חלוקת הנכסים וחלו־קת הח"כים בין שתי המיני־תנועות שיצאו בשריקה מהבלון הנפוח ששמו ד"ש, הת־יישבו חברי־הכנסת של ד"ש ומנהיגיה לשעבר לבחון: מה בעצם קרה? מדוע התפרקה התנועה?

חילוקי־הדיעות הפוליטיים, או הבדלי־ההשקפות בין חברי התנועה, כמעט שלא היו משמעותיים. בכל המיפלגות האחרות קיימות קבוצות החלוקות בדיעותיהן יותר מאשר הירי־בים הגדולים ביותר בד"ש לשעבר. בליכוד יושבים ביחד ראשי ה־מיפלגה הליברלית היוניים עם גאולה כהן וחבורתה הרעשנית. במערך יושבים תחת אותו גג אנשי מפ"ם ויוסי שריד עם עמוס הדר וישושנה ארבלי־אלמוזלינו. במפד"ל חברים ראשי ותומכי גוש־אמונים, כרב חיים דרוקמן וזבולון המר, לצד דויד גלס ואברהם מלמד, שהם יונים קיצוניות.

כלפי חוץ נראה כאילו האשמה היא באופיו של ידין. חברי ד"ש מהשורה ה־שנייה והלאה, הניזונים מהדיווחים בעי־תונות ומרכילויות שלא ממקור ראשון, טוענים עתה כי אופיו הבלתי־מתפשר של ידין, חוסר־הסבלנות שלו כלפי יריביו או החולקים על דעתו וחוסר־הגינותו, הם שגרמו את פילוגה של ד"ש. האמת היא שאופיו של ידין הוא כאופיו של כל פו־ליטיקאי אחר מרמתו, אולי עם פחות תבונה. אבל סגולות אלה בוודאי שאינן מפרקות מיפלגה בעלת־מעוף ו"חדוות־יצי־רה", כפי שד"ש נראתה, לפחות לחבריה, בתחילת דרכה.

„כמו קוץ בתחת!"

ה תשובה האמיתית נמצאת אצל אותם שהיו מקורבים לצלחת בד"ש, מנהיגי מיפלגה זו וחברי־הכנסת שלה. בשיחות פרטיות, ולעיתים גם בשיחות־לפירסום, תולים מרבית חברי־הכנסת לשעבר של ד"ש את קולר הפילוג בצווארו של שר־המישפטים שמואל תמיר. מאשימי תמיר נמנים עם שני הסלגים של ד"ש, הדמוקרטים ואנשי שיטור:

אמנון רובינשטיין על תמיר, במסי־בת־הניצחון שערך רובינשטיין בביתו אחרי תבוסת ידין במועצת ד"ש: „תמיר עשה לנו את העבודה. תמיר השתלט על ידין, וכל אחד יודע מי זה תמיר."

מרדכי וירשובסקי: „תמיר הוא חלאה. בכל מקום שהאיש הזה מגיע אליו, תמיד יש שינאות ודברים רעים. ביום שהוא נכנס לד"ש נגמרה ד"ש, אבל אולי זה טוב."

שמואל טוביאנו: „תמיר הוא מו־קיון, אבל ההשפעה שלו על ידין היתה כל־כך חזקה, עד שזה עזר לנו מהר מאד להבין מי זה באמת ידין."

זיידן עמשי: „תמיר הוא אסון לא רק לד"ש, אלא לכל הממשלה והכנסת. בגלל תמיר נהרסה ד"ש."

מאיר עמית: „אחת הסיבות שלא הלכנו לבסוף עם ידין, היתה תמיר."

דויד גולומב: „אני לא רוצה לומר מילה על ידין, אבל מי שמכיר אותי יודע בדיוק מה דעתי על האיש הזה."

שלמה אליהו, שהצטרף לקבוצת ידין־תמיר: „לא הייתי לוקח את תמיר כשותף שלי, וגם לא הייתי עושה איתו עסקים."

מרדכי אלגבלי, שהצטרף לקבוצת ידין־תמיר: „תמיר מוביל את ידין באף."

שפיק אסעד, שהצטרף אל קבוצת ידין־תמיר: „עכשיו תמיר הוא פיתאום בעד שלום, מחר הוא יהיה בעד מילחמה, מחרתיים בעד שלום וכך הלאה. אני לא מאמין לאיש הזה בשום דבר."

אסף יגורי הובא על־ידי תמיר לד"ש מהמרכז התופשי, והיום אינו מחליף מילה עם תמיר. יגורי נמנע מלהצטרף לקבוצת ידין־תמיר רק ביגלל תמיר: „המילה 'שקרן' היא מחמאה בשביל האיש הזה."

בנימין הלוי, אחרי תבוסתו בהתמו־דדות עם תמיר על משרת שר־המישפטים: „יש לי הרבה להגיד עליו, אבל כל מה שאגיד עכשיו ישתמע כאילו אני אומר את זה מפני שהפסדתי בהתמודדות."

עקיבא נוף, נאמנו של תמיר, בתקופה שבה היה בריב עם תמיר: „אני מאוכזב."

ויגאל ידין, ערב כניסת תמיר לד"ש: „מה אני יכול לעשות? הוא סידר אותי. אני צריך אותו כמו קוץ בתחת!"

ארבעה־עשר חברי־הכנסת האלה של ד"ש, לא היו צריכים להיות נביאים כדי לדעת לאן יביא תמיר את מיפלגתם. ש־היתה חדשה. כל שתיה עליהם לעשות היה לקרוא עתונים ולבחון את דרכו הפוליטית של שר־המישפטים, כדי להקיש מהם ב־דיוק לאן מועדות פניו של תמיר, ולאיזה פח הוא עתיד לגרור את מיפלגתם.

פרק א': חרות, פעם ראשונה

ת מיר חזר מגלות קניה כשהוא מנסה להציג עצמו כגיבור אצ"ל. על־פי טענת תמיר, הוא היה מבכירי לוחמי האצ"ל בירושלים וסגן מפקד האצ"ל בעיר זו. האמת היתה, כמובן, שונה: תמיר היה עסקן של אצ"ל, מונח שהיה כימעט בלעדי לו באותה תקופה, לא ירה אפילו כדור אחד בקרבות, ובוודאי שלא היה איש־מיבצעים בכיר בירושלים. בהגלייתו של תמיר לקניה, יחד עם גיבורי־מחתרות אמיתיים, עשו הבריטים לתמיר טובה, וי הפכו אותו לוחם בעיני הציבור.

תמיר לא התגייס לצה"ל, למרות ה־קרבות העקובות מדם של מילחמת־העצ־מאות, שהיו בשיאם כשחזר ארצה. הסיבה

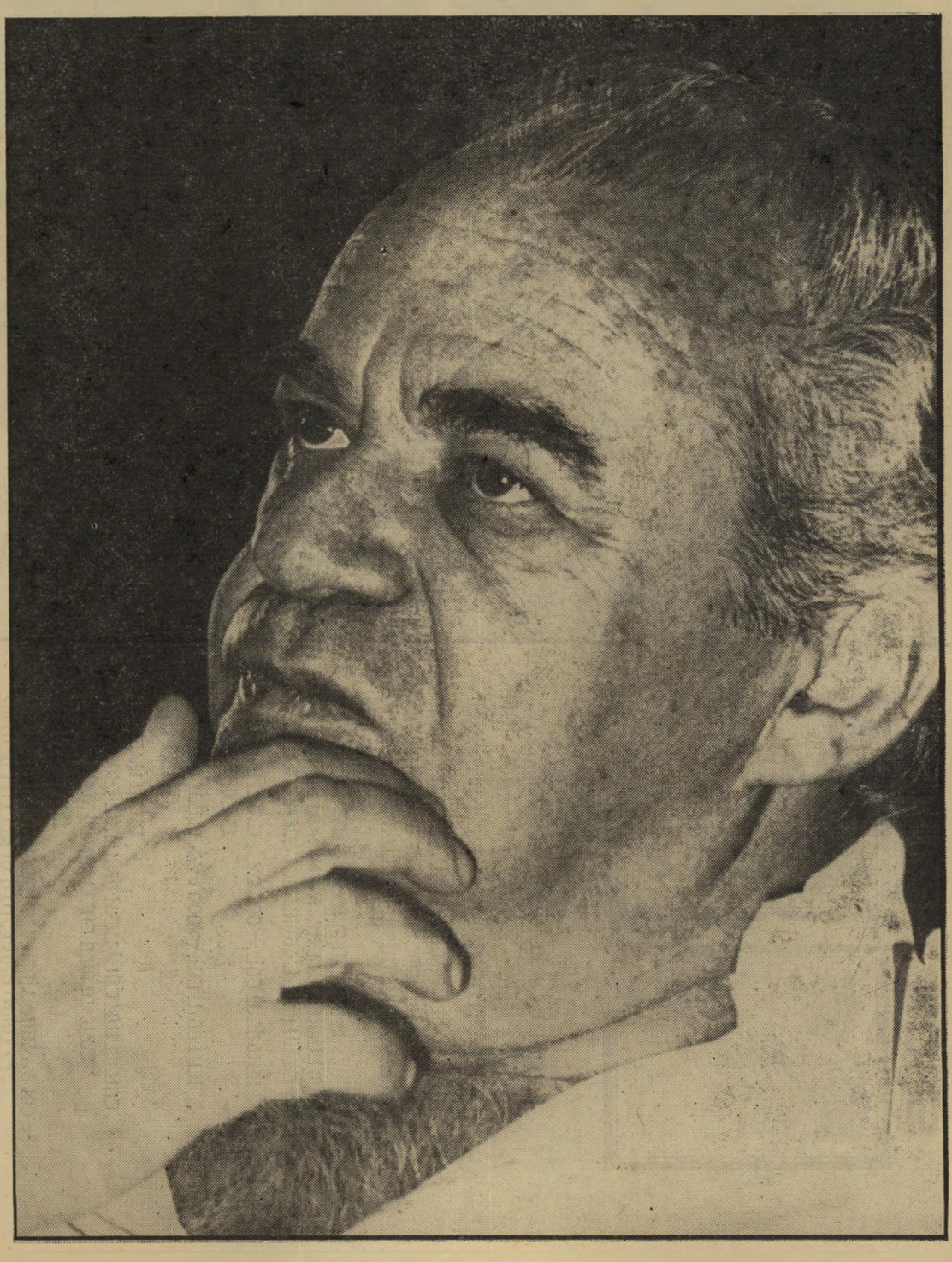

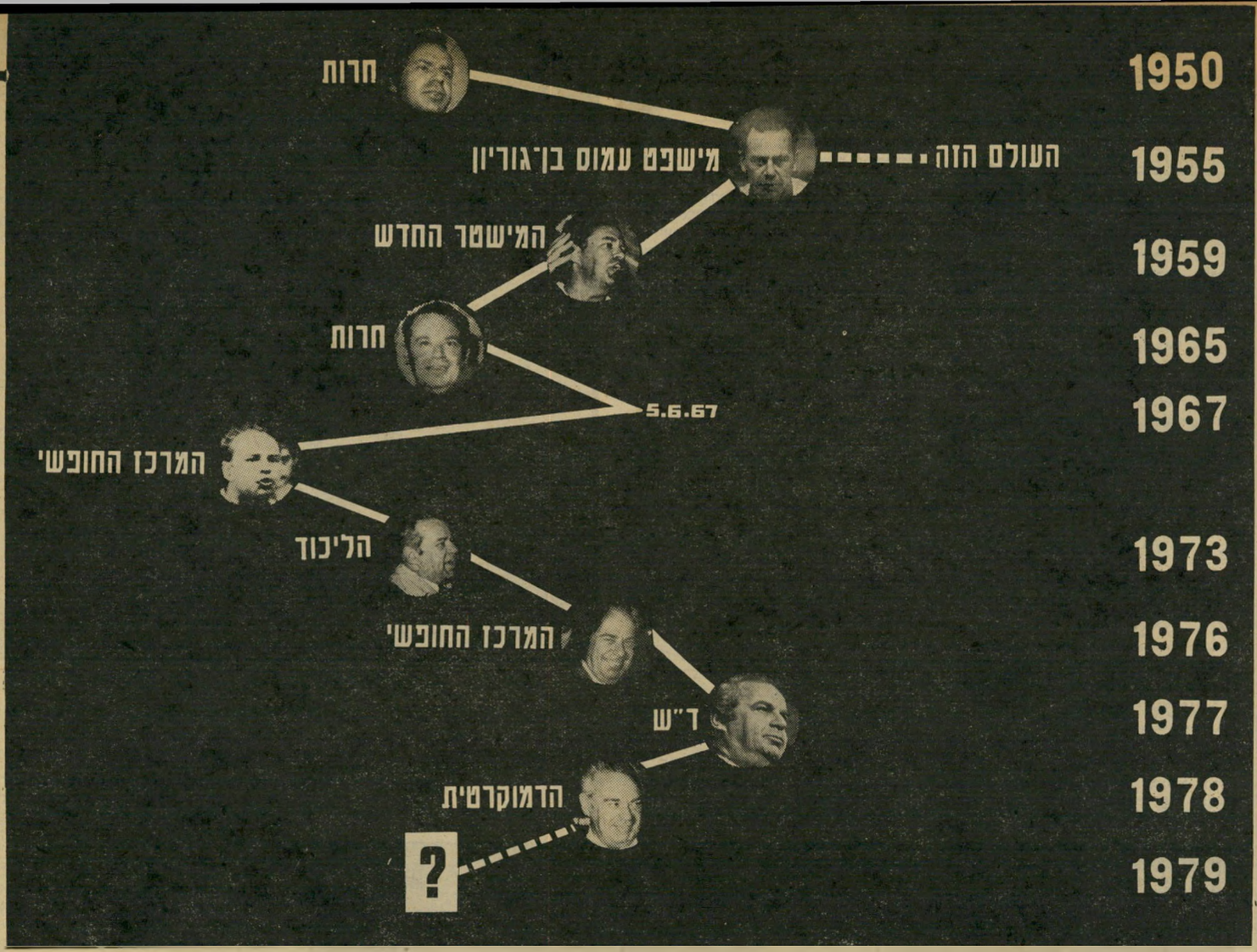

הסימפוניה הבלתי־גמורה - תשע התחנות של תמיר (עד כה)

הרישמית שלו היתה שהוא אינו אוהב את שר־הביטחון דאז, דויד בן־גוריון, מתנגד למדיניותו ולכן אין הוא מתגייס. אין ספק שלפחות לוחמי אצ"ל ולח"י, ש־הצטרפו לצה"ל בהמוניהם, ושרבים מ־חבריהם גיספו בקרבות, לועגים בליבם ל־תירוץ זה.

בעת שאחרים נלחמו, יכול תמיר לזנק במלוא רוחב־הקרב שלו לפוליטיקה הישר־אלית החדשה, שהיתה אז בהתגוותה. מנחם בגין היה עסוק אז בחיסול התנועה ה־רוויזיוניסטית, שבראשה עמד מי שמכהן היום כשר־הבריאות בממשלת בגין, אליעזר שוסטק. תמיר היה מהלוחמים הראשיים, בשמו של בגין כמובן, בשוסטק. היה זה רק צחוק הגורל שכעבור כמה שנים הקימו תמיר ושוסטק יחדיו את המרכז החפשי.

חרות של בגין חיסלה את מיפלגתו של שוסטק, אולם בגין עשה אז שגיאה. למרות שתמיר נחשב כבן־טיפחיו, כ„גאון הצעיר של בגין," לא ביקש בגין מתמיר להיות מועמד לכנסת. בגין הסביר, מאוחר יותר, כי תמיר היה אז צעיר (25) וכי הוא רצה לעצבו פוליטית לפני שייכנס לכנסת. כלפי חוץ קיבל תמיר הסבר זה של בגין, אולם באותו רגע החלה פועלת בנפשו של תמיר התכונה המשוכללת והעיקבית ביותר שלו: האהבה לשמואל תמיר.

תמיר התחיל לחתור תחת מנהיגו. כנותנו הוא הצליח להרשים כמה עסקנים צעירים המתחילים את דרכם, וחשב שריכז עוצמה נגד המנהיג הוותיק.

הקרע הראשון בין תמיר לבגין התחדד בשנת 1953, כאשר תמיר הציע בפומבי לבגין לקחת דוגמה מדויד בן־גוריון ו־לפרוש לשדה־בוקר, כדי להיות לנביא. תחת זאת פרש תמיר מחרות.

פרק ב': המישפטים הסנסציוניים

תמיר גילה את סוד יחסי־הציבור, ה־פרסומת והעיתונות, והתרכז בכמה מישפטים שהעלו אותו לכותרות כעורך־דין חריף ומצלילה, וכלוחם הצדק.

במישפט עמוס בן־גוריון נגד שורת המתנדבים בלט תמיר כמייצג השורה. עמוס בן־גוריון חוסל מהבחינה הציבורית, תמיר הפסיד את המישפט וזכה בפירסומת עצומה.

גם במישפט קסטנר, שבו היה ישראל קסטנר רק עד, הפסיד תמיר בסופו של דבר את המישפט. אך קסטנר הפסיד את חייו ותמיר זכה בפירסום. שוב תעתועי־הגורל: עמוס בן־גוריון היה ממייסדי ד"ש ופרש בטריקת־דלת מהתנועה, עד לפני הבחירות, אחרי שתמיר התקבל אליה. ו־אילו בנימין הלוי, שהיה השופט במישפט קסטנר, ושקיבל את כל עמדותיו של תמיר, נשאר עם תמיר עד היום.

באותה תקופה נוצר קשר הדוק בין העולם הזה לבין תמיר. הקשר החל ביגלל העובדה שהיה זה העולם הזה שחשף לראשונה את פרשת עמוס בן־גוריון. ב־מהלך השיחות היומיומיות כימעט בין העולם הזה ובין תמיר, קיבל תמיר רבות מעמדות העולם הזה בענייני חוץ ופנים.

פרק ג': המישטר החדש

ב־1957 היה אורי אבנרי בין מקימי גוש פוליטי־רעיוני שנקרא „הפעולה השמית", שמצעו רחב־הממדים נודע בשם המינשר העברי. תמיר לא פיגר אחר אבנרי, הקים גם הוא גוף פוליטי, שנקרא „המשטר־החדש". תוכניתו של תמיר היתה העתק כימעט־מילולי מהמינשר העברי, תוך השמטת כל העמדות הבלתי־פופולא־ריות שהיו במינשר העברי, כגון פתרון בעיית פליטים והקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. כשהתבקש תמיר להגיב על הפלגיאט, הוא אמר: „אין קופירייט על רעיונות."

כוונת תמיר היתה להתייצב ב־1959 ל־בחירות לכנסת הרביעית. הוא אסף סביבו כמה גרוטאות שנפלטו ממיסגרות פולי־טיות אחרות כמו העסקן הרוויזיוניסטי ה־וותיק אברהם וינשל ואליעזר ליבנה, ש־נפלט בסערה ממפא"י. גם כמה אנשים חשובים, כמו הפרופסור ישעיהו ליבוביץ, התפתו להצטרף. כל אלה האמינו באמת ובתמים בתמיר, כפי שהאמין בו ידין שנים רבות אחר־כך. אולם ההתפכחות שלהם היתה מהירה מזו של ידין. הם זנחו את תמיר והצטרפו לגלריה, שמאז לא חדלה להתרחב: זו של שונאי תמיר.

שני קוריוזים מאותה תקופה: באסיפת בחירות שנערכה בקולנוע מוגרבי אמר תמיר לאנשי חרות, שבאו להפריע לו באסיפה: „אלוהים ירחם על המדינה אם אתם תגיעו לשילטון!" כיום מכהן תמיר כשר בממשלה של חרות.

קוריוז שני: „המישטר החדש" הוציא לאור שבועון בשם יעד. באחד הגיליונות הראשונים שלו פירסם יעד תמונת־שער של אלוף־מישנה (מיל.) בנימין ג'יבלי, תחת הכותרת: „הקצין הבכיר". היתה זו עבירת־צנזורה ביטחונית חמורה, מאחר ש־הצנזורה פסלה אז כל רמז ל„עסק ביש" או ל„פרישה", ובעיקר את זיהוי הדמויות המשחקות בה. שוטרים יצאו לקיוסקים בכל רחבי הארץ כדי להחרים את גיליונות יעד. היתה זו העבירה הראשונה של שר־המישפטים שמואל תמיר על החוק.

סופו של „המישטר החדש" מזכיר במידה רבה את סופה של ד"ש. תמיר נבהל, פחד לרוץ לבחירות והתנועה התפרקה, ורוב שותפיו הפכו שונאיו המושבעים.

פרק ד': חרות, פעם שנייה

תמיר רץ אל מנחם בגין וביקש סליחה ומחילה.

מטעמים משלו, עשה בגין את השגיאה חשנייה שלו בקשר לתמיר, סלח לו, ואף הבטיח לו מקום ריאלי בכנסת. תמיר הוכיח את תודתו למי שסלח לו, בהתנהגות של כלבלב־שעשועים המנסה להתחנף אל בעליו אחרי שספג ממנו מכות.

הוא הפך נושא־הכלים של בגין, תרתי־משמע. כשבגין היה חוזר מחוץ־לארץ, המתין לו תמיר באולם הכניסה של נמל־התעופה לוד והיה נושא את מיזוודותיו. אי־אפשר היה שלא להיזכר בכך לפני כ־שמונה חודשים, עת המתין תמיר לידין בנמל־התעופה בן־גוריון, וערך עימו הסתו־דדות חברית. בעיקבות המידע המפוקפק שמסר אז תמיר לידין, החליט זה על הצטרפות לממשלה.

תמיר נבחר לכנסת השישית מטעם חרות, והיה מחובשי הספסלים האחוריים של ה־כנסת. היה לו ברור שמצבו בחרות עדיין אינו מאפשר לו להידחק ולנסות להתייצב בשורה הראשונה של מיפלגה זו, בעיקר בכל הנוגע לפעילות ראוותנית בכנסת, והתיסכול ביעבע בקירבו, בייחוד למראה הפעילות הדינאמית של סיעת־היחיד של תנועת העולם הזה — כוח חדש.

שנה אחר־כך ב־1966 הניף תמיר בשנית את נס המרד בבגין, עם כל עורמתו ה־פוליטית של תמיר, הוא נסחף לעיתים קרובות מדי להאמין בשקרים של עצמו ובהערכות־המצב הכוזבות, שבהן הוא מנסה לשכנע את חסידיו השוטים.

תמיר לא העריך נכונה את כוחו לעומת כוחו של בגין, סבר באמת ובתמים שיצליח לקחת את ישרביט הנהגת חרות מידיו של בגין ולהמליך עצמו על התנועה. ה־תוצאה היתה הפוכה בדיוק: חרות הביעה אמון מלא בבגין, ותמיר מצא עצמו בראש מיעוט קטן ומגוחך.

פרק ה': המרכז החופשי, פעם ראשונה

ב־שנת 1967 סילקה חרות את תמיר. הוא נאלץ לכונן סיעה נפרדת קטנ־טנה בת שלושה חברים. תמיר ביקש ל־עצמו את השם „הגוש החופשי", אולם שם יומרני זה לא הוענק לו על־ידי ועדת־הכנסת. הוא נאלץ להסתפק בשם „המרכז החופשי".

כדי לנגח את חרות, ערך תמיר בדק־בית יסודי בהשקפות־החיים שלו ובהש־קפותיו הפוליטיות. הוא הפך יונה אופנתית, תקף את הקו הניציי „האנאכרוניסטי" של חרות, הציג עצמו כליברל, מתון השואף לפשרות עם הערבים, לעומת חרות, האי־חזת בסיסמות שאבד עליהן הכלח, כגון ארץ־ישראל־השלמה.

כעבור חודשים אחדים שינה תמיר את עמדותיו הפוליטיות ואת השקפת עולמו מן הקצה אל הקצה. מילחמת ששת־הימים

תמיר עם ידין
מתי הוא יודח?

(המשך מעמוד 15)

פרצה והסתיימה, בגין וחבריו נאלצו למתן את התבטאויותיהם, ביגלל היותם חברים בממשלת־הליכוד־הלאומי. תמיר החליט להיות האופוזיציונר הימני מיספר אחד של הכנסת. לדעת תמיר, הסוס הנכון באותה עת היה סוס של קיצוניות, של ארץ־ישראל־השלמה ומה שניראה אז הקו ה־לאומי הגא. תמיר התחיל תוקף את מנחם בגין כמנהיג רכרוכי ופשרן, ודרש לספח לאלתר למדינה את כל השטחים שנכבשו על־ידי צה"ל במילחמה. במיסגרת הדימוי החדש שלו, המציא תמיר את הסיסמה, שכיום אסור להזכירה לו: „שטח משוחרר לא יוחזר!"

ערב הבחירות של 1969 אי־אפשר היה שלא להבחין בהתנהגותו של תמיר, כאילו הניצחון בבחירות מונח כבר בכיסו. אך במוצאי יום־הבחירות, כאשר תמיר ישב באולפן הטלוויזיה ושמע מהסטטיסטיקאי חנוך סמית כי המרכז החופשי לא יעבור, כנראה, את אחוז־החסימה, היה כאיש שחרב עליו עולמו. מאוחר יותר התברר כי תמיר אכן עבר את אחוז־החסימה, ובעזרת עודף קולות של כמה עשרות בודדות גבר על עודף־הקולות של רק"ח, הצליח להכניס גם את מיספר שניים שלו ברשימה, אליעזר שוסטק. ערב הבחירות עצר שרות־הביטחון כ־200 פעילים של רק"ח. אי־אפשר היה אז שלא להמציא את הבדיחה שהיה זה דווקא שרות־הביטחון שהכניס את שוסטק ל־כנסת. בפעם היחידה בחייו שבה הופיע ברשימה עצמאית בראשותו, זכה תמיר בפחות קולות מאשר תנועת העולם הזה ומק"י של שמואל מיקונים.

אחרי בחירות 1969 התגבשה בליבו של תמיר החלטה: לעולם שלא להתייצב עוד בבחירות לכנסת לבדו.

כמה חודשים לפני הבחירות של 1973 נעור תמיר. הוא התחיל את ההתחדשות הפוליטית שלו בניפוח פרשה קטנה של אוטוקרט, לממדים של שערורייה ציבורית כבירה ולהציג עצמו, כמו בתקופת מישפטי עמוס בן־גוריון וקסטנר, כלוחם בשחיתות. בעזרת יחסי־ציבור רעשניים, שאורגנו עבורו על־ידי חניכו ונושא־כליו באותם הימים, אהוד אולמרט, הצליח תמיר להס־עיר את הארץ בפרשת אוטוקרס ומנהלה יצחק שובינסקי. כאשר זוכה שובינסקי — אחרי הבחירות — מכל אשמה, כבר אכל תמיר את פירות הפירסומת.

פרק ו': ליכוד, פעם שלישית

ב סיון נוסף של תמיר להתלבש על אחד מגילויי העולם הזה. פרשת נתיבי־נפט, שהיתה חמורה בהרבה מפרי־שת שובינסקי, נכשל.

אולם תמיר למד כי אי־אפשר לסמוך תמיד על תמימותו של הבוחר, וכי יחסי־ציבור אינם ערובה להצלחה בבחירות. ה־טרמפיסט הניצחי חיפש שוב טרמפ.

באותה תקופה פתח אריק שרון ביוזמה להקמת הליכוד. שרון, שהיה גם אז טירון בפוליטיקה, קיבל בזרועות פתוחות את הידידות החדשה, שהציע לו האינטריגנט הוותיק והמנוסה שמואל תמיר.

שרון הצליח ביוזמתו, אך ברגע האחרון ממש, ערב חתימת הסכם הליכוד, ניסה תמיר, בייצר־ההרס המוכר שלו, לטרפד את יוזמת שרון ושבה תמך קודם־לכן. לגבי תמיר היה זה מאוחר מדי. הליכוד קם, תמיר מצא עצמו בפנים, ואריק שרון הצטרף למחנה שונאיו־בנפש של תמיר.

שוב מצא תמיר את עצמו תחת מרותו של בגין, מנהיג הליכוד. אך בגין, שעשה נכנס לכנסת — אלא שהפרשה הפכה גם אותו שונא מושבע של תמיר.

פרק ז': המרכז החופשי, פעם שנייה

ש נתיים אחרי הבחירות לכנסת, אירע הקרע הגדול בתוך המרכז החופשי הקטן.

רבים תמהו עוד קודם־לכן כיצד מצליח אליעזר שוסטק, המקובל גם על יריביו, כאיש הגון, להמשיך להצדיק את כל מע־שיות תמיר.

הרמזים הראשונים לקרע בין שוסטק לתמיר באו ממיזנון הכנסת. השניים החלו יושבים ליד שולחנות נפרדים, כשתמיר אינו חדל ללעוג לשוסטק ולהשמיץ אותו, אם כי שוסטק שמר באותה עת על שתי־קה. אולמרט, שלא שכח לתמיר את בגי־דתו בו ערב הבחירות, שפך שמן על המדורה, והפיצוץ היה בלתי־נמנע.

המרכז החופשי התפלג לשני חלקים שווים: המרכז החופשי החדש שבליכוד, עם תמיר ונוף, ו„המרכז העצמאי", שנו־תר אף הוא בליכוד, עם שוסטק ואולמרט.

פרק ח': המרכז החופשי, פעם שלישית

א ולם תמיר סבל בליכוד. שוסטק, שהצטרף ביעתיים ללע"ם, היה מקו־בל על אישי הליכוד יותר מאשר תמיר. בגין גילה לו חיבה מכוונת, כדי לעקוץ את תמיר, למרות הקרע בין שוסטק לבגין

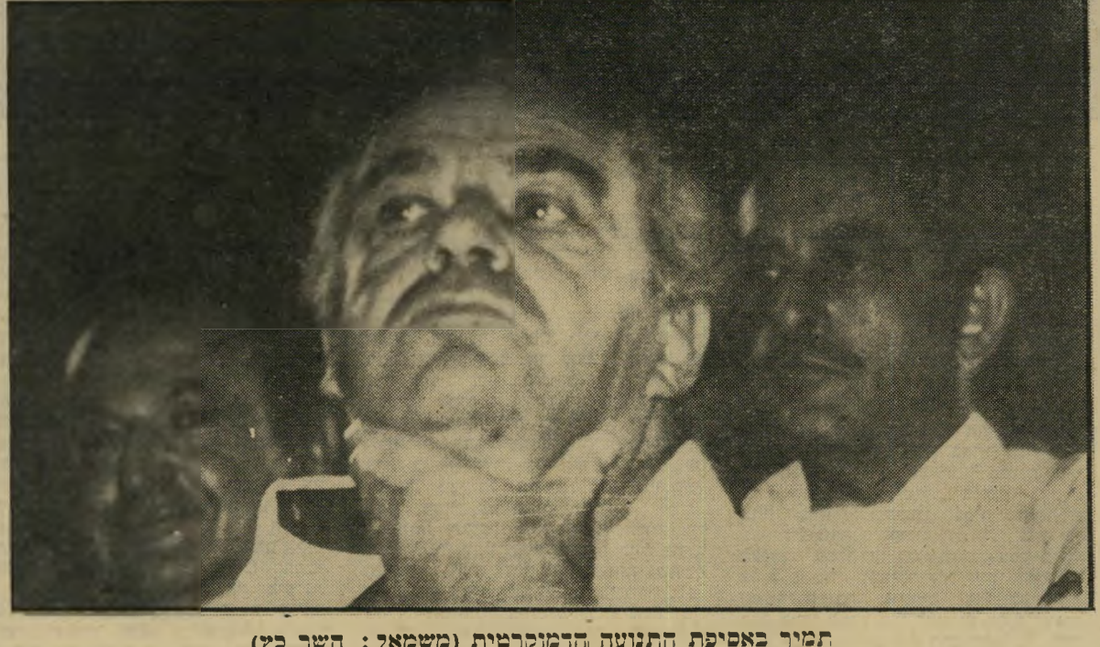

תמיר באסיפת התנועה הדמוקרטית (משמאל: חשר כץ)
מי יחנוק את מי?

עתה את שגיאתו השלישית לגבי תמיר, בכך שהסכים לצירופו לליכוד, החלו ל־הגיע שמועות על החתירה הבלתי־פוסקת של תמיר נגדו. על תמיר גם היה להחליט מי מבין שני הצעירים ששירתו אותו ב־נאמנות יזכה במקום השלישי, שהוקצה למרכז החופשי ברשימת הליכוד. מקום זה לבדו, נחשב אז לריאלי, בעוד שהמקום הרביעי נחשב אז כבלתי־ריאלי. שני ה־מועמדים היו אהוד אולמרט ועקיבא נוף. הבחירה היתה קשה: שניהם שירתו את תמיר בנאמנות ללא־גבול והיו מסורים לו בלב ובנפש. אם כי אולמרט היה מקורב יותר לתמיר. לבסוף בחר תמיר בנוף, צעיר מוזקן שהתפרסם כזמר במועדונים ירושלמיים, ומי שמדי פעם כתב גם שירים.

בבחירתו בנוף הוכיח תמיר שוב כי אין הוא נאמן לאיש. אולם הבחירה היתה נכונה מבחינתו. אביו של אולמרט ידוע כאחד מנאמני שוסטק, ולמרות שבאותה העת היה תמיר שרוי ברחד־דבש עם שוסטק, הוא כבר תיכנן את הבאות. תמיר גם ידע כי נוף רכרוכי מאולמרט, וכי יה־פוך לצילו, ללא כל סיכוי שיתמרד.

אולם הבחירות הפתיעו, הליכוד קיבל יותר קולות מכפי שציפה, וגם אולמרט ב־1949. אנשי חרות אינם יכולים לשכוח לתמיר עד היום את בגידותיו בהם, וגם כאשר בגין, מתוך מניעים טאקטיים, מוכן לעיתים לחייך אליו, למרות שינאתו העזה לאיש, מחרימים אותו ותיקי חרות. אצל הליברלים תמיר מוקצה מחמת מיאוס.

תמיר היה חייב לעזוב את הליכוד. יותר מדי עלבונות ובזיונות ספג שם, והיה לו ברור כי ערב הבחירות, לפני מינויו ברשימה לכנסת, ייערך חשבון שיפגע בו יותר מכל. אז הוקם המרכז החופשי ג', המרכז החופשי שאינו בליכוד.

פרק ט': חיפוש מיפלגה

ת מיר ידע שאסור לו ללכת לבדו בבחירות. בעוד שנכנס לליכוד כנץ קיצוני, הוא פרש ממנו עתה כיונה מתונה, ראציונלית ופשרנית, בהתאם לאופנה ש־אחרי מילחמת יום־הכיפורים.

תחילה ערך תמיר גישושים אצל הלי־ברלים העצמאיים. אולם הכרזתו של מי שעמד בראש הל"ע, משה קול: „האיש

(המשך בעמוד 46)

תמיר עם רם רון ובנימין הזוי
לאן הוא ייכך?

שמע בקול אבבא.
קנה נשיונל.

שמע בקול להקת אבבא.
שמע בקולם של ביורן, אנה, בני ואינפריד משוודיה,
חברי להקת הפופ המצליחה ביותר בעולם,
אשר מכירות תקליטיה שברו את כל השיאים מימי
החיפושיות ועד היום.

חברי להקת אבבא יודעים להגיע לאיכות מוסיקלית
מושלמת. הם רכשו לעצמם מערכות סטריאו
ורדיו טייפים מתוצרת "נשיונל" לשימוש מקצועי,
להנאה מושלמת בבית ולהאזנה למצעדי הפזמונים
מכל העולם.

שמע בקול חברי להקת אבבא.
הם יכולים להרשות לעצמם לרכוש את הטוב ביותר בעולם –
והם ממליצים בכל פה על "נשיונל".

אחרי הכל, הקול של אבבא קובע הכל.

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric...tric

אר-אר.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

נוספת. אז פניתי לחייל ואמרתי: „אני לא באתי לחכות אצלכם. אתם הורדתם אותי מהאוטובוס, ולפי דעתי אתם אחראים להחזיר אותי לאוטובוס, על־מנת שאמשיך בדרכי." שוב אמרו לי: „תחכה." אמרתי: „אינני יכול לחכות, אולי תזמין עבורי מונית בטלפון? או, אני מבקש, תזמין לי מישטרה."

שאל: „למה מישטרה?" אמרתי: „אני רוצה להתלונן על התנהגותכם."

אמר לי בלעג: „הנה שם יש שוטרת, תתלונן אצלה."

ביקשתי ממנו את כרטיס האוטובוס ש־קיבל קודם־לכן, והתחלתי להתרוצץ בין מונית למונית, עד שמצאתי מונית שלקחה אותי ליעדי.

ממיקרה זה צצות אצלי הרבה מאד שאלות. ובזכרוני מאותו יום, נחרתה ב־שחורים התנהגות האנשים המופקדים בפתח אחד המקומות החשובים במדינה, ההאמור־רים לשמור על ביטחון המדינה וביטחון אוכלוסיה. לפי דעתי, עקשנותם הטיפשית, המעוררת סלידה, מחייבת בדיקת הנושא, מתוך הנחה, שבני־מיעוטים לא מעטים נתקלים בהתנהגות דומה. שתיקה על מעשי אנשים כאלו מעודדת את המשכם. לכן בחרתי בפנייה זו, מתוך אמונה ש־העניין ייבדק ויוסקו מסקנות.

אולי למותר לציין, שאני אזרח, יליד מדינת־ישראל, וער לבעיותיה האקטואליות.

איברהים א.ק., באר־שבע

● שמו המלא של הכותב שמור ב־מערכת.

● ● ●

רדיפת־בצע

אבקש להעלות באמצעות העולם הזה בעיה, שאין כמוה לתיאור ההפקרות המש־תוללת בארץ לאחר המהפך הכלכלי, לא עלינו. מדובר בבעיית הדיור־להשכרה ב־ירושלים. אני לא זוג־צעיר, אלא אשה החיה ממשכורת צנועה ומתגוררת בדירה שכורה. להוותי החוזה מסתיים באוקטובר 1978 ועד אז עלי לפנות את הדירה.

במיסגרת מאמצי למצוא דירה אחרת, גיליתי תופעה של רדיפת־בצע מדהימה. על מנת לשכור דירה בעיה"ק המתאימה למגורי אנוש, עליך לשלם סכומי־עתק הנעים בין ה־200 ל־400 דולר ירוקים ועולים. ההיגיון העומד מאחרי רדיפת־בצע זו הוא לדאוג לעליה מתמדת בשכר־הדירה בצמידות לעליית ערך הדולאר. ממש ארץ הדולאר העולה. אם הינך נתקל במקרה, פה ושם, בשכר־דירה נקוב בלירות ישראליות, כשרות פחות או יותר, הרי שאין לשמוח מוקדם מדי — אתה מתבקש אחר כבוד להצמיד את שכר־הדירה לעליית המחירים. וזאת כאשר עליית־השכר אינה מגרדת את אפס קצה של עליית־המחירים — תוצאת האינפלציה המכוונת ע"י הממ־שלה של בעלי־ההון.

אני חשה כי אני משתייכת לקבוצה אמורפית של צעירים/ות, המשמשים טרף להשתוללות בעלי הדירות־להשכרה בי"ס, כאשר אין לי שום כתובת שתטפל או תתעניין ר"ל בעניין.

כאמור, איני זוגות־צעירים, איני עולים־חדשים, ואיני משפחות מרובות־ילדים. אני מתקיימת ממשכורת אשר רבע ממנה נעשק ע"י נושכי נשך למיניהם ובראשם המדינה. יש לי רושם חזק, שהמשטר הנוכחי דואג ביודעין להורדה מתמדת ברמת מחייתם של שכירים, הנושאים על גבם את החברה הישראלית על ענייה, עשיריה וטפיליה ובה בעת היא מגלה דאגה אבהית להעשרת העשירים תוך ניפנוף באידיאולוגיות כלכליות דרוויניס־טיות — שאריותיה של המאה ה־19.

שרה עידן, ירושלים (כתובת זמנית)

● ● ●

טעות פקידותית

בהתייחס למעטפה, אשר צילומה מופיע במדור מיכתבים של עיתונכם (העולם הזה 2139), אבקשכם לפרסם את תגובתי:

עם מינויו של מר שמואל תמיר לשר־המישפטים, רכשתי את חלקו במישרד עורי־כי־הדין המשותף שלנו, ומאז אין לו כל קשר עם מישרדי. אם נעשה במישרדי שי־מוש במעטפת דואר־אוויר של המישרד ה־קודם, הרי לא היתה זו אלא טעות פקי־דותית.

עורך־דין יהודה י. מוריץ, תל־אביב

Capitol

קפיטול-סיגריה עם אופי למעשן הרציני

עשירה, מלאה, מספקת.
למעשן הרציני המחפש את מלוא הטעם. עשויה מסוגי טבק מעולים ביותר שנבחרו בקפדנות לסיגריה זו.
בקופסת אדום־זהב־כחול. 20 סיגריות — 8.ל"ל בלבד.

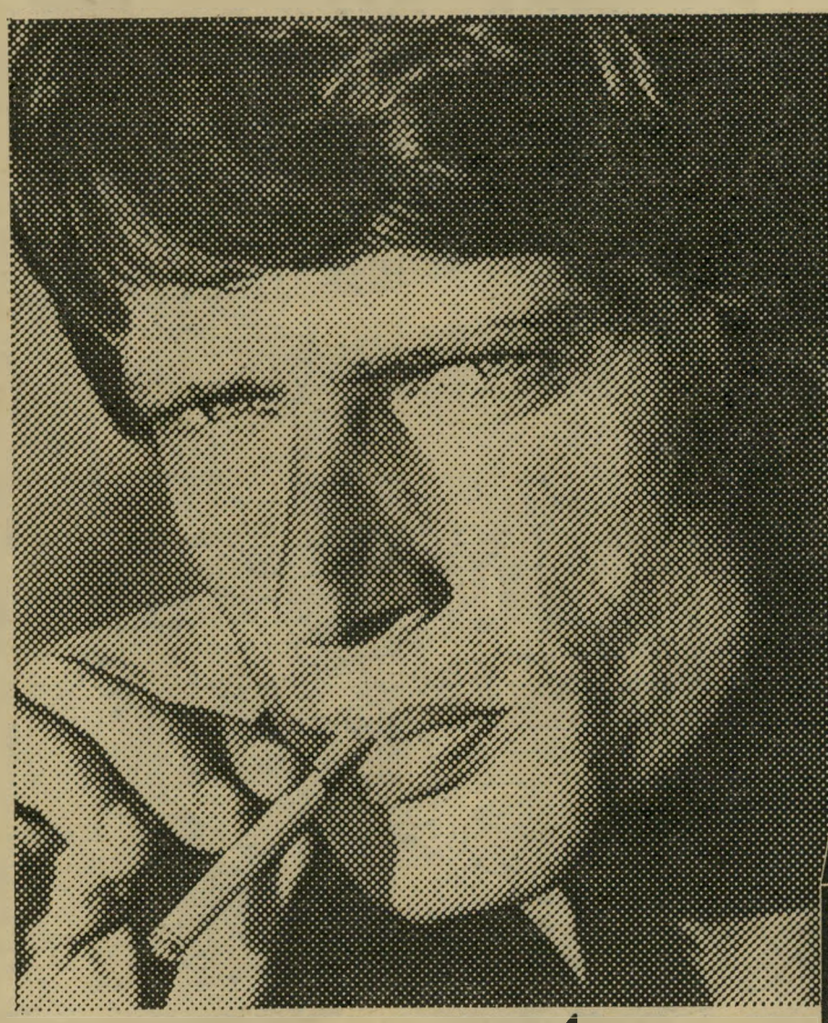

Capitol
קפיטול-סיגריה עם אופי למעשן הרציני

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ־40 שנה.

פרסום ד"ר יעקבסון

מילחמת הבורים בישראל

מעל ומעבר

מ כשיר־העבודה העיקרי של העיתון הוא השפה. התשובה: יש לך הגליון האחרון של העולם הזה. אין לך 15 הלירות, שישלמת עבורו (אם לא סחבת אותו מידיד.)

נכון? לא נכון? תשובה כה פשוטה אינה מוצאת חן בעיני הבורים.

דויד בן־גוריון החליט, בשעתו, לחסל את המילה „את", גם במקום שבו דרושה מילה קטנה זו לקריאה חלקה ולהבנה מהירה. כידוע, בראשית ברא אלוהים השמיים והארץ.

עכשיו בא השטן, ומתנקם בזיכרו של בן־גוריון. הוא מוסיף את המילה „את" בכל מקום שבו אין הדעת סובלתה.

התשובה לחידה הנ"ל בפי הבורים היא, כמובן, „יש לי את גליון העולם הזה. אין לי את ה־15 לירות."

■ ■ ■

א חד מסימני־ההיכר היותר־מרגיזים של בורות זו היא, כאמור, המילה „כאמור".

הדבר בולט במייוחד ברדיו ובטלוויזיה. הקריין מספר כי גדוד לבנוני נעצר ליד הכפר אבו־פלוני. אחר־כך באים כמה מישפטים על הסיבות הנסיבות. ובסוף: „עכשיו נעצר הגדוד, כאמור, ליד הכפר..."

„כאמור" פירושו: כפי שכבר נאמר. אם זה כבר נאמר, מדוע יש לאמר זאת שוב? האם המאזין (או הקורא, או הצופה) הוא כה ממוצע טפש, בעיני מנסח־הידיעה, עד כי אינו יכול לזכור מה שנאמר לו, כאמור, לפני עשרים שניות בילכד?

אם הדבר באמר וזכור — אין לחזור עליו. אם סבור המנסח, משום־מה, כי הדברים שנאמרו ביניתיים בילבלו את המאזין עד כי יש צורך להזכיר את הדבר שוב — יאמר־נא מה שיש לאמר, מבלי להתנצל!

■ ■ ■

מ וכרחה להיות סיבה כלשהי להשחתה שיטתית זו של השפה, בייחוד בפי בוגרי השנתונים החדשים של האוניבריסטות ובתי־הספר התיכוניים.

הירהרתי כזכר ועלתה בדעתי רק תשובה אחת: זוהי הסתערות של בורים, המבקשים להתעטף באיצטלה של חשיבות.

אדם שיש לו מה לאמר, ההשולט פחות או יותר בכלים הלשוניים, ישתמש במילים הפשוטות והמדוייקות. אך אדם שבעצם אין לו מה לאמר, ושאינו יודע איך לאמר מה שאין לו לאמר, מחפש את הצורה המסורבלת, הארוכה והמעורפלת, כדי להעלים את חוסר־התוכן שבדבריו, וכדי להעמיד פני ידען, הוא יודע שהמילים הארוכות יעשן רושם על בורים אחרים.

תחת לדבר הוא מכרכר — בכתב ובעל־פה.

■ ■ ■

ה כרות מיזחמה על צורות קלוקלות כמו „יש לי את" ו„ביגלל ש", אין פירושה מאבק נגד הסלאנג. עזרנו להכניס לשפה מילות־סלאנג טובות כמו „מצוב־רח" ו„מתוסבר". אנו מוכנים לעכל מושגים צה"ליים טובים כמו „בבל"ת" ו„חזל"ם".

שפה חיה אינה קופאת על שמריה. היא מעבדת בלי הרף מלים חדשות המעשירות את השפה — כתנאי שהן מתאימות לרוחה וממלאות צורך לשוני.

התרבות האנושית יוצרת בהתמדה מושגים חדשים, ואלה זקוקים למילים חדשות. די בהזכרת מילים שנולדו בדור האחרון, כמו „תסכול", „תדמית", „אתגר".

השפה עצמת מחיוטה, בדרכים מיסתוריות המיוחדות לה, מה מתאים לה ומה לא.

מילת־סלאנג קלוקלת אינה נקלטת בשפה. מילה טובה יותר עשוייה להיקלט, אך להיפלט שוב אחרי שנים אחדות, כאילו אמרה השפה: „זה טוב, אך אין זה די טוב כדי להיקלט לצמיתות."

(די היא מילה פשוטה וטובה נוספת, השנואה על הבור המצוי. הוא יאמר, כמובן: „זה לא מספיק טוב." כי זה מספיק מסיבלב. די זה פשוט מדי.)

■ ■ ■

ל פעמים צץ זז ביטוי, ומציף את הארץ בן רגע (כן, בן רגע, ולא בין רגע, כפי שנדמה לבורנו החביב). קשה לדעת מניין הוא בא.

לפני שנים רבות עלה על דעת מערכת זו להעניק ציון־לשבח לאזרחים מצטיינים, המשמשים מופת לזולת. החלטנו לציין אנשים שפעלו „מעל לצו־התפקיד ו־מעבר לקריאת־החובה". דומני שהיה זה תרגום של ציון־לשבח בריטי.

מאז, לפתע, צץ הביטוי „מעל ומעבר", ואוכל כל חלקה טובה. יתכן שהוא, יותר מכל ביטוי אחר, מציין את הבורים הלשוניים וזה־מחשבתיים. מעל לצו האיוולת ומעבר לקריאת הטימטום.

אתה פוגש בהם על כל צעד ושעל. הם מתראיינים בטלוויזיה, מרצים ברדיו, נואמים בכנסת, בשבילם, כל דבר הוא „מעל ומעבר". יעילות הממשלה היא מעל ומעבר. הישגי צה"ל הם מעל ומעבר. הם עצמם חכמים, בהחלט, מעל ומעבר.

מעל למה? מעבר למה? אין זה חשוב. הם מעל ומעבר לדילקדוקי־ענויות שכאלה.

■ ■ ■

ב מקום שחסרים המושגים — כך אמר גתה בפאוסט — מזדמנת תמיד מילה ברגע הנכון.

אני מוכן להרחיק לכת: במקום שחסרה מחשבה מדוייקת, שם מופיעים תמיד הביטויים המשובשים.

מחשבה מדוייקת זקוקה לשפה מדוייקת. לא תתואר הגדרה פילוסופית מדוייקת, או נוסחה טכנולוגית נכונה, בלא הכלים המדוייקים של שפה נכונה.

משום כך מדאיגה אותי ההתנוונות הלשונית שבעתיים. חמישני שאין היא אלא סימן חיצוני נוסף למחלה עמוקה הרבה יותר: התנוונות כושר־המחשבה, אי־היכולת להגדיר דברים בבירור, לנתחם ולהסיק מהם מסקנות.

יתכן שזהו חלק מתהליך כללי של התרופפות הברגים התרבותיים והחברתיים שלנו.

המסבע מאבד את ערכו, העובד אינו מתגאה עוד בפרי עמלו (על כן הוא מייצר סחורה ששוב אין מה להתגאות בה). הכנסת דומה לשוק־הפישפשים והבירוקרטיה פושטת ברחובות.

בית־הספר התיכון שוב אינו מוציא מבין כתליו עברים האוהבים את שפתם, החשים את פעימות ליבה. אך מי שאין לו שפה, גם אין לו מחשבה. מי שמתרשל בדיבורו, סופו להתרשל גם בעבודתו ובכל דבר אחר.

עם שאין לו שפה, אין לו תרבות. אין הוא אלא אספסוף, מחוץ למעגל היצירה התרבותית של האנושות, מחוץ למעגל היצירה הטכנולוגית של החברה המודרנית.

כדאי, על כן, לשקם את שפת דיבורנו וכתיבתנו — מעל ומעבר למאמץ אותו אנחנו משקיעים, כאמור, על מנת שנוכל לטפל בנושא. יש לנו את האפשרות.

במידה שתרצו, אין זו אגדה.

במידה שתרצו, אין זו אגדה

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

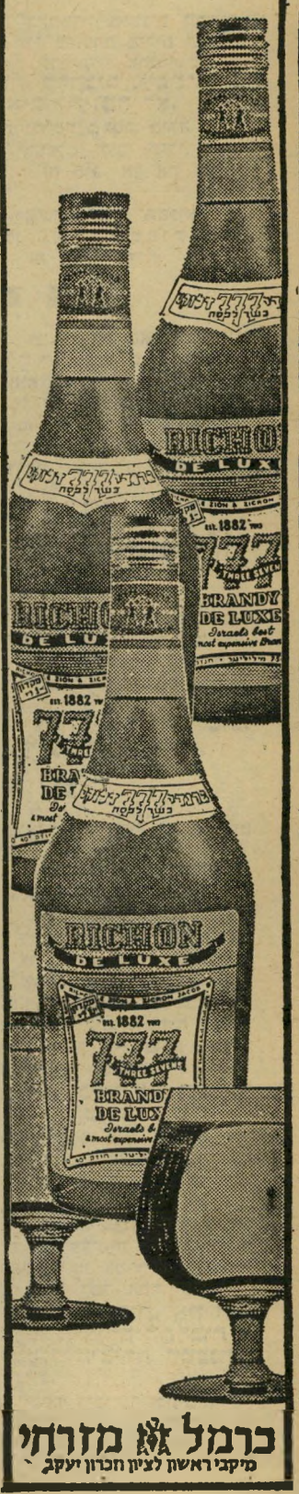

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון חכרון יעקב

אנשים

מה סירב הנשיא לגלות - וכיצד הפך ידין את ביה"ח לתיאטרון

■ במוצאי השבת לפני שבוע, עת שהה נשיא המדינה, **יצחק נבון**, בחופשה ב־מלון הילטון בתל־אביב, הוא ערך מסיבה פרטית לכמה מ־ידידיו האישיים בסוויטה שבה התגורר, בקומה העליונה של המלון. כל אחד מהאורחים התקבל על־ידי הנשיא שאמר: „הערב אני בן־אדם פרטי, ולא נשיא־המדינה.״ בין האורחים היו רק שני פוליטיקאים: יו־שב־ראש מיפלגת העבודה, **שימעון פרס**, ושר־המישפ־טים לשעבר **חיים צדוק**. מר־בית האורחים היו עיתונאים ושחקנים, ביניהם עורך מעריב **שלום רוזנפלד**, עורכת דבר **חנה זמר**, כתבת רשות־השי־דור, הידועה דווקא כידידת ראש־הממשלה, **שרה פרנ־קל**, והפיליטונאית מ־דיעות אחרונות **פילבי קשת**. בין השחקנים בלטו **יוסי בנאי, גילה אלמגור, שלמה ני־צן** ו**שלמה** („שלוימל״ה״) **בר־שביט**. למרות שאת שאר האורחים שירתו שני מלצרי המלון, טרחו הנשיא ואשתו לכבד כל אחד מה־אורחים במו־ידיהם. המסיבה הסתיימה אחרי חצות הלילה, ועד לסיומה התחרו ביניהם הנשיא ואורחי מי יספר יותר בדיחות.

■ באותה מסיבה ביקשו כמה ידידים מנבון שיספר על **דויד בן־גוריון**, ואילו א־**פירה נבון** הוסיפה: „תספר לנו על האהבות של בן־גור־יון.״ נבון סרב: „על זה אני לא אספר, למרות שכרגע אני אדם פרטי.״

■ אגב, בשיחתו האחרונה של נבון עם ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, שיצא בראש המישלחת למחנה־דויד, לא נדונו עניינים מדיניים. בגין דיווח לנשיא על ההכנות ש־נעשו שם בעניין כשרות וש־מירת השבת. ראש־הממשלה סיפר לנשיא על האוכל הכשר שהוזמן בשבילו, ועל ספר ה־תורה שהובא למחנה־דויד במ־יוחד עבור תפילות השבת.

■ ראש־הממשלה מנחם בגין דואג לאווירה טובה ב־לישכתו. לפני הנסיעה למח־נה־דויד, שבה ליוו אותו ראש לישכתו **יחיאל קדישאי**, עוזרו הצבאי תת־אלוף **אפ־רים** („פרויקה״) **פורן** ויו־עו לענייני עיתונות **דן פתיר**, הבטיח בגין לנשארים בארץ כי הם יצטרפו אליו בנסיעתו לקנאדה בחודש הבא. לקנאדה יקח בגין את דוברו, העיתונאי **שלמה** („נקדי״) **נקדימון**, את מנכ״ל משרד ראש־הממ־שלה הד״ר **אליהו בן־אל־ישר** ואת יועצו לענייני תפו־צות, **יהודה אבנר**.

■ סגן ראש־הממשלה, **יגאל ידין**, קיבל ברצינות רבה את תפקידו כממלא־מקום ראש־הממשלה ושר־הביטחון. ידין ביטל את נסיעתו לבית־הקיץ שלו במיכמורת, לשם הוא נוסע מדי שבוע, והורה לנהגו להמתין במשך כל שעות היום והלילה בהיכון ליד ביתו שברחוב רמב״ן בירושלים.

■ כאשר ירד ידין מ־לישכתו ללישכת ראש־הממש־לה, כדי לשבת בה בעת שהו־תו של בגין בארצות־הברית, הוא הבחין כי **מזכירת ראש־הממשלה, יונה קלימובי־צ־קי** איננה. כשסופר לו כי יונה נמצאת בטיול בחוץ־לארץ, פלט: „תודה לאל.״

■ עוזריו של ידין התי־קשרו בטלפון פעמים רבות לבניין הטלוויזיה, כדי לוודא שצוות טלוויזיה אומנם יבוא לכסות את ביקורו של ידין אצל פצועי הפיגוע במסוף הגז בירושלים, ששכבו בבית־החו־לים שערי צדק. כתב הטלוויז־יה לענייני מישטרה, **דן סמה־מה** שביקש להימנע מכך הס־ביר לעוזריו של ידין: „שני הפצועים, (שאחד מהם, חבלן המישטרה **סטיב הילמס**, נפ־טר בינתיים) מחוסרי־הכרה, זה יהיה חוסר־טעם לעשות מהעניין הצגה.״ אולם ידין לא ויתר. סממה דיווח לאחר־מכן למערכת שלו: „זה היה דבר נורא. הופיעו שם עשרות מל־ווים, עיתונאים וצלמים, דחפו את הרופאים והאחיות ועשו מבית־החולים תיאטרון.״

■ שר־הפנים, הד״ר **יו־סף בורג**, אינו מסתיר כלל את הנאתו לכהן גם כממלא־מקום שר־החוץ, בעת שהותו של **משה דיין** במחנה־דויד. בורג אומנם לא העביר את מקום מושבו ממישרד־הפנים למישרד־החוץ, אולם הוא שו־הה מדי יום עד לשעות הצה־ריים במישרד־החוץ, מקבל שם שם דיווחים ומחלק הנחיות והוראות. גם כל הצהרותיו של בורג, מאז מונה כשר־החוץ בפועל, היו בגושאי חוץ, כש־את הדגש הוא שם על המצב בלבנון.

■ לפני כנס חטיבת גי־עתי, שנערך השבוע בקריית־גת, ערכו לוחמי החטיבה מיצ־עד ברחובות העיירה. ח״כ **יגאל אלון** ומפקד החטיבה **שמעון אבידן**, קיבלו את ה־מיצעד מעל בימת הכבוד. בין הצועדים היו גם הרמטכ״ל־לשעבר **צבי** („צ׳רה״) **צור** והאלופים **יוסף** („יוסקה״) **גבע** שהוא כיום מנכ״ל השו־

שרה פרנקל

הכתבת הזריזה של הרדיו לענייני מיפלגות, כבר היתה בכנסים ובוועי־דות של כל המיפלגות הישראליות, ולדבריה: „קשה להפתיע אותו, והכל נראה כמעט אותו הדבר.״ באחרונה החליטה פרנקל שלא לבזבז את זמנה, ולמרות שהיא חייבת, ביגלל התפקיד, ללכת לוועידות ולישיבות המשעממות, היא מוצאת לה עיסוקים אחרים תוך שהיא עומדת על המשמר. בשבוע שעבר הופתעה פרנקל, כאשר עשתה את ציפורניה באמצע ועידה פוליטית משעממת בתל־אביב.

אופירה נבון

מזה שבועות רבים מבקש ח״כ שמואל פלאטו־שרון מרעיית נשיא המדינה, אופירה נבון, לתת חסות לתערוכה של ציירים עולים חדשים מברית־המועצות, שאותה הוא עומד לערוך בביתו. נבון מסרבת להיעתר להפצרותיו. בשבוע שעבר הוזמן פלאטו שיחד עם כל ראשי הסיעות בכנסת, לקבלת־פנים בבית הנשיא לכבוד מישלחת ראש־הממשלה של המגבית היהודית המאוחדת. כשנתקל באופירה, חזר שוב על בקשתו לחסותה לתערוכה. השיבה לו שאין היא מוכנה לתת חסות, אולם היא מוכנה לתת את טבעת־היהלומים שלה עבור העולים החדשים מרוסיה. בתמונה מימין מחלצת אופירה את הטבעת מאצבעה, ובתמונה משמאל היא נותנת אותה לפלאטו. מאוחר יותר החזיר פלאטו את הטבעת לאשת הנשיא, והמשיך בבקשותיו לחסות.

גולדה דיין ובן־גוריון

בזפזפ יצאו באחרונה לזגר קלפים הנושאים עליהם דמויות של מנהיגים מכל רחבי העולם. כל קלף מוקדש לקריקאטורה של מנהיג אחר. את ישראל מייצגים שלושה: ראש־הממשלה לשעבר גולדה מאיר, שהיא מלכה, שר־החוץ משה דיין שהוא נסיך, וראש־הממשלה הראשון דויד בן־גוריון שהוא קלף מיספר 10. אולם נראה כי צייר הקלפים לא היה מעורה היטב בהווי הישראלי. חוטמה של גולדה מאיר נראה כשהוא נשען על הפירמידות המצריות המפורסמות. הצייר חשב, כנראה, כי ישראל כבשה גם את קאהיר ואת הפירמידות שלידה. אגב, שלושת הישראלים מצויירים על־פי מיטב מסורת הקריקאטורות האנטישמיות, והמאפיין את כולם הוא חוטם ארוך ונישרי והבעות פנים מאיימות.

רפאל איתן

התפרסם כשנכנס לתפקידו כרמטכ"ל, כאשר החזיר את מכונית־השרד שלו, שהיתה מכונית אמריקאית גדולה ונשאה את מיספר־הזיהוי 1000, והודיע כי הוא יסע רק במכונית אסקורט קטנה מתוצרת הארץ. בשבועות האחרונים נראה כי הרמטכ"ל כיצד זה היה כתוב בעיתונים שהמכונית הוחלפה לאסקורט, השיב: „תשאלו את העיתונים." בתמונה נראה רפול, לבוש אזרחית, כשהוא נכנס למכונית הגדולה הנושאת מיספר־הזיהוי 1000.

פרסק, **יעקב פרי** שהוא כיום מנהל הוועד־למען־החייל ו־**שמואל** („מוליק") **אייל**, שהוא כיום מנכ"ל המשביר המרכזי. בלט בהיעדרו אלוף (מיל.) שהיה בחטיבה, ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט**. הגיב על היעדרו של צ'יצ' ראש־עיריית קריית־גת **דויד מגן**: „צ'יצ' מתבייש לבוא לעיר נקייה ומסודרת."

■ בנאומו בפני חיילי גיבעתי ציין יגאל אלון, כי באותו היום שבו נערך הכנס נפתחו שיחות מחנה־דויד. „בדיוק היום לפני שלושים שנה נפתחו, לאמיתו של דבר, השיחות בינינו לבין מצריים," אמר. „זה היה כשאני נפגשתי בכיס־פאלוג'ה עם מי שהיה אחר־כך הנשיא המצרי, **גמאל עבד־אל־נאצר**."

■ לפני לוחמי גיבעתי הוצג חיזיון שנכתב על־ידי אחד הלוחמים לשעבר, עורך־הדין **יצחק דיבון**. במיסגרת החיזיון היתה צריכה להופיע הלהקה הגרוזינית של קריית־גת, אולם טכנאי־החשמל לא הצליחו למצוא את הרשמקול שהיה אמור להשמיע את המוסיקה לרקדני הלהקה. כל חברי הלהקה עמדו, מבויישים, על הבמה, וכעבור חמש דקות ירדו ממנה בלי להופיע.

■ כששמע אלון, למחרת בבוקר, את הדיווח על הכנס ברדיו, הוא התרגז. עורך החדשות החליט, משום־מה, להורסיף לדיווח שהגיע מקריית־גת, כי בחטיבת גיבעתי היו גם גדודי אצ"ל. אלון התרגז, משום שבגיבעתי היה רק גדוד אחד של האצ"ל, גדוד 57, שערך כולו מהחטיבה בעת פרשת אלטלנה ולוחמיו התגוללו בתל־אביב. אחרי סיומה של פרשת אלטלנה פורק הגדוד, ולא חזר לגיבעתי.

■ לאירוע פלמ"חי אחר, שנערך גם הוא בשבוע שעבר, הופיעו יותר אנשים משהוזמנו. לחלוקת פרס יצחק שדה שנערכה במוזיאון תל־אביב הוזמנו אישים רבים, אולם שניים שלא הוזמנו בכל־זאת הופיעו: יושב ראש מפלגת העבודה ח"כ שמעון פרס ושר התקשורת והתחבורה **מאיר עמית**. כשהגיע לכנס ראש־הממשלה לשעבר יצחק רבין, שכן הוזמן, הוא התיישב במקום בשורה הראשונה. אולם כשהבחין כי לידו יושב פרס קם רבין ממקומו ומצא לו מקום־ישיבה אחר, מרוחק מפרס.

■ במיסגרת הטקס הוענקו תעודות לכל חתני פרס יצחק שדה מהשנים שעברו. כל אחד ממקבלי התעודות לחץ את ידיהם של כל יושבי במת הנשיאות, שביניהם ישבו גם שופטי הפרס. רק ח"כ **מאיר פעיל**, שהיה חתן הפרס לפני שנים אחדות, לחץ את ידי כולם מלבד את ידו של הפרופסור **צבי יעבץ**. כזכור נאלץ פעיל להפסיק את מתן הרצאותיו באוניברסיטת תל־אביב, בעקבות ריב שפרץ ביניו לבין יעבץ.

■ כשהגיע בשבוע שעבר לארץ שר־האוצר הבריטי **ויליאם ברנט**, המתינו לו בנמל־התעופה בן־גוריון סגן שר־האוצר **יחזקאל פדומון**, שגריר בריטניה בישראל **גיזן מייסון**, וכתב שידורי־ישראל באנגלית **דן אשר**. אשל ריאיין את שר־האוצר האורח, והפמליה כולה צעדה לעבר המכוניות שהמתינו לה. כשרק הגיעו למכוניות, רץ אחריהם אשל ואמר לשר־האוצר הבריטי: „עשית היסטוריה." כשהבחין במבט־התמיהה של ברנט, הסביר אשל: „בפעם הראשונה בהיסטוריה העתונאית שלי, רשם־הקול לא עבד כשריאיינתי מישהו." השר הבריטי נאלץ לחזור לבניין נמל־התעופה, ולהעניק לאשל ראיון מחודש.

■ מערכת הבחירות לעיריית חיפה מבטיחה להיות מערכת הבחירות הסוערת ביותר בארץ, כשכל המועמדים עושים מאמצים עליונים לרכוש את לב אזרחי העיר. ח"כ **אמנון לין** נראה מדי שבת כשהוא מסתובב בחופים ומשחק במחבטים עם מתרחצים, ואילו מועמד המערך **אריה גוראר**, לקח לעצמו כיוצא לענייני תעמולה את הצייר **מנחם גפן**, שהגיע לארץ לביקור בן כמה שבועות.

■ אגב, גוראל מכנה את מועמד הליכוד עו"ד **צבי צימרמן**, „נפטלין". „האיש הזה היה לפני המון שנים חבר־כנסת, ולפני המון שנים חבר מועצת־עיריית־חיפה. כבר שכחו ממנו, ופתאום הוציאו אותו מהנפטלין!" הוא מסביר.

■ צימרמן לא נשאר חייב. הוא מספר בבדיחות כי פנה למערכת - עלי כותרת, וביקש להזמין שוב את ראש עיריית חיפה מטעם המערך **יהושע צייזל** לתוכנית, וזאת אחרי שצייזל כבר הופיע בה בשבוע שעבר. אמר צימרמן: „אני רוצה שכל חיפה תבין מי הם ראשי המערך בחיפה."

■ מישפחתו של ח"כ **מנחם סבידור** עומדת לערוך כנס של איחוד המישפחה בפאריס. בתו של סבידור, **ענת**, נמצאת כבר יותר משנה בבירת צרפת, ולפני שבועיים הצטרפה אליה אמה, **רעיה סבידור**, מראשי ויצ"ן בארץ יצאה לפאריס להשתתף בקורס של ויצ"ן שנושאו: כיצד עורכים קורסים. סבידור עצמו יצא בתחילת השבוע לשטראסבורג, כדי להיפגש עם ראשי הפרלמנט האירופי המתעמדים לבקר בארץ ולהכין את ביקורם. משטראסבורג הוא יסע לפאריס כדי להתאחד עם מישפחתו.

■ אגב, סבידור הגדיר השבוע את חבריו למיפלגה הליברלית כך: „יש הרבה חברי מערך הטובים מעקרונות המערך, ועוד יותר חברי המיפלגה הליברלית הגרועים מעקרונות המיפלגה שלנו."

■ ח"כ **אברהם שריר** עורר עליו את חמת ראשי גוש־אמונים לפני שבועיים, כאשר תקף את יישובי הגוש וכינה אותם „יישובי רפאים." התגובות החריפות של גוש־אמונים הבהילו כנראה את שריר, שבשידור־רדיו בשבוע שעבר, כאשר נשאל לדעתו על יישובי הרפאים, יצא בשיר שבח והלל לגוש וליישוביו. כששמע זאת ח"כ **יהודה בן־מאיר**, לא יכול להתאפק ושלח לשריר כרטיס חבר־כבוד של גוש־אמונים.

■ בישיבת הנהלת סיעת מיפלגת העבודה בכנסת, שנערכה השבוע, אמרה ח"כ (מפ"ם) **חיקה גרוסמן**: „ראשי־התיבות של מנחם בגין, **עזר וייצמן**, ומשה דיין הם מע"מ. אם תיכשלנה שיחות קמפ־דייוויד, נצטרך לשים לם מס־ערך־מוסף רציני ביותר."

פסוקי השבוע

● **יושב ראש מיפלגת העבודה, ח"כ שימעון פרס**, בעיקבות נאומו של קאנצלר אוסטריה **ברונו קרייסקי**: „**שימחה ארליך** מאפשר ל**מנחם בגין** לכונן את ארץ־ישראל השלמה, ובגין מאפשר לארליך לכונן את ארץ־ישראל החנוונית."

● **סגן ראש־הממשלה יגאל ידין** לשר־הרווחה **ישראל כץ**, בשיחה בין הנשיים על ההיערכות החדשה הצפויה בממשלה: „אם לא תהיה שר, אני עושה אותך עוזר שלי. האמן לי, זה יותר חשוב."

● **ראש־הממשלה מנחם בגין** בפני הקהל שהתאסף סביבו בעת שטייל ברחובות ניו־יורק: „השבוע אני מופיע בשער גיליון הטיים!"

● **הנ"ל** באותו מעמד: „חשבתי שיילך אחרי גדוד, והנה דיוויזיה."

● **הנ"ל** על הרופא המלווה אותו: „הוא מרגיש מצוין. אני תמיד אומר לו: 'דוקטור, אני מרגיש בסדר, אבל מה שלומך?'"

● **העיתונאית סיבי קשת** על קמפ דייוויד „מחנה־הריכוז דויד."

● ח"כ **הרב מנחם הכהן**: „הבנות נושאות הנשק, המאבטחות את מישלחת ישראל בארצות־הברית, אינן יודעות כנראה על הפרוויליגיה להשתחרר מחובתן, אם תרצנה כי הן שומרות מסורת."

● **הנ"ל** על הקרע בד"ש: „אין ד"ש תחת השמש."

● **הפרופסור צבי יעבץ**: „אין דבר יותר שלם מלב יהודי שבור."

● **הנ"ל**, בטכס חלוקת פרס יצחק שדה להיסטוריה צבאית: „ייתכן שבתקופת גאות של אומה כותבים היסטוריה — ובתקופת שפל כותבים ביאוגרפיות."

אנשים

העונש שלא מגיע לאמריקאים
והמזון הכשר שהכינה לאה רבין לאלישע

■ ביום שבת לפני שבוע נערכה עצרת של של"י. כאשר הרשמע נאומו של בגין בטלוויזיה, הובא למקום מכשיר טלוויזיה והנוכחים שמעו את הנאום. חבר־הכנסת **מאיר פעיר** הגיב: „המרגיז ביותר בנאום הזה הוא שאני לא יכול לקרוא קריאות־ביניים." אחרי כמה דקות, כשראש־הממשלה דיבר על שביתת המורים, לא יכול עוד פעיל להתאפק וצעק: „אני מציע פשרה. המורים לא ישבתו, בתנאי שבגין יישאר נאלץ מראיין עלי כותרת, **יעקב אגמון**, לקטוע באמצע בגלל התארכות מישחק הכדורסל בין מכבי תל־אביב לבין הבולטס, ששודר קודם לכן. אולם הוא הסביר לצופים כי התוכנית מתקצרת „בגלל מישחק הכדורגל ששודר." בתום השידור היפנה מפיק התוכנית, **חנינא אמוץ**, את תשומת־ליבו של אגמון שיש הבדל בין מישחק כדורגל למישחק כדורסל. השיב על כך אגמון: „שמעתי שמכבי ניצחו בהפרש של נקודה אחת — זה יכול לקרות רק בכדורגל."

■ גיבורת השבוע היתה ללא ספק **אנט דולצ'ין**, רעייתו של יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית **אריה דולצ'ין**, שהופיעה בתוכנית עלי כותרת בטלוויזיה בדיעות הנוגדות לחלוטין את אלה של בעלה ושל מנחם בגין. כאשר סיימה את הראיון ניגש אליה הסאטיריקון **עמוס קינן** ושאל: „האם אני יכול לקבל ממך אוטוגראף?" לתמיהתה של אנט על בקשתו השיב לה קינן: „בין כה את לא תהיי אף פעם איש־ציבור — את יודעת לדבר יותר מדי טוב."

■ אגב, אין זו הפעם הראשונה בה מביעה אנט דולצ'ין בפומבי דיעות חריגות. כך, למשל, בעת הלווייתו של שר־השיכון **אברהם עופר**, שמעה את ראש־הממשלה דאז, יצחק רבין, אומר: „אני מכובנע שעופר היה חף מפשע." אנט ניגשה אליו ואמרה לו: „אם הייתם אומרים לו את זה קודם, יכול להיות שההלווייה הזאת לא היתה מתקיימת." השיב על כך רבין: „רק בכירית־המועצות יכול ראש־ממשלה להכריז על מישהו שהוא חף מפשע."

■ שגרירה היוצא של ישראל באו"ם, **חיים הרצוג**, נשאל בראיון רדיו אם אין בכוונתו להצטרף כשר לממשלה. השיב הרצוג: „כשאני רואה את האנשים מסביבי המכהנים כשרים — אין לי רגש נחיתות."

■ מדי יום שני בבוקר מגיעות, במונית, לשוק שבשכונת התיקווה, שתי נשים. הן נוסעות ישר לאחד האיטליזים שבמקום וקונות את מנת הבשר השבועית שלהן. השתיים, השומרות אמונים לקצב הקבוע שלהן, הן **נירה לונדון**, אשתו של המנחה לשעבר של עלי כותרת בטלוויזיה **ירון לונדון**, ו**יעל דיין**, בתו של שר־החוץ משה דיין.

■ בערב שנערך במועדון צוותא בתל־אביב לזיכרו של המשורר **אברהם שלונסקי**, שנפטר לפני חמש שנים, הגיעו מוקיריו של המשורר לחזות בתוכנית אמנותית ובערב ראיונות שערכה והקליטה הטלוויזיה הישראלית. **דן בן־אמוץ**, שהינחה את הערב, שוחח על שלונסקי עם הסופרים **חנוך ברטוב** ו**יורם קניוק** ועם המשוררת **דליה רביקוביץ'**. קניוק סיפר שלונסקי, שעודד סופרים ומשוררים צעירים בתחילת דרכם, יעץ לו תמיד להפסיק לכתוב. יורם, כמובן, לא שמע בקולו, „ועל כך אני מצטער עד היום," אמר.

■ ראש־הממשלה לשעבר, **יצחק רבין**, ערך במוצאי־השבת האחרונה בביתו שבנווה־אביבים קבלת פנים לשחקני שתי קבוצות הכדורסל, הוואשינגטון בולטס ומכבי תל־אביב. לתמהים מה לרבין ולכדורסל, הסביר רבין: „אחד הדברים האחרונים שעשיתי כראש ממשלה, היה לערוך קבלת פנים בלישכתי למכבי תל־אביב, אחרי שזכתה בגביע אירופה. מאז אני קשור לכדורסל." היו גם שנזכרו כי הודעת ההתפטרות של יצחק רבין שודרה בטלוויזיה מייד אחרי סיום המישחק שבו זכתה מכבי תל־אביב בגביע.

■ כשהזמינה **לאה רבין** את שחקני תל־אביב לקבלת־הפנים, אמרה: „אתם יכולים להגיד **לאולפי פרי** שהאוכל יהיה כשר."

■ את תוכנית הראיונות הטלוויזיונית האחרונה שלו, בקמפ־דייוויד ולא יחזור אריצה." ענה לו **יאיר צבן**, יו"ר סיעת של"י בהסתדרות: „אני אומנם לא אוהב את האימפריאליסטים האמריקאים, אבל עונש נורא כזה לא מגיע להם."

יענקל גינצבורג

הצייר הישראלי המתגורר בוואשינגטון, התבקש לפני שבע שנים לצייר ציור־שער של הנשיא סאדאת עבור ירחון בני־ברית בארצות־הברית, הניישונאל ג'ואיש. הציור, שהיה מורכב ממונטאז' של קירעי תמונה של גמאל עבד־אל־נאצר, סולמות וציורים מצריים עתיקים, זכה בביקורת חריפה. כמה ממבקריו של גינצבורג טענו כי היתה זו קאריקטורה. השבוע הסתבר כי הציור דווקא מצא חן בעיני הנשיא סאדאת עצמו. זמן קצר אחרי בואו של סאדאת לוואשינגטון שלחה השגרירות המצרית שם ליענקל עותק של הירחון, כשעליו מודפס ציורו עם חתימותיהם של אנוואר וג'יהאן סאדאת. בתמונה נראה גינצבורג כשהוא מכין ציור־קיר בוושינגטון.

רות קארטר

אחותו של נשיא ארצות־הברית, שהגיעה השבוע בראש קבוצת צליינים לארץ, ערכה סיור מזורז בכל האתרים הקדושים לנצרות. בעת שביקרה בכפר־נחום שעל חוף הכינרת, התעייפה וביקשה לנוח. כשלא מצאה מקום לשבת, לא היססה וישבה על הארץ. רות טענה כי יחד עימה היו צריכים להגיע גם הסופרים האמריקאים הנודעים טרומן קאפוטה ונורמן מיילר, אך ביגלל תקלות אירגוניות לא הצטרפו למסע ויגיעו עם קבוצת הצליינים הבאה שלה.

מייק סטולוביצקי

ואשתו האמריקאית קארן, שהקימו סוכנות־נסיעות בלוס־אנג'לס אשר אירגנה את ביקור קבוצת הצליינים של רות קארטר בישראל, נפגשו השבוע בארץ אחרי פרידה ממושכת. מייק הגיע לארץ עם קבוצתה של אחות הנשיא האמריקאי, ואילו קארן הובילה קבוצת תיירים אמריקאיים למצריים, קפצה משם כדי לפגוש את בעלה בישראל. כשהציג מייק את רות קארטר בפני ייגאל ידין, אמר לו: „לא לקחו אותך לפגישה עם קארטר בקמפ־דייוויד, אז הבאתי לך קארטר אחר לישראל."

יגאל גריפל

סגן ראש־עיריית תל־אביב, היה אחד מעשרות האורחים שבאו לחנוכת מיסעדת מאכלי־הים החדשה שפתח ממיסעדן אלי רונן. גריפל התכבד במגש עמוס לובסטרים, חסילונים ודיונונים, נזכר תוך כדי טעימה: „חסר לי רק שחברי המועצה הדתיים יראו אותי. יהיה מזה עוד משבר קואליציוני." בתמונה: גריפל (מימין), עם רונן ואשתו.

אנשים בעולם

חוסיין

מלך ירדן החליט שלא לזניח את שלושת ילדיו, למרות נישואיו החדשים. ערב יציאתו ללונדון בשבוע שעבר, איפשר חוסיין לצלמים לצלם אותו משחק עם ילדיו אביז בת ה־4, בתו הבכירה־המאומצת של מלך ירדן, האיה בת ה־3 ועלי בן השנתיים, שניהם מאשתו עליה שנפטרה לאמכבר. בהתייחסו ליחסים שבין אשתו החדשה לבין ילדיו אמר חוסיין: „קשה להיות אשתי ואם ילדי. דרושים לכך אומץ־לב, כוחות רבים ויכולת ויתור עצומה, וכל אלה יש למלכה נור.“

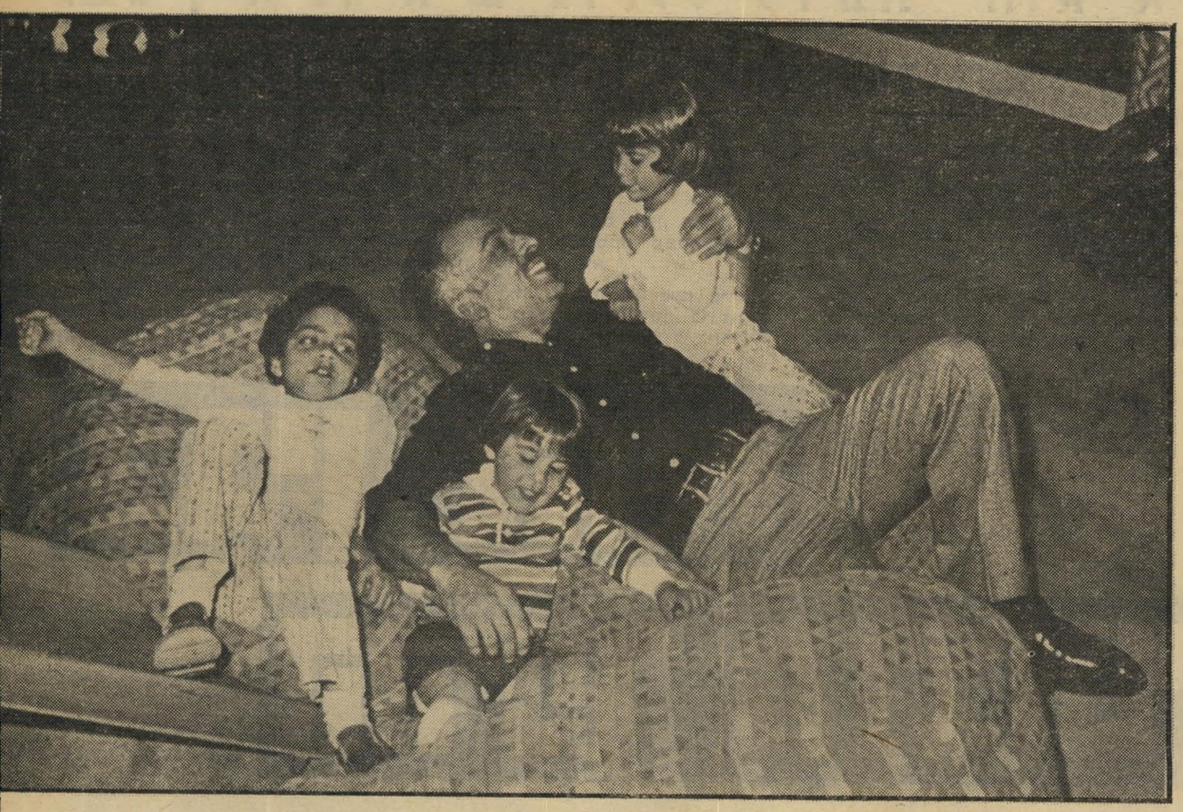

האפיפיור

יוחנן פאולוס הראשון, או בשמו הקודם אלבינו לוצ'יאני, הוא האפיפיור שזכה בפירסום הרב ביותר על חייו האישיים שלפני הבחירה: יוחנן פאולוס, שהיה לפני שנבחר קארדינאל מתקדם ביותר ואוהב אנשים פשוטים, סיפק לעיתונות האיטלקית תמונה שלו שהיה בן שלוש שבה הוא נראה לבוש בביגודי ילדה. בארצות הקאתוליות מקובל ביותר להלביש ילדים קטנים בביגודי ילדות. לפני שנים אחדות פירסם פאולוס, בעיתון של הכנסיה הקאתולית בפירנצה, מיכתבים דימויניים שכתב לאישים שונים, שעברו מן העולם מכבר. בין השאר פורסמו מכתביו לפינוקיו, לסופר צ'ארלס דיקנס, למריה תרזה מאוסטריה, לסופר מארק טוויין, לסר וולטר סקוט ולישו. במאמרו מציין יוחנן פאולוס, כי את המיכתב לפינוקיו כתב כשהיה בן שבע, ושמר עליו מאז.

טלי סאוואלאס

השחקן המגלם את קוג'אק לעיני 100 מיליון צופים בכל רחבי העולם מדי שבוע, הסיר מעליו את הבעת הקשיחות מהסרטים, כאשר ליווה את בתו כריסטינה לחתונתה שנערכה ביוון. כריסטינה נישאה לצעיר יווני בשם ג'ון קוסאקיס, שהוא בנו של מפיק סרטים יווני קטן, וסאוואלאס העניק לזוג הצעיר טיול סביב העולם כירח־דבש. הזוג הצעיר לא ימשיך להתגורר ביוון אלא בדירה צנועה בניו־יורק. האבא של הכלה הבטיח לקוסאקיס לעזור לו להקלט בעולם הסרטים, בדיוק כמו האבא שלו.

האפיפיור כתב לפינוקיו ✶
נורא"יב ניבחר לסכסי ביותר

נורא"יב

במישאל דעות־קהל שנערך באחרונה בארצות־הברית, קבעו נשות אמריקה כי רקדן־האבלט רודולף נורייאב הוא, לדעתן, הגבר הסכסי ביותר בעולם. עם דיעה זו מסכימה גם מוניק ואן־וורן, שנודעה בעיקבות פרשת־האהבים שהיתה לה עם הנשיא המנוח ג'ון קנדי. ואן־וורן, שהיתה גם ידידתו של נורייאב וחיה איתו כמה שנים, טוענת: „נורייאב כה נפלא שאם הוא היה דת, אני הייתי הופכת דתית פאנאטית.“ ואן־וורן סיפרה, בשבוע שעבר, כיצד הכירה את נורייאב וכיצד התחיל הרומן הגדול ביותר של הגבר הסכסי ביותר בארצות־הברית: „זה היה כשראיתי אותו במועדון־לילה בניו־יורק, והזמנתי אותו לריקוד טוויסט.“

מארגרט

בשבוע שעבר פורסמה במדור זה תמונתה של לוסי לינדסי־הוג, ארוסתו של טוני ארמסטרונג־ג'ונס, בעלה לשעבר של הנסיכה מרגרט. מתברר כי גם מרגרט אינה טומנת ידה בצלחת, והיא יוצאת עם רודי ליבליין (עמה בתמונה) הצעיר ממנה ב־17 שנה שהוא בנו של מלך הבירה האנגלי. לפני חודשים אחדים, כשנודע לאחותה של מרגרט, המלכה אליזבט ה־2 על הרומן של אחותה עם בחור הצעיר ממנה בשנים כה רבות, היא הציגה בפניה אולטימטום: או רודי, או תפקיד הנסיכה. מרגרט ויתרה כבר יכול על רודי, אולם לפני שבועיים נראתה איתו שוב, וצולמה על־ידי צלם לונדוני זריז, ואין ספק כי תמונה זו עוררה את חמת המלכה.

מאת **שמואל מרלין**

„בגין אינו איש גדול. לדעתי הוא איש קטן, עם כמה תכונות חיוביות מאד. בסופו של דבר, הוא בא מיהופיץ."

בשבועות האחרונים ערך שמואל מרלין ביקור־מולדת, ותוך כדי כך קרא בפעם הראשונה את הכתבה הגדולה על איש־השנה תשל"ז, מנחם בגין („העולם הזה" 2088). תגובתו היתה: „העכבר הוליד הר."

מרלין, יליד 1910, היה בן 24 כאשר הכיר את מנחם בגין, שהיה אז בן 21. אז כבר היה מרלין איש חשוב בתנועה הרוויזיוניסטית, ממקורביו של זאב ז'בוטינסקי, בעוד שבגין היה עסקן צעיר של בית"ר בוורשא.

בשנים שלאחר־מכן, שיתף מרלין לא פעם פעולה עם בגין, ולא פעם התרחק ממנו. במילחמת־העולם השנייה הקים, יחד עם הילל קוק („פיטר ברגסון"), את „הוועד לשיחרור האומה", שניהל את המאבק המדיני של אצ"ל בארצות־הברית, ושהשיג אז הישגים תעמולתיים ודיפלומטיים שהדהימו את ארצות־הברית והיישוב היהודי בארץ. אחת מזרועותיו של ועד זה הביאה ארצה את האוניה „אלטלנה", שעל סיפונה היה גם שמואל מרלין.

עם הקמת המדינה היה מרלין הארגן הראשי של תנועת־החרות החדשה, וכיהן כחבר־כנסת מטעמה בכנסת הראשונה. לאחר־מכן התרחק מבגין. כיום הוא עומד בראש מוסד־מחקר בניו־יורק, מרצה שם על ענייני המרחב וכתב שורה של ספרים על הסיכסוך הישראלי—ערבי, ביניהם מחקר־ענק של יוזמת־השלום של הנשיא התוניסי חביב אל־בורגיבה ב־1965.

לפני כמה ימים, ערב שובו לארצות־הברית, העניק מרלין לאורי אבנרי את הראיון הבא, בתגובה על הכתבה על איש־השנה בגין.

בגין הוא ההיפך מז'בוטינסקי

לעולם איני חש הערצה מוגזמת לאנשים גדולים, אף על פי שהכרתי בימי־חיי סופרים גדולים, ראשי ממשלות ואמנים, לא התרשמתי באופן מוגזם. אני, מטיבעי, סקפטי.

האיש היחידי ככל ימיחיי שהרגשתי שהוא אדם עליון, אף על פי שאני מכחיש שיש דבר כזה, היה זאב ז'בוטינסקי.

הייתי איתו ימים ולילות רשנים, ותמיד היתה לי ההרגשה הזאת, שהוא היהודי הגדול ביותר בהיסטוריה של העם. אולי משה היה אדם יותר גדול, אבל את משה

> **ז'בוטינסקי לא הערין את בגין ולא אהב אותו**

לא הכרתי, ואיני יודע עד כמה הפרטים על חייו בתנ"ך מדוייקים.

כשהעבירו את עצמותיו ארצה, אני התנגדתי. הילל קוק ואני כינסנו מסיבת־עיתונאים והסברנו שעכשיו קוברים את ז'בוטינסקי באמת.

■ ■ ■

ז'בוטינסקי היה איש של ניגודים וסתירות. הוא גם היה פראדוכסאלי.

אתן לך דוגמה אחת. כשהוועד־הפועל העולמי של הצ"ח (ההסתדרות הציונית החדשה) היה בלונדון, ב־1935, היתה הצעה לסדר־היום להעביר חלק מן הוועד־הפועל לוורשא, ללב האומה. אמרו שאין טעם בכך שהמנהיגות של תנועה כל־כך גדולה, שהמוני חבריה חיים בפולין, תשב בלונדון. זה עורר פלוגתא חריפה מאד. אותם חברים שלא היו מעומדים לעבור לוורשא, דיברו בהתלהבות בעד ההצעה, ואלה שהיו צריכים לעבור לוורשא דיברו בחירוף־נפש נגדה.

הוויכוחים היו סוערים. בישיבה אחת, שהתחילה ב־שמונה וחצי בערב, הפך הוויכוח אישי ופרסונלי. לפני חצות כבר לא ישבו האנשים ליד השולחן. הם קמו מתוך כעס והתרגשות, ורק ז'בוטינסקי נשאר יושב. הם צעקו והאשימו זה את זה בארבע שפות, באידיש, ברוסית, באנגלית ובפולנית. ז'בוטינסקי ישב חיוור ועצוב, וניסה להגיד להם „רבותי, הרי זה ויכוח, ולא צריכים להעליב אחד את השני," אבל זה לא עזר. העלבונות עפו בשצף־קצף, הריר נטף מן הפה.

שבועיים לפני זה פירסמתי ביקורת על הרומאן של ז'בוטינסקי, חמישתם. זו היתה מסה ארוכה מאד, שהוד־פסה בהרבה עיתונים על פני שני עמודים שלמים. במאמר תיארתי ז'בוטינסקי אחר, שונה מהידוע בעולם. בעולם היה ידוע כמיליטאריסט, כאידיאולוג קיצוני, כדוגמאטי. האמת היא שבספר הזה גילה את האופי האמיתי שלו,

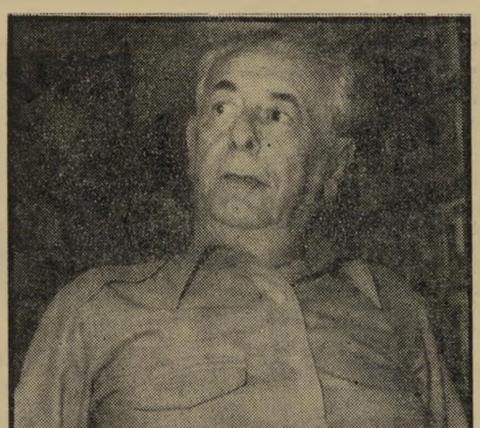

שמואל מרלין
ידין הוא אפס מרובע

שעיקרו היה סקפטיסיזם עמוק כלפי כל מיני דוגמות. בסופו של דבר היה לא רק ליבראל, אלא ליבראל אנארכיסט. ציטטתי את הסעיף האחרון או הלפני־אחרון של הספר, על העיר אודסה. הוא אהב את אודסה. גם הפילגשים שלו — והיו לו פילגשים — היו בנות אודסה. בסיכום הספר אמר: גדלתי וחונכתי באודסה, ושם למדתי את האמת הגדולה ביותר בעולם. את אודסה בנו חמישה־שישה לאומים: יוונים, רוסים, ארמנים ועוד, ומהם למדתי שמה שאצל האחד הוא עיקר קדוש, אצל השני אינו אלא זין של כלב. אולי זה צודק ואולי זה צודק, אבל ליהרג על זה לא כדאי.

כשאני כתבתי את המאמר, היתה לי הרגשה די מעורבת. מצד אחד אני רציתי להגיד שבאותה תקופה, כשהנחשול הפאשיסטי הציף את כל אירופה, טוב שמנהיג יהודי הוא ליבראל־אנארכיסט. טוב שהוא לוקח את הקורא שלו אל פיסגת הר גבוה, שבה האוויר צח. אולם אני דאגתי פן ז'בוטינסקי יראה את זה בעין לא טובה, שתיארתי אותו בצורה שונה מן התדמית המקובלת.

ובכן, נחזור לאותה ישיבה. כשכולם צעקו ורצו לרמוס זה את זה, וירקו אחד על השני — זאת היתה תמונה סוריאליסטית — ז'בוטינסקי כתב כמה מילים על פיסת־נייר קטנטנה, והעביר לי את זה.

ישבתי בקצה השני של השולחן. קמתי ולקחתי אותה. הייתי בטוח שהוא כותב לי איזו הצעה.

בפתק היה כתוב, בעברית: „קראתי היום את שני מאמריך * על חמישתם. אתה הבינות לכוונות הכי כמוסות שלי. תודה."

■ ■ ■

על הדוגמה של הדלת החורקת ** חזר ז'בוטינסקי פעמים רבות, בכל פעם שדיבר על הקיצוניים דאז — אני, ירמה הלפרין, מנחם בגין ואחרים.

> **בגין לא יוחר על שלמות חצי המולדת**

ב־1938 התקיים מושב של מועצת התנועה (הצ"ח). ה„מכסימליסטים" (כפי שקראו לנו אז) דיברו נגד הפוליטיקה של ז'בוטינסקי. אמרנו שצריכים להעביר את נקודת־הכובד לפעולות אלימות („מיט כויח").

לז'בוטינסקי לא היתה סבלנות. הוא הפסיק את האנשים שדיברו, נכנס לדבריהם ואמר: „שב, מספיק, אני כבר יודע את הרעיון!"

הייתי האחרון ברשימת הנואמים. ראיתי שהוא לא נותן לדבר. אז התחלתי ואמרתי: „אדוני, אני מקווה שלא תפסיק אותי, ביגלל סיבה פשוטה מאד: כל מה שאני אגיד, הם דבריך שלך." ובאמת בניתי נאום, שלא היתה בה אף מילה אחת שלי. ציטטתי את הכל: „שא אש להצית, אין דבר", „למען ההדד הנסתר", „כי שקט הוא רפש". הזכרתי איך נפגש עם מרקו ברוך, הציוני התימני הוני ***, שעימו ביקר ליד שער טיטוס, ומרקו ברוך לקח צבע או גיר וכתב „שא אש להצית", וז'בוטינסקי לא הבין את הרעיון. אז הסביר לו מרקו ברוך שלא ישימו לב לבעייה היהודית, אם לא יעשו סקנדלים, אלימות, שיכריח את דעת הקהל לשים לב.

ז'בוטינסקי התנגד לטרור. הוא היה מתווכח אלף פעמים עם דבריו של גתה, בפרולוג של פאוסט. מה היה קודם, המילה או המעש? ז'בוטינסקי אמר: „בראשית ברא אלוהים את הפוליטיקה." בפוליטיקה אפשר להשתמש גם במילים וגם במעשים. אפילו במיקרים יוצאים מן הכלל, במעשי־טרור. אבל צריכים להבין שזה רק מר־

---

* ז'בוטינסקי ביקש להנהיג בעיברית את השימוש בגוף שלישי כצורת אדיבות. גם בגין נהג לדבר כך, עד אמצע שנות ה־50'.

** הכוונה לדברים שבהם הישווה ז'בוטינסקי נאום של בגין לרעש הצורם וחסר־התועלת של דלת חלודה המסובבת על צירים.

*** מראשוני הציונים, אנארכיסט.

כיב אחד, ואפילו לא המכריע, של הפוליטיקה. והוא שאל, מבחינה מוסרית־אסתטית: איזו גבורה יש בזה, ששני גברים מתחשפים כערביות, לוקחים כדי־חלב, הולכים ל־שוק ערבי ומשאירים שם את הכדים, ואחר־כך ילדים ונשים עפים באוויר?* הוא שאל: איזו גבורה יש בזה? זהו מה שאצ"ל עשה ב־1938.

אולם בסופו של דבר הוא ראה את הלכי־הרוחות ב־תנועה, ונכנע. והוא נתן לזה הסבר, ואמר שכל עוד כבי־שי ארץ־ישראל אינם פתוחים ליהודים, אין הם צריכים להיות פתוחים לערבים.

■ ■ ■

הציונות של ז'בוטינסקי היתה הומאניט־ריט, כדי מיסטיקה.

הוא ראה שליהודי מיזרח־אירופה אין סיכוי לחיים נור־מליים. הוא היה בטוח כי המצב שלהם יוסיף להתדרדר, וכי יקרו דברים קטסטרופליים. אך לא שואה. הוא לא האמין בשואה, אפילו ב־1940. הוא חשב שמבחינה מע־שית — ואך ורק מבחינה מעשית — ארץ־ישראל מתאי־מה יותר מארצות אחרות. הוא קרא לזה פאטה־מורגאנה־לנד. אך לא מבחינה מיסטית, פאראנואידית.

ז'בוטינסקי נפגש עם הרצל לראשונה כשהרצל הפסיק את הנאום שלו בקונגרס השישי, בשנת 1903. הרצל שאל את אחד הצירים: „מה זה, מה הוא אומר?" במיקרה היה אותו הציר דווקא הד"ר חיים וייצמן, שהיה אז ראש סיעה שנקראה „הדמוקרטית". ז'בוטינסקי רצה להצטרף לסיעה זו, וכשנכנס לחדר שאל אם הוא מפריע. וייצמן אמר לו שהוא מפריע. אחר־כך, במליאה, כשהרצל שאל את וייצמן מה הוא אומר, זה ענה לו בקיצור: „קוואטש!" (שטויות). אז ניגש אליו הרצל ואמר, בגרמנית: „איירה צייט אין אום!" (הזמן שלך נגמר). אלה היו המילים הראשונות והאחרונות שזכה ז'בוטינסקי לשמוע מפיו של הרצל. ואחד הצירים הגרמנים תירגם את הדברים: „רד מכאן, אחרת נסלק אותך!" הוא ירד, מבלי שיסיים את נאומו.

ז'בוטינסקי הוסיף: „הבנתי שתפקידי בקונגרס הזה

> **האמונה בקדושה של אדמה היא עבודת־אלילים**

הוא לשתוק ולהסתכל, וכך עשיתי. הייתי במיעוט שהצ־ביע נגד אוגנדה, ויחד עם אומרי־הלאו יצאתי מן האולם. אולם בעצמי תמהתי על המניע הנסתר בעומקי נישמתי, שהכריעני להצביע נגד, למרות מה שאמרתי לבחורי־שום אהבה רומנטית לארץ־ישראל לא היתה לי אז. אינני בטוח אם יש לי כזאת גם עתה." זה נכתב כעבור שנים רבות.

■ ■ ■

ב־1938 היה ז'בוטינסקי בדרום־אפריקה, וחזר ללונ־דון. במטוס טס מעל לאוגנדה, או למערב קניה, הטריטו־ריה שעליה דובר. הוא אמר שהוא הרגיש בליבו כאב גדול, אף על פי שאסור להגיד את זה, אף על פי שזה „אנספיקאבל" (לא ניתן להיאמר). „היו לי ספקות אם עשינו נכון שדחינו את אוגאנדה על הסף."

בספר האחרון שלו, שנכתב ממש על סף מותו, חזית המילחמה של עם ישראל, הוא כותב על מדינה יהודית, ול־חילופין על „פרי פלסטין". מעניין שבתירגום הרשמי, של ייבין, בכל פעם, שכתב ז'בוטינסקי „פרי פלסטיין" (פלס־טין חופשית) נאמר: „מדינה יהודית."

בחזון שלו הוא לא היה בעד מדינה יהודית, אלא ארץ־זרק מבחינה אריתמטית. הוא אמר: רוב יהודי, משמע רוב של אדם אחד, יהודי אחד יותר. אולם מה תהיה המדינה? בספר האחרון שכתב, הוא אמר שבמקום להסביר בתיאוריה, אני כותב טיוטה של חוקה של ה־מדינה. בחוקה זה מיזוג של מדינה רב־לאומית, ניסיון חדש ליצירת חברה חדשה של שני עמים. איש עדיין לא חקר את זה.

בחוקה שכתב יש כל מה שאפשר להעלות על הדעת מבחינת שיוויון־זכויות של הפרט, של הכלל, של הקהי־לה. יש שם ערובות מבחינה טכנית. אם הנשיא של המדי־נה יהיה ערבי, ראש־הממשלה יהיה יהודי, ולהיפך.

תאר לעצמך את בגין, שיסכים לכך שהמלך חוסיין יהיה המלך של ארץ־ישראל השלמה!

■ ■ ■

ז'בוטינסקי לא העריך את בגין, ולא אהב אותו.

אני זוכר שב־1934 הוא שאל אותי: מה אתה חושב על בגין בתור נואם? אמרתי לו: אני לא יכול להביע דיעה, כי מעולם לא שמעתי אותו. אז אמר: לא צריך, אני אשמח לך נואם של בגין, וחיקה אותו בצורה פרקס־טית מאד, באידיש. הוא שאל אותי אם אני מבין את זה.

---

* זאת היתה השיטה שננקטה על־ידי אצ"ל בסוף שנות ה־30', לפני בואו של מנחם בגין ארצה.

מריון עם איש־השנה תשד"ז
„העכבר הוליד הר"

אמרתי שאני לא מבין, אך נראה שהקהל היהודי בפולין לא רק מבין, אלא גם אוהב. אז אמר באירוניה: „אתה עניין יפה מאד."

הוא אף לא חשב שאם הוא יתפטר מתפקיד ראש בית"ר, יהיה בגין יורשו. פעם נסענו ברכבת בפולין, ב־1937. דיברנו על זה. הוא אמר: פרופס יהיה ראש בית"ר. או שאמנה אותו, או ששאיר את זה בצוואה.

אני לא הייתי חסיד של פרופס.

■ ■ ■

אשר לכתבה על איש־השנה בגין:

כשרואים את הספר הזה — חברי זה ספר — יוצאים עם ההרגשה שבגין הוא איש גדול. לדעתי הוא איש קטן, עם כמה תכונות חיוביות מאד. אולם בסופו של דבר, הוא בא מיהופיע (עיירה פולנית דימיונית). הוא עבר דרך ארוכה מאד, וסגר את המעגל וחזר ליהופיע.

■ ■ ■

יש לו שתי סגולות, אחת מהן נשגבה מאד, והעולם הזה כתב על זה. הוא עשה את הכל כדי למנוע מילחמת־אחים. ולא רק בזמן הסזון, כי אם גם במיקרים אחרים. הסגולה השניה היא שהוא נאמן בלי־סייג, ולא חשוב מה תהיינה התוצאות, לעיקרון אחד: שלמות חצי המולדת. ומי שאומר שהוא יעשה ויתורים בשטח זה, טועה.

אולם אצלו זה יותר מעיקרון. אצלו, כמו אצל גוש־אמונים ואחרים, וזהי עבודת־אלילים. זה בניגוד למסורת של הדת היהודית. אם יש איזה תוכן לדת היהודית, הרי זה ההתמרדות נגד עבודת אלילים, וזו כוללת את האמונה בקדושה של אדמה.

אומרים שבגין הוא יורשו של ז'בוטינסקי. כימעט בכל התכונות הוא החיפך ממנו. הוא האפיקורס של תורת ז'בוטינסקי. ארתור שוק הצייר אמר שיש טעם לזכות בדרכי מנחיג, ולא לעמוד בדרכו. אני בטוח שבגין עומד בדרכו של ז'בוטינסקי.

מריון לפני תמונת ז'בוטינסקי
„הוא התחרט על דחיית אוגנדה"

מניין זה בא? זה בא מדבר אחד (אולי גם מדברים אחרים, אולם אני מדגיש דבר אחד): התפיסה של ז'בו־טינסקי של מדינה יהודית משני עברי הירדן לא היתה אידיאולוגיה דוגמאטית או מיסטית או דתית, כי אם פראק־טית מבחינה זו שחשב שחמישה או שישה מיליון יהודים יכולים למצוא שם את מקומם, נוסף על האוכלוסיה הער־בית שהיתה כבר קיימת, ושתגדל במשך הזמן. בשביל זה, אוכלוסיה של 10, 12 או 14 מיליון אנשים, ערבים ויהו־דים, היה צורך בשטח של ארץ־ישראל משני עברי הירדן.

ביתתיים הציונות פשטה את הרגל, ולא היא פתרה את בעיית היהודים, שעבורם היתה המדינה צריכה להיות הפיתרון.

פיתרון הבעייה היהודית נעשה על־ידי היטלר. הציו־נים מנסים לתאר את הקמת המדינה כהאפי אנד של ה־שואה. ואני אומר שלשואה אין האפי אנד. אולם בגין נשאר ב־1938, כאילו לא היתה השואה, כאילו לא קמה המדינה. אחרת אי־אפשר להבין את האידיאולוגיה שלו, את המיסטיקה שלו.

■ ■ ■

את המהפך לא עשה בגין. בסופו של דבר, הליכוד הוא קואליציה של כמה מיפלגות. הן קיבלו ארבע מנ־דאטים יותר מכפי שקיבלו בכנסת הקודמת. לזה אי־אפשר לקרוא מהפך.

המהפך היה שלילי. במשך 60 שנה שלטה מפא"י ב־ארץ, ופיתאום הפסיקה לשלוט. את זה עשה ייגאל ידין, ולא חשוב שהוא אפס. הוא אפס מרובע. הוא גם Phoney (כוזב) בכל המובנים. בעיקר במדע ההיסטורי־ארכיאולוגי שלו. קל וחומר בפוליטיקה. אולם הוא האיש שעלה, לדע־תי, מפני שהוא הביא לידי התבוסה של מפא"י ההיסטורית.

מובן שהוא לא עשה את זה על־ידי כך שהביא לעם בשורה חדשה, רעיונות חדשים. מפא"י ההיסטורית הת־פוררה מתוך שחיתות, מתוך שילטון שהזדקן, וגם מתוך זה שבגדה בכל העקרונות שעליהם היתה תנועת־הפועלים מושתתת.

> **אני המצאתי את הסיסמה „בגין לשילטון!"**

אולי אליעזר זורבין* היה צריך להיות איש־השנה תשל"ח, ואולי פקיד של זורבין. אילו היה בגין הולך לבחירות בתוך חרות, אני לא חושב שהיה מקבל יותר מאשר אי פעם.

אני מכיר את בגין טוב מאד. אינני חושב שיש עוד מישהו המכיר את בגין כך־כך טוב. היינו קרובים ממש. הכרתי אותו מכך הזדמנויות, אפילו מזוויות שאי־אפשר לצלם.

הוא היה מאושר באופוזיציה. הוא היה שמח בחלקו, מכיוון שיש לו אהבה גדולה לנאום. הוא מוכרח לנאום. השילטון מגביל את האפשרות של נאומים. לא כמו ה־מחתרת, כמובן. לולא היה מוכרח לשתוק ארבע שנים במחתרת, היה יותר טוב. ואבל הוא מוכרח לפצות את עצמו על ארבע השנים שהפסיד.

את הסיסמה „בגין לשילטון!" המצאתי אני. המצאתי אותה באמריקה. הזמנתי אותו לאמריקה בסוף 1948, לפני הבחירות לכנסת הראשונה. הסיסמה שאני נתתי: „בואו לפגוש את ראש־הממשלה הבא של ישראל.

לפי הערכת המישטרה, יצאנו לקראתו בניו־יורק מיליון אנשים. עוד לא היה דבר כזה. אירגנתי מסיבה בשבילו בוואלדורף אסטוריה. הקמנו ועד מיוחד לקבלת פניו.

מסיבה — זה אוכל, וזה נאומי־ברכה, להלל ולשבח את הגיבור, ואחר־כך נאום־התשובה, בירכו אותו 9—8 אנשים מכובדים מאד. תחת לדבר עשרים דקות, חצי שעה, בגין דיבר שעות, ודיבר רע מאד. ביגלל סיבה שאיני יודע אותה עד היום, מיקד את הנאום במילים We Whipped the British. הוא השתמש במילה זו — Whipped עשרות פעמים, עד כדי כך שאנשים קמו והתחילו ללכת הביתה. וסוף הנאום היה לפני אולם חצי־ריק. זה היה מבין מאד.

אחרי הנאום אמרתי לו מה שאני חושב על זה. אמרתי לו שהיה צריך לדבר במונחים היסטוריים, על שיחרור העם מאימפריאליזם, בהכללות. הוא ישב ושמע, ואמר שהוא מצטער שהנאום לא היה טוב, ובקצת אירוניה אמר: אני אשתדל שלהבא אשפר את כישרוני הריטורי.

בניגוד לז'בוטינסקי, שהיה תמיד מתוח מאד לפני נאום, כי היה צריך לזכור מה רצה להגיד, הרי בגין תמיד בטראנס אחרי הנאום. ז'בוטינסקי לא. אחרי הנאום, הכל נגמר אצל ז'בוטינסקי, והוא היה מתלוצץ ומתבדר.

ביחסים ביני ובין בגין אחרי המחתרת, — אגב, אני אירגנתי את תנועת החרות, הייתי המארגן והמזכיר הכללי — הקושי שלי היה שכאשר נכנסתי לחדר שלו, היה

(המשך בעמוד 50)

---

* איש־הפירסום שניהל את תעמולת הליכוד.

החדשה של "גלי"
red Point.

הנעליים שינעלו החברה השנה.
"רד פוינט" של גלי!

בסוף הקיץ כשהסנדלים של "גלי" נאלצים להכנס לארון,
לנו יש רק אלטרנטיבה אחת,
משהו שמתלבש על הרגל כמו...הסנדלים בקיץ!
Redpoint. מין נעל למזג האוויר המוזר הזה, לא קיץ ולא חורף.
נעלי הקו החדש של "גלי"
בעיצוב ספורטיבי, חדיש ובלבדי, נשהו באמת מהסרטים.
אני אומר לכם...קחו סיבוב ותרגישו.
בקיצור, נעל כמו שהחברה אוהבים.
דרך אגב, הם מתלכלכים? רחץ אותם!

Gali·גלי

והצפרדע המבטיחה לכם צעדים רבים רבים...

תל-אביב רונדו — אלנבי 31 ● רונדו — דיזנגוף 119 ● גלי — דיזנגוף 173 ● דנינו — דיזנגוף 141 ● עופר — בן יהודה 226 ● סעידי — יהודה המכבי 56 ● אלימלך — ברודצקי 15 רמת-אביב ● **בינא** — הופנהיימר 13 נווה אביבים ● די-וי — אלנבי 35 ● ביקאי — נווה שאנן 9 ● מיכל — שכונת התקוה דרך ההגנה 76 ● אילון — לה-גרדיה 76 יד אליהו ● דנדי — מחניים 59 **ירושלים** גיל — יפו 15 ● וייל — המלך גורג' 1 ● קומפורט — בן יהודה 23 ● מרה — בן יהודה 5 ● אלוף הנעל קריות יובל **חיפה** הרץ — תרצל 43 ● נוער — החלוץ 33 ● סילון — הרצל 26 ● **דן גבריאלי** — הרצל 18-20 **חולון** נעורים — שנקר 52 ● דבר — נאות רחל ● ליידי — שנקר 52 **בת-ים** גלי — בלפור 49 ● ליידי — בלפור 39 **רמת-גן** גמבינו (גלי) — ביאליק 52. **רמת-יצחק** מיני — נגבה 57. **גבעתיים** גלית — סירקין 12 ● עדי — ויצמן 27. **רמת-השרון** גלי (עופר) — ויצמן 6. **רעננה** גלי — אחוזה 127. **פתח-תקוה** פועי — (גלי) ההגנה 17. **כפר-סבא** ורד — ויצמן 82. **הוד השרון** גרוס — דרך השרון 48. **רחובות** גלי — הרצל 202 (פנתי) 167. **ראשל"צ** א.מ.או — רוטשילד 52 **חדרה** גלי — (מלכה) רוטשילד. **באר-שבע** ניזרית — מורדי הגטאות 40 ● עופר — הדסה 64. **ערד** אוניון — מרכז מסחרי 22. **נתניה** ליליפוט — שמואל הנציב 6. **הרצליה** גלי — סוקולוב 13 ● גלי — סוקולוב 69 ● אריה — סוקולוב 10 ● אוניון — סוקולוב 31. **נהריה** אוניון — ויצמן 100. **טבריה** עדין — הגליל 9. **רמלה** יוגלה — הרצל 85. **קרית מלאכי** חן — מרכז מסחרי. **אשדוד** עלית — מרכז מסחרי. **נצרת עילית מיוב** — מרכז מסחרי. **עפולה** גלי — מנחם 27. **רמת אפעל** ספורט — מרכז מסחרי. **עכו** רפי — בן עמי 43. **זכרון יעקב** נעלי ברק **אשקלון** ספירמן — העבודה 2. וברשת בתי הכל-בו של המשביר לצרכן.

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת תשכ"ז

עורך מדור זה, יגאל לביב, נמצא בחופשה שתימשך כמה שבועות. במקומו עורך את המדור דוב ארמוני.

חשש להשקעות ישראל באיראן

המהומות באיראן והתגברות גלי ה־אנטישמיות במדינה זו, שהגיעו לשיא עם הפצת השמועה בדבר מישלוח חיילים ישראליים כדי לסייע לשאה לדכא את המהומות, עוררו כבר גל של חרדה בקרב בעלי העסקים הישראליים באיראן.

אם יקרה הגרוע מכל ובאיראן תבוצע מהפכה קומוניסטית, בדומה למה ש־ אירע בשכנתה, אפגניסתאן, ברור כי יקיץ הקץ על כל הקשרים הכלכליים המסוע־ פים בין ישראל ואיראן. אולם בעוד ש־ תחזית עגומה זו נראית בשלב זה רחוקה, קיימת אפשרות סבירה יותר של השתל־ טות קנאים מוסלמיים על המדינה.

קיימת גם בעייה לגבי מעמדם של 80 אלף ה־ יהודים החיים באיראן, שרובם הם בעלי־ עסקים עשירים. אלה חרדים כבר עתה מפני אפשרות של הלאמת עסקיהם ו־ החרמת רכושם.

אך הסכנה המיידית ביותר נשקפת דווקא למשקיעים הישראלים, הפרטיים והציבוריים, המנהלים עסקים מסועפים באיראן, בעיקר בתחומי הבנייה והשיווק. על פי הערכה זהירה מגיע כיום היקף ההשקעות של חברות ישראליות ואנשי עסקים ישראליים באיראן לסכום של 150 מיליון דולאר. זוהי הסיבה לכך, שעולם העסקים הישראלי עוקב בדאגה אחרי ההתפתחויות באיראן, שיש בהן כדי לסכן את מעמדם ורכושם של רבים, שעשו בשנים האחרונות עסקים מצויינים עם המדינה המוסלמית היחידה באיזור שבה היו הישראלים אורחים רצויים.

אפריקה „שייכת" לישראל

הנהלת חברת הקוסמטיקה הבינלאו־ מית „הלנה רובינשטיין" מאפשרת ל־ סניפה הישראלי להתרחב ולחפש לעצמו שווקים נוספים לתוצרת המיוצרת ב־ מיפעל הגדול של החברה במגדל־העמק.

למרות העובדה שרוב מדינות אפריקה אינן מקיימות קשרים רשמיים עם ישר־ אל, אפשרה הנהלת החברה בארצות־ הברית לסניף הישראלי לחפש שווקים במדינות אפריקה. מנהל־השיווק של

מנהל־שיווק ברוך
הפתעה מהחברה

„הלנה רובינשטיין" בישראל, משה ברוך, חזר באחרונה מביקור בניגריה, שם הצליח לקבל הזמנה בסך 100 אלף דולאר. בשובו לישראל ציפתה לו הפ־ תעה: הנהלת החברה הבינלאומית מינתה אותו כמנהל־שיווק כללי של תוצרתה לכל מדינות אפריקה, להוציא אוגנדה, רודסיה ומדינות שאינן מקיימות כל קשר עם ישראל, אפילו לא קשרים מסחריים.

סילון ליהלומים

במודעה קטנה, שהתפרסמה לפני כמה שבועות בעיתונות, חיפש בעל־הון קבריט־ טייס בעל רישיונות לשם הפעלת חברת־ תעופה. ביירור על המסתתר מאחרי מו־ דעה זו העלה, כי יש קשר בינה לבין בורסת היהלומים.

ליהלומני ישראל יש בעיות בהעברת חומרי־גלם ויהלומים מלוטשים לארץ ו־ ממנה. אחרי גל הגניבות שפקד את ה־ מישלוחים, ואחרי שחלק מן היהלומנים נוכח כי בשיטה החדשה, על פיה שול־ חים את היהלומים בעזרת שירות חברת „ברינקס", דולף מידע על שמות לקוחות לגורמים בלתי־רצויים, החליט בעל־הון ישראלי, שיש לו עסקים מסועפים ב־ חו"ל, לרכוש מטוס סילוני קטן ולהפעיל שירות־מישלוח יהלומים אווירי פרטי.

נמל־הבית של המטוס יהיה ישראל ובעליו מתכונן להציע את שירותיו של המטוס, שיצא ויבוא לישראל מדי יום, לציבור היהלומנים. בנוסף ליהלומים יש בדעתו להטיס במטוס גם בעלי־עסקים. לצורך עקיפת האיסור להסעת נוסעים למי שאינו בעל רישיון של מפעיל חברת־ תעופה, מתכוון בעל־ההון לחקים חברת מניות, שתחזיק במטוס, תממן את רכי־ שתו ואת הפעלתו, וחבריה יהיו רשאים לטוס בו.

בינתיים כבר הודיעו כעשרה בעלי־ עסקים על נכונותם להיות שותפים ב־ מטוס. בעל־ההון, שראה כי ניתן לעשות ברכה בעסקי־טייס, מבקש עתה להכין סקר בדבר כדאיות הכניסה לשוק ה־ תעופה הפנימי בישראל בשילוב עם טי־ סות־שכר.

יוקם אירגון צרכני בל"ל

בימים הקרובים עומד להתקיים כנס היסוד של אצ"ל. אין מה לחשוש — לא מדובר בהקמתה מחדש של מחתרת ה־ אירגון הצבאי הלאומי, אביה החוקי של תנועת־החרות. בכוונת יוזמי האירגון ה־ חדש להקים את מה שמכונה אירגון צרכני בנק־לאומי־לישראל. ראשי התיבות של האירגון החדש לקוחים מהמילים: אירגון צרכני לאומי.

הרקע להתארגנות המקורית הם העי־ צומים שבהם נקטו בשנה האחרונה עו־ בדי הבנק. ימי השביתה הרבים פגעו בעבודה הסדירה של גדול הבנקים ב־ ישראל, ופגעו בלקוחותיו שכמה מהם החליטו ליזום את ההתארגנות.

עובדי בנק־לאומי משמשים מורי־דרך לחבריהם העובדים בבנקים האחרים, ו־ משום כך, כאשר הם מנהלים מו"מ עם ההנהלה, על שיפור תנאי עבודתם, מצ־ פים חבריהם בבנקים האחרים לראות כיצד יפול דבר לפני שיציגו את תביעו־ תיהם להנהלת הבנקים שלהם.

הנהלת בנק־לאומי אשר לאוזניה גונב כנראה שמץ מן התוכנית להקמת אירגון הלקוחות של הבנק, מיהרה לדאוג לכך שנושא המו"מ בינה לבין עובדי הבנק ייירד מכותרות העיתונים. קיים חשש כי לחץ ציבור הלקוחות יסייע בידי ועד העובדים במאמציו ל„כופף" את ההנהלה ולהשיג תנאי עבודה ושכר טובים יותר.

ייתכן כי לאחר שיוקם האירגון הוא יבקש לקיים גוף משותף עם הנהלת ה־ בנק, גם לבדיקת נושא העמלות, תוכניות החיסכון, ונושאים אחרים הנוגעים ל־ ציבור הלקוחות. הקמת אירגון מעין זה עשויה להיות תקדים מעניין.

איינזנברג הולך על בית־חו

תצא התוכנית משלב של
בלבד ויוחל במימושה, עשוי
השפעה גם על הבורסה, כיון
תבוצע ככל הנראה על־ידי חברת
וסביר להניח שמניותיה עשויות
עקב כך.

אגב, תוכנית דומה להקמת בית־חולים פרטי בירושלים, ביוזמתם של ח"כ אהוד אולמרט והד"ר עזרה זוהר, עוכ
בינתיים, אחרי שהתברר שקבוצת משקי־ עים שעמדה להשקיע בפרוייקט נתגלתה כבלתי־מהימנה.

נראה כי שיתוף־הפעולה בין יצחק לייבוביץ', לשעבר מבעלי „עץ הזית", וחתנו חיים בראון, לשעבר עוזרו של יגאל אלון, לבין קבוצת איינזנברג עומד להתרחב ולהעמיק.

סימן ראשון לשיתוף־פעולה ניתן ב־ בעלות על הירחון החדש „מוניטין". ה־ פרוייקט הבא שבו מדובר הוא הקמת בית־חולים פרטי, המיועד לתושבי־חוץ

איש־עסקים איינזנברג
תוכנית ראשונית

ולאזרחים בעלי אמצעים בארץ. לליי־ בוביץ' ובראון פרדס בן 75 דונאם באיזור הסמוך למיפעלי „עץ הזית" בפתח־ תיקווה, לא הרחק מבית־החולים ביי־ לינסון. על שטח זה מתכוונים השניים, יחד עם קבוצת איינזנברג, להקים את בית־החולים.

לרעיון כבר הוכנה תוכנית ראשונית, ועל־פי הערכה יגיע היקף ההשקעה ב־ פרוייקט לכ־200 מיליון ל"י בערכים ה־ כספיים הנוכחיים. הכוונה היא למשוך אל בית־החולים את טובי הרופאים ב־ ארץ, ולהציע להם, ככל הנראה, שותפות בפרוייקט.

בהתאם להיקף הטיפולים הניתוחיים הניתנים כיום בבתי־החולים בארץ, ל־ חולים מאיראן, תורכיה ומדינות אחרות באיזור, ההערכה היא כי ההשקעה עשו־ יה להיות ריווחית ביותר. אם אומנם

אבטלה ב„פועלים"

רבים שמעו השבוע על הניסיונות לשלב את יעקב לווינסון בצמרת מיפעלת העבודה, שילוב העשוי לגרום לשינויים בהיערכות הפנימית במיפלגה זו. מעטים נתנו דעתם למשמעות הכלכלית של שובו של לווינסון לפעילות מלאה בארץ.

לווינסון חזר והחל נוטל את הסמ־ כויות שעליהן ויתר בעת שיצא למשך שנתיים לחו"ל, כדי לעסוק בפיתוח ה־ בינלאומי של בנק־הפועלים. מי ששימש בתקופה זו כמנכ"ל הבנק, אפריים ריינר, עשוי להרגיש שמרחב פעילותו מצטמצם והולך, אולם יותר מכולם מר־ גיש את עצמו כחסר עיסוק משה

מנכ"ל לווינסון
המשמעות המלאה

אולניק, מי ששימש כמזכ"ל חברת־ העובדים וחזר לבנק־הפועלים בתפקיד מישנה למנכ"ל בנושא בינוי ומשק.

אחד מתפקידיו המרכזיים של אולניק הוא פתיחת סניפים חדשים ופיקוח עלי־ הם. אולם הבנקים עומדים בסוף תקופת ה„בום" הגדול של ההתרחבות ופתיחת סניפים חדשים. בפיקוח על ניהול הסניי־ פים ותחזוקתם יזדע כי אין שני למנכ"ל יעקב לווינסון, שאינו מהסס לבקר ב־ סניפים של הבנק גם בשבתות, כדי לבדוק את מצב הניקיון, העציצים והנברשות.

נראה כי שובו של לווינסון יגרום ל־ מחפכה במערכת הניהול של בנק־הפוע־ לים. העובדים הבכירים בבנק. צופים כי תוך זמן קצר ייערך אירגון מחדש בבנק. לווינסון עצמו העביר את מישרדו למישרד חברת „אמפל", בקירבת מרכז קופת־ חולים. גם בכך רואים רבים פיחות ב־ מעמד המנהלים הנוכחיים, שיאלצו „לע־ לות לרגל" לרחוב ארלוזורוב.

תרגיל הכספות

נציב מס־ההכנסה החדש, דב נייגר, עומד חסר אונים מול אחד התרגילים המבריקים ביותר שבוצעו לאחרונה ב־ תחום המיסוי. ראשיתו של התרגיל ב־ שאלה שהופנתה אל אחד מבכירי פקידי מס־ההכנסה על־ידי קבוצה של יהלו־ מנים. אלה ביקשו לבדוק כיצד ניתן לעקוף את התקנות הרשמיות של מס העזבון.

הפקיד הבכיר ביקש שהות לבדוק את העניין ובא לבסוף ליהלומנים בהצעה לרשום את חכספות של היחלומנים כ־ חברה בע"מ. משמעות הצעה זו פירושה הקמת מועצת־מנהלים לחברה בעלת ה־ כספת והפקדת כתב־מינוי למנהל, ש־ ימונה ברגע שימות היהלומן שהוא בעל המניות העיקרי בחברה.

תרגיל זה מאפשר מצב, שברגע בו נפטר יהלומן, שהוא בעל כספת הרשומה כ־ חברה, מתמנה יורשו תחתיו כמנהל ה־ חברה והחברה בע"מ ממשיכה לפעול מבלי שהיורש יצטרך לשלם מס־עזבון על היהלומים השמורים בכספת ומבלי שיוכל מישהו לבדוק את תכולת הכספת.

בעיקבות הצעה זו ניכרת לאחרונה, בעיקר בין היהלומנים, מגמה של רכישת חברות מתות — כאלה שאינן פעילות למעשה — או רישומן של חברות חדשות לנושא ספציפי זה, שכל פעילותן סובבת סביב ניהול הכספת.

תרגיל זה יש בו כדי למנוע תופעה של עיכוב מסירת הודעת־מוות. בעבר היו כבר מיקרים שהידיעה על מותם של יהלומנים ידועים נמסרה באיחור. מידי־ עות שהגיעו לאנשי מס־ההכנסה נתברר כי המוות המאוחר היה דרוש ליורשי היהלומנים לשם הורקת כספות הנפטרים לפני שתיערך בהן בדיקה. עתה יוכלו בעלי כספות הרשומות כחברות למות ב־ שקט. יורשיהם יקבלו לידיהם את רכושם ללא צורך לשלם מס־עזבון.

החברה לישראל לעיסקי מלונאות

החברה לישראל ב' נכנסה באחרונה לפעילות גם בעיסקי מלונאות. החברה נכנסה לשותפות עם חברת אחזקת ה־ מלונות „בזל", שהיתה שייכת לקבל־ התל־אביבי מאיר שפיגל ושניהלה את המלונות „בזל", „סיטי" ו„חן" ב־ תל־אביב ועומדת להפעיל מלון חדש גם בירושלים, בקומות העליונות של בניין המישרדים רב־הקומות של „חב־ שרת הישוב".

האישים הפעילים בחברה לישראל ב־ הם המשקיע היחודי מברלין, הנרי מנדרמן, והקבלן הישראלי אהרון רובינשטיין. בצורה זו חדר למעש־ רובינשטיין בדלת צדדית גם לעיסקי המלונאות בישראל.

במדינה

העם

...ים נגד חלשים

הפגנת־הכוח של הממשלה נגד המורים

אינה אלא סימן חולשה

שום שביתה אינה משפיעה על אורח־החיים של עם שלם כמו שביתת־מורים. שובתים הרופאים או האחיות — יש לכך השפעה על ציבור החולים. שובתים הימאים — ניתן למצוא תחליף להובלה הימית באוניות זרות. שובתים אנשי שירותים חיוניים — ניתן לגייסם בכוח צווי־חירום. אפילו כשמושבתת הטלוויזיה, שהפכה אחד מסמי ההתמכרות של החברה המודרנית — ניתן לעבור לסוג בידור אחר. רק למורים שובתים אין תחליף.

שביתת־מורים משפיעה ישירות על כל תחומי החיים. מלבד הבטלה שהיא גורמת לכשליש מכלל האוכלוסיה היא משבשת את סידרי־החיים של שני השלישים הנותרים, פוגעת במשק ובמוראל האוכלוסיה. ככל שהיא מתמשכת היא מכניסה את המדינה כולה לאווירה של אנרכיה וחופש־גדול גורמת לאי־תיפקוד מצטבר של מערכות שלמות. גם אם להתעלם מהנזק החינוכי והפיגור בדחיסת חומר־הלימודים בתלמידים עצמם, שגורמת שביתה כזאת, קשה להעריך את נזקיה מבחינה כלכלית חברתית ובטחונית.

זו אולי הסיבה לכך שהמושג „שביתת־מורים" הפך לחלק מהפולקלור העממי, למרות שמאז הקמת המדינה לא התקיימה אף שביתת־מורים מתמשכת אחת. זכרונותיהם של שביתות כאלה מתקופת המנדט הבריטי עדיין חרותים היטב בדור שלם בצורה היוצרת את הרושם המוטעה כאילו מדובר בתופעה קבועה, החוזרת על עצמה כמו עונות השנה.

כאשר מימשו השבוע 60 אלף המורים בישראל את איומם ואחזו בנשק־השביתה, כדי לאלץ את הממשלה לקבל את תביעותיהם לשיפור שכרם ומעמדם, היה זה בראש ובראשונה כישלונה של הממשלה. בסירובה להגיע עם המורים להסדר, ובדחותה את ניסיונות ההידברות עם נציגיהם עד לרגע האחרון, מתוך תקווה שאחריותם החינוכית והציבורית תמנע מהם לממש את איומיהם, הוכיחה הממשלה בפעם נוספת את חוסר־האונים שלה ואת אי־יכולתה לשלוט.

היה זה המחזאי ג'ורג' ברנארד שאו שטבע בשעתו את האימרה: „מי שיכול — עושה; מי שאינו יכול — מלמד." מורי ישראל הפריכו השבוע את האימרה. הם הוכיחו לממשלה שהם מסוגלים גם לעשות — בעצם אי־העשייה שלהם.

צדק חצוי. הבעיה העיקרית שעוררה שביתת־המורים בימיה הראשונים לא נגעה לביטול הלימודים. יותר משדאגו לאובדן ההשכלה לבניהם, הוטרדו ההורים בישראל מחסרונם של מוסדות־החינוך כמקומות־השגחה לילדיהם, שאיפשרו להם להיפטר מעול למשך מחצית היום ולהתמסר לעבודתם. רובם לא התעמקו במהות הסיכסוך, לא נקטו עמדה לצד מי הצדק. הבעיה נראתה סבוכה מדי מכדי להכריע בה.

מצד אחד נראתה עמדת הממשלה, בהגנה על מדיניות־השכר שלה, עקבית והגיונית. העלאת שכר המורים מעבר למחסום 15% היתה גוררת מיד תביעות נוספות מצד סקטורים של עובדים אחרים במשק, מגדילה את הוצאות הממשלה ומגבירה את קצב האינפלציה. את הפתרונות המקובלים ב־עבר, לפיהם הוכרזה קבוצת עובדים אחת כתאגיד עצמאי, שאינו כפוף לכללים החלים על שאר עובדי־המדינה אי־אפשר היה להחיל על המורים.

למרות ההיגיון הכלכלי לכאורה שבעמדה זו היא היתה חסרת בסיס מוסרי. אחרי שחרגה ממדיניות־השכר שלה, אישרה העלאות־שכר מפליגות קודם כל לשריה ומנכ"ליה ואחר־כך לציבור השופטים, לא יכלה הממשלה לטעון שאין היא יכולה להעדיף את ציבור המורים. מה עוד ש־תביעות המורים לא היו לשמירת הערך הריאלי של משכורותיהם אלא לתיקון הפערים והשחיקה, שכירסמה בשכרם הרבה מעבר לנגיסת האינפלציה.

תומכי הממשלה ניסו להציג את העימות על רקע פוליטי. כיוון שבהסתדרות המורים שולטים אנשי המערך ובתוכם האיש החזק של הסתדרות המורים, שלום לוזון, טענו, משתמש המערך בציבור המורים כדי לנגח את הממשלה ולהכשילה בתיפקודה.

אולם כישלונה של הממשלה לא הצטמצם רק באי־יכולתה לפתור את בעיית המורים. מחדליה במניעת השביתה ומציאת נוסחת פשרה, שהמורים כבר הסכימו עליה, על פיה ימולאו רק חלק מתביעותיהם וזאת בצורה שלא תגרום לסחף אינפלציוני, שיקפו יותר מכל את המדיניות הכלכלית הפסולה של ממשלה זו.

את שיניה מוכנה הממשלה לחשוף לעבר החלשים. עמם היא מוכנה לצאת לעימות ולנסות „לשבור" אותם. באותה שעה עמדה אין היא עושה דבר כנגד החזקים. מחצה מכתן כולו נגד ציבור השכירים בעוד ש־ציבור העצמאיים נהנה מרווחה ושיגשוג שלא ידע אותם מעולם. מעגל משתמטי המס ובעלי ההון־השחור הולך ומתרחב, זוכה בהקלות מפליגות. מתוך אי־יכולתה להתמודד עם סקטור זה ולגבות ממנו את הסכומים שהיה בהם כדי לאזן את תביעות המורים, מפעילה הממשלה את מכבשיה בחזית הנוחה והקלה יותר — זו בה היא צריכה להתמודד עם ציבור השכירים. הוא הנפגע העיקרי מהאינפלציה המשתוללת שאין הממשלה מסוגלת לעצרה.

מדיניות

השתיקה הרועמת

איך ידעת וההודות שלא יודעים בעת ובעונה אחת

שבוע אחרי פתיחתה, הפכה ועידת ה־פיסגה בקמפ־דייוויד הצלחה ללא תקדים. היא עשתה היסטוריה, רשמה דף חדש מזהיר בתולדות המגעים המדיניים. התקדמות לקראת הסדר שלום אולי לא הושגה בה — אבל הושג בה הישג, שנחשב עד כה בלתי אפשרי עוד יותר מהסדר שלום בין ישראל למדינות־ערב: הסודיות.

לפחות מבחינת ישראל הושג הבלתי יאומן: מיפגש בינלאומי ברמה כזאת ללא הדלפות, מבלי שתוכן השיחות והדיונים בלילה אחד יופיע בכותרות העתונים למחרת; מבלי שהמשתתפים בו יוכלו לדווח בפרטי פרטים לעם ולעולם על כל חוכמה שיצאה מפיהם ועל כל טכסיס בו נקטו כדי לסכל את מזימות יריביהם.

אזרחי ישראל יכלו להתנחם רק בעובדה אחת: יותר משהם מתוסכלים מאי־ידיעת המתרחש בין צריפי מחנה הנופש הנשיאותי, מתוסכלים המשתתפים בו מאי־יכולתם להדליף.

דינה־פארק דמנהיגים. למרות מסך הסודיות הכבד שסגר על קמפ־דייוויד, לא נפלו הדיווחים על המתחולל בו ומסביבו בהיקפם מכל דיווח על ועידה דומה אבל פתוחה אחרת. מאות העתונאים שכיסו" את המאורע טרחו אומנם לדווח לקוראיהם שאין הם יודעים דבר ושהעיסוק של כל העיתונאים הנוכחים במרכז התיקשורת בעיירה תרמונט הוא לראיין את עמיתיהם. אולם בנשימה אחת עם הודאתם, שאין להם מה להגיד ולספר, הם הוסיפו וסיפרו מה שהוצג כ„ידיעות בלעדיות" מ„מקורות מוסמכים" על מהלך הדיונים בוועידת הפיסגה המשולשת. ה„סקופים" המשיכו לפרוח כאילו ציונר ההדלפות פועל כסידרו. חגיגת הברווזים העתונאיים שסתרו זה את זה היתה בעיצומה.

ככל שהתעבה ערפל המיסתורין כך גדלה סקרנותם של העוקבים אחרי הוועידה והגיעה לממדים אבסורדיים. הם היו מוכנים לבלוע כל פירור מידע על משך החיבוקים והנישוקים שבין המנהיגים, לפרש את חיוכיהם ואת עוצמת לחיצות־הידיים שלהם, לחפש משמעות בסירוב התפריט שזללו פמליות המנהיגים או בצורות הבידור וההתרגעות שלהם בשעות־הפנאי החפשיות מדיונים. היה זה מיפגן בינלאומי של אוטוסוגסטיה, בו הודו הכל שאין להם מושג מה קורה ובכל זאת העמידו פנים כאילו הכל ברור וגלוי בפניהם.

כתוצאה מכך קיבלה ועידת קמפ־דייוויד תדמית של עיר־שעשועים, מעין דיסני־לאנד למנהיגים או לונה־פארק למדינאים. התמונות בהן הונצחו שלושת ראשי המדינות ובני פמליותיהם, כשהם נוסעים במכוניות־ננס, רוכבים על אופניים, משחקים בשחמט או בביליארד, הולידו אסוסיאציה של מגרש־משחקים. אלא ששם המשחק בו שחקו קארטר בגין וסאדאת היה „שלום".

עזר מסיע את בגין במכוניות־ננס
שעשועים במיגרש־משחקים

בגין וסאדאת מחייכים חיוכים וחיצוניות־יד
לשבור את המחסום הפסיכולוגי

היפנוזה המונית. מבחינה פסיכולוגית היה אולי יסוד להסגר מעין זה, אליו הוכנסו דיוני הוועידה. השהות הממושכת בצוותא; האפשרות להידבר ללא חרב הזמן המרחפת מעל וללא לחצים של אמצעי־התיקשורת והאופוזיציות; היכולת לרקום ולהדק יחסים אישיים בלתי אמצעיים — כל אלה יכלו לתרום להפלת המחסום הפסיכולוגי, שגבה והלך בין נשיא מצריים אנוואר אל־סאדאת לבין ראשי הממשלה מנחם בגין. ייתכן והיה בהם כדי להניח יסודות לאימון אישי, החשוב כל כך גם ביחסים שבין מנהיגי מדינות.

החיבוקים ההדדיים בין סאדאת ובגין, טיוליהם המשותפים ושהייתם במחיצת מארח חייכני ולבבי כמו ג'ימי קארטר ב־אווירה של איזולציה מוחלטת, היה בהם כדי לשנות את טון ההידברות. אבל ספק אם יכלו לשנות את מהותה.

רק פתאים התפתו להאמין כי ניתן לגשר על הפער שבין עמדות שני הצדדים בתרגיל של היפנוזה המונית מעין זה. כיוון שמראש לא היה כל סיכוי שהעמדות הבסיסיות של שני הצדדים ישתנו, ושרוח קמפ־דייוויד תזיז אחד מהצדדים מהעקרונות בהם התחפר, סביר להניח שבסיום הוועידה, אחרי שיוסר מעליה מעטה הסודיות, ניתן יהיה לדווח רק באיזו דרך לא הושג ההסדר.

שבוע אחרי תחילת ועידת קמפ־דייוויד נותרו הציפיות ממנה כשם שהיו לפני שהתכנסה. אם יצליחו בגין וסאדאת להגיע להסכמה על המשך המגעים באיזו צורה שהיא ולמנוע פיצוץ ההידברות, יהיה זה ההישג המקסימלי שיוכלו להגיע אליו.

מוסדות

אבנים על „אבני"

מרד תלמידים עומד לפריץ במכון הצייר התל־אביבי הוותיק

סערה מתחוללת בימים אלה בתוככי מכון אבני*, ועלולה לעלות בעוצמתה על מה שקרה בבית־הספר בצלאל בשנה שעברה. ועדת־חקירה מטעם מישרד־החינוך־והתרבות ועיריית תל־אביב תתחיל לחקור את המתרחש בין כותלי המוסד, ואת סמכויותיו של המנהל, יעקוב וכסלר. תוצאות ועדת־חקירה זו תהיינה הרות־גורל למוסד הוותיק, הקיים מזה 30 שנה.

תלמידי המכון סוערים ורוגשים, כי אינם יודעים מה יהא גורל שנת הלימודים הנוכחית. בעיקבות פיטורי כמה מורים שנתנו את הטון במוסד, ובעיקבות התפטרותו המיסתורית של הצייר יחזקאל שטרייכמן, האיש שייסד את מכון אבני, יצאה הרוח מיפרשיהם של התלמידים, והם חשים עתה כעדר ללא רועה. הרגשתם שהם נותרו ככלי ריק, בלי תוכנית־לימודים, בלי טובי מוריהם. לדעתם, המכון נשאר ריק מתוכן ואם לא יחול שינוי דראסטי — לא תהיה להם ברירה אלא לחפש ישועה במקום אחר. תופעה זו, של עזיבת תלמידים, הפכה כבר מחלה כרונית במכון בשנים האחרונות, והגיעה באחרונה לממדי שואה.

בתולדות החיים של רבים מאמני ישראל אפשר למצוא את השם מכון אבני. המכון, שנוסד סמוך למילחמת־העצמאות, שמר על אווירתו האינטימית כשהתמקם בבניין ליד נחל הירקון, עבר משם לרחוב יהודה הלוי, משם ליפו, ועד שהגיע למישכנו דהיום — בבניין בית־ספר ישן שבתוככי רובע האורות האדומים של רחוב הירקון.

שמות המורים — אהרון אבני, אביגדור סטימצקי, יחזקאל שטרייכמן ומוקדי — עדיין מעוררים נוסטאלגיה אצל רבים ש־

* מכון אבני לאמנות נקרא על שמו של הצייר אהרון אבני, שייסד אותו.

יגאל ידין „חפס מנהיגות"
והחליט להוכיח את סמכותו
ולשבור את המורים

הפרופסור נגד המורים

כאשר מזדיע ממלא־מקום ראש־הממשלה, הפרופסור ייגאל ידין, כי בשיחות הימיות שלו עם ראש־הממשלה, מנחם בגין, הוא מתעדכן בכל הנוגע להתקדמות הדיונים בקמפ־דייוויד, לא יכו־לים עובדי לישכת ראש־הממשלה שנותרו בארץ, שלא לפרוץ בצחוק. הם יודעים את האמת: בגין אינו משוחח עם ידין על קמפ־דייוויד ואינו מדווח לו מאומה. האמת היא שבגין דורש דיווחים מהארץ, וחלק ניכר משיחות הימים האחרונים היה על שביתת המורים, או כפי שבגין הגדיר זאת: „כיצד למנוע מיותר ממיליון ילדים להסתובב ברחובות."

ישיבת הממשלה הראשונה, שנערכה ביום הראשון השבוע, נועדה למסירת דיווח מפי ידין על שיחות קמפ־דייוויד, על פי השיחות הטלפוניות שלו עם ראש־הממ־שלה. אך במהירות רבה עברה הממשלה לדון בשביתת המורים שעמדה בפתח. שלא כפי שנוהג בגין, כאשר הוא מנהל את ישיבות הממשלה, לא הביע ידין את דעתו בתחילת הישיבה, אלא נתן לשרים האחרים לפתוח בדיון. באופן טבעי ראשון המדברים היה שר החינוך והתרבות זבולון המר. הוא חזר על דרישות המורים, העלה את הצעת־הפשרה של ההסתדרות, והציע הצעת־פשרה משלו. המר הציע כי תשולם למורים מיפרעה בת 15 אחוזים ממשכורתם לחודש, במשך ארבעה או חמישה חודשים. תוך כדי־כך ייחתם הסכם עם המורים. המר יכול היה להבטיח, כי לפחות המורים של בתי־הספר העממיים יקבלו הצעת־פשרה זו, ולא יתעקשו על הדרישה למיפרעה בגובה 90 אחוזים ממשכורתם.

„לא לתת אפילו לירה"

חברי הממשלה נראה היה כי ב־הצעת־הפשרה של המר טמון הסיכוי למנוע את פרוץ השביתה. היה ברור כי שר־האוצר, שימחה ארליך, יתנגד להצעה זו, והוא אכן עשה זאת, כשדיבר אחרי המר. אולם שרים רבים קפצו על ההצעה של שר־החינוך, מתוך רצון למנוע את פרוץ השביתה.

נראה היה כי הקולות בממשלה שקולים — בין מצדדי פשרת המר לשוללים. לכל חברי הממשלה היה ברור, כי עמדתו של ידין, כראש־ממשלה־בפועל, תיקבע אם ההצעה תתקבל או תידחה. אולם ידין לא נטל כלל את רשות הדיבור. במפתיע הוא נתן את רשות הדיבור לשר־המישפטים שמואל תמיר, אחרי שהמר וארליך סיימו את דבריהם. כיד הרטוריקה הטובה עליו, יצא תמיר בשצף קצף כנגד שני אירגוני המורים, לעג להצעתו של המר וגילה לחברי הממשלה כי בין שני אירגוני המו־רים יש הסכם סודי לפיו אף אחד מהאיר־גונים אינו רשאי להחליט על ביטול השביתה ללא הסכמת האירגון השני. בכך ניסה לרמוז כי הערכות המר אינן נכונות. תמיר דיבר בשם העקרון של „לא לתת מיפרעה — אפילו לירה אחת". לדבריו, „תהיה קטסטרופה, אפילו גדולה יותר מהקטסטרופה של ביטול לימודים משך שלושה חודשים, אם נוסיף לירה אחת למורים."

המר לא יכול היה להתאפק וביקש את רשות הדיבור בשנית. הוא אמר כי אומנם ידוע לו על ההסכם הסודי בין שני אירגוני המורים — אירגון המורים העל־יסודיים והסתדרות המורים, הכוללת בתוכה את מורי בתי־הספר העממיים — אולם ידע לדווח על שיחות שהיו לו עם שלום לוין, מזכיר הסתדרות המורים, לפיהם היתה הסתדרות המורים מפירה את ההסכם הסודי שלה, מבטלת את השביתה, גם אם המורים העל־תיכוניים לא היו מסכימים לביטול, וזאת במידה וההמשלה תקבל את הצעת־הפשרה של המר.

נראה היה כי הרוח בממשלה נוטה לטובת הצעת המר. שר־הפנים, שהוא כיום גם ממלא מקום שר־החוץ, הד"ר יוסף בורג, תמך בעמדת המר ובהצעת־הפשרה שלו. כך גם עשה חבר מיפלגתו של המר, שר־הדתות אהרון אבו־חצירא. גם שרי־הקליטה דויד לוי הצטרף למצדדי הצעת־הפשרה, ואפילו שר־הבריאות, אליעזר שוסטק, הידוע כמי שאינו תומך בדרך כלל במאבקי השכר של העובדים, תמך בהמר. שר־הרווחה, ישראל כץ, דיבר אומנם באופן כללי, אך היה ברור מדבריו שהוא תומך בעמדת המר, ומתנגד לשר־האוצר שימחה ארליך. בין כץ לארליך השתררה בשבועות האחרונים מתיחות קשה.

„ידין רוצה להיות גנרל"

לדין החליט לנעול את ישיבת־הבוקר ולזמן ישיבת ממשלה מייוחדת לי־שעות הערב של אותו היום. שלושה שרים, שניים מהם מתומכי הצעת־הפשרה של שר־החינוך, לא הופיעו לישיבת הלילה של הממשלה: אבו־חצירא, שוסטק ואריק שרון. האמת היא שעוד קודם לכן נתן שרון מנדט לידין להצביע נגד ההצעה של המר, במידה ויזדקקו לקולות כדי לדחותה ואם ידין עצמו יתנגד לה.

את הישיבה פתח ידין. לאחר ששמע את דבריו של שר־המישפטים בישיבת הבוקר, ולאחר שיחה בארבע עיניים עם תמיר, יצא ידין חוצץ כנגד הצעתו של המר. בעוד שבשעות הבוקר היה סיכוי מסויים להצעתו של המר, שבה היה טמון הצעת־פשרה של המר, וכי יש סיכוי שהש־ביתה תימנע.

כאשר נדמה היה לחברי הממשלה כי לא רק תמיר מדבר מגרונו של ידין אלא גם בגין, מיהרו רבים מהם להצטרף אל ידין. שר־הרווחה ישראל כץ היה הראשון בהם. בנאומו בשעות הערב הוא כאילו היכה על חטא נאומו מהבוקר. השרים יגאל הורביץ, גידעון פת, משה ניסים וחיים לנדאו תמכו בעמדה שבראתה להם כעמדתו של בגין, ואליהם הצטרף אפילו השר מאיר עמית.

אריך, יכין והמר בצאתם מישיבת הממשלה הזיזית
„תהיה קטסטרופה"

הסיכוי הגדול למנוע את שביתת המורים, או לפחות את שביתת מורי בתי־הספר היסודיים, הוטל עתה הפור. ידין דיבר כאיש צבא, המצוי בעיצומם של קרבות. הוא דיבר בנוסח: „אנחנו לא ניכנע לסחי־טות. שביתת המורים לא תעלה שני מיליארד לירות, כפי שתעלה לנו הכניעה לשביתה. הממשלה תדע לעמוד נגד ציבור בלתי־אחראי." נאום זה היה מוכר לחברי הממשלה, הזכיר לה את נאומו של שמואל תמיר בשעות הבוקר של אותו היום.

היו גם חברי ממשלה רבים שסברו, כי דבריו הקשים של ידין כנגד המורים הם תוצאה של שיחת הטלפון שקיים עם בגין בשעות אחר־הצהריים. האמת היא כי בשי־חת טלפון זו ביקש בגין מידין לעשות הכל כדי למנוע את השביתה, ואף אמר לו כי אם יהיה צורך בכך, הוא ישוחח בטלפון עם שר־האוצר שימחה ארליך. ידין לא דיווח באופן מלא לראש־הממשלה על ישיבת הבוקר ורק אמר לו כי קיימת ידין מקווה כי יצליח לשבור את המו־רים עוד לפני שובו של בגין לארץ, וכי הוא יכנס להיסטוריה של יחסי העבודה בארץ, כמי שהצליח להתגבר על אירגון עובדים חזק, במישרד החינוך והתרבות מעריכים כי השביתה תימשך כמה חוד־שים. התוצאה הישירה של הפגנת הכח של ידין היא זו: 1,114,000 ילדים, מגיל גן־חובה ועד לכיתה י"ב בבית־הספר התיכון בטלים מלימודים. אגב, התלמידים שמעבר לקו הירוק, תלמידי בתי־הספר בהתנחלו־יות, ממשיכים ללמוד, על פי הסדר מיוחד בין שר־החינוך לבין שני האירגונים.

כשיצא שר־הפנים יוסף בורג מישיבת הממשלה הלילית לא יכול היה להתאפק ואמר: „ידין רוצה להיות גנרל על חשבון מיליון ילדים — חבל שבגין לא בארץ." ואומנם, ידין, כשהוא נדחף על־ידי תמיר, ותוך כדי הטעיית חברי הממשלה, גרם לשביתה הגדולה ביותר שנערכה אי פעם בארץ.

(המשך בעמוד 33)

החלו את דרכם האמנותית במוסד זה, אפילו אם לא היו אלא לפקידי־בנק, עק־רות־בית או עורכי־דין, וגם אצל אמנים ידועי־שם כדני קרוון, מיכאל ארגוב, בני אפרת, אלימה ורבים אחרים.

מה שמתחולל כיום במכון אבני עלול להפסיק את שרשרת הכשרת האמנים ב־מיפעל מבורך וותיק זה, ששנותיו כשנות המדינה.

ועד־פעולה של תלמידי המכון יצא בימים אלה בקריאה להצלת המוסד מהידרדרותו החינוכית, הכספית והניהו־לית. אבחנת המחלה, לדעת התלמידים, היא ניהול דיקטטורי של מנהל יחיד, יעקב וכסלר, הפועל ללא כל פיקוח של הנהלה יעילה. הוא נוהג בתלמידים כאילו הם מפריעים לו לנהל את חנות־המכולת הדיקטטורית שלו, לדיבריהם, כשהוא הקובע ביחידי בכל הנוגע לקבלת תלמי־דים ומורים למכון. הוא אינו מכנס את המורים במשך השנה, אינו מכיר את המושג „תוכנית הוראה" („אצלנו אין תוכנית מתודית, וכל מורה מלמד מה שהוא רוצה," מצהיר וכסלר), והמושג אמנות בת־זמננו נראה בעיניו כלקוח ממי־לון אנטישמי.

המנהל, וכסלר, הצליח להדיח למעשה — אם־כי להלכה הם התפטרו מרצונם — את הציירים שהיו הכוח המוסרי של המ־כון: יחזקאל שטרייכמן, ואביגדור סטי־מצקי שייסדו את המכון, שבאותם ימים רחוקים כונה על־ידי תלמידיו „מכון שטרייכמצקי".

אומר המנהל, יעקב וכסלר: „אני מנהל המכון מזה שתים־עשרה וחצי שנים, ואהיה מנהלו כל חיי." לשאלה אם המינוי של מנהל אגודה עותומנית אינו צריך להיקבע מדי שנה או שנתיים, הוא משיב תוך ניפנוף־ידיים: „זה אינו בית־ספר, זהו סטודיו חופשי."

ביקור במכון גילה, שבמקום שנועד להכשיר אמנים צעירים מבלות את זמנן עקרות־בית מתבגרות שזמנן פנוי, ואילו קומץ הצעירים הנמצאים שם באו בעצם לא לצייר, אלא לבדוק מה קורה ואם שנת הלימודים אכן נפתחה למעשה. „עד החגים יש בלאגאן," מסביר וכסלר, „כרי־גיל בכל שנה. אחרי חופשת החגים, נראה מה יהיה."

בשיחה עם התלמידים הסתבר שהם נחלקים לשתי קבוצות. מצד אחד הצעי־רים, המרגישים שנעשה להם עוול גדול, כי אותם המורים שאצלם חשבו ללמוד — פוטרו, ומצד שני עקרות־הבית, המערי־צות את המנהל ותומכיו בכל סיפוריו, שאחדים מהם הוכחו כלא־אמיתיים, וחוש־בות שאם תתפרסם בעיתונות גם מילה אחת על המתרחש במכון, „ייעשה עוול לאדם גאון ונפלא זה."

אך גם אלה וגם אלה ידעו לספר, ש־יעקב וכסלר פוטר תלמידים מעוטי־יכולת מתשלום שכר־הלימוד וכי שערי המכון פתוחים למן השעה 7 בבוקר עד 7 בערב, תוך מתן אפשרות לעבודה חופשית בין כתליו.

„המכון אינו בנוי לאמנות חדשה," טוען התלמיד זוהר. „המורה שרה ברייטברג, למשל, פוטרה מפני שעסקה בה יותר מדי. וכמוה גם אמנון ברזל, שנתן לתל־מידים מוטיוואציה ליצור אמנות עכשווית. גם גבי בן־ז'נו, המורה לרישום, שילב בשעוריו טכניקות עכשוויות כמו שימוש בחבלים, חלקי־מתכת וצילום, ופיתח בתל־מידיו ראיית־עולם רחבה.

הנשירה הגדולה. התלמידים בחרו בוועד חדש, כדי ללבן את הבעיות עם מנ־

בפחות ממשכורת חדשית אחת

תוכל לרכוש מערכת אירופית משוכללת:

EUROPHON

מחיר מבצע
3,750 ל"י
בלבד!

מערכת סטריאופונית משוכללת
בעיצוב חדשני ומהודר

מערכת אירופון כוללת:

מגבר בעל עוצמה של 30 וואט.

פטיפון משוכלל – תמסורת רצועה,
כיוון בקרת מהירות, זרוע הרמה.

זוג רמקולים.

הפצה ושרות: סלון טוקיו. רחוב אלנבי 66, תל־אביב. טלפון 612128
להשיג בשק"ם, במשביר לצרכן, במשביר המרכזי, בכל־בו שלום, בש.א.ל. ובחנויות המובחרות למוצרי חשמל.

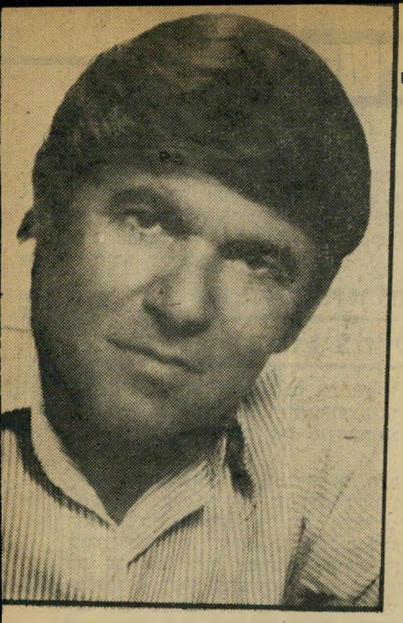

שניהם נילחמו יחד באוגדה אחת נגד האוייב המצרי במילחמת יום־הכיפורים - עכשיו הם נלחמים זה בזה במילחמת בחירות עכורה שהפכה מסע טרור והפחדה, ובה מנוצל גם שמו של צה"ל

תת־אלוף (מיל.) אריה קרן

תת־אלוף (מיל.) נתקה ניר

קרב השיריון באשקלון

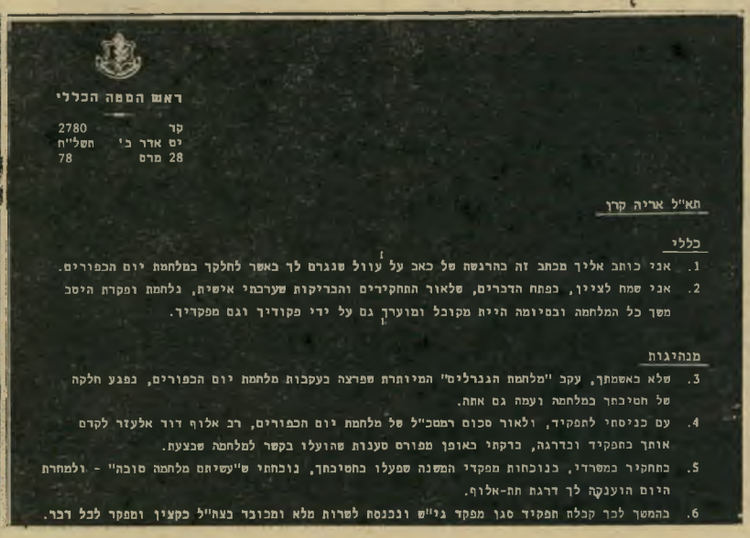

ראש המטה הכללי

קר 2780
ים אדר כ' תשל"ח
28 מרס 78

תא"ל אריה קרן

כללי

1. אני כותב אליך מכתב זה כהרגשה של כאב על עזרל שנגרם לך באשר לחלקך במלחמת יום הכפורים.
2. אני שמח לציין, כפתח הדברים, שלאור התחקירים והבדיקות שערכתי אישית, בלחמת ופקדת היטב משך כל המלחמה ובמיומה היית מקובל ומוערך גם על ידי פקודיך וגם מפקדיך.

מנהיגות

3. שלא באשמתך, עקב "מלחמת הגנרלים" המיוחדת שפרצה בעקבות מלחמת יום הכפורים, נפגע חלקה של חטיבתך במלחמה ועמה גם אתה.
4. עם כניסתי לתפקיד, ולאור סכום רמטכ"ל של מלחמת יום הכפורים, רב אלוף דוד אלעזר לקדם אותך בתפקיד ובדרגה, כדקתי באופן מפורש סענות שהועלו בקשר למלחמה שבעתה.
5. בתחקיר במשרדי, כנוכחות מפקדי המשנה שפעלו בחטיבתך, נוכחתי ש"עשיתם מלחמה סובה" - ולמחרת היום הוענקה לך דרגת תת־אלוף.
6. בהמשך לכך קבלת תפקיד סגן מפקד גי"ש ונכנסת לשרות מלא ומכובד בצה"ל בקצין ומפקר לכל דבר.

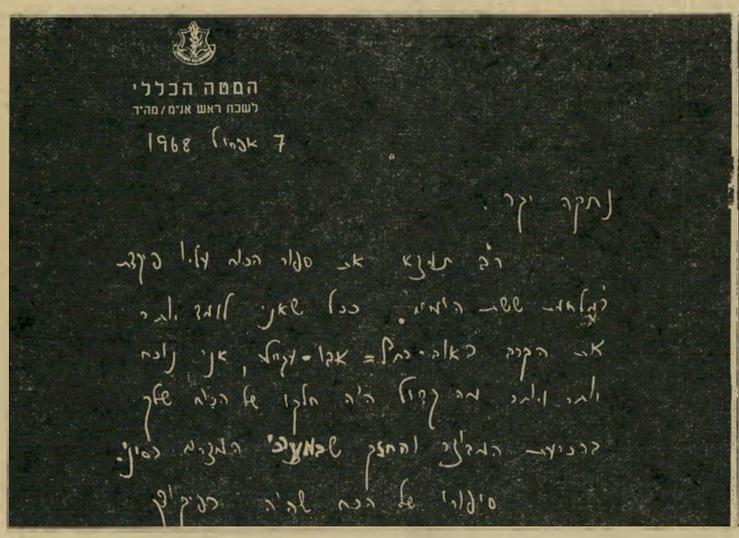

המטה הכללי
לשכת ראש אג"ם/מה"ד

7 אפריל 1968

מיכתבו של מוטה גור לקרן

מיכתבו של אריק שרון לנתקה

חברים לנשק — אוייבים במשק

הטלפון צילצל בביתה של עליזה ארבלי, תושבת אשקלון, שבעלה משרת כקצין בגייסות־השריון של צה"ל. הקול האלמוני מעבר הקו נשמע תוקפני ומאיים. „לא יהיה לך טוב!" הוא הודיע לה בטון שלא הותיר ספק לגבי כוונתו.

עליזה ארבלי לא היתה תושבת אשקלון היחידה שקיבלה איום טלפוני. בשבועות האחרונים הפכה התופעה למכת העיר הדרומית. בשעות אחר־הצהריים, או בשעות הלילה המאוחרות, מצלצל הטלפון בבתיהם של אזרחים רבים בעיר. סוחרים [illegible] בעלי־חנויות מקבלים קריאות טלפוניות [illegible] בכולן מושמעים איומים טלפוניים: „הילדים שלך בסכנה [illegible]!" או „תזהר שלא [illegible]לך!" או „האם [illegible] אשתך?"

על אשקלון. המכנה המשותף לכל עשרות מקבלי האיומים הטלפוניים, היא תמיכתם המוצהרת והגלויה במועמדותו של תת־אלוף (מיל.) אריה קרן לראשות העיר. קיבלו את האיומים סוחרים ובעלי־חנויות שתלו את כרזות הרשימה העל־מיפלגתית למען אשקלון, שבראשה עומד קרן, בחלונות־הראוה של חנויותיהם. קיבלו אותם גם מישפחותיהם של אלה שהביעו בגלוי תמיכה בקרן, או נרתמו למסע הבחירות שלו, בהם מישפחות רבות של קציני צבא הקבע.

נתקה (כפנן־אלוף) במילחמת ששת־הימים עם אריק שרון „נראה שהוא נמושה"

בשום מקום אחר בארץ לא לבשה מילחמת הבחירות המוניציפאלית צורה כה אלימה וברוטאלית כמו באשקלון. פעילי הבחירות של המיפלגות השונות נרעשים ומזועזעים מהידיעות המגיעות לאוזניהם מדי שעה ומאווירת הפחד שנפלה על האזרחים, החוששים להזדהות בגלוי עם המועמדים שהם תומכים בהם. ככל שקרב ובא מועד הבחירות כן מחריפה תעוקת האיומים והאלימות. כל הסימנים והעדויות מובילים לכיוון אחד — לכיוון תומכיו של תת־אלוף (מיל.) נתן („נתקה") ניר, מועמד הליכוד לעיריית אשקלון.

למרות שהמאיימים אינם מזדהים, לא קשה לאתר את זהותם הפוליטית. באיומיהם הם טורחים להסביר מה היא הדרך באמצעותה ניתן למנוע את מימוש האיומים: להפסיק את התמיכה באריה קרן ולתמוך בנתקה.

„כשקיבלתי את האיום הטלפוני," סיפרה חנה גורן, „הייתי כל כך נזעמת, עד שלא ידעתי מה לעשות. התקשרתי לנתקה וסיפרתי לו על האיום. נתקה ענה לי בשאלה: האם אני חושבת שהוא טיפש עד כדי כך שיעשה דבר כזה? ההבטחה שלו אין לו יד בעניין סיפקה אותי."

מי שאינו מודע כלל לאווירת הטרור והאימה שירדה על העיר הוא מפקד מישטרת אשקלון, פקד יעקב סמנה. „לא הרגשתי בשום דבר כזה," אמר. „מלבד

(המשך מעמוד 31)

התלונה של עליזה ארבלי לא קיבלתי כל תלונה על איומים בטלפון. האנשים המקבלים איומים צריכים להתלונן במישטרה אחרת לא נוכל למלא את תפקידנו בשמירה על האזרח."

ריצה לבחירות במדי צה"ל

א ווירת הפחד, שהפכה את אשקלון לעיר ללא רחמים, אינה התופעה החריגה היחידה המציינת את מילחמת־הבחירות המקומית.

מה שקורה באשקלון, ומבדיל את המתרחש בה מכל מילחמת בחירות מקומית, הוא הפיכת מאבק הבחירות למילחמת שיריון בשיריון. זה מול זה ניצבים במאבק על קולו של הבוחר המקומי שני המועמדים בעלי הסיכויים הטובים ביותר לבחירה. שניהם תת־אלופים במילואים, שרק לפני זמן קצר פשטו את מדיהם. שניהם אנשי שיריון ותיקים ולמודי מילחמה. המאבק הנטוש ביניהם הפך למילחמת גרנלים, בה משמש עברם הצבאי אחד מכלי־הנשק העיקריים בהתמודדות הנראית לעיתים כמילחמה לחיים ולמוות.

המפליא בכל הפרשה הוא ששני הירריים היו עד לפני זמן לא רב חברים לנשק ואפילו ידידים טובים. גם תת־אלוף נתקה ניר וגם תת־אלוף אריה קרן שימשו כמפקדי חטיבות באוגדת האלוף אברהם („ברן") אדן במילחמת יום־הכיפורים. שניהם ניהלו קרבות גבורה עקובים מדם במילחמה זו וזכו לשבחים על אומץ־ליבם ועל תושייתם בקרב. עתה נדמה כי הם מיישמים את כל מה שלמדו במילחמה במאבק הבחירות ביניהם.

ארבעה מועמדים מתמודדים על ראשות העיר אשקלון בת 55 אלף התושבים. כיום מנהלת את העיר ועדה קרואה, שמונתה ע"י שר־הפנים אחרי שנחשפו פרשיות שחיתות וסדרים לקויים בניהול העיריה. ראש־העיר הנבחר, השופט לשעבר ואיש המערך אהרון חייבי, עמד במרכזה של שערוריית היעלמות מיסתורית. סגנו, איש המפד"ל ברוך אבו־חצירה, נעצר והואשם בנטילת שוחד. שני בעלי הסיכויים הטובים ביותר לבחירה הם שני מפקדי השיריון הוותיקים, שיצאו מצה"ל בתום קאריירה צבאית של עשרות שנים ישר אל זירת הקרב האזרחית.

נתקה בן ה־43, בן למישפחה רוויזיוניסטית מוורשה, שעבר כילד את מוראות מילחמת־העולם השניה בגילגולים ובברירחות עם אמו בערבות רוסיה, היה הראשון שזינק למערכה. הוא עשה זאת עוד לפני שידע כי יהיה עליו להתמודד בחברו לנשק ועוד לפני שהסיר מעליו את מדי צה"ל ואת דרגות תת־האלוף.

כבר לפני כשנה וחצי, בעת ששימש כסגנו של האלוף רפאל („רפול") איתן בתפקידו כאלוף פיקוד־הצפון, החל נתקה רץ לראשות־העיר אשקלון. היה זה בעת שבסניף תנועת החרות בעיר הוחלט לחפש אחרי מועמד מתאים, שיעמוד בראש רשימת הליכוד ויוביל אותה לניצחון בבחירות. אחד מחברי מועצת חרות הציע את מועמדותו של נתקה. נתקה עצמו לא הסתיר את שאיפתו לכהן כראש עיר מגוריו בה מתגוררים קציני־קבע בכירים רבים.

שנתיים בבית־חולים

ל זכות נתקה נזקפה ההילה שריחפה מעליו כגיבור מילחמה. סיפורי גבורתו של נתקה הלכו לפניו. במילחמת ששת־הימים הוא שימש כמפקד גדוד טנקים באוגדת האלוף אריאל שרון, שתקפה את מיתחמי המצרים באבו־עגילה ובאום־כתף. אחרי כיבוש אום־כתף, באחד הקרבות המרים ביותר באותה מילחמה, ספג זחל"ם הפיקוד של נתקה פגיעה ישירה. נתקה נפצע קשה ברגליו. תחילה נראה היה כי הוא חסר סיכוי וכי יאלצו לקטוע את רגליו. אחר־כך הוא הוכרז כנכה בעל 75% אחוזי נכות ונדמה היה כי יישאר כל חייו מרותק לכסא־גלגלים.

סיפור התאוששותו והתגברותו עד לחזרה לשירות קרבי מלא בצה"ל הוא סיפור אנושי מרתק כשלעצמו. הוא עבר סידרה של 42 ניתוחים, שכב כשנתיים בבתי־חולים. בכוח רצון בלתי רגיל התגבר על נכותו ומיגבלותיו עד שהתמנה כמפקד חטיבת שיריון. בתפקיד זה נפצע בפעם נוספת במילחמת יום־הכיפורים, הומלץ לקבל את עיטור־המופת, אך בניגוד למה שהתפרסם אודותיו בעיתונים כאילו קיבל עיטור זה וכן את אות העוז, טרם זכה בהם.

את החיים הפוליטיים שלו החל נתקה עוד בשרתו בצה"ל. אנשי חרות באשקלון ראו בו מועמד מתאים העשוי להובילם למערכת הבחירות.

„התנהגותו בפגישות הראשונות היתה מאופקת. אם כי מחוספסת כלשהו," סיפר יוסי גזית, אז יו"ר הוועדה המוניציפאלית של חרות באשקלון ואחר־כך יו"ר מועצת הסניף. „אולם ככל שחלף הזמן ומעמדו של נתקה התחזק, הוא הירשה לעצמו להתבטא בצורה גסה ולהשמיץ את חברי חרות שמינוהו כמועמד מטעמם."

בתקופה שחלפה בין אימוץ מועמדותו של נתקה על ידי אנשי הליכוד באשקלון עד לשיחרורו מצה"ל, הספיקו אנשי הסניף המקומי להתחרט על הבחירה. „בעיר התחילו להסתובב סיפורים," אומר גזית, „שאמרו כי נתקה משתכר בציבור ומתרועע עם עבריינים. ביקשנו הסברים מנתקה והוא אמר לנו כי אנשים אלה לחמו עמו יחד ולכן הם בני־אדם וגם כשיכהן כראש־עיר לא יאכזבוהו. אחר־כך הסתבר לנו כי חלק מאותם „חברים" לא שירתו כלל בצה"ל."

„אני אירה בך!"

ס יפורים אחרים, שפשטו בעיר כדליקה בשדה־קוצים, לא העלו את קרנו של נתקה כמי שמסוגל לנהל עיר, יותר ויותר אנשים שבאו עמו במגע נחרדו מהדמות שהתגלתה לעיניהם ומהסיגנון הצבאי הקשוח בו השתמש בהזדמנויות שונות. בעיר החלו לפשוט סיפורים על אנשים שנתקה

מזכיר גזית
אכזבה

איים „לירות בהם," ספק ברצינות ספק מתוך בדיחות־הדעת. כמה מסיפורים אלה הפכו גם לתיקי־חקירה במישטרה.

ואחרי מילחמת יום־הכיפורים נשלח נתקה ע"י צה"ל עם מישפחתו לארצות־הברית, כדי לעבור שם קורס פיקוד ומטה. כשחזר לארץ הביא עמו שני אופנועי־נגע ממונעים למישחק עבור ילדיו. הילדים היו דוהרים על גבי האופנועים ברחובות ובגינות, עד שהדבר הובא לידיעת המישטרה. שוטר מקומי, רב־סמל ראשון חיים שרמן, נשלח לביתו של נתקה כדי למסור לו על תלונות השכנים, הטוענים שהאופנועים מסכנים את ילדיהם. שרמן היפנה את תשומת־ליבו של נתקה לכך שרכב ממונע, אפילו אם הוא משמש מישחק לילדים, טעון רישיון. לטענת שרמן סילק אותו נתקה באיומים מהסוג: „אם תתקרב עוד פעם להנה אירה בך! תסתלק מפה לפני שאדאג שיעיפו אותך מהמישטרה!"

כעבור חודש, כשחזרו התלונות ונישנו, נשלח שרמן שוב לביתו של נתקה. בתור אחראי על מחלקת התנועה במישטרה המקומית, ביקש ממנו שילדיו יפסיקו לרכב על האופנועים. נתקה לא התרשם: „אם תבוא הנה עוד פעם," אמר לטענת שרמן „אשסה בך את הכלב." לנתקה כלב זאב גדול בשם ארגו, שנשך כמה מהשכנים.

איש מהם לא העז להתלונן. שרמן, שנפגע מאיומיו ויחסו של נתקה, חזר למפקד התחנה והודיע כי הוא מתכוון לפשוט את מדי השוטר שלו. ביקשו ממנו שיגיש תלונה בכתב. בעקבות התלונה זומן נתקה למישפט. הוא לא הופיע ונשפט שלא בפניו לקנס ושלילת־רישיון לאופנועים. העניין הסתיים בצורה מיסתורית כשהתיק נעלם באורח פלא.

השבוע סרב רס"ר חיים שרמן להתייחס לפרשה. „נתקה עשה הרבה דברים למען המדינה," טען, „אני לא רוצה להשמיץ אותו. יש מספיק חומר אחר בשטח."

מקרה דומה אירע גם לאיש חברת־החשמל, שבא לנתק את החשמל בביתו של נתקה, אחרי שחשבון־החשמל שלו לא נפרע במשך תקופה ארוכה. לטענתו של האיש שלף נתקה אקדח וסילקו מביתו באיום: „אם תיגע בחשמל — אירה בך!" האיש הגיש תלונה למישטרה. עד היום לא ניתן לברר מה אירע עמה.

מכתבים מאלופים

ב אותה עת נודע לאנשי חרות בעיר, כי מועצת העירייה חוקרת פרשה הקשורה במכירת ביתו של נתקה ברחוב

מועמד ניר
נקמה

החבצלת בשכונת אפרידר. לפני שמכר את הבית בנה נתקה גדר אבן גדולה מסביבו כשהוא מתפשט על שטח לא לו ומרחיב בכך את שטח החצר בכמאה מטרים. אחרי שמכר את הבית, הסתבר לקונים כי שילמו עבור שטח שאינו שייך להם. הם נאלצו לפרק את הגדר ולחזור לשטח המקורי. כתוצאה מכך סרבו לפרוע חלק מהתשלום עבור הבית. בשעתו התלונן הקונה כי נתקה איים עליו להשתמש בכוח אם לא יפרע את יתרת החוב והוא נאלץ לשלמו. עתה מסרבים קוני הבית לספר על הפרשה.

סיפורים אלה ואחרים, ופרשה של הדלפה מישיבת הנהלת חרות לאדם המוכר בעיר כעבריין, הביאו את אנשי סניף חרות המקומי למסקנה, שנתקה אינו מתאים לרוץ בראש רשימת הליכוד לבחירות לעירייה. חלק מחברי הנהלת חרות באשקלון פנו למרכז תנועת החרות, נפגשו גם עם ח"כים של המיפלגה כדי לשכנעם לבטל את מינויו של נתקה. הם נענו בשלילה. „מאוחר מדי," אמרו להם לדבריהם, „הבחירות קרובות וסיכוייו של נתקה לנצח טובים. חבל להחליף את המועמד."

כמה מחברי הנהלת סניף המיפלגה קומי לא היו מוכנים להשלים עם זה, כינסו ישיבת הנהלה כדי [illegible] נתקה. במהלך הישיבה הסוערת [illegible] מתוך 31 חברי מועצת הסניף [illegible] והחליטו להפסיק את חמיכתם [illegible] הליכוד. „טובת העיר היתה עבורי [illegible] הכל," אמר יוסי גזית.

באותה עת עמד להשתחרר [illegible] תת־אלוף אריה קרן, תושב אש[illegible] הוא. את השנה האחרונה לשרותו הצבאי, אחרי שכיהן כסגן מפקד גייסות־השיריון, העביר בלימודים. בין השאר התמסר גם ללימודי דת בישיבתו של הרב יהודה הכהן קוק. רבים מתומכיו וחבריו של נתקה, שנואשו מניסיונותיהם לשכנעו כי אינו מתאים לניהול עיר, לחצו על קרן לרוץ לראשות העיר בראש רשימה על־מיפלגתית. כשנתן קרן את הסכמתו לכך, התלכד סביבו מחנה גדול, שכלל את מרבית אנשי צבא־הקבע המתגוררים באשקלון, את סוחרי העיר והאינטליגנציה שלה ואת אנשי חרות, שהתאכזבו מנתקה.

כאשר החל קרן, לפני כחודש, את מערכת הבחירות שלו, פרץ קרב השיריון בשיריון רצוף האיומים וההשמצות. העיר נחלקה למעשה לשניים: לאנשי שכונות ברנע ואפרידר התומכים בקרן; ולאנשי שכונות המצוקה כמו מיגדל שמשון ושכונת עתיקות התומכים בנתקה.

התופעה החמורה ביותר במילחמה זו היתה שירבוב צה"ל לתוך הקלחת. נתקה גייס למילחמת הבחירות את עברו הצבאי, הפיץ מיכתבים של האלופים אריק שרון וברן אליו. במיכתבו של אריק, שנכתב אחרי מילחמת ששת־הימים, נאמר בין השאר: „סיפורו של הכוח שהיה בפיקודך הינו מן המופלאים שבמילחמת ששת־הימים. גיליתם עוז־רוח, דבקות במטרה ורוח לחימה בלתי רגילים. אתה פיקדת על הכוח בכישרון ובאומץ־לב..."

מיכתבו של ברן, שנכתב אחרי מילחמת־יום־הכיפורים, הוא למעשה המלצה להענקת אות העוז לנתקה. כתב ברן בהמלצתו: „אל"מ נתן ניר, למרות היותו נכה ומוגבל ביכולת התנועה, פקד על חטיבת טנקים כאשר הוא מוביל את חטיבתו בסידרה ארוכה של קרבות במשך 20 יום רצופים בעוז, באומץ ובמנהיגות קרבית ממדרגה ראשונה. באופן אישי הסתער בסנק שלו בראש כוחותיו... למרות שהטנק שלו נפגע והנסיבות השהו את חטיבתו, הסתער עם החטיבה, השמיד חלק מהאוייב והבקיע דרך אל זירת הקרב."

במקביל, החלו כמה מתומכיו של נתקה להפיץ סיפורים ושמועות על עברו הצבאי של קרן. נתקה עצמו, באחד מחוגי הבית שערך, הצהיר: „אני עוד אביא הנה את אריק שרון שיספר לכולם מי זה הנמושה קרן, שברח מקרב..." כדי להשיב על גל ההשמצות הקשורות בעברו הצבאי היה קרן נאלץ להפיץ מיכתב הערכה נלהב. ששיגר אליו הרמטכ"ל מוטה גור, ובו הערכה למיבצעיו במילחמת יום־הכיפורים באותה האוגדה בה שירת נתקה.

כתוצאה מכך אין תושבי אשקלון עוסקים עוד בשאלה מי משני המועמדים עשוי להיות ראש־עיר טוב אלא מי היה לוחם טוב ואמיץ יותר, כאילו ההצלחה בשדה־הקרב היא תנאי לבחירת ראש־עיר.

„עשו ממני גנב ושקרן!"

נ תקה אינו מתרגש מהמהומה שנוצרה סביבו. את גירסתו שלו סיפר לכתב העולם הזה: „גזית רצה להיות אצלי סגן ראש־עיר. אמרתי לו שאיני מכירו עדיין ובמשך הזמן אדע אם הוא בכלל מסוגל למלא את התפקיד. גזית נעלב מאוד. הוא ידע גם שאני הולך להילחם בהרבה תופעות שחיתות הקיימות באשקלון. אשר חלק מהן מבוצעות ע"י גזית עצמו. לדוגמא: גזית מקבל מדי שנה צו־פינוי מהעירייה לשטח שחנותו יושבת עליו, הוא מתעלם מהצווים. בעזרת קש[illegible] עם העירייה הוא מצליח להתחמק [illegible] עונש. גזית יודע שאצלי, כש[illegible] עיר, לא יהיו דברים כאל[illegible] את כל האינטרסנטי[illegible] חמה נגד. הו[illegible] שהוא [illegible] הוא

אבל במצב הקיים אנו הורסים את עצמנו מבפנים כמו ששום אויב בעולם לא יכול לעשות. שישים אחוז מתושבי שכונות עתיקות ושמשון לא מתגייסים לצבא. באשקלון יש ב־30 אחוזים יותר פשיעה מבכל מקום אחר בארץ. אין כאן לילה אחד שאין בו לפחות 25 פריצות. אז מה מספרים עלי? מספרים שאני חבר שלהם, שאני יושב ושותה איתם ומשתכר.

„מספרים סיפורים מלוכלכים עלי. אומרים שאני דופק בחורות, עכשיו כשאשתי בבית־חולים. עד איזה לכלוך הם מסוגלים להגיע?

„עוד מספרים עלי, שאני מאיים על כולם באקדחים ובתת־מקלעים. על זה אני מוכרח לספר סיפור: בכל חוג בית שאני עורך באשקלון, שואלים אותי על החברים שלי ועוד כל מיני שאלות, פרובוקטיביות. בסופו של אחד מחוגי הבית קם אדם, ניגש אלי ואמר: 'אני נותן לך את קולי רק ביגאל שפעם סיפרו לי ש־איימת על מישהו במכות, אחר־כך סיפרו את אותו סיפור אבל שאיימת באקדח, ולבסוף שמעתי ממישהו אחר על אותו מיקרה. הפעם כבר סיפרו לי שאיימת בתת־מקלע'...“

נתקה מחייך באירוניה: „אין גבול לסיפורים שלהם. מספרים על הבית שמכרתי עם שטח אדמה שגובתי מהעירייה. את כל הסיפור הזה הפיץ אדם שעבד בעירייה כמודד והסתכסך איתי. האמת היא שכשהגעתי לבית ברחוב חבצלת, הייתי על כסא גלגלים, והייתי צריך כניסה מיוחדת. אז בנו לי אותה ליד המוסך של המכונית, שם גם היה הכלב שלי. יום אחד קיבלתי טלפון מאשתי לצבא, שהשכנים מתלוננים על כך שהכלב שלי מפריע ואשתי ביקשה שאקים גדר בכדי לא להסתכסך עם השכנים. לקחתי פועל ואמרתי לו שיקים את הגדר ליד הבית והפועל הקים את הגדר כמה מטרים יותר רחוק מאשר היה השטח שלי. אחרי שבועיים ראיתי מישהו מודד את החצר. הוא אמר לי שהוא מהעירייה ושפלשתי עם הגדר לשטח שלא היה שלי. בבירור שערכתי בעיריית אשקלון אמרו לי שהשטח בו מדובר נועד לבניית מיקלט שכונתי, ובינתיים אין מניעה מצידם שהגדר שהקמתי תישאר שם. כשמכרתי את הבית סיפרתי לאדם שקנה ממני אותו על הגדר ועל כך שהעירייה עלולה פעם לקחת את השטח בחזרה.

„מספר חודשים אחרי המכירה הודיעו לי שהשטח אינו שלי וביקשו ממני להחזיר את הגדר למקומה. הוא פנה אלי בבקשה שאשלח פועל להחזיר את הגדר וכך עשיתי. בזאת למעשה תם הסיפור. אבל ניפחו אותו ועשו ממני גנב, שקרן ואני לא יודע מה עוד.“

„אני אציל את אשקלון!“

„ב קשר לאיומים על אנשים שלא לתלות את תמונתו של קרן בעסקיהם אומר נתקה: „אני כזה אדיוט, שאתן את ידי למעשה כזה? אני מודה שקיימת אפשרות, לפחות היפותטית, שהאנשים שלי, הנאמנים לי ללא גבול, רוצים לעשות משהו למעני ואז הם מאיימים על אנשים. אבל זה לא נראה לי סביר.

הסיפור האחרון שמתהלך עלי בעיר, הוא הצל“ש שלא קיבלתי ופירסמתי כאילו כן קיבלתי. אני לא צריך להסביר מה זה עיתונות. יש לפעמים טעויות. בראיון שהיה לי עם עתונאי הוא כתב שקיבלתי את עיטורי העוז והמופת, במקום לכתוב שהומלצתי לקבלם. זה הכל. אני השתמשתי במאמר זה לצורך תעמולת הבחירות שלי אבל במקום שהיה כתוב ‚קיבל את עיטור העוז והמופת' שיניתי ל‚הומלץ'. איזה פשע עשיתי?

„אני היום האדם המושמץ ביותר באשקלון. כולם יודעים שאני בעל הסיכויים הטובים ביותר לזכות בתפקיד, אך כל ההשמצות לא תעזורנה. על אפם וחמתם אני אהיה כאן ראש־העיר. אני האדם היחיד שמסוגל להציל את אשקלון מהתדרדרות ולהעלות אותה על המפה הארצית והבינלאומית.“

אריה קרן, יריבו של נתקה במירוץ לראשות־העיר, סרב להתייחס לשיטות יריבו ולאיומים. תומכיו טענו: „לא צריך לענות לנתקה. מספיק לתת לו לדבר.“ בעילום־שם היה אחד מהם מוכן להתנבא: „אם נתקה יהיה כאן ראש־עיר תהיה אשקלון עיר שקשה יהיה לחיות בה. עיר זה לא צבא. עיר אי־אפשר לנהל בפקודות ובאיומים.“

במדינה

(המשך מעמוד 29)

הלם. כל התלמידים חדורים רצינות למתרחש במוסד, ואינם רוצים לראות באובדן המקום שבו קיוו להשלים את השכלתם האמנותית. לפני כשנה תבעו: „אנחנו רוצים אמנות מודרנית.“ תשובתו הרועמת של וכסלר, במעמד תלמידים רבים, היתה: „אמנות מודרנית תעשו ברחוב אלנבי!“, והוא הצביע לעבר הפרוצות ה„עובדות“ על המידרכה שמול בית־הספר. כך החלה הנשירה הגדולה של התלמידים הצעירים.

המכון מקבל תמיכה, כנראה בהתאם למיספר התלמידים הסדירים בו. כדי למלא את התקן, בעיקבות הנשירה הפיתאומית, וכדי שלא להפסיד את תמיכת המוסדות, הועברו תלמידים רבים מחוגי־הערב לחוגים שמקיים המכון ביפו — ללימודים הסדירים ברחוב הירקון. מרביתם של אלה היא עקרות־בית קשישות שילדיהן ניישאו, והן מבקשות למלא את זמנן הפנוי בעיסוק כלשהו.

היבט נוסף של הבעייה הוא בניין המכון. המוסד מחזיק בניין בדמי־מפתח ב־רחוב אילת 5 ביפו, המכונה „המאגר הכספי“. החובבים, הלומדים שם בחוגים פעם בשבוע, משלמים 3.00 ל“י בשנה. שכר־הלימוד ללימודים הסדירים של יום־יום הוא 7,000 ל“י בשנה, סכום גבוה לכל הדיעות. המנהל, וכסלר, טוען כי במכון בין 500 ל־700 תלמידים, כולל בחוגים, אך בפועל נמצאים במקום כמה עשרות בלבד. אם במכון באמת תלמידים כה רבים, המשלמים שכר־לימוד כמצויין לי־על, ומישרד־החינוך־והתרבות תומך ב־מכון — מדוע הוא נקלע לקשיים כספיים, שלדיברי המנהל אילצו אותו להצטמצם ולפטר מורים רבים?

הבניין הראשי של המכון שוכן במיבנה של בית־הספר העממי גאולה לשעבר, ב־רחוב הירקון 42, והוא מחזק בשכירות חודשית מהעירייה. דמי־השכירות מעולם לא שולמו. העירייה קיימה דיונים עם וכסלר, כדי להעמיד לרשותו מיבנה גדול של בית־ספר שנעזב, על גבול יפו. אחרי כמה פגישות עם מנהל המכון הגיעו אנשי העירייה למסקנה ש„אין למי למסור בניין ששווי 3 מיליון ל“י.“ וכסלר, מצידו, איים שאם יפנו אותו מבניין בית־הספר הנוכחי שבו שוכן המכון שלו, הוא ייצא בהפגנות.

פשיטת־רגל. בסוף השנה האחרונה הגיע המכון אל סף פשיטת־רגל. וכסלר, שהוא מנהל המכון וגם יו“ר האגודה העותומנית שלו, החליט לעשות את החשבונות הפרטיים שלו עם המורים שביקשו לשפר את רמת הלימודים — זאת, כמובן,

מנהל מכון זכסלר
דיקטאטורה

על גבם של התלמידים. הוא הוציא מיכתבי־פיטורין לכמה מורים. בטענה של חיסכון. אך מייד קם לקח תחתיהם מורים אחרים מן החוץ, למרות שהוא עצמו טען שכמה מן המורים שפוטרו עבדו־תמורת משכורת זעומה שכמוה כהתנדבות.

הסתרת תקציבי בית־הספר ותקציבי הוצאה מן המורים והתלמידים שביקשו לדעתם, הדליקה אור אדום אצל ... דים, שמרירותם גברה והלי... האחרונה. לשאלה אם ... ציב, בפרוטוקולים ...

תלמידות מציירות ב„מכון אבני“
האם זה הקץ?

או לראות את רשימת המורים לשנה הנוכחית, השיב וכסלר: „אשר לתקציב — זה אסור. צריך לפנות לעורך־הדין של המוסד. את רשימת המורים עומדים להכין בעתיד הקרוב.“ אך כבר כיום ידוע שבמקום מורים מעולים קבועים שפוטרו, קיבל וכסלר לעבודה שתי צעירות, המדריכות ילדים במוזיאון.

בתערוכת סיום השנה של תלמידי המכון, שהתקיימה בבית־האמנים, הופתעו התלמידים לשמוע על פיטורי מוריהם. כשהטיחו בוכסלר בצעקה: „האם גם הצייר הדגול שטרייכמן שותף להחלטת פיטורין זו?“ השיבם זה בצעקה: „גם את פיטרייכמן אני אפטר!“ תעלומה אופפת את פיטוריו של שטרייכמן, שאירעו אחרי שהופיע השנה לשעור אחד ויחידי בלבד. הסיבות שגרמו את התפטרותו הן בגדר סוד. הוא מסרב לדבר על כך כיוון שלדבריו, אינו רוצה לפגוע באיש.

בתגובה על המיכתב ששלחו המורים שפוטרו למישרד־החינוך ולעיריית תל־אביב, אירגן וכסלר מיכתב של צוות המורים הנוכחי באבני, החרדים למישרותיהם. על המיכתב חתומים גם השרת של בית־הספר, והמזכירה הזמנית.

בשבוע שעבר הוחלט להקים ועדת־חקירה. לתלמידים, מכל מקום, ברור דבר אחד: המצב, כפי שהוא, אינו יכול להימשך. מכון אבני חייב לעבור שידוד־מערכות רציני, או שיוקם תחתיו בית־ספר תל־אביבי חדש לאמנות, שיתנהל בצורה נאותה תחת פיקוח ציבורי. יוזמות בתחום זה כבר קיימות.

„זוהי ההזדמנות לעיריית תל־אביב להוכיח, כי מעבר לסיסמות של בחירות היא מסוגלת גם להתערב מעשית, ולעשות למען האמנים־שבדרך ולמען דמותנו התרבותית.“ סיכם אחד התלמידים.

מישפט

השופט לא חנן

כיצד נימק השופט את גזר־הדין, ששחה את הדוגמנית שולי חנני

לישלושה חודשים וכיצא

„יש לי הרבה מאד בחורות שאני יוצא איתן, אבל עם שולי מאד אהבתי להיות. כשאני נמצא איתה, מבחינה אינטלקטואלית מעולם לא עשתה משהו שהייתי מתבייש בה. תמיד נהניתי להיות יחד איתה, בחברה מסויימת. הייתי גאה בה. כל פעם, כשהיינו לבד, דיברתי איתה הרבה. נפגשנו כימעט יום־יום, ואני מוצא עצמי אשם במה שהתפתח. דיברתי איתה הרבה על הכתבה בהעולם הזה. יש לי הרגשה שדחפתי אותה להגיש חביעה, כדי להוכיח לי שמה שכתוב עליה לא נכון. אמרתי לה: מאשימים אותך פה ושם, זה לא יכול להיות שאת לא מגיבה על דבר שאין לך שום קשר איתו. אילו היו כותבים עלי, הייתי משקיע את כל הוני ... לטהר את שמי.“

... שפתיים בשרניות, לבוש ב־... המוסיקה — מכנסיים מהו־

דקים וחולצה מצויירת — כימעט וגנב את ההצגה בהמשך מישפטה של הדוגמנית שולי חנני. הצעיר, יוסי אבנרי, בעל חנות לצורכי־חשמל, הוזמן על־ידי סניגורה של שולי, עורך־הדין צבי לידסקי, כדי לתת עדות אופי על מרשתו.

מעדותו הסתבר, כי הכיר את שולי זמן קצר בלבד לפני שפורסמה הכתבה אודותיה בהעולם הזה. אך למרות היכרות קצרה והשטחית, שמר יוסי אמונים לשולי כל זמן המישפט והמעצר. הוא התייצב בתדירות ובדיוק מופתי לכל מועדי המישפט, טרח גם לטלפן לפני עדותו ללידסקי, כדי לברר מה מצבה של חברתו.

שימת־מארחת. אך לא היה זה האירוע הפיקנטי היחידי במישפט. שולי עצמה המשיכה להפתיע. היא באה למישפט בשימלת־מארחת שחורה, צמודה לגוף ועמוקת מחשוף. בעת עדותו של יוסי ישבה על ספסל הנאשמים, כשחיוך של מבוכה נסוך על פניה. למרות השעה המאוחרת היה אולם בית־המישפט מלא מפה לפה בקהל סקרן, שבא לראות מה עלה או מה יעלה בגורלה של הדוגמנית שזכתה בפירסום בגלל המישפט.

השופט, יעקוב קרמי, החזיר לי הרשיון את שולי חנני לפי סעיף של שיבוש חיובי־מישפט, סעיף שהעונש המירבי עליו הוא שלוש שנות מאסר. בהכרעת דין מפורטת אמר השופט, בין היתר:

התרשמותי מהופעת הנאשמת בפני... בעת מסירת עדותה, היתה שלילית בכל... הקשור להימנעות דבריה, ואין אני ... מאמין לה... גירסתה של הנאשמת לא זו... בלבד שזכתה להערכת מהימנות שלילית... לחלוטין. על פי התרשמותי, הנה... היא עומדת אף במיבחן הסבירות.

● אין זה מתקבל על הדעת שהנאשמת שכחה לחלוטין את השם מנדווזה, לא בעת שקראה את הכתבה (בהעולם הזה) ולא בעת שנאמר לה שקוקי מנדווזה הוזמן להעיד מטעם הנתבע.

● אין זה מתקבל על הדעת שהנאשמת לא זיהתה את מרת מנדווזה, שרשמה לה את הכסף — 300 ראנד — בדרום־אפריקה.

● אין כל הסבר הגיוני לפניית המתלוננת למישטרה, ואין כל הסבר הגיוני להתנהגותה של הנאשמת לאחר הפנייה למישטרה, אלא אם כן גירסת המתלוננת היא האמת לאמיתה.

● ולבסוף, אין כל הסבר הגיוני לגילגולים שעברה גירסת הנאשמת, בשלוש ההזדמנויות שמסרה בחקירתה, אלא אם כן גירסת המתלוננת היא האמת.

בסיכומו של דבר, כאמור לעיל, הגני מעדיף ומבכר את גירסת המתלוננת על פני גירסת הנאשמת, שאותה הגני דוחה בשל... הנמצאה...

ה... נשלב מאוחר של ... והמיירי... חדתי... כוונ... עדות... לאי תפ... במצב ...

הדבק שאול פורת, עו־ מד לחזור למע־ רה לתקופה של הסתגפות.

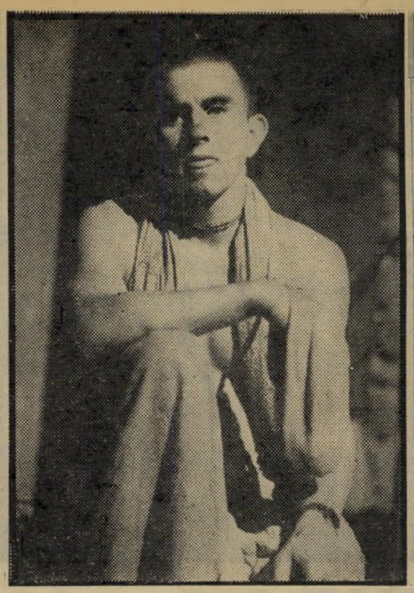

הנוד דאלון ג'רר מלוכסמבורג, למד עם בואו לארץ את המילים: „פרח לשלום", והתרים 200 לירות בחצי־שעה.

הממטיך לוצ'אן אנגדה, חצוצרן מפור־ סם בעבר, תורם את כישרונו המוסיקלי לתנועה ומחבר שירים לאהבת קרישנה.

הארי קרישנה בא לקיבוץ

יעמוד בפיתוי או לא יעמוד? שאלו נועז, שקועה בוויכוח כי כשגובר עליו היצר הרע הוא משנן את המאנטרה

בגילגול הבא תוכלו להפוך יונים מין כאוות נפשכם לובן את חברי־הקיבוץ, שמחו נגד ההמעטה בחיי־המין.

ז ה לא היה פסטיבל בנואייבה או בוודסטוק. העיתונות לא הרעישה עו־ למות שבועות לפני המאורע. המונים מיו־ זעים, הרוקדים בדביקות וסגידה למוסיקה או לחשיש לא ניראו במקום.

במכונית אנצ'ל מיסחרית, הנהוגה בידיו האמונות של הצלם ישראל סמיונסקי, שהתנדב להסיע ביום השישי בשבוע שעבר את חברי התנועה לקיבוץ עין־גב, ישבו שבעה חברים, שבמשך ארבע שעות ה־ נסיעה חזרו ללא לאות על המאנטרה: „הארי־קרישנה... הארי־ראמה..." הם שרו שירים בשבחו של קרישנה וסיפרו אודו־ תיו אגדות.

לא היתה זו הופעתם הראשונה של חסידי־הכת, המונים היום 20 ישראלים ו־10 תושבי־חוץ בקיבוצים. במשך השנה האחרונה הוצפו הצעירים בהצעות רבות מקיבוצים, שהתעניינו בתנועה. הם הס־ פיקו כבר להופיע בקיבוצים מיזרע, דן, גבים ויקום. „הקיבוצניקים פתוחים יותר לנושא," אמר ראובן ראובני, מנהלה ה־ אדמיניסטרטיבי של הכת. הוא מקווה לה־ קים חווה־שיתופית של הכת באחד הקי־ בוצים.

הקרישנאים הוזמנו לעין־גב על־ידי נרי אריאלי, חבר קיבוץ ואחד מהחותמים על מיכתב ה־100. אין איש יודע אם קיווה נרי למשוך מקיבוצו חסידים לכת, אך זמן מה לפני ההופעה שיקע עצמו בספרים ובכתובים הקרישנאים ודלה מתוכם אינ־ פורמציה אפשרית על התנועה. לפני ההו־ פעה ניראה מתווכח בהתלהבות עם חב־ ריו. „אל תזלזלו בדתיים," אמר, „הם עוד יביאו לנו את הישועה."

להתחתן עם הר־געש

כ־250 מחברי הקיבוץ, גברים נשים וטף, ועוד 50 מתנדבים, התכנסו ב־ רחבה שליד חדר־התרבות, השתרעו על הדשא מסביב וחיכו בכיליון־עיניים לאנשי הארי קרישנה שבוששו לבוא. השעה היתה [illegible] והמופע היה אמור להתחיל ב־10. [illegible] הקרישנאים, וראובני, מיוזע [illegible] החדרים, סיפר כי אינו [illegible] „לאנשים האלו [illegible] בכעס, „אני [illegible] ב־12. אני

[illegible] אריה ושאול הלהיבו את הקיבוצניק [illegible] ות לקצב שירי הכת. הריקודים וה־ [illegible] הצעירים להשתכשך

מה עושה, עושה החלוץ - כשהוא בא לקיבוץ? - הוא מנסה לעשות נפשות לאל הודי כחול המנגן בחליל

יוצא לרגע מההיכל, והם משאירים אותי בחוץ עם דלת נעולה. עכשיו הלכו חלק מהם ליישון, בדיוק לפני ההופעה, והיה קשה מאד להעיר אותם."

לראובן ראובני (35) דיבור קולני ועיניים המתרוצצות לכל עבר. הוא הצטרף לתנועה עם אשתו, דורית, לפני כמה חודשים. "עד אז לא הצלחתי בשום דבר בחיים," התוודה ראובן, "ביחוד לא בשטח הכספי. הייתי נשוי, והתגרשתי. במשך תשע השנים האחרונות התחברתי עם שורה של אנשים, שכולם היו מאד לא חומרניים, לא קאריריסטים, והיה מאבק בין הצורה בה חייתי לבין השקפת העולם שלי. ניסיתי הכל. למדתי מישפטים ועזבתי, הייתי בתנועת השלום באוניברסיטת תל־אביב, ופעיל פוליטי בהתאחדות הסטודנטים שם. הייתי חבר בשל"י ועסקתי באלף ואחת מלאכות."

דורית (26) לבשה סארי כחול עשוי משי, באוזניה עגילי־זהב, גבותיה עבורות, עיניה כחולות, שירתה בצה"ל. אחר

הספקן

היה דווקא נרי אריאלי, שהזמין את חברי־הכת לקיבוץ. לפני בואם שינן את סיפרם הקדוש.

לחברות של אשתי שהן תתביישנה, לא אני."

היום גרים בני־הזוג ראובני ברמת־אביב, ליד האוניברסיטה, ודירתם הפכה לסניף השני של התנועה.

לקול מחיאות־כפיים סוערות עלו חבר־מאל), מסתבכות עם הסארי לפני ההופעה. ושם נשמעו ציחקוקים והתלחשויות, שפסקו מייד כשהחל שאול פורת לשיר. פורת בן ה־28, הנקרא עתה שלגראן, טוען כי הוא בן 29. הוא כולל במניין שנותיו גם את שהותו ברחם אמו. הוא נולד בקיבוץ מיזרע, ושאף תמיד ללמוד רפואה הודית. אחרי שסיים את שירותו הצבאי נסע לאירופה, כדי למצוא מורה רוחני ואנשים החיים חיים טהורים ובריאים.

"למעשה, מה שחיפשתי היה אהבת אלוהים," סיפר שלגראן למאזיניו הקיבוצניקים. "לפני כן הייתי זמר מצליח. היה לי אמרגן שבא עם מרצדס לקיבוץ והרגיז את כל החברים. השתמשתי בו כדי תירוץ לעזוב את הקיבוץ, להסתכסך עם אנשים שמעולם לא היה לי דבר נגדם. הייתי נוהג לשיר שירי־אהבה שבינו לבי־נה שחיברתי לבד. הייתי יוצא עם הרבה בחורות, אך לא הייתי מסוגל לצאת עם בחורה שלא באופן רציני.

"עם חברתי האחרונה גמרתי אחרי ש־הצטרפתי לתנועה, כי היא עלי מבחינה מינית. היום אני מחבר שירי־אהבה לקרישנה. אחרי שבעבר הופעתי

(המשך בעמוד 38)

התיקרובת

שהוגשה לחברי־הקיבוץ עם סיום המופע, שיככה את כל הוויכוחים. התיקרובת העשויה מחאלווה, צימוקים, בוטנים מעשה ידיה של דורית ראובני (משמאל) שתפקידה גם שמירה על עצבי בעלה — ראובן.

עצמם חברי הקיבוץ שראו את חברתם, בלבוש סוער על בעיות־המין עם גד לובן. גד טען וזה עוזר. עוזרות לו גם בנות הכת בצניעותן.

כך למדה בתל־אביב פילוסופיה ומתמטיקה. את בעלה הכירה בקיבוץ גן־שמואל, שם גרה מישפחתה.

"כשפגשתי את ראובן היתה לנו הרגשה של ייעוד משותף," סיפרה דורית, "אני מאמינה שגורלם של אנשים נקבע מראש, בגילגול הקודם. שנינו היינו צריכים להיות ביחד כדי למלא אישהו תפקיד. תוך יום היינו ביחד, ותוך חודש התחתנו. אף אחד לא הבין איך התחתנתי עם הרגעש כזה. החברה בתנועה אומרים, שתפקידי הראשי הוא לשמור על ראובן שלא יתעצבן."

"הגענו לתנועה," סיפר ראובן, "אחרי שראינו את התוכנית על אנשי קרישנה בטלוויזיה. פגשתי אחד מהם ברחוב, ואמרתי לו שאני רוצה לפגוש בגורו שלהם, שהיה אז בארץ. הוא הזמין אותי להיכל ברחוב הירקון בתל־אביב. באנו. הייתי גם סקרן וגם חשדן. חיכינו ולפתע נכנסה לחדר דמות, שהיתה לבושה כמו כל היתר. לא הייתי צריך יותר. הייתי בתנועה. זה היה לשבת ולראות את האדם, שהגיע לאותם מקומות שתמיד רצינו להיות בהם. הוא היה סמל התבונה, הבינה, הרגיעה. ישב שעתיים ללא תנועה והרצה בפנינו. כשגמר רציתי לשאול אותו שאלה, אך לא הייתי מסוגל לדבר. נפלתי על פני ארצה ונשארתי כך חמש דקות תמימות."

דבר טהור הולך לעולמו

הוריו של ראובן לא היו מרוצים מהצטרפותו לתנועה. אביו, תמחירן ראשי במישרד־האוצר, ואמו, עקרת־בית, הזדעזעו. אך אט אט קיבלו עליהם את הדין. סיפר ראובן: "היום מוכן אבי לתת לנו את הכל. קנה לנו כיריים ומקרר, והוא רק מבקש שלא נופיע במישרדו בתלבושת שלנו. לי עצמי היה קשה להסתגל. הייתי נוהג להסתובב בעירום בדירתנו, ולומר

קרישנה למאמיניה. ולמי שלא לגמרי השתכנע הוא הוסיף גם סימוכין מן היהדות, זה כתוב גם בתורה: — "אל תשחת זרעך לארץ." כיום מקיים גד עם בחורות חברות אפלטונית — יחסי־מין כבר לא מטרידים אותו.

אז תקיימו יחסי־ — כך עודד גד שמציעה כת האר

במיקלחת

קרולין גבאי (מימין) ויולי וייזר (משמאל), מסתבכות בלבישה לפני ההופעה.

החולצות המיוחדות
בצבעים מרהיבים
של
ABBA
במחיר מיוחד
229.- ל"י
כולל מ.ע.מ.
בלעדי אצל
מצקין
MATZKIN

ABBA®

תל-אביב: דיזנגוף 101/103, אלנבי 74, נחלת בנימין 44.
חיפה: הרצל 37.
ירושלים: אצל ח.י. לוי בע"מ, רח' יפו בנין העמודים.

כנראה בגלל הגילי!
איני יכול להרדם בצהרים ולכן מעתה
אני פתוח גם בצהריים! א. בניש
פינת הבלקן
מגרשי הטניס מכבי צפון
שד' רוקח — טל. 417440

פרווה
עכשיו כדאי לתקן ולשנות
אצל
אלכסנדר
סירקין 27, תל-אביב

הזמן כבר עתה מקום למודעות בגיליון
ראש השנה הענק של
העולם הזה
שיופיע ב־27.9.78

במדינה

(המשך מעמוד 33)

להרשיעה בעבירה המיוחדת לה בכתב־האישום, אלא בעבירה של שיבוש מהלכי מישפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין תשל"ז, בכך שעשתה דבר, דהיינו: דרשה בדברי איום, הכל כמפורט לעיל, בכוונה להכשיל הליך שיפוטי או להביא לעיוות דין.

עד כאן חלק מהכרעת הדין של השופט קדמי.

פגם נפשי. במהלך כל מישפטה של שולי חנני ניסה פרקליטה, צבי לידסקי, לבנות לה תדמית של „בלונדית מטו־פשת". הוא אף חזר על התואר „בלונדית מטופשת" הרבה יותר מפעם אחת, מבלי ששולי חנני תיעלב או תניד עפעף. דומה כי השופט והקהל הסכימו עם הפרקליט

מורשעת חנני ועד אכנרי
„בלונדית מטופשת"

בכל לב, וכאילו כדי להצדיק את התואר שהוצמד לה על־ידי עורך־הדין שלה, כאשר ניגשה חנני אל דוכן העדים, כדי לאמר את דבריה על פי בקשת פרקליטה, התקשתה למצוא את המילים המתאימות.

אמרה חנני: „לא עשיתי שום דבר שצריכים לשבת בשבילו. אני לא מבינה למה אני יושבת בכלא 35 ימים. זה כמו 35 שנים. אני יכולה להיראות טוב, אבל הפגם הוא נפשי, לא חיצוני. יש לי דיכ־אונות, ואין שאני נראית זה הכל מסווה. עובר עלי סיוט אחד גדול, כמו חלום בלהות שאני לא מבינה איך נקלעתי אליו. כל יום שאני מתעוררת אני לא מבינה מה אני עושה פה ביכלל. בשלבים הרא־שונים הייתי בערפל. לאחר ימים מסויי־מים התחלתי לראות דמויות משונות סבי־בי. נרקומניות עם חתכים בגוף, כמו מה־סרטים של היצ'קוק. אני לא מדברת עם אף אחד בכלא, רק עם עצמי. ישבתי בכל המקומות בירושלים, במיגדל הרוי־סים, באבו־כביר ובנווה־תירצה. יום אחד הייתי בחדר אחד עם נרקומנית שלא קיבלה כדורים, והיא התנפלה עלי וניסתה לחנוק אותי. כשאשתחרר אמשיך לגור עם אמי, אמשיך לעבוד כדוגמנית ואהיה עם החבר שלי."

באי־כוח התביעה, עורך־דין שלמה ורט־היים, דרש מאסר־בפועל ולא עונש מאסר־על־תנאי, מכיוון שלדבריו „לנאשמת אין עבר פלילי, ואולי לא יהיה גם עתיד פלילי."

סקונז'ה במישרד. למחרת בבוקר, שוב באולם מלא מפה לפה, גזר השופט יעקב קדמי על שולי חנני תישעה חודשי מאסר, מתוכם שלושה חודשים בפועל ושישה על־תנאי. חנני, מרוצה מגזר־הדין, חיבקה את עורך־הדין שלה. מייד לאחר מכן באה בדרישות: לשוחח עם רעייה אפשטיין, מפקדת כלא נווה־תירצה, להק־לת תנאיה, ולטלפן למשה טיומקין, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, כדי שיסדר לה עבודות־חוץ. „לא איכפת לי לעשות כל יום ספונז'ה, אצלו במישרד."

בקשה עוספת, לצלם בשבילה את סיכומי השופט ואת גזר־הדין, „כי משעמם לי ואין לי מה לקרוא."

לקהל הסקרן הבטיחה, כי תעלה את חוויותיה על הכתב, ובבוא היום תפרסמן, בצורת מאמר ואולי אפילו בספר.

חוק

הרצחת וגם השתלת?

מישפטם של שודדי שדות
„צ'מפיון מוטורס" עתיד לשמש
תקדים במישפט הישראלי

בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב החלה מתברברת תביעתה של מדינת ישראל נגד אהרון בר־דויד ושלמה משה. הם נאשמים כי ב־15 בפברואר השנה, קשרו קשר לשדוד את השליח של חברת צ'מפיון מוטורס, וכי באותו יום אומנם שדדו את חיים פישלר, על־ידי התזת גאז מדמיע בפניו, וחטפו את תיקו שהכיל כסף מזומן והמחאות רבות. הם גם נאשמים בכך כי משהתנגד פישלר לשוד, ירה בו שלמה משה באקדח שנשא עימו, ורצח אותו.

זהו סיפור שלכאורה אין בו מן המיוחד, ובכל־זאת ישב הקהל דרוך כולו באולם, וניסה לעקוב אחר הפרטים כפי שהתגלו בעת חקירת העדים.

חקירה נוסח הוליווד. כך האזינו בדומיה לספורו של רופא־השיניים צבי רוזנהק, שסיפר כי ביום המיקרה עמד ברחוב ברמת־גן, ראה אדם זורק אבן אל מכונית שעברה במרוצה, ושמע אנ־שים קוראים: „ירו בו!" הוא רץ לעבר המקום שבו שכב פישלר מתבוסס בדמו. הוא בדק ומצא כי הדופק עדיין פועם, ועשה לפישלר הנשמה מפה לפה, המשיך בכך גם בתוך האמבולנס שהובילם לבית־החולים בילינסון, עד שפישלר הגיע ל־שולחן־הניתוחים. גם אז עדיין חש בדופק ההולם בגופו של הפצוע.

לבקשת התובע, עורך־הדין עוזי שרטר, סיפר העד לבית־המישפט כי בעת שהנשים את פישלר חש בחומר צורב שהיה על עורו. הוא חשב כי היה זה הגאז המדמיע שהותז בפניו של פישלר. לשאלתו של עורך־הדין מקרין הודה העד, כי המחשבה על הגאז המדמיע עלתה בו בעיקבות דיב־ריהם של אנשי המישטרה.

גם עדותו של יעקוב רז, מפקח־המיש־טרה שגבה את עדותו של אהרון בר־דויד, המכונה דב, נשמעה בדממה ותוך קשב רב. הרשימה גם החקירה הנגדית, נוסח הוליווד, שערך לעד הפרקליט מקרין, ש־ניסה להוציא מפיו כי הודאתו נגבתה ממנו באמצעים פסולים. הוא חקר אם נכון הדבר שהנאשם קיבל רק ארוחה אחת ליום, וכן ניסה להוכיח כי ראש צוות־החקירה מרוז, הבטיח לנאשם שאם יודה באשמה יואשם רק בשתי העבירות ה־פחותות, ולא ברצח.

בפני השופטים, אב־בית־הדין בנימין כהן והשופט קדמי וטלגם, תעמוד בעייה עק־רונית מעניינת.

חבירה או רצח? כל מה שסופר היה מרתק לגבי השומעים. אולם עורכי־הדין באולם עצרו את נשימתם. לא בכל יום רואים מישפט בהתהוותו, וכאן עמד הדבר לקרות. מאז השתיל הד"ר ברנארד את הלב הראשון בחזה אדם, מחכים המישפט־נים לדיון בנושא זה בארץ.

היה זה עורך־הדין שרעבי שעורר את העניין, כאשר ביקש מבית־המישפט לעזור לו למצוא ולחקור את הרופא שביצע את הנתיחה בגופו של הקורבן. לדבריו, ב־תעודת הניתוח־שלאחר־המוות שהוגשה על־ידי הפרקליטות צויין כי הגופה הגיעה אל הפאתולוג ללא לב ואיברים פנימיים. כזכור הועלתה בשעתו ההשערה, שלא אומתה מעולם על־ידי הרופאים, כי ליבו של פישלר הוצא מגופו והושתל בחזהו של הצעיר הערבי מעד עזאם, שחיכה ללב מתאים כדי להחליף בו את ליבו החולה.

מהתעודה הרפואית שהוגשה בבית־המישפט התברר, כי אומנם מישהו הוציא את ליבו של פישלר מגופו לפני שזה הגיע לידיו של הפאתולוג. ומאחר שידוע כי יש צורך בלב תקין, הפועל עדיין, כדי להש־תילו בחזהו של מנותח, ברור כי אם נלקח לבו של פישלר למטרת נתיחה, הוא נלקח כשהוא עדיין פועם.

(המשך בעמוד 42)

התונה של מאנדי

רק לפני שלושה חודשים ביטלה מאנדי רייס־דייוויס־שאולי את נישואיה למיליונר קנאדי אחרי גירושיה מבעלה רפי (למטה)

השבוע היא נישאה בחתונה אזרחית צנועה בברלין למרקיד הדיסקוטקים זיאן־שארל (למטה) שהיה שכידו של בעלה הראשון

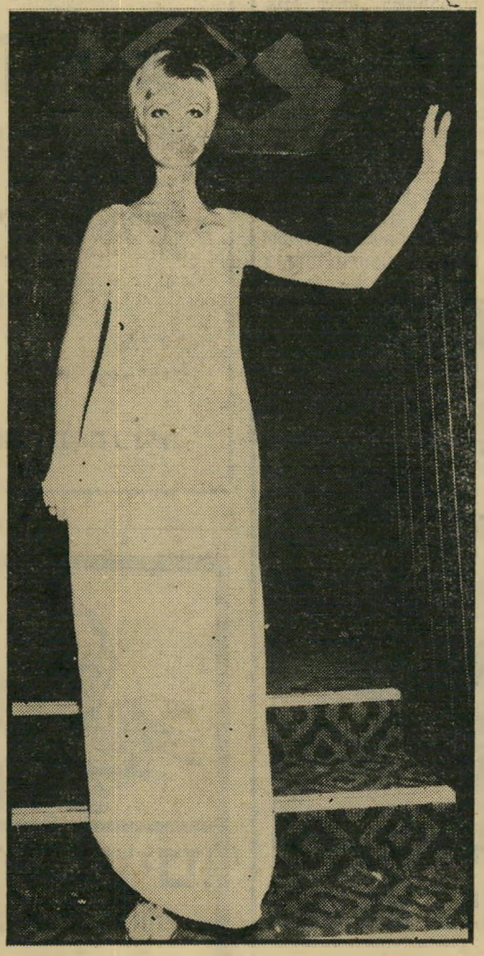

הפקיד הממושקף באגף רישום הנישואין שבעיריית ברלין הזדקף על מושבו. בעיניים נוצצות סקר את האשה הנאה, קצוצת־השיער, שניצבה מולו. לאחר־מכן העתיק את מבטו אל ערימת הניירות שבידו. „סליחה, יהיה עליכם להמתין כמה דקות," אמר בהתנצלות, כשהוא מצביע על ספסל בחדר, „אנא, שבו בבקשה."

זהובת־השיער שילבה זרועה בזרועו של הגבר הנאה שניצב בסמוך לה, וללא אומר פנו אל הספסל. ממקום שבתם יכלו להבחין בהתעוררות הפיתאומית שאחזה בעובדי האגף. כבמטה קסם הופנו כל המבטים לעברם. מאחד הפרוזדורים שבבניין נשמעה קריאה רמה בגרמנית, מפי אחת המזכירות: „פרויליין מולר בואי מהר, מאנדי רייס דייוויס, זאת מפרשת פרופיומו, מתחתנת. בואי מהר!"

העני המקסים

רק אכן, היתה זו לא אחרת מאשר מאנדי רייס דייוויס, הכוהנת הגדולה של חיי־הלילה בישראל, שחקנית קולנוע ואשת־סכולות, שהפתיעה את כל ידידיה בארץ ולם ונישאה, הרחק מעיניהם הבולשות שי התיקשורת, בשקט בשקט, ללא של קרובי מישפחה או ידידים. אושר: זיאן־שארל לפאוור בן ם חשבו בטעות כי יחסיו עם פולטוניים לחלוטין. זיאן־שארל רבים המועסקים על־ידי בעלה מאנדי, רפי שאולי.

מאמין כי הבלונדית הזוהרת, להינשא לפני כמה חודשים ל־ונר הקנאדי ג'ו ליבו, תעדיף על נהגה לומר, שלפעמים, כשנמאס לה מאנשי הצווארון־הלבן, העשירים והמפונקים, היא מתפנקת לה עם איזה צעיר היפי זרוק, שאין לו גרוש על הנשמה, והיא מסוגלת ליהנות מכך באותה מידה אם כי לא לאורך זמן, כיוון שהכסף חשוב לה מאד.

הרומן בין מאנדי לבין זיאן־שארל החל לפני כחצי שנה, בדיוק באותו הלילה בו נישדדה מאנדי בצאתה ממועדון המקום בנתניה. אז שדדו ממנה, לדבריה, את היהלום הגדול שהעניק לה ג'ו ליבו כמתנת אירוסין.

אולם אז עדיין התכוננה לנישואיה לג'ו ליבו, שהוא גם יו"ר הדירקטוריון של חברת הצמיגים הישראלית אלייאנס. היא נסעה אליו לעיר מגוריו, מונטריאול ותיכננה טכס נישואין אינטימי. לטענתה התפכחה רק ערב החתונה.

„במונטריאול נראה לי הכל אחרת," סיפרה. „בישראל הידידים של היו גם הידידים שלו. שם לא הכרתי אלא אנשים מכופתרים שאינם בראש שלי. הבנתי גם שג'ו מתכוון להכנס למיסגרת נישואין נורמלית ולא להתיר לי להמשיך לשחק." כשחזרה לישראל אחרי שביטלה את חתונתה נצמדה לז'אן־שארל.

באותה תקופה ניהל ז'אן־שארל לפאוור את המקום. אחרי שרב עם רפי שאולי ופוטר מניהול מועדון החברים שלו ב־קפריצ'ו. מאנדי נהגה לפקוד את המקום מדי ערב, והתיידדה במיוחד עם דומיניק, המלצרית הצרפתיה של המועדון. גם יחסיה עם ז'אן־שארל הלכו והתהדקו. הם הכירו כאשר ז'אן־שארל ניהל את המיסעדה הסינית של רפי שאולי באילת ולאחר מכן את המועדון. אחרי שביטלה את אירוסיה לג'ו הפכו קשרי מאנדי עם ז'אן־שארל לאהבה. יודעי־דבר מספרים, כי שארל, שהידועה בציבור שלו נטשה אותו וחזרה לצרפת עם בנם בן השלוש, עבר להתגורר באופן לא־רישמי בדירת הגג של מאנדי, ברחוב שלומציון המלכה בתל־אביב.

מיסעדה בברלין

מי יהו ז'אן־שארל? הצעיר הצרפתי הגיע לישראל לפני כשלוש שנים ועבד במועדון הים־התיכון באילת. לאחר מכן הפך להיות השף־דה־ווילאג' במלון הסלע האדום באילת. הצעיר יפה התואר שהוא רקדן דיסקו בחסד, היכול להעמיד בצל את ג'ון טראבולטה, המיס את לבבות הנערות והנשים המתבגרות באילת. הוא שימש כמרקיד בדיסקוטק של הסלע האדום ולילה לילה נתן את הקצב במקום כשהוא מדגים ריקודים אירוטיים. אך כמו במועדון הים־התיכון כך גם במלון הסלע האדום לא הסתדר עם הממונים עליו והגיע לבסוף לתל־אביב. כאן הכיר את רפי שאולי שצירפו מייד לחבר עובדיו. ז'אן־שארל מונה כמנהל המיסעדה הסינית באילת והיה הרוח החיה בה. הוא התגורר באילת עם ידידתו, עם בנו התינוק ועם בן אחר שלו, בן תשע, מנישואים קודמים.

נסמר בנו בן התשע לטיפולה של מישפחה אומנת.

ז'אן־שארל ומאנדי הקפידו כל אותה עת לשמור על הרומן שלהם בסוד. מאנדי הירבתה לבלות, אך מעולם לא לקחה עימה לבילויים את ז'אן־שארל. כשהיו מגיעים אורחים לדירתה, הוא היה מסתגר בחדר־השינה ולא יוצא משם עד שהסתלקו. כשערכה המפיקה מרים עציוני מסיבה לשחקניה, סביב בריכת מלון דיפלומט, הגיעה מאנדי למקום בגפה למרות שהרומן שלה עם ז'אן־שארל היה אז בשיאו.

לפני כמה שבועות נעלמו השניים מהנוף התל־אביבי, הם טסו לברלין, כדי להינשא בה, ולקחו איתם את שני ילדיהם — מאנדי את דנה בת התשע, בתה מנישואיה לרפי שאולי, וז'אן־שארל לפאוור את בנו בן התשע. דייוויד רייס דייוויס, אחיה של מאנדי, שהגיע ארצה מבירמינגהאם, עיר הולדתם של השניים באנגליה, סיפר כי מאנדי מאושרת מאד וכי הוא עומד לבקר בקרוב את בני הזוג הטרי במקום מגוריהם החדש ברלין המערבית.

לדבריו עומדים השניים לפתוח מיסעדה סינית בברלין, שתיקרא, כמובן, מנדיס, על־שם בעלת המקום.

„הדקליה"

כפר נופש ארצישראלי ליד ימית

מכירה פומבית

בשישבת 15 - 16 בספטמבר 78'

אם יש לכם תפצים משומשים השווים מכירה

כיתבו ל„דקליה" ת.ד. 47 ימית

או טלפון 057-87177 ונגמור ענין

בליל שבת 15/9 שירה בציבור עם אפי נצר

* * *

תיאטרון „הדקליה" מגיש

המחזה: „תנו צ'נס לקופידון"
(קומדיה דל-ארטה)

המקום: „הדקליה" סוף העולם, חיק הטבע

הזמן: שישבת, 6—7 אוקטובר 78

משתתפים: אתן ואתם

בימוי: יד המקרה

הרוצים לקחת חלק: כיתבו לדיגלי, ת.ד. 47 ימית

„הדקליה" כל סוף שבוע תכנית

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ-½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו ז'וקים בביתך!
ר"ג, מדיעין 18, טל. 6-5-790114 * אילת: טל. 059-3012
היתר משרד הבריאות: 21, רשיון עסק 481/75.

אתן עמיחי הדברת מזיקים

„רובקס"

הגיע מדאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

סמס „מורלה"

קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

חן טרמפ לחייל

הארי קרישנה בא לקיבוץ

(המשך מעמוד 35)

בחברת זמרים מפורסמים כמו יפה ירקוני ואבי טולידנו. פיתאום בחלתי באמרגן שלי, קיבלתי גועל מעולם הפופ. כל ה־עניין של לבדר אנשים רק לשם הבידור ניראה לי סתמי, חסר־משמעות, והיום אני מגשים את רצוני להיות זמר ומלחין ב־מיסגרת התנועה. אני מאמין שאני יכול לתת לאנשים בארץ את החווייה האלו־הית באמצעות השירה." שלגראן החליט להישאר במערה, לתקופת סגפנות שבה יתרגם את הספר הקדוש של התנועה.

הוא הדליק את בנות הקיבוץ בחיוכו המקסים ובקולו הערב. בקול צלול פתח את ההופעה בשיר תפילה לקרישנה. אט־אט נעצמו עיניו בדבקות, וקולו הפך צלול יותר ויותר. למעלה היו השמיים אפ־לים, כימעט ללא כוכבים. הערב היה חם וריחות קטורת ופרחים פשטו בחלל.

בליווי גיטרה ופסנתר־מפוח עבר שלג־ראן לשיר שירים פרי־עטו. אחד השירים שכבש את לב מאזיניו, סיפר על התי־בודדותו של שלגראן בהרי האלפים. „מדי שנה," סיפר שלגראן, „אני יוצא להתי־בודד בהרים, לתקופת הסתגפות שבה אני אוכל פעמיים ביום אוכל דל מאד, וכימעט איני שותה. כשהתבודדתי בהרי־האלפים בשוויץ, הלך לעולמו המורה הרוחני שלי. הייתי נוהג ללכת כל בוקר 16 קילומטר וכימעט לא רואים אנשים. באותו יום ירד גשם. כשהסתכלתי למעלה, היו ה־שמיים כחולים ללא עננים. וכשהסתכלתי לאחור היתה קשת ענקית. מקצה העמק ועד לקצה השני. אז ידעתי כי דבר טהור הלך לעולמו, כי אלה הם הסימנים בכתו־בינו המעידים על כך. ואז חיברתי שיר:

„נעלמת רכוב על קשת, חסר־תיקווה.
קראתי לך להישאר, שקט השתרר כה
פיתאום ובסופו, כשהציפורים כולן שקטו,
הפסיקו לשיר. קשת שמיים כחולים, פרחי־שמיים, ומלאכים מלאכים מתוקים משחקים בגשם..."

מאמינים בפוטנציה

גד לובן (משמאל) אמר לקיבוצניקים: „אנו נותנים לכם את נוסחת־השלום, את ה־שלווה ואת אהבת־אלוהים. מה עוד אתם מבקשים?". למחרת ביקשו רבים פרטים נוספים.

„מה זה אלוהים?"

שפיים שלגראן לשיר השתררה דממה עמוקה. לוצ'אן אנגדה, לשעבר אריה איינהורן, וגונה אבטר דס ברהמצרי, הוא גד לובן מקיבוץ געש, פתחו בהרי־צאתם על עיקרי התנועה.

גד לובן בן ה־27 יצא, לפני שהצטרף לתנועה, עם חמש בחורות באופן רציני. „היום," הוא מספר, „אני חבר אפלטוני עם הרבה בחורות. אסור לנו לקיים יחסי־מין לפני החתונה, וגם אז — המטרה היא להביא ילדים לתודעת קרישנה, ולא לעסוק במין כשלעצמו. אני חושב שעל הבת להיות צנועה, ולא לגרות את הבעל ליחסי־מין. אסור להשתמש באמצעי־מניעה.

„על־ידי הקדשת כל התאוות שלנו ל־קרישנה, אנחנו מאבדים מהאגואיזם שלי־נו," גורס גד. כיום, יחסי־המין לא מטרי־דים אותו. „כשאתחתן," אמר, „יהיה זה תוך התאמת־אופי ולא על פי המראה החי־צוני. בהתחלה, כשהייתי הולך ברחוב ורואה בחורה יפה, הייתי חושב על כיצד לעשות אהבה. אבל היום אני מתגבר על יצרי על־ידי המדיטציה. אני יותר שליו היום. הזיכרון של תקופות קדומות מאד בילדותי חוזר אלי. אמי הפסיקה, ביגללי, לעשן ולשתות קפה ותה, והיום היא יותר קרובה ליהדות. זה ביגללי. אבי, החי בנפרד מאמי, הוא מנהל יד־לבנים בהרצליה. הוא האפיקורס הגדול במישפחה, צייר במיק־צועו. הוא תמיד אומר לי: 'אל תזכיר לי אלוהים. מה זה אלוהים? אני אלוהים!'"

אריה איינהורן — לוצ'אן אנגדה — הוא צעיר בן 30 שתווי פניו מזכירים פני סגפן בודהיסטי. הוא בנו של פסיכיאטר מפורסם מניו־יורק. אריה היה סטודנט לרפואה והופיע בתיזמורת הסימפונית של ניו־יורק, ובתיזמורת ג'אז כחצוצרן.

„לא תכננתי להיכנס לתנועה," הודה אריה, „אך הסתבכתי בפוליטיקה. הייתי עושה הפגנות יחיד נגד המילחמה בווייט־נאם. הסיבה שביגללה עברתי לתנועה היא כלכלית. אני מתנגד למדיניות־החוץ של ארצות־הברית. בשביל מה היו צריכים להוציא ביליוני דולארים על טיסות לירח, שתוצאתן היתה הבאת קצת אבק מהירח?"

אריה פגש את חברי התנועה בפאריס. „הם ניראו לי מונגולים," סיפר, „התי־חברתי אליהם מתוך סקרנות. היו להם שפתיים עבות והם דיברו אנגלית במיבטא מצחיק. שאלתי אותם מה הם עושים, והם ענו לי, 'אנחנו שרים ורוקדים'. התי־חלתי לבוא בכל יום ראשון, ולשנן את המאנטרה. התפלאתי איך כת שצריכה להיות רצינית, חבריה מחייכים כל הזמן. והם ענו לי שאם מישהו רציני זה לא אומר שהוא לא מאושר. הבעיות היחידות היו עם הורי. הם לא הבינו אותי.

„לפני שש שנים התחתנתי. אשתי פעי־לה היום בניו־יורק ואני מבקר אצלה כל כמה חודשים. הכרתי אותה על־ידי שידוך. הייתי רגיל ליחסים עם נשים, ושלוות־הנפש היתה ממני והלאה. אז ביקשתי מנשיא התנועה למצוא לי אשה. את אשתי פגשתי חמש דקות בלבד לפני החתונה, ומצאו לי אותה על־פי חישובים אסטרו־לוגיים. היום המין כבר לא חסר לי, ואני הרבה יותר שקט. הגעתי לארץ לפני תישעה חודשים, ומאז אני מנהל את פעי־לויות התנועה, ומנגן ושר עם החבר'ה."

הצהרת דת בתודעת קרישנה

א חרי הרצאתם של גד ואריה ... רן סרט על חוותם של אנשי ... בווירג'יניה, ארצות־הברית. הסר... במוסיקה הודית, הראה ילד... הגזעים והלאומים לומדים ב... פעוטים, ילדים משחקים ביע... חים אכזוטיים. אנשי החווה מ... באמצעים פרימיטיביים. כי ... שצורת חיים זו בריאה יותר...

שלב השאלות, שבא אחרי הסרט, היה השלב הרועש ביותר. אולם התלהבותם של בני הקיבוץ צוננה בעזרת המאכלים הצימחוניים העשויים מצימוקים, בוטנים, חלבה ודבש, שהוגשו בידי בנות הכת. המתקיף העיקרי היה דווקא נרי, שהזמין את הקרישנאים לקיבוץ.

„אתם מיסיונרים," צעק על הקרישנאים, שניצבו בפני המתקיפים בשלווה סטואית, כימעט. „אני פציפיסט," הצהיר נרי, „אבל אני חושב שאם אני משפיע על הזולת אני פוגם בתפישתו הדתית. חוץ מזה, מה רע לכם ביהדות?" „ממה אתם מתקיימים? למה אתם נגד מין? למה לא לאכול בשר?

עד שעות הבוקר הקטנות נמשכו הוויכוחים והשירים, שהסתיימו לבסוף בבריכת הקיבוץ. חברי הקיבוץ השתכשכו במים, חלקם בעירום וחלקם בבגדי־ים, ואילו בנות הכת נכנסו למים במלוא בגדיהן.

בחוט הברהמן

המשמש אנשים בעלי דרגה רוחנית גבוהה למדיטציה, אחד שאול פורת לפני שובם לתל־אביב.

קרולין גבאי, ויולי (נולדה באוגוסט) וייזר, שתיהן בנות 16, וחברות תנועות־נוער לשעבר, שתיהן בנות מול אריה. הוריה של קרולין ממוצא מארוקאי; אביה עצמאי, והאם עקרת־בית. יולי יתומה מאב ואמה, נכה החיה מקיצבת־סעד. יולי נהגה להשכים בוקר־בוקר אל חוף תל־אביב, שם פגשה בחברי־הכת. היא עזבה את המדיטציה הטרנסצנדנטאלית, שבה עסקה קרוב לשנה, ועברה למלמל את המאנטרה הקרישנאית, במקום. ההורים התנגדו, אך בעיקר מחמת „מה יגידו השכנים." „אני חושבת לא להתגייס," אמרה קרולין. „אצ־היר שאני דתית, אבל בתודעת קרישנה."

„החברים הטרידו אותי," סיפרה יולי, שהגיעה לתנועה באמצעות חברה שלה. „אמי ניסתה להוציא אותי בכוח מהתנועה. פיתאום התחלתי לקבל מיכתבי־איומים מ־רבנים, שטענו שאני עובדת עבודה זרה. אמי דאגה מה יהיה עליה כשתזדקן. הצע־תי לה לחיות איתנו, אבל היא סרבה."

קרולין ויולי הן הטבחיות הקבועות של התנועה. שתיהן עברו ללמוד בבתי־ספר אכסטרניים. יולי השמנמנה, מתולתלת־השיער, חושבת לענוד נזם־זהב באפה „משום שקרישנה אוהב בחורות יפות, וזו אחת הצורות למצוא חן בעיניו," הסבירה.

למחרת היום, בעת ארוחת־הבוקר, ניגשו כמה מהקיבוציניקים לקרישנאים וביקשו פרטים נוספים. דאלון ג'רר מלוכסמבורג, שהגיע לארץ לפני שבוע, נלהב, וכבר ביום הראשון לשהותו למד את המילים „פרח לשלום". „אני קם כל בוקר בארבע," סיפר, „וקורא הארי קרישנה במירפסת."

למרות הלבטים ניגשו חברים רבים, תחילה בהסתר ואחר־כך בגלוי, כ־20 איש, אל הקרישנאים, שמעו הסברים נוספים והבטיחו לבוא לבקר.

הופעת הארי קרישנה בעין־גדי זכתה כהצלחה גדולה מן המצופה.

מה עושה חברת משקאות במופע פופ?

ובכן, חברת „טמפו" שיצאה הקיץ עם מבצע הפרסים הענק והפופולרי „טמפו היט" הבנוי על חלוקת התקליטים המבוקשים ביותר של האמנים המובילים בצמרת בארץ ובעולם, החליטה לתת למשתתפי המבצע הזדמנות לחזות בערב פופ חי עם אמנים ידועים ואהובים על הקהל.

במוצאי שבת האחרונה התכנסו אלפי משתתפים בהיכל הספורט בתל־אביב, שהיה מקושט בתפאורה צבעונית כיאה לערב המשלב מקצב תוסס עם המשקה התוסס שבחסותו היה האירוע. על רקע דגלונים, זרי פרחים, סרטי כסף ובקבוקי „טמפו" ענקיים נערכה ההופעה.

על מנת לשעשע את הקהל בעת שמילאו את האולם הענק, הוקרנו על מסך קולנוע סרטונים מחו"ל של אמני פופ ידועי שם בהופעה חיה.

מנחה התוכנית אלי ישראלי התקבל במחיאות כפיים סוערות והחגיגה החלה. ראשונים הופיעו מתעמלי „הפועל" חולון בתרגילים מבוצעים במקצועיות מזהירה.

הכוכבת הישראלית שרי, או כפי שאלי ישראלי כינה אותה מלכת הדיסקו, סחפה את הקהל בהופעתה המשלהבת עם רקדני הג'ז שליוו אותה. לאחר ההפסקה עלו על הבמה כוכבי הערב — היפות והיפים של להקת „שמפיין" ההולנדית. שזופים ועליזים, אחרי פסטיבל נביעות, נתנו הופעה כמו שיאה ללהקת הפופ מספר אחד באירופה. הקהל הנלהב הצטרף ללהקה כשזו השמיעה את להיטיה הידועים „מי או מיי גוד ביי", „רוק אנד רול סטאר" ו„וולנטינו".

מערכת ההגברה מן המעולות בארץ וארגון הערב תרמו רבות להצלחת האירוע.

„רובקס"
הגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

הזמן כבר עתה מקום למודעות בגיליון
ראש השנה של העונק
השולם הזה
שיופיע ב־27.9.78

מפט „מורלה"
קיים רק קטיוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

חן טרמפ לחייל

קול השלום - הקול שלך!

„סיקסל"-תאים ביולוגים התורמים להתחדשות וחיוניות הגוף.
„בינובהסל"-מכון לטיפול צילולרי, לפי שיטת פרופ' ד"ר ניהנס.
הרצליה פיתוח, המעפילים 27
טל. 03-937598

הרמקול המהפכני עם הצליל הטבעי
WHD
יבואן ומפיץ סטריאו שיפי
חיפה, רח' הרצל 59
טל: 661273, 645743

היא היתה כבר מוזגת ומוכרת

פרחים - היום היא משוררת

בעיות במיטה לשבת המלכה

מהורהרת יושבת חנה גולדברג בת העשרים ושלוש בדירתה שבנווה־שאנן בחיפה. חנה, שסיימה את לימודיה בפילוסופיה וממשיכה השנה בלימודי אנגלית באוניברסיטת חיפה, עומדת לפרסם את ספר השירים הראשון שלה.

מעשנת בשרשרת יושבת חנה בדירתה בת שלושת החדרים. בעת לימודיה באוניברסיטה עבדה חנה כמוכרת פרחים, שוטפת רצפות, מוזגת במלון, מגישה בבית־תה, מטפלת בבעלי־חיים ומוכרת תמונות שציירה בעצמה.

אם לשבת המלכה יש בעיות במיטה? — שואלת ואינה משיבה חנה גולדברג (23) מחיפה, בספר שירים שלה, הנושא כותרת יוצאת־דופן זו. זהו ספר השירים הראשון של חנה, העומד לראות אור בסוף החודש בהוצאת תמוז.

חנה גולדברג היא צעירה נאה ותמירה, שנולדה וגדלה בשכונת נווה־שאנן שב־חיפה. כיום היא מתגוררת, כימעט לבדה, בדירה משלה בת שלושה חדרים בשכונת הולדתה, עם כלב הענה לשם מקינתוש. קירות דירתה מכוסים בציורים, מעשה ידיה, בעיקר דיוקנות עצמיים, והרהיטים מכוסים באריגי קטיפה וצמר שונים.

בצבא שירתה ככתבת־צבאית של במחנה גדנ"ע והתגוררה שנתיים בתל־אביב. השנה סיימה תואר־ראשון בפילוסופיה באוניברסיטת חיפה והיא ממשיכה בלימודי השפה האנגלית והספרות האנגלית.

מלבד כתיבת שירים, שזהו העיסוק הרציני שלה, עסקה חנה גם בעבודות פחות רציניות. בשנה הראשונה ללימודיה באוניברסיטה עבדה, למשל, בגן־חיות. חנה, האוהבת בעלי־חיים, עסקה בהחלפת כלובים של עכברים, בהפרדה בין זוגות של ארנבות, „שהולכים הרבה מכות", וגם בהאכלת נחשים. „זוהי עבודה של גברים," אומרת חנה, „אבל אני אהבתי את זה."

בשנה השניה ללימודיה עבדה בבית־התה שבמרכז הכרמל, שם הגישה „כל מיני סוגים של תה לסנובה של אניני הטעם." בשנה השלישית מצאה את עצמה עובדת כברמאנית במלון וכמוכרת פרחים ברחובות.

חוץ מהעבודות הקלילות שמהן היא מתפרנסת, מוכרת חנה גם תמונות אמאייל ששיטתה יחד עם אחותה הגדולה, שהיא ציירת במיקצועה. את סיגנון עבודותיה באמאייל היא מכנה סוריאליזם־נאיווי. בסכום שהרוויחה ממכירתן של עבודות נאיוויות אלה קנתה מכוניות.

המדיום היחידי אליו היא מתייחסת ב־מלוא כובד הראש, לדבריה, הוא הכתיבה. שם היא בטוחה שהיא לא מבלפת. לגבי כל שאר התחומים יש סימני־שאלה.

בפעם הראשונה שכתבה משהו, היתה בת שתים־עשרה: „זה הלך ישר לכיוון של שירה, מבחינת הקצב של הדברים שנכתבו. אני זוכרת ששכבתי על הריצפה, בבית־הורי. היה צהריים, וחם נורא, ופתאום נשפך לי. לא הראיתי את השירים לאף אחד. גם לא קראתי, למה שכתבתי שירים. לא כתבתי לא על בנים ולא על אהבות. גם לא כתבתי מתוך מצוקה, אלא לעיתים רחוקות. כשזה קורה, השיר יוצא גרוע, משום שזוהי כתיבה מגמתית, זה כמו להיות אצל פסיכיאטר."

בתיכון למדה במגמה מורחנית־ביולוגית ולא במגמה סיפרותית, משום שאהבה יותר מדי ספרות מכדי ללמוד את זה. אך המחנך שלה ידע בכל זאת לאבחן את כישרונה ודחף אותה לכתוב בצורה רצינית יותר. בהשפעתו פנתה חנה לבמחנה עוד כשהיתה בשמינית, אלא שלא התפנה שם מקום בשבילה. לעומת־זאת התפנה מקום בבמחנה־גדנ"ע והחלטתה היתה נחושה להילחם על התפקיד:

„הייתי ילדה," סערה חנה, „ובעיתונאות לא היה לי נסיון קודם. מה שכן היתה לי זו חוצפה. נכנסתי למערכת העיתון, התיישבתי וביקשתי כוס קפה. בכל זאת טרחו לרפות את ידי והסבירו לי שיש לפחות עוד מאתיים מועמדות כמוני. שאלו אותי אם יש לי נושא לרפורטז'ה, ולא הבנתי את פשר המילה. לא שאלתי מה זה וניסיתי להפגין אותם במשהו אבסורדי. העסיק אותי אז נושא המין ושאלתי את עצמי מה הכי מנוגד למין? — נזירים. בקיצור, הצעתי כתבה איך אנשים מגיעים למינזר ואיך הם מסתדרים עם המין."

כך נכנסה חנה לעולם העיתונאות ועד

בטירונות חנה גולדברג, כשהיתה בת שמונה־עשרה, מכינה את עצמה עם חברה למיסדר צבאי בטירונות. עוד כשהיתה בשמינית התגלה בה כישרון־כתיבה ובהשפעת המחנך שלה פנתה לעיתון במחנה גדנ"ע והתקבלה ככתבת.

מהרה התאכזבה ממנו: „חשבתי שאכתוב רק את האמת, ושלא יוסיפו או יגרעו מי־לה ממה שכתבתי. לאט־לאט למדתי איך להסתאב. היום אני יותר מסוגלת לקבל את הדברים, כי ראיתי הרבה ליכלוכים במקומות אחרים, ובאמת היום השירה שלי היא פחות זכה."

„לעבוד על עצמך בעיניים"

בצבא התגוררה בתחילה במגורי־בנות בקריה, אבל החיים תחת מיש־טר צבאי לא בדיוק התאימו לרוחה הסו־ררת של משוררת צעירה. היא שכרה די־רה עם חברה, חיה בה בדוחק ובצימצום והתפרנסה משטיפת רצפות.

כשהשתחררה נרשמה ללימודי הפילוסו־פיה. „רציתי לשמוע תשובות של אנשים אחרים על השאלות שלי: מה אני עושה פה, מה אחרים עושים פה, ולאן הולכים. תשובות לא קיבלתי. קיבלתי עוד מיליון שאלות אחרות. אני חושבת שהיום אני משלימה עם חוסר היכולת שלי לקבל תשובות. למדתי לדעת שמה שיש לאנ־שים, שנראים לי כך בטוחים, זו האינר־ציה שלהם, כי החיים הם דינמיים. למדתי לביים את עצמי. לביים תכליות, ולמרות הידיעה שהן לא סופיות, להתייחס אליהן כאילו הן כן סופיות. זה נקרא: לעבוד על עצמך בעיניים."

תיו הראשונות הפכו לכותרת מקניטה של ספר השירים שלה: האם לשבת המלכה / יש בעיות במיטה? / האם האבסורד / הוא פעולת הסחה!

„השורות האחרונות נמחקו, משום שזה לא נראה לי מספיק פשוט. נשארה רק השורה הראשונה, שמבחינת האווירה היא די מייצגת את הספר, זאת אומרת: מבחינת הבעיטה." ועוד מוסיפה חנה, ש־הספר מוקדש „למותק, שהיה איש אמיץ, שהרג את הכושים הרעים."

לפירסום ספר שיריה קדם תהליך ממושך. הדבר התחיל לפני שנתיים, כאשר הסתובבה בשבוע הספר העברי וגילתה, לדאבונה, שרוב ספרי השירה ש־יצאו־לאור היו גרועים. מכיוון שהכירה אנשים שאת כתיבתם היא מעריכה ואין הם יכולים לפרסם את שיריהם בגלל חיס־רון־כיס, החליטה עם עוד כמה אנשים ש־כותבים, ליצור מין מרכז־יצירתי שיכלול גם הוצאת־ספרים. המרכז אמור היה להיות מבוסס על השקעות של אנשים המתעניי־נים באמנות זרוצים לעזור לאמנים.

חנה היתה המועמדת הראשונה להוציא את כתביה לאור. הדבר לא יצא לפועל באותה מיסגרת. „הסתבר שהיינו חמישה טיפוסים ערטילאיים מדי למשימה כזאת, היא מסבירה. „לא יכולנו לעשות משהו שקשור בחוזים. הצוות האנושי היה מדי הומוגני."

חנה מסרבת לומר משהו על שיריה ורק מעירה: „ישנם השירים עצמם, ומאד קשה לתת משהו במקום. אמרתי את מה שיש לי לומר במילים של השיר. לומר אותם במילים אחרות זה בלתי אפשרי. זה לסלף." הרבה פעמים, לדבריה, אין היא עצמה יודעת למה התכוונה, וניחמה לה שאחרים יוכלו להסביר זאת טוב ממנה. „הפעולה של כתיבת שיר דומה להליכה לאסלה." מסכמת חנה, „זה להקיא את הנשמה. כתיבה של שירה אינה מבוססת על מודעות. אני לא מתחילה את העניין מנושא מסויים, מכותרת מסויימת. מה שיש לי הוא הכייף שבלכתוב, והדחף.

מה הם העיסוקים החביבים עליה מלבד כתיבה, ציור, מכירת פרחים ותגשה? — „איסוף בולים," היא עונה בלעג, ולאחר שהיא מבטלת את התחביב האחרון היא מוסיפה לרשימה יוגה ורכיבה על סוסים.

מתנדנדת חנה יושבת בסלון דירתה על כיסא־נדנדה. קירות ביתה מכוסים בתמונות שציירה במו ידיה, בעיקר פורטרטים של עצמה, שירתה, לדבריה, היא המדיום היחידי האמיתי שלה אליו היא מתייחסת במלוא הרצינות.

סטריפטיז חנה גולדברג ככתבת־צבאית מחבקת את אנה הסטריפטיזאית, הלא היא הקופה של קירקס ברצלונה, עליה פירסמה כתבה. כתבו־בותיה עוסקות בנושאים פיקנטיים כ„נזירים ומין", או „הבעיות הנפשיות של כלבי־גישוש."

בתקופה מסויימת נסעה לטייל בארצות־הברית והתגוררה במשך ארבעה חודשים עם שני חברים. „זה כמו להיכנס לתא־לחץ עם אנשים. זה קשה. אבל אם אלה אנשים שאת אוהבת, מצליחים להתגבר על הקושי. נוצר קשר מסוג אחר, לא קשר המבוסס על שיחות ראש, ועל מצב טרק־ליני." ובהקשר למצב הטרקליני היא כו־תבת באחד משיריה:

אנחנו באים לפגישות שלנו / עם כיסים מלאים בתצלומים של עצמנו. / מראים זה לזה פוסטרים של גופנו המושלם, / של מה שהיה לפני הרגע הזה, / אמירות ב־נושא עתידנו הנפרד. / אנחנו נפגשים בחדרים מקושטים, / בזמנים מצולבים, / יוצרים את הרגע הזה, / מכל הרגעים שהיו קודם, ושגם הם / עשויים מרגעים אחרים.

בעיקבות נסיעתה לאמריקה ביקשה לש־פר את השפה האנגלית וכך הגיעה ללימו־די אנגלית, חוגה השני באוניברסיטה. ב־מיסגרת הלימודים הגישה כעבודת־גמר של הקורס ל„זן בודהיזם" סרט שנושאו אמור היה לייצג את הפילוסופיה של הזן. חנה חושבת לפרוט את תורת הזן לפרוטות, ומשום כך מסרבת לתאר בפרוטרוט את הסרט ולהאריך בדיבור על משמעותו. היתה זו עבודת־צוות, שלה ושני חב־רים אחרים, שכללה כתיבת תסריט, בי־מוי וקצת מישחק.

במקביל ניתן למצוא מוטיבים של שבי־רת דפוסים או של בעיטה במוסכמות גם בשיריה, כמו, למשל, השיר ששתי שורו־תיו הראשונות הפכו לכותרת מקניטה של ספר השירים שלה: האם לשבת המלכה / יש בעיות במיטה? / האם האבסורד / הוא פעולת הסחה!

ביאכטה בהיותה בסיור בארצות־הברית שהתה חנה ארבעה חודשים על יאכטה עם שני חברים. „התפקיד שלי היה להתעסק עם המוטור," היא מספרת, „עם מפרשים אני לא מוכשרת."

רכיבה על סוס הוא אחד התחביבים האהובים עליה שהתפתח במסעה באה"ב. בארץ היא רוכבת על סוס שוטה או על סוסי חוות ורד הגליל.

במדינה

(המשך מעמוד 40)

אם ליבו של פישלר הוצא מגופו בעודו פועם, משמע שפישלר עדיין היה אז בחיים, לא היריות הן שגרמו את מותו — הן רק פצעו אותו והביאוהו אל שולחן־הניתוחים בבית־החולים. אולי במצב אנוש, אבל את מותו גופא גרם זה שניתחו ו־הוציא את ליבו.

מי גרם את המוות? סניגוריהם של

קורבן פישלר
מי אחראי למותו?

הנאשמים לא יוותרו, כמובן, על טענה זו. הם יטענו כי השודדים אולי ירו ב־פישלר ופצעוהו, אולם הקשר בין פעולתם לבין המוות נותק על־ידי התערבותו של גורם זר, במקרה זה הרופאים. כנראה, הוציאו את ליבו בעודו בחיים ובכך גרמו את מותו.

בישראל, מעולם לא נדונה בעייה זו, אולם בארצות־הברית היה מיקרה דומה לפני כמה שנים כאשר אדם ירה באחר, פצעו בראשו וגרם לו נזק חמור במוח. הקורבן נלקח לבית־החולים ושם השתמשו בליבו כדי להשתילו בחזהו של חולה־לב, שחיכה בבית־החולים לתורם מתאים.

כאשר הואשם היורה בארה"ב ברצח, העלה פרקליטו את הטענה שהלב נלקח על־ידי הרופאים מהקורבן כשהיה עדיין בחיים ועל כן, הרופאים הם שגרמו את מותו. הוא הירה, אחראי אולי לפציעה או לגרימת חבלה חמורה, אך בוודאי לא למוות. ומהי הוכחה טובה יותר, אם לא שליבו של האיש שאותו כביכול רצח, ממשיך לפעום בחזהו של אדם אחר?

הטענה נדחתה אז על־ידי בית־המישפט בדרגה הראשונה. השופטים קבעו כי מוות קליני נקבע כאשר מוחו של אדם מפסיק לפעול, ואין זה משנה אם אברים אחרים שלו עדיין מתפקדים בעזרת מכונות. ר־אומנם, העניין הועבר לערעור ונמצא עדיין בדיון.

עיריות

נוסחת־הפלא של אזור

ראש מועצת אזור הוא שחקן בקבוצת הכדורייד המקומית

מי שמחפש את ראש מועצת אזור, יצחק אלישיב, אחד משני המקומות הכימעט בטוחים שאפשר למצאו הוא מישרד ה־מועצה, או מיגרש הספורט המקומי.

ראש מועצת אזור הוא אדם חסר־פשרות, ההולך עד הסוף, וכאשר ניצבת לפניו מטרה הוא לוקח אזימוט ופשוט פועל להשגתה בקו ישר, בלי חוכמות ומיגונים יתירים. ואומנם, מאז החל מכהן בתפקידו הנוכחי בשנת 1974, מוקדש כל זמנו לפעילות למען אזור. כל־כך, עד ש־8000 תושבי המקום רואים בו את „האבא של אזור".

ה„אבא" הזה הוא למעשה גבר צעיר (33), נאה מאד, שהוא קודם כל ספורטאי. יצחק אלישיב אינו ראש־מועצה ספורטאי, אלא ספורטאי שהוא ראש־מועצה, ומומ־חיותו: מישחק הכדור־יד.

אין זמן לשטויות. מגיל 15 משחק אלישיב בקבוצת הכדור־יד של הפועל אזור — (מישחק הכדור־יד דומה לכדורגל, אלא שמשחקים בו ביד במקום ברגל) — והוא משחק בה עד היום ומשתתף בכל אימוניה ומישחקיה, כקבוצה הנמצאת ב־ליגה הלאומית.

מהיותו שחקן מובחר, הוזמן יצחק אלי־שיב כמה פעמים להשתתף במישחקיה של נבחרת ישראל בכדור־יד, ובשנת 68' אף שיחק בחו"ל עם נבחרת הסטודנטים של ישראל (אלישיב הוא בוגר הפקולטה ל־מדעי החברה של אוניברסיטת תל־אביב). עדות למישחקים הרבים והמגוונים שבהם השתתף היא אוסף הגביעים והמדליות השוכן כבוד בסלון שבביתו, אוסף שלא היה מבייש שום אספן.

יצחק אלישיב רואה בספורט תרופה לא רק לתחלואי־הגוף, ולא רק לכל מיני תחלואי־נפש אלא גם — ואולי בעיקר — לכל מיני תחלואי חברה. „הזמן שאני מקדיש לספורט, למרות שאני נהנה מכך מאוד באופן אישי, הוא חלק חשוב מתרו־מתי לאזור," אומר ראש המועצה הצעיר. „הספורט הוא אחת הפעילויות שאזור יו־צאת נשכרת מהן אולי יותר מכל. הנה, באזור אין פשיעה. פשוטו כמשמעו: א י ן פ ש י ע ה! ואם לפני חודשיים גבו כאן איזה מכונית, גם אז היה זה מישהו מבית־דגון הסמוכה. הנוער של אזור עסוק בספורט, ואיתו העיירה כולה. אין להם זמן לשטויות." עדות לכך, מיתקני־הספורט הרבים שראש־המועצה דאג לבנייתם.

ראש המועצה אלישיב אינו רק שחקן בקבוצת הכדור־יד של „הפועל־אזור", הוא גם מאמן בהתנדבות את קבוצת־הנוער המקומית, המשחקת גם היא בליגה ה־לאומית לנוער, וכך כימעט שאין יום שהוא אינו על המגרש: בימים ראשון ו־שישי הוא מתאמן עם קבוצתו, הפועל־אזור. בימי שני וחמישי הוא מאמן את קבוצת הנוער, בימי רביעי הוא משחק עם הפועל־אזור במיסגרת מישחקיה בליגה ה־לאומית, ואם לא די בכך בימי שני הוא גם משחק טניס.

הכתובת לכך דכר. יצחק אלישיב עלה לארץ מפולין בגיל ארבע, וכעבור זמן קצר עברה מישפחתו להתגורר באזור. „אני כל כולי איש אזור," מכריז יצחק בגימת גאווה. „אני אוהב את המקום ו־איכפת לי, תמיד היה איכפת לי, מה קורה פה." כאשר החליטו אנשי אזור שאיכפת להם, ושהגיע הזמן לקום ולעשות, קמו

ראש־מועצה אלישיב
הכדור הוא המפתח

ועשו להם רשימה עצמאית מקומית, הע־מידו בראשה את יצחק אלישיב והלכו לבחירות. 80% אחוז מתושבי אזור הצביעו בעדו, והוא אז בן 29 — ראש המועצה המקומית הצעיר ביותר במדינה.

ראש המועצה הצעיר והדינאמי הוא כתובת טובה לכל דבר בעיני אנשי אזור: זקנה נפלה לבור ולא מוצאים רופא? פו־נים ליצחק. לא יודעים מה לעשות עם הבן? פונים ליצחק. מחפשים עבודה? נורת פנס־רחוב נשרפה? יצחק הוא ה־כתובת. והוא מסדר, מדריך, עושה באופן אישי, בלי גינונים, עשרים־וארבע שעות ביממה.

רק אמו, שעימה הוא מתגורר בבית קטן מוקף עצי שסק והדר, מחליטה לפעמים שזה מוגזם ומשיבה למטלפנים: „הוא לא בבית. מה למסור?" ומאפשרת לו לנוח קצת.

יצחק אלישיב רווק. גם חברה קבועה אין לו — פשוט אין לו זמן לזה, ואולי טרם נמצאה האשה שתוכל להחזיק מעמד זמן ממושך לצד גבר זה, העסוק ראשו ורובו בדבר אחד, והמוכן להעניק לדברים אחרים רק פירורים ספורים מזמנו.

אך יצחק אלישיב אינו מודאג, וכמו שהוא נראה — באמת אין לו מה לדאוג.

מדע

הפרופסור קיים

את ההבטחה

תגלית מהפכנית של פרופסור במכון ויצמן מבשרת תפנית בחקר הגנטיקה

תגלית מהפכנית על שלבי המעבר של האינפורמציה הגנטית מה־DNA אל ה־RNA התגלתה באחרונה על־ידי הפרו־פסור יוסף אלוני (39), וצוות המחקר שלו במחלקה לגנטיקה במכון וייצמן למדע.

התגלית זכתה בסיקור נרחב בעתונות המדעית בעולם, ורבים פונים אל הצוות ב־בקשה לקבל מידע נוסף על אודותיה.

הפרופסור אלוני, יליד תל־אביב, עשה את צעדיו הראשונים במחקר במכון כבר לפני 14 שנים, והוא מכנה את עצמו: „ילד של המכון." בחיוך נוסטאלגי הוא נזכר: „כשווייצמן מת, בשנת 53, צילמו אותי כתלמיד בית־ספר, כשיצאנו לחופשה. אני, ככל תלמיד, הייתי מאושר על יום החופש הזה, לפריקת עול הלימודים..."

בעיתון צולם במיקרה, יוסי אלוני, כש־מתחת לתמונתו רשום: „לבן־נוער זה היה וייצמן לא רק נשיא המדינה, אלא גם כמיהה להרחיב דעת ולהשכיל."

ויוסף אלוני אכן הרחיב דעת והשכיל. הוא סיים את לימודיו באוניברסיטת תל־אביב, ועל עבודת הדוקטורט שלו אף זכה בפרס קנדי. המחקר הראשון שלו, בנושא ה־DNA, זיכה אותו בקביעות במכון וב־קבלת הפרופסורה.

היום הוא שוקד על מחקרו ועל תגליתו, כי ברור שהיא מהפכנית לגבי כל מה שחשבו עד כה. אך אין היא פותרת בעיות, אלא רק מעלה שאלות חדשות.

תחליך יותר מורכב. המחקר עוסק ב־DNA, שהוא „מעביר" התכונות הנמצא בגרעין תא החי. ה־DNA הוא גורם סטא־טי הנמצא בגרעין התא, בעוד שה־RNA הוא ה„צלם". הוא בר־תנועה, ומעביר את התכונה ה„מצולמת" לתוך הציטופלאסמה (הנוזל) של התא, ושם היא מתורגמת ל־חלבון (שהוא אב־הבניין של גוף החי).

עד כה סברו כי ה־RNA מעתיק ב־דיוק אותו גודל־קטע של ה־DNA; אלא שתוך כדי צפיות ממושכות במיקרוסקופ האלקטרוני גילה פרופסור אלוני שבהתחלה אומנם נוצרת מולקולת RNA, הזהה באור־כה למולקולת ה־DNA, אך במרחק־מה ממנה מתגלה המשך של אותו RNA הנמ־צא במקום מרוחק ממקום הגן המסויים. כשבאמצע נותר קטע נוסף שזהותו עדיין אינה ברורה. לאחר־מכן מתקפלת אתה מולקולה גדולה של ה־RNA, והקטע ש־הפריד ביניהם קודם־לכן נהרס.

במילים אחרות: מחקרים אלה הראו בוודאות, כי השלב שבין יצירת ה־RNA, שלצורך המחשה יכונה אותו „הצלם" על גבי ה־DNA, לבין השלב שבו נוצרים החלבונים — מורכב הרבה יותר ממה שסברו החוקרים במשך שנים רבות.

(המשך בעמוד 50)

תמרורים

גרמניה • לקריין הרדיו והטלוויזיה **דן כנר** ולאשתו **דפנה**, דיילת אל־על היסהפיה, בת בכורה בשם **עינבר**. את שמה של עינבל העניק לה סבה, הד"ר

דפנה ודן כנר
סבא העניק שם

ישראל צבי כנר, אביו של דן, בלשן ומי שנודע ככותב מושבע של מיכתבים למערכות העיתונים בארץ.

נחוג • יום הולדתו ה־65 (מזל בתו־לה) של ח"כ הרב **יהודה מאיר אבר־מוביץ**, איש אגודת־ישראל ומי שהיה לפני היותו חבר־כנסת סגן־ראש־עיריית תל־אביב ומזכיר כללי של מיפלגתו. אבר־מוביץ חגג את יום־הולדתו „בחיק ה־מישפחה, כשרק כמה ידידים קרובים ותל־מידים באו לברך."

נחוג • יום הולדתה ה־68 של הפסלת והציירת הירושלמית **זהבה אילת**. אילת, רעייתו של מי שהיה שגריר ישראל ב־לונדון **אליהו אילת**, ערכה במשך ה־שנים תערוכות רבות בארצות שבהן שירת בעלה כשגריר. בעלה ידוע, נוסף על היותו דיפלומט מיקצועי, גם כסוכן־מכירות מצויין של יצירות אשתו.

התפטר • מתפקידו כקונסול כללי־כבוד של אוסטריה בישראל, הד"ר **ליאו־פידר** („לאיוש") **גוטסמן**, כמחאה על דב־ריו של קאנצלר אוסטריה **ברונו קרייס־קי**. יחד עם גוטסמן התפטר גם יושב־ראש אגודת הידידות ישראל־אוסטריה הד"ר **אדימקך ריימט**. היתה זו ההתפטרות השנייה במיספר של דיממה מראשות ה־אגודה. הראשונה אירעה כאשר הציג עצמו כמועמד לנשיא המדינה, אולם מהתפטרות זו חזר בו אחרי שהסיר את מועמדותו.

נפטר • חבלן מישטרת ירושלים **סטיב הילמס**, אחרי כמה ימים של חוסר־הכרה בבית־החולים שערי צדק ב־ירושלים, בעקבות פציעתו בפיגוע המחב־לים בתחנת־הדלק ומסוף הגז בבירה. הילמס, בן למישפחה יהודית־ציונית ב־קנאדה עלה לישראל, שרת בצה"ל והצטרף למישטרה כחבלן. הוא נודע בירושלים כ„חבלן המהיר ביותר," והחזיק בשיא של העענות לקריאות האלחוט המודיעות על חפצים חשודים. סטיב הילמס היה נשוי במשך תקופה קצרה, ואשתו־לשעבר מתגוררת בירושלים. הילמס עמד להינשא לצעירה ירושלמית בשם רימונדה.

נפטר • בקריית־הוותיקאן ברומא, כאשר ישב לפי הודעה רישמית של ה־וותיקאן „בכיסא־נית מול האפיפיור" **ניקו־דין**, המטרופוליט של לנינגראד, מי ש־תפס את המקום השני בהיראַרכיה של הכנסיה הרוסית. ניקודין הגיע לרומא כדי להשתתף בטכס הכתרת האפיפיור החדש, ולפני צאתו לבריתהמועצות התקבל ל־שיחה אצל **יוחנן פאולוס**, שבמהלכה לקה בהתקף־לב ונפטר בו־במקום בגיל 49. האפיפיור, שהודעוע ממותו של ניקו־דין מול עיניו, פתח מייד בהשמעת מיסה מיוחדת לזיכרו.

נפטר. ד"ר **יוסף שיפמן** בגיל 74 מי שהיה ידידו הקרוב של ראש־הממשלה **מנחם בגין**, עד לקרע בין השניים, כאשר שיפמן צידד בעמדתו של הד"ר **יוחנן בדר**, בסיכסוך בגין־בדר. שיפמן היה מעצורי לטרון ואחד קום המדינה נשלח לארצות דרום־אפריקה כדי לגייס כספים למיפלגת החרות. הוא נבחר לכנסת ה־3 וכיהן משך שלוש קדנציות, בין היתר מילא באותה עת את תפקיד יו"ר הנהלת תנועת החרות. לאחר פרי־שתו מהחיים הפוליטיים, נשלח כשגריר בוונצואלה.

אתה יכול לטעון בשקט-

בהנאה. כמו מליונים ברחבי העולם הנהנים
מהטעם היחיד מסוגו של קנט.
הטעם העדין והנפלא שהוא שילוב
של תערובת טבק מעולה ופילטר
"מיקרונייט" המפורסם.
הם מעשנים אותה בשקט.
גם אתה יכול לעשן בשקט.

KENT
עשוה כל מחיר.

מיאמוטו צילם

בנק לאומי

מעניק הטבות מיוחדות
(בתקופה מוגבלת בלבד)

כח ח"י כפליים

11% מענק מיוחד
בתום 6 שנות חסכון במסלול החד פעמי

3 תשלומים אחרונים על חשבון הבנק
במסלול החסכון החדשי

בבנק לאומי אתה מקבל:
במסלול החד פעמי
- **בתום 6 שנות חסכון מענק מיוחד בשעור 11% עד 3960.- ל"י**
- **מענק מידי בשעור 10%**
- **רבית והצמדה למדד על הקרן והמענק המידי**
- **הכל פטור ממס**

במסלול החסכון החדשי
- **3 תשלומים אחרונים ע"ח הבנק**
- **מענק מידי בשעור 5%**
- **רבית והצמדה על הקרן והמענק המידי**
- **הכל פטור ממס**

כח ברירה דולרית

8.48% מענק מיוחד
בתום 6 שנות חסכון במסלול החד-פעמי

3 תשלומים אחרונים על חשבון הבנק
במסלול החסכון החדשי

בבנק לאומי אתה מקבל:
במסלול החד פעמי
- **בתום 6 שנות חסכון מענק מיוחד בשעור 8.48% עד 4240.- ל"י**
- **מענק מידי בשעור 6%**
- **רבית והצמדה על הקרן והמענק המידי**
- **הכל פטור ממס**

במסלול החסכון החדשי
- **3 תשלומים אחרונים ע"ח הבנק (בגובה התשלום הראשון)**
- **מענק מידי בשעור 3%**
- **רבית והצמדה על הקרן והמענק המידי**
- **הכל פטור ממס**

בשני המסלולים ההצמדה למדד או לדולר תשולם לך לפי ההכנסה הגבוהה יותר

המענקים והתשלומים ע"ח הבנק ישולמו בתום 6 שנות חסכון

ההטבות תנתנה לכל מי שהצטרף לאחת מתכניות חסכון אלה החל מ-1.8.78

פרטים נוספים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק ערבי ישראלי

בנק לאומי

פרסום א. סל

הבנקים בישראל, החמצן הכלכלי של המדינה — ושלך!

כדורסל
שיגעון של גדולה

„אנחנו אלופי העולם! אנחנו אלופי העולם!" שאגו בצהלה אוהדי הכדורסל המושבעים של מכבי תל־אביב. היה זה בתום המשחק הידידותי שנערך בין מכבי תל־אביב, אלופת ליגת העל המקצועית של ישראל, לבין קבוצת הבולטס (הקליעים), אלופת ליגת הכדורסל המקצועני (אנ.בי.איי.) של ארצות־הברית, המוגדרת השנה כאלופת העולם בכדורסל. במפתיע הסתיים המשחק בנצחונה של מכבי על חודה של נקודה — 97:98. ההיקש היה הגיוני: אם מכבי מנצחת את אלופי ה־עולם, מכאן שמכבי היא אלופת־העולם ב־כדורסל. יצר המגלומניה של הישראלי המצוי בא על סיפוק המלא.

העובדה, שמלבד ניפוח האגו הלאומי הקולקטיבי לא היתה למשחק כל חשיבות ממשית, לא שינתה כהוא זה. גם הפרשנויות וההסברים, כיצד התאפשר מצב בו קבוצת כדורסל ישראלית, שברמתה היא למטה מבינונית במושגים של הכדורסל האמריקאי, מסוגלת לגבור על אלופי ה־עולם המקצוענים, לא פגמו ברגשות ה־סיפוק והגאווה.

קליעי־סרק. הקליעים היו הפעם של כדורי־סרק. היה זה משחקם המשותף ה־ראשון אחרי פגרה בת שלושה חודשים בה לא נגעו בכדור. תוך זילזול ביריבה הישראלית לא טרחו אפילו להתאמן לפני המשחק. כל הנתונים הצביעו על כך שגם ללא אימונים הם חייבים לגבור בקלות, תוך סיור של חופשה, על הקבוצה ה־ישראלית, שלמעשה אף היא מקצוענית. אלא שמקצוענית משתכרים במקרה הטוב פחות מעשירית הסכום שמשתכרים הבולטס.

למרות היותם אלופי הליגה המקצוענית, אין הבולטס הטובה שבקבוצות הכדורסל האמריקאיות. עובדת היותם אלופים מצ־ביעה רק על כך שהם הצליחו להגיע לשיאם בשלב משחקי הפליי־אוף. אך ב־שורותיהם מופיעים כמה מכוכבי הכדורסל האמריקאי כמו ווס אנסלד, אלווין הייס, לארי וייט ומיטש קופצ'אק. אלה נאלצו הפעם להתמודד לא רק נגד אלופת ישראל, אלא גם נגד שופטים ישראליים השורקים לעבירות שאינן נחשבות לכאלה על פי כללי הכדורסל המקצועני; ונגד חוקי ה־כדורסל האירופי השונים מאלה של ה־כדורסל המקצועני בארצות־הברית.

כך, למשל, אסורה לחלוטין בליגה ה־מקצוענית שיטת השמירה האיזורית (שמי־רת השטח) המאיטה את קצב המשחק. כיוון שהכדורסל המקצועני הוא בראש וראשונה הצגה ומארגני המשחקים מעונ־יינים להעניק לקהל משחק מהיר ושוטף, עם מקסימום של סלים, בוטלה השמירה האיזורית. באיצטדיון הכדורסל של יד־אליהו נאלצו הבולטס להתמודד עמה ללא הכנה וללא הצלחה.

זריקות של ויקרה. אלא שהסברים אלה יש בהם כדי להבהיר מדוע קלעו הבולטס במשחק רק 97 נקודות. אין הם יכולים לתרץ מדוע איפשרו המקצוענים האמריקאים לכדורסלני מכבי לקלוע מנגד 98 נקודות לסלם. הם הפעילו בהגנה את שיטת השמירה האישית הלוחצת שהם בקיאים בה. היה להם יתרון של גובה ויתרון עוד יותר גדול של כוח ועוצמה ובכל זאת לא הצליחו לעצור את ההת־קפות המתפרצות של מיקי ברקוביץ' ו־חבריו. עובדה זו כשלעצמה, יותר מאשר עצם הניצחון, היא נקודת־הזכות הגדולה שיכולה מכבי לרשום במאזנה.

לפיכך, אין חולשתם של הבולטס מעיבה על ההישג של מכבי, שכדורסלניה הפגינו, במשחקם הראשון העונה, משחק צוות מגובש ושוטף, עשיר במיבצעים שובי־עין ובטכניקה אישית וקבוצתית, שהיה בה כדי להלהיב עשרת אלפים צופים במיגרש ועוד כיותר ממיליון צופים בטלוויזיה.

היה זה רמז לגבי כוונותיה של מכבי תל־אביב לעונת מישחקי גביע־אירופה־לאלופות הקרובה. לאלופת אירופה 1977 יש עתה סיבות טובות לטעון שוב לכתר אליפות הכדורסל האירופאי. עם שחקן חיזוק חדש בדמותו של פול מק־קראקן, שהתגלה בהתמודדות נגד הבולטס כפלייי־מייקר חכם ורב־תחבולות, זריז כשד, תו־קפני, ומוביל־כדור מתוחכם; ועם קבוצה המסוגלת לשחק ללא רגשי נחיתות נגד היקרים שבמקצועני הכדורסל האמריקאי, יכולים אזרחי ישראל לצפות השנה למנת יוקרה גדושה לפחות בזירה העולמית.

קרוב ל־10 מיליון ל"י תשלמנה השנה קבוצות הכדורסל הישראליות לשחקני־הרכש האמריקאים שלהן

מיליונים בין הסלים

ס"ך של כ־500 אלף דולר, השווה לכ־10 מיליון לירות לערך, ישלמו בעונת המישחקים הקרובה קבוצות הכדור־סל לשחקנים ילידי ארה"ב, שיופיעו בשורו־תיהן. תהיה זו עונת הכדורסל היקרה ביותר מבחינת הוצאות הקבוצות, כאשר אף אחת מהן אינה יודעת את הגודל הצפוי של הכנסותיה.

רבות הן הקבוצות המודעות מלכתחילה לגרעונות ענק, אך עיקר רצונן להשתלב בצמרת הכדורסל הישראלי ולנסות להדביק, לימים, את ההישגים המזהירים של קבוצת מכבי תל־אביב. יש גם קבוצות המאמינות כי יכולת טובה, הצלחה במישחקים והיש־גים נאים יביאו גם את האיזון בתקציב. בעונת המישחקים החולפת, למשל, היתה הצלחה קופתית לקבוצת הפועל חיפה, ש־בעונת בכורה מחודשת בליגה הלאומית סבשה לה מקום בצמרת ואף הבטיחה את

פיל מק־קראקן
60 אלף דולר

השתתפותה העונה במישחקי גביע אירופה.

אין זה סוד, ולא רק בישראל, שעל־מנת להגיע להישגים מקומיים ובינלאומיים חייבת קבוצה לתגבר את שורותיה בשח־קנים מארה"ב. אירופה כולה מוצפת שח־קנים ממולדת הכדורסל, המשתכרים סכו־מי־עתק ונושאים על כתפיהם את עול הקבוצות. בדומה למכבי תל־אביב, גם ריאל־מאדריד, מובילג'רג' וארזה, וילר־באן מצרפת או אולוויק משבדיה, לא יוכלו להגיע להישגים של ממש ללא שחקנים אמריקאים. למעשה רק יוגוסלאוויה, ה־אלופה האירופית לנבחרות, מצליחה לשגר לזירת מישחקי גביעי אירופה השונים קבו־צות מעולות ללא תיגבור אמריקאי.

קבוצת מכבי תל־אביב תיגברה את שו־רותיה, לקראת העונה האירופית החדשה, בפול מק־קראקן, שחקן „חוץ" ברמה גבוהה שישתכר במשך עונת מישחקים הנמשכת שמונה חודשים כ־60 אלף דולר, שהם יותר ממיליון לירות. אבל קבוצת מכבי תל־אביב תופיע בהרכב מתוגבר לא רק בזירה האירופית, אלא גם במישחקי הליגה, כאשר להרכב שזכה בתואר האליפות ו־בגביע המדינה בעונה החולפת מצטרף אלישע בן־אברהם, המוכר יותר כאולסי פרי. אם תהיה למכבי תל־אביב עונה מוצ־לחת, ישתכר אלישע (אולסי) כ־50 אלף דולר.

לא רק שחומי העור ייהנו במכבי תל־אביב ממענקים שמנים. לו סילבר וג'ים בוטרייט, שהם כדורסלנים מעולים ומנותני הטון בקבוצה, יגיעו כל אחד לשכר של כ־30 אלף דולר או, בכסף יש־ראלי, חצי־מיליון ל"י. אריק מנקין הוותיק יסתפק במחצית הסכום הזה לערך, אבל במכבי תל־אביב יזכו במענקים שמנים גם כדורסלנים ישראליים כמו מיקי ברקו־ביץ, חנן קרן, שוקי שורץ ומרדכי („מוטי") ארואסטי.

עם האוכל בא התיאבון

קניית הפיץ' רמת־גן היא המועמדת העיקרית לסכן העונה את ההגמוניה של מכבי תל־אביב בזירה הישראלית, ו־זאת בזכות הצטרפותו לקבוצה, בשבוע שעבר, של היהודי־אמריקאי המיקצועני ל־לגובה של 2.10 מטרים, הופיע בעונה ש־עברה בליגה האיטלקית המסתבך בפרשת סמים, אך אין הדבר מונע בעד קברניטי הפועל רמת־גן מלהאמין שהוא יוכל להביא מיפנה בכדורסל הישראלי. שכרו של וא־לק, אם יסיים את העונה ללא בעיות, יהיה כ־30 אלף דולר, או ייתר מחצי־מיליון ל"י. זהו סכום גדול העולה על כל הכנסות הקבוצה הרמת־גנית בעונת המישחקים ש־חלפה.

בהפועל רמת־גן ישחקו העונה גם סטיב שלכטר וסטיב קפלן, ששכרו של כל אחד מהם יהיה כ־15 אלף דולר, וצ'ארלי דיי־וויס שיסתפק בשליש מסכום זה. בנוסף יופיע בקבוצה גם השחקן הבינלאומי, אב־גדור מוסקוביץ, ששכרו הכולל יהיה כ־150 אלף ל"י, לכל יש להוסיף את שכרו של המאמן האמריקאי, איבן דאנקן, ש־הדריך בעונה החולפת בשוודיה ויקבל ה־עונה כ־20 אלף דולר.

ממון רב משקיעה גם קבוצת הפועל תל־אביב בניסיונותיה הבלתי־פוסקים בעונות האחרונות להחביק את קצב ההתקדמות של יריבתה העירונית, מכבי. בעונה הקרו־בה יופיעו בהפועל תל־אביב שני שחקני־תיגבור חדשים, האחד הוא סטיב יאנג (יאדזוגלו), כוכב נבחרת יוון וקבוצת או־לימפיאקוס פיראוס בעונות האחרונות, ו־השני הוא בוב פליישר, שהופיע בעונה החולפת במכבי תל־אביב.

סטיב יאנג יוכה בהפועל תל־אביב ב־שכר של כ־20 אלף דולר לעונה, ואילו בוב פליישר, האמור להצטרף לשורות הקבוצה בסוף חודש דצמבר, יקבל „רק" כעשרת אלפים דולר, כיוון שיופיע בקבוצה למעשה רק במשך ארבעה חודשים. לאלה יש, כמובן לצרף את גיון ויליס, המשתכר כ־20 אלף דולר בעונה, ואת בארי לייבוביץ ה־משתכר כ־15 אלף דולר. גם השחקנים הישראלים פנחס חזוז, דני ברכה, שמואל נחמיאס וגור בן־דויד, נהנים משכר שמן.

קבוצת הפועל חיפה נהנתה בעונת ה־מישחקים שעברה מהכנסות גבוהות, ומ־הוצאות נמוכות יחסית. אולם עם האוכל בא התיאבון, והעונה תצטרך הקבוצה לש־לם סכומים גבוהים לשלושה שחקנים ילידי ארה"ב — הארווד לאסוף, דיוויד שפר ו־ראלף דניאלס. לאסוף ישתכר כ־20 אלף דולר בעונה, שפר כעשרת אלפים דולר וגם דניאלס כעשרת אלפים דולר. הקבוצה גם תצטרך למלא אחר תביעותיהם של הישראלים הכישרוניים שי ישרף, חיים זלוטיקמן וישרי בן־צבי.

מי יכסה את הגרעונות?

יוכפים של תשלומים גבוהים ל־שחקנים „עולים" מארה"ב לא יאפיין רק את קבוצות הצמרת של העונה שעברה, וקבוצות רבות אחרות תיגברו את שורו־תיהן במטרה לתת את הטון במישחקי הליגה בין קבוצות העלית. הפועל חולון, מכבי רמת־גן, אליצור תל־אביב או הפועל גן־שמואל לא ישלמו אולי עשרות אלפי דולרים לכל שחקן יליד ארה"ב, אך להחזיק שחקנים כמו גריפין וג'ין בנץ' במכבי רמת־גן, או וורן וואלק ומייק קניגהאם

אולסי פרי
50 אלף דולר

בהפועל חולון, או שמואל פויינסט, סול לרנר באליצור תל־אביב — צריך עשרות אלפי לירות עבור כל אחד.

אל עשרת מיליוני הלירות שתשלמנה הקבוצות לשחקנים מארה"ב, יש להוסיף עוד סכום של כשלושה מיליוני לירות שתשלמנה הקבוצות לכדורסלנים הישר־אלים.

אבל ההוצאות של הקבוצות בעונת ה־מישחקים הקרובה לא ייעצרו ב־13 מיל־יוני לירות. סכומים נכבדים נוספים יושקעו במאמנים, מיתקני־אימון, הוצאות נסיעה למישחקים וכו'. סך־כל ההוצאות המשוערות לעונת המישחקים הקרובה: כ־20 מיליון לירות.

ההכנסה המשוערת של הקבוצות הישי־ראליות ממישחקי הליגה וגביע אירופה בעונה הקרובה, היא כ־10 מיליון לירות. השאלה הגדולה היא, כמובן: מי יכסה את הגרעונות הצפויים בסדר גודל של כ־10 מיליון לירות, וייתכן שאף יותר מכך? הרושם הוא שכמה קבוצות ביצעו, לקראת העונה שתחל בשבוע הבא, צעדים נועזים במטרה להגיע להישגים, השאלה המתב־קשת היא: האם יוכלו לעמוד בהתחייבויו־תיהן?

כך או כך, עוד קודם שנפתחה עונת המישחקים למעשה, יש כל הסיבות לקוות לעונת כדורסל מרתקת, שתבליט בקבוצות השונות כוכבים בקנה־מידה בינלאומי ש־יגרמו סכומי־עתק.

דיג אחרי דאג

(המשך מעמוד 16)

הזה מעורר תיעוב," הוציאה את האוויר מדיברי תמיר, שניסה לסחוף את הל"ע לחלום המרכז הליברלי הגדול. היו לו מחשבות לגבי שולמית אלוני, אולם תמיר ידע כי שידוך עם אלוני לא יחזיק מעמד אפילו עד הבחירות. אלוני דומה לו קצת יותר מדי, ויש המגדירים אותה כ"שמואל תמיר ממין נקבה."

כאשר קמה ד"ש, ותנועת־שינוי של אמנון רובינשטיין הצטרפה אליה, הבין תמיר מה שלא הבינו שולמית אלוני, ול"ע: שאין סיכוי לתנועות קטנות: לתמיר לא היתה כל בעייה באימוץ כל דיעה, ולכן יכול היה לאמץ, בלהט האופייני לו, את כל הסיסמות שהפריח ייגאל ידין ערב הקמת המיפלגה החדשה.

אולם ידין ורובינשטיין לא רצו בתמיר. ניסיונותיו של תמיר לתפוס בטלפון את ידין עלו פעמים רבות בתוהו, עד שידין לא יכול עוד לעמוד במיתקפה וקבע פגישה עם תמיר. הפגישה בוטלה, נקבעה מחדש, בוטלה שוב, ולבסוף, כשהבין ידין כי לא יוכל להימלט מתמיר, נפגש איתו.

ידין לא רצה בתמיר, משום שידע כי בכל מקום שאליו מגיע תמיר חל לבסוף פילוג. הקבוצה המייעצת לידין, זו שהקימה יחד עימו את ד"ש, הידועה כ"קבוצת ה־77", פסל — בשיחות פנימיות — את תמיר מכל־וכל. רובינשטיין לא רצה בתמיר מסיבות נוספות. הוא פחד כי הצטרפותו של זה לד"ש תיצור דימוי לאומני וניצי למיפלגה החדשה, ותחזק את הניצים הקיצוניים שכבר ישבו בה, כמאיר זורע, איסר הראל ודן טולקובסקי.

ידין ורובינשטיין היו בעצה אחת כי יש למנוע מתמיר להיכנס לד"ש. אולם תמיר היה ערום מהם. הוא ניצל את הצהרות והכרזות ידין, על האפשרות הניתנת לכל אדם להצטרף לד"ש, ועמד על כוונתו.

פרק י': ד"ש

א ז חשבו ידין ורובינשטיין בתמימותם האינסופית כי מסוגלים להתחכם לתמיר. הם הכריזו כי כל מי שרוצה להצטרף לד"ש, חייב לעשות זאת ללא כל מיטען, תפקיד או מישרה פוליטית. על תמיר היה להתפטר מהכנסת, יחד עם נושא־כליו המזמר, נוף, ולהפסיד בכך גם שני מיליוני הלירות שהמדינה עמדה לנדב לו לניהול מערכת־הבחירות שלו.

תמיר היה כמי שנדחק אל הקיר. אולם הוא התעשת מהר מאד, התפטר יחד עם נוף מהכנסת והתחבק עם ידין ורובינשטיין לעין מצלמות העיתונאים, כחבר ד"ש מן המניין. היה זה הימור מוצלח מאד.

הבחירות הפנימיות שנערכו בד"ש היו אות לכל חוויי־השחורות במיפלגה זו לגבי תמיר. הוא הצליח להכניס ארבעה מאנשיו לסיעת ד"ש לכנסת, שמנתה 15 איש. עם התפטרות זורע מהכנסת נכנס החמישי ממקורבי תמיר, שלמה אליהו.

אחרי הבחירות התחילו להגיע השמועות והסיפורים על המנגנונים המשומנים היטב של תמיר, על פי מיטב המסורת התמירית, שהובטיחו את בחירת אנשי תמיר לראשות הרשימה ולכנסת. כל זה היה מנוגד לגמרי לחזון התמים של הבחירות הדמוקרטיות, "הכל בוחרים בכל", שהיה הדגל של ד"ש.

מסקנת רבים בד"ש היתה אחת: "הסתבכנו עם תמיר, ומהר יותר משחשבנו שזה יקרה!" אך מסקנתו של מנהיג התנועה ייגאל ידין היתה שונה לחלוטין. האיש שאינו מבין דבר בעניינים פוליטיים, ושנתגלה חיש מהר כאיש מוגבל מאד, הוקסם מהתכסיס של תמיר, קרב אותו אליו והפך אותו צל קבוע שלו. תוך שבועות אחדים הפך תמיר אישי־אמונו ויועצו של ידין, כאשר ידין אינו מוכן להישמע אף לאחד מהמרכיבים האחרים בד"ש, וגם לא ליועציו הקרובים ביותר, כמאיר ("ממי") דה־שליט.

פרק י"א: הממשלה

ה שיא היה ערב כניסת ד"ש לממשלה. חלום־חייו של תמיר היה להיות חבר בממשלה — ולא חשוב איזו ממשלה, תחת איזה ראש־ממשלה ובאיזה תפקיד. כל עוד אינו יכול להגיע לתפקיד האחד שהוא ראוי לו, לדעת עצמו: זה של ראש־הממשלה. לשם כך גם שלח אותותי־גישוש לעבר ממשלות המערך, גם בתקופות שבהן היה הנץ שבניצי הליכוד. עתה נפלה בידיו הזדמנות לכהן כשר־בממשלה. אולם ד"ש וידין לא היו בטוחים שהם רוצים להיכנס לממשלה.

ידין נסע לארצות־הברית, וכששב המתין לו תמיר בנמל־התעופה. בפי תמיר היתה בשורה לידין: "בגין חולה מאד. אם אנחנו מצטרפים עתה לממשלה, אתה מתמנה כסגן ראש־הממשלה ויורש את בגין."

ידין שוכנע. רובינשטיין התנגד וטען כי הדיווח הרפואי של תמיר הוא המצאה. כאשר דלף סיפור הדיווח הרפואי של תמיר לעיתונות, הוא מיהר אישית לכל עורכי העיתונים וביקש מהם שלא לפרסם זאת. עמית, שגם לו קסם הכסא בממשלה, היה בתחילה ניטרלי, אך ככל שהתחזקו הסיכויים שד"ש תצטרף לממשלה, תמך עמית יותר ויותר בתוכנית זו.

ידין שילם לתמיר במומן. כאשר נערכו הבחירות הפנימיות למישרות השרים מקרב חברי ד"ש, תמך ידין במועמדותו של תמיר, לעומת מועמדותו של ח"כ בנימין הלוי, למרות שניסיונו המישפטי של הלוי, רב משל ידין.

באותו ערב, שבו הוחלט על הצטרפות ד"ש לממשלה, נחתמו שני דברים: חיסולה של ד"ש כמיפלגה מאוחדת, והברית הקדושה בין תמיר לידין.

לתמיר לא היה איכפת שד"ש מתחסלת, באופן זה, כך הוא ידע, הוא יכול לבצר את מעמדו בתוך התנועה החדשה לכשתקום, וכן להיות השושבין של הצטרפות שרידי ד"ש, שעליהם הוא שולט, לליכוד, כשהוא מקבל את דמי־השידוכין.

יש הטוענים גם כי תמיר, בהתנהגותו ובהכרזותיו (בין השאר זו שהשוותה את חברי־הכנסת ממיפלגתו, זיידן עטשי, לאנשי רק"ח) ובהשפעתו על ידין, קבר את ד"ש לחלוטין.

פרק י"ב: ההתחברות עם בגין

ה תוכניות שך תמיר לגבי פירוק ד"ש לא הלכו בדיוק לפי רצונו של תמיר. החישובים שלו, לגבי החלוקה של המנדטים, היו שונים מהמצב שהסתמן לפני חודשים אחדים.

תמיר החליט להבטיח עצמו מכל הכיוונים. מערכת־יחסיו של תמיר עם ראש־הממשלה, מנחם בגין, היתה אז על סף תהום. בגין, שתמיר הוכנס לממשלתו ללא רצונו, התעלם מתמיר בישיבות ממשלה ובהופעותיו הציבוריות, התייחס אליו כאל חלל ריק. היועץ המישפטי לממשלה, ה־פרופסור אהרון ברק, הפך שר־המישפטים הפרטי של בגין. עימו התייעץ בכל דבר, אותו לקח לכל השיחות בעיקבות ביקור אנוור אל־סאדאת בארץ, כשתמיר מונח כל הזמן בצד, כאבן שאין לה הופכין.

תמיר החליט לשנות מצב זה. הוא שלח שליחים אל בגין, התחנן לפגישות, וראש־הממשלה לא עמד בלחץ ונפגש עימו. אי־אפשר לומר כי אחרי פגישה זו הפך בגין אוהבו של תמיר, אולם ההצעות הפוליטיות שהציע לו תמיר קנו אפילו את לב ראש־הממשלה. תמיר הציע לבגין כי כאשר תתפרק ד"ש, יביא לו לליכוד שיבעה עד שמונה חברי־כנסת נאמנים.

פרק י"ג: פרק אחרון, בינתיים

ע ם פירוקה של ד"ש מצא ידין את עצמו שבוי לחלוטין בידיו של תמיר. עקיבא נוף ובנימין הלוי הם באופן מוצהר אנשי תמיר. אליהו הוא מסוג הטיפוסים המודים כי יילכו עם מי שכדאי להם, ואין ספק שתמיר יידע להסביר לו כי כדאי לו ללכת איתו. שני חברי־הכנסת האחרים שבתנועה הדמוקרטית החדשה, שפיק אסעד ומרדכי אלגרבלי, אומנם אינם מאנשי תמיר, אך גם אינם אנשי־ידין מובהקים.

מותר להניח כי תמיר ממתין עתה להזדמנות לזרוק את ידין לכלבים, וללכת לליכוד עם מכסימום של חברי־כנסת שיוכל להביא כנדוניה לבגין. צעד זה ודאי שייעשה, אם כי העיתוי שלו יהיה הנוח ביותר לתמיר: כאשר יוכל לקבל בתמורה ממנחם בגין את המחיר הגבוה ביותר.

נופשונת NEVIOT

מבצע ספטמבר

לסטודנטים - חיילים - רווקים/ות

4 ימים בכפר הנופש

כולל: חצי פנסיון בחדרים ממוזגים עם שרותים צמודים.

במחיר 1000 ל"י + מע"מ בלבד

וחינם לפי בחירה:

2 שיעורי סקי מים או צלילת בכורה או סיור מדברי למעין עין פורטוגה

מיוחד לנופשים

* סיורים לסנטה קטרינה * קורס צלילה * ספארי צלילה * השכרת מפרשיות *

„מבצע ספטמבר" כולל טיסה הלוך ושוב ב־1993 ל"י + מ.ע.מ.

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות — במשרד נביעות — תל־אביב, בן־יהודה 103, כניסה א', טלפון 243811—03.

ב„הארחה בקיבוצים", אלנבי 100, ת"א, טל. 614879—03.

וישירות נביעות: טלפון 5-6191—059.

באווירה נינוחה ומושובבת החגיגה בנביעות נמשכת

להתראות בנביעות

חדש

סלון נוסף של

Miro Shosh UNISEX

נפתח בדיזנגוף 190 ת"א

טל: 23 68 92

בניהול:

גו * מצי

חתונה, ברמצוה וכלכל מאורע!

שמלות ערב אופנתיות

או־לה־לה.. דיזנגוף 146, ת"א

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל

אבן גבירול 110 תל־אביב

(פינת אנטוקולסקי)

טלפון 227117, 227118

חניה חופשית

„רובקס"

חגיע מראי חדש של חצילות הנפלאות של „רובקס"

הממשלה הקצתה חצי־מיליון לירות לכנס הפלמ"ח -

ולקחה 200,000 בשביל כנס האצ"ל

הסזון הנגדי של אצ"ל

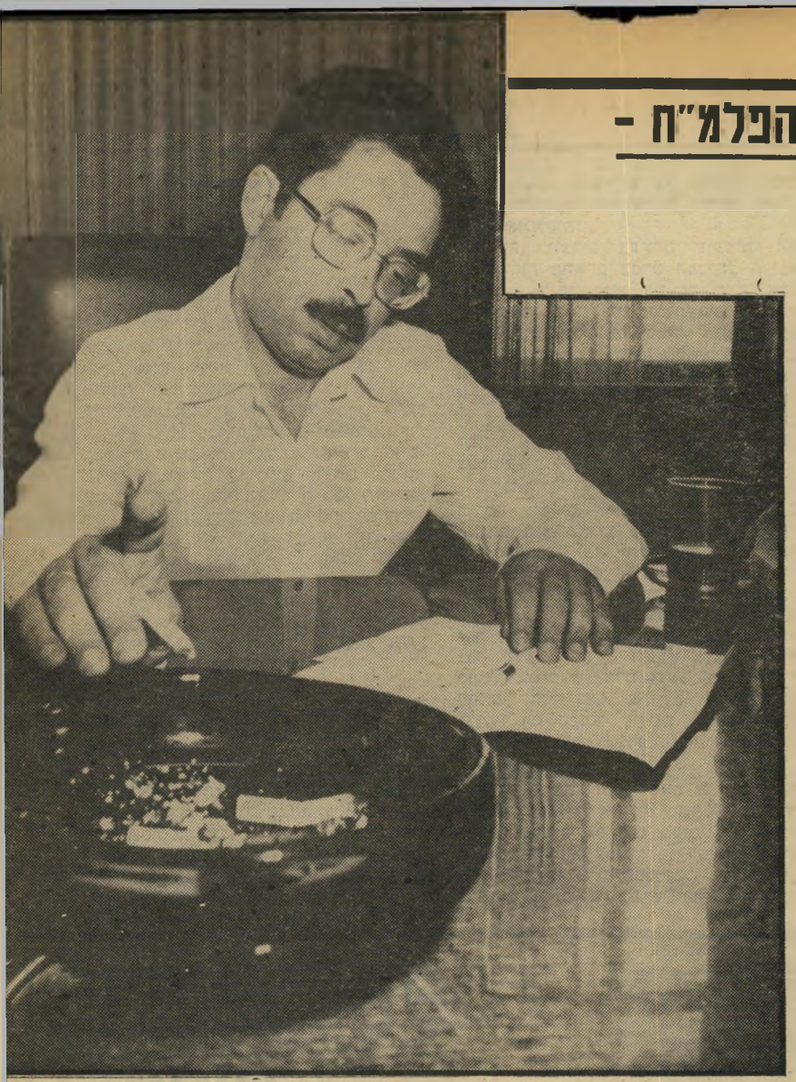

מזכיר־ממשלה נאור
הממשלה נתנה — הממשלה לקחה

ח"כ ליבני
גם לאצ"ל מגיע

מפקד פלמ"ח אלון
גיוס מחברים

שר מודעי ומנכ"ל אדמון
חלוקה פרופורציונאלית

פני כמה חודשים פנה ועד ציבורי של ותיקי הפלמ"ח אל דויד אדמון, מנכ"ל ועדת אירועי שנת ה־30, וביקש תקציב לאירגון כנס של כל לוחמי הפלמ"ח. הוועד הציבורי, שבראשו עמדו המהנדס מיכה פרי ומפקד חטיבת הנגב, נחום שריג, הגיש תוכנית מפורטת לכנס, שהסתכמה ביותר ממיליון וחצי לירות. אולם הפלמ"ח לא ביקש את מלוא הסכום מהממשלה. פרי ושריג, שמאחוריהם עמד יגאל אלון, שהיה מיוזמי הכנס, ביקשו רק חצי מיליון לירות. את היתרה התכוונו לאסוף, מאחר־כך אומנם עשו כן, באמצעות תרומות של חברים, ומכירת מדלייה מיוחדת.

תשובתו של אדמון, אחרי שנועץ בשר הממונה עליו, יצחק מודעי, היתה שלילית. „גמרנו את התקציב," השיב אדמון. דבר הבקשה והתשובה השלילית הגיעו לאוזניו של מזכיר הממשלה אריה נאור. המזכיר, שחשש משערוריה ציבורית, חשרא פן יאשימו שוב את הממשלה על כי היא משכתבת את ההיסטוריה, החליט בכל זאת להשיג תקציב ולאשר לפלמ"ח לערוך את הכנס שלו. הוא הבטיח לפרי ולשריג את חצי מיליון הלירות המבוקשות.

אצ"ל. סכום נוסף, של 250 אלף לירות, הוצא על כנס גולי קניה, שהיה כולו על טהרת יוצאי האצ"ל והלח"י. עוד 400 אלף לירות הוצאו על כנס לזכר פריצת כלא עכו שאף הוא היה על טהרת האצ"ל.

אולם אריה נאור לא היה מוכן לקבל טענות אלה. כל הכנסים היו לדבריו כנסים שדוקדשו לנושאים, ולא כנסים של האצ"ל. נאור החליט לקצץ 200 אלף לירות מ־תקציב הפלמ"ח והלהעבירו לאצ"ל.

מנכ"ל חגיגות ה־30, דויד אדמון, ידע רק במעורפל על השינוי בתקציב. אדמון אמר לכתב העולם הזה: „לא הייתי ב־ישיבה שבה דנו על כך, ואני לא יודע פרטים." לעומתו טען נאור: „אנחנו לא הבטחנו לפלמ"ח חצי מיליון. הם ביקשו סכום זה, אבל זה לא אומר שאנחנו מוכ־רחים לתת להם אותו."

עתה, לאחר שהושג התקציב, החלו לת־שוב מה בעצם לעשות בכנס האצ"ל. בינ־תיים נפלו שתי החלטות חשובות. האחת: שהכנס ייערך בסתיו הבא, אחרי שתסתיים שנת ה־30. השניה: שהוא ייערך בהיכל־התרבות בתל־אביב. על צורת אירגון ה־כנס ועל תוכנו לא הוחלט בינתיים דבר. למארגנים יש כסף — ויש גם זמן.

ואומנם, כנס הפלמ"ח עומד להתקיים ב־18 בחודש זה במעיין חרוד. מארגניו מצפים להשתתפות למעלה מ־10.000 איש בכנס.

אולם בשבוע שעבר ניחתה מכה על מארגני הכנס. התברר להם כי הם יצטרכו להרחיב את מקרקעות המימון העצמאיים שלהם. התקציב של חצי מיליון הלירות קוצץ והוא עומד עתה רק על 300 אלף ל"י.

כשהקימו מארגני הכנס קול זעקה, הת־ברר להם לאן נעלמו 200 אלף הלירות שקוצצו מתקציבם. הסתבר כי שוב פרצה מילחמת האירגונים. האצ"ל, אשר כדי לממן את פעולותיו בעת השילטון הבריטי בארץ, היה שודד בנקים ומישרדי דואר, שדד, שלושים שנה אחר כך, גם את הפלמ"ח. הפעם לא פורק הפלמ"ח, אלא רק תקציב החגיגות שלו.

כאשר נודע לאחד ממפקדי האצ"ל ל־שעבר, ח"כ איתן ליבני, כי הפלמ"ח עורך כנס, שבחלקו ימומן על־ידי המדינה, החליט כי רצוי לערוך גם כנס ללוחמי האצ"ל. לא עזרו מסעות השיכנוע, כי האצ"ל כבר חגג פעמים רבות השנה.

אנשי הפלמ"ח, שנפגשו עם אריה נאור, גילו כי נערך נגדם סזון־נגדי. הם התלוננו באוזני נאור, כי מיצעד ה־לוחמים, שנערך ביום העצמאות, הוקדש למעשה ללוחמי האצ"ל. השיב נאור: „זה היה מיצעד של כל לוחמי המחתרות."

אנשי הפלמ"ח אמרו, כי הכנס לציון כיבוש יפו, שעלה למשלם המיסים 400 אלף לירות, הוקדש כולו, שלא בצדק, ל־

קולנוע

סרטים

מכונה לייצור אבק

כתבת־שער בשבועון הצרפתי רב־התפוצה לאכספרס גילתה לקוראיו תגלית מהפכנית: הקולנוע האיטלקי. לא את פליני, אנטוניוני או ויסקונטי, שמוכרים ומקובלים מזמן, אלא דווקא את אותו הקולנוע המיסחרי, של במאים כמו דינו ריזי ולואיג'י קומנצ'יני, אלברטו לאטואדה ומריו מוניצ'לי — כולם במאים ותיקים ומנוסים מאד, המכירים היטב את מלאכתם, שהיו משולים, בעיני הביקורת, להוכלים זריזים שעיקר עניינם בהכנת סחורה־מכירה ככל האפשר. לפי לאכספרס, הסרטים המיסחריים הללו הם התדמית האמיתית של איטליה, והם משמשקפים את המציאות בארץ זו, על כל גווניה ומרכיביה, יותר מן העולם הסגור של הבמאים המפוארים יותר.

אם כי אפשר בהחלט להתווכח על הדיוק הביקורתי שבגישה זו, אין ספק שהיא תשתקף בקרוב גם בישראל, כאשר מתורגמנים זריזים יספרו לקוראיהם על נפלאות עמקות־המחשבה של סכם משוגע או על הצדדים הטראגיים בדמותו של לאגדו בוזאנקה.

מי שלא מסכים לכל העניין הזה, ולעצם המיבנה של התעשייה האיטלקית, המאפשרת לעבוד רק למי שמתחזה לרוכל (גם אם מתחת למסיכה זו יש לו כוונות רציניות), זו קבוצה של יוצרים צעירים וחוץ־מים, המתבוננים מן הצד ורואים כיצד נשחקים כישרונות שאין להם שימוש, וכיצד נרמסת אישיותם של אנשים שבהם אכן משתמשים, במיסגרות מכונת הקולנוע האיטלקית.

וכיאה ליוצרים צעירים וזועמים, הם ביטאו את מחאתם בסרט המכונה, מכונת הקולנוע. ליתר דיוק אין זה סרט, אלא סידרה של חמש תוכניות־תעודה שנועדה לטלוויזיה האיטלקית ותשודר שם לקראת החורף. הצגתה הראשונה של הסידרה בפני הקהל, כשההעתקים עדיין לחים מן המעבדה והקול אינו תמיד מושלם, נערכה ביום האחרון של פסטיבל הסרטים בלוקארנו. היה זה האירוע המעניין ביותר בפסטיבל כולו.

מעט דימיון ושאר־רוח. מאחרי הסידרה עומדים ארבעה במאים, שהבולט ביניהם הוא מארקו בלוקיו (מארש הנצחון). הארבעה יצאו יחדיו לחקור את מצבו של הקולנוע בארץ המגף, מן החובבים המצלמים ב־8 מ"מ ועד למכונות הענק של צ'ינצ'יטה, מצופי הקולנוע הנלהבים ועד לכוכבי הקולנוע. הצוות עבד בצוותא בכל שלבי העשייה ולבסוף מהווה הסרט המשך למיבצע קודם ושעשה, על בתי־חולים לחולי־נפש. שלושה משתתפיו של בלוקיו הם הבמאי סילווניו אגוסטי, ושני מבקרים לשעבר, סנדרו פטראליה וסטפאנו רולי.

הפרק הראשון מוביל את הצופה לכפר איטלקי קטן, שם החליט מתאגרף לשעבר לערוך פסטיבל סרטים מקומי של סרטי 8 מ"מ, שהופקו על־ידי בני המקום. הפרק נפתח בחלוקת פרסי הפסטיבל, בהצגת כמה מן הסרטים שזכו בפרס ובהענקת פרס־תמיכה לסרט שעומד להיעשות. פיאטרו בארטולי, חתן הפרס הזה, הוא ישרטט טכני שמלמד מוסיקה בשעותיו הפנויות. את סרטו הוא מקדיש לזכר אחד מתלמידיו, שהתאבד לפני 25 שנים. ומה שמיוחד ב־סרט זה, היא העובדה שבארטולי מביים אותו לפי הוראות שהוא מקבל מרוחו זמתה של התלמיד המנוח, הוראות המועברות אליו באמצעות סיאנסים ספיריטואליסטיים.

בהמשך מצלם בארטולי סצנה של חתונה, כשהוא עצמו משחק את הכומר. הוא נעזר בחתונה אמיתית כדי להשלים את הרקע, וכך קורה שהמציאות והדימיון, הסרט והחיים, מתערבבים ביניהם. בשלווה שחוזרת אל הכפר הקטן עם תום הצילומים קשה שלא להרהר, כי המיתוס של הקולנוע כמכונה מסובכת, שרק יחידי־סגולה יכולים להתמודד עמה, אינו אלא אגדה מופרכת מן היסוד. הקולנוע יכול להיות אמנות עממית, בהישג ידו של כל אדם פשוט, בתנאי שניתן במעט דימיון ושאר רוח.

חכרה במשבר. הפרק השני מציג סידרת אנשים שהקולנוע הוא חייהם. מורה בעיר שדה, שעשה פעם סרטים ניסיוניים, זכה אפילו בכמה פרסים, מתוודה שהקולנוע בשבילו הוא יותר מאשר אמצעי ביטוי אמנותי. זהו מעין שחרור מכל הבעיות הנפשיות והמיניות שלו. כאשר הגיע למצלמה, כדי לעבור לחיים מסודרים ומארגנים יותר, מת חלק מעצמו בתהליך.

שחקן שהופיע פעם באחד מסרטיו של בלוקיו, הוא היום רוכל נווד המוכר מוצרי־קש בשווקי הערים, ומנסה להתאושש מן המשבר הפסיכולוגי שעבר עליו בין הגלגלים ההרסניים של מכונת הקולנוע. אבל בערבים הוא עדיין משתעשע על בימת קולנוע קטן, ששכר בכמה פרוטות. ולבסוף, במסיבת כפר גדולה, שבה אוסף בלוקיו כמה מכריו הוותיקים, שהשתתפו, כחובבים בסרט קודם שלו, מצטייר הקולנוע כפי שאנשים פשוטים אלה היו רוצים לראותו. קולנוע פשוט וישיר, מסביר אחד, שבו כאשר אדם מרים כוס לפיו הוא שותה ממנה והפעולה אינה במשכת נצח (הוא מדגים זאת בתנועות אישלקיות רחבות). „קולנוע שלא אתבייש להציג באולם שלי," אומר בעל בית־קולנוע מקומי.

המסובים לוגמים מן המשקאות המפוזרים על השולחן, השעה מאוחרת, הכל מדברים בחופשיות וללא מעצורים. מישהו מדקלם בפאתוס, אחר מדגים קטע מישחק, וכל אחד ניראה כדמות שנוצרת לקולנוע. לבסוף פונה לוחם ותיק מן המחתרת אל בלוקיו וישואל אותו: מה אתה מכוון אליו את מצלמתך? אתה מנסה להבין מדוע הקולנוע האיטלקי במשבר? משום שהחברה כיצד נרמסת אישיותם של אנשים שבהם אכן משתמשים, במיסגרות מכונת הקולנוע האיטלקית.

וכיאה ליוצרים צעירים וזועמים, הם ביטאו את מחאתם בסרט המכונה, מכונת הקולנוע. ליתר דיוק אין זה סרט, אלא סידרה של חמש תוכניות־תעודה שנועדה לטלוויזיה האיטלקית ותשודר שם לקראת החורף. הצגתה הראשונה של הסידרה בפני הקהל, כשההעתקים עדיין לחים מן המעבדה והקול אינו תמיד מושלם, נערכה ביום האחרון של פסטיבל הסרטים בלוקארנו. היה זה האירוע המעניין ביותר בפסטיבל כולו.

מעט דימיון ושאר־רוח. מאחרי הסידרה עומדים ארבעה במאים, שהבולט ביניהם הוא מארקו בלוקיו (מארש הנצחון). הארבעה יצאו יחדיו לחקור את מצבו של הקולנוע בארץ המגף, מן החובבים המצלמים ב־8 מ"מ ועד למכונות הענק של צ'ינצ'יטה, מצופי הקולנוע הנלהבים ועד לכוכבי הקולנוע. הצוות עבד בצוותא בכל שלבי העשייה ולבסוף מהווה הסרט המשך למיבצע קודם ושעשה, על בתי־חולים לחולי־נפש. שלושה משתתפיו של בלוקיו הם הבמאי סילווניו אגוסטי, ושני מבקרים לשעבר, סנדרו פטראליה וסטפאנו רולי.

הפרק הראשון מוביל את הצופה לכפר איטלקי קטן, שם החליט מתאגרף לשעבר לערוך פסטיבל סרטים מקומי של סרטי 8 מ"מ, שהופקו על־ידי בני המקום. הפרק נפתח בחלוקת פרסי הפסטיבל, בהצגת כמה מן הסרטים שזכו בפרס ובהענקת פרס־

מרקו פררי מכיים „שלום לגבר"
לחבק את לומיאר

דניאלה רוקה הצעירה
ב„גירושין נוסח איטליה"

הדוקטור מפחיד לקוחות

עילפון חושים הוא סרט חדש, שיוצג בקרוב בארץ, המנצל להפליא את אימת האדם הממוצע מרופאים ומבתי־חולים. מה שהסרט אומר, בצורה מאד תכליתית, הוא שלעולם אין לדעת מה יקרה לך בין כותלי בית־חולים. יתכן שתקבל טיפול מסור ותבריא. אבל באותה המידה, יתכן שרופא מטורף יחליט כי אבריך החטובים הולמים להפליא איזה לקוח שמן שלו. ואז, הסוף יכול להיות שהלקוח השמן הוא שיבריא, בעורת הכליה או הריאה הבריאה שלך, ואילו אתה תהפוך לנתון נוסף בסטטיסטיקה של כישלונות הרפואה. הרי הכל יודעים שכמות מסויימת של כישלונות מותרת גם במדע המדוייק ביותר, הלא כן?

האיש שעומד מאחרי הפחדה זו, מכיר היטב את הנושא. אומנם היום הוא במאי קולנוע, אבל מיקצועו הרשמי, שאותו למד באוניברסיטה יוקרתית ביותר, הארווארד, הוא רפואה. שמו של האיש מייקל קריצ'טון, ברגש גבוה (1.98 מ'), נאה למראה, מזכיר קצת את רוק האדסון, בן 35 ואחד הסופרים־תסריטאים־במאים המצליחים של השנים האחרונות.

המקרר שהתמלא. הוא התחיל לכתוב כשהיה סטודנט, כדי לממן את לימודיו. אומנם היה די גבוה כדי לשחק כדורסל, אבל כתיבה מזיקה פחות לילדיים, שהן כידוע, כלי עבודתו של רופא־מנתח. חוץ מזה, הכתיבה הלכה לו בקלות רבה. „פשוט שאלתי נוסחאות מאחרים, ופיתחתי לעצמי טכניקה משוכללת. כל יום הנחתי על הנייר עשרת אלפים מילה, ותוך חמישה ימים היה הספר מוכן. שלושה ספרים כאלה לשנה הספיקו, כדי למלא את המקרר כל טוב ולהסיר כל דאגה בשעת הלימודים."

את מרבית ספריו פירסם תחת שמות בדויים, כמו ג'ון לאנג' או ג'פרי האדסון, אבל ספר אחד, שניראה לו שלם יותר מן האחרים, החליט לפרסם בשמו. היה זה זרע אנדרומידה, סיפור מדע־בדיוני על מגיפה מוזרה מן החלל, שקוטלת תושבי עיירה שלמה. פרט לתינוק ולחית־בית קטנה. הספר היה לרב־מכר אדיר. הפך אחר־כך לסרט, בבימויו של רוברט וייז, וההצלחה שיכנעה את קריצ'טון לעשות, את אשר חפץ כבר כמה זמן: הוא סיים אומנם את לימודי הרפואה, אבל לא המשיך לעסוק במיקצוע זה, ש„שיעמם אותי עד מוות".

מאז (1969) ניגש לכתיבה ברצינות, וחיבר ארבעה ספרים נוספים. אחד מהם, המסוף הזה, מתנהל בבית־חולים וגיבורו הוא אדם שחובר למחשב ופועל כמסוף של מחשב זה. הרקע המדעי של קריצ'טון עזר לו למלא את הספר בפרטים מדעיים נכונים, והספר היה רב־מכר והפך גם הוא ביניתיים לסרט, עם ג'ורג' סיגל בתפקיד הראשי.

ריבוט סרבן. אבל קריצ'טון לא הסתפק בכתיבה. לקולנוע נמשך בעוצמה רבה יותר, מאז נעוריו. „הייתי אחד מאותם ילדים שידעו בגיל 12 את שמות הצלמים והצוות הטכני בכל סרט, ורבתי תמיד עם הורי, שסברו כי כותרות הסרט נועדו לספק למאחרים זמן למציאת מקום ישיבה, ואין שום צורך לקרוא אותם." כאשר הוזמן להוליווד, כדי לעקוב אחרי הסרטת זרע אנדרומידה, ושהה במחיצתו של רוברט וייז, חש כי בעצם זה מה שמתחשק לו לעשות.

הוא הגיש הצעה לסרט וביקש לביימו. מאחר והיה סופר מצליח ושמו שימש כבר ערובה להכנסות, התפלא כשנתקל בסירוב, אבל לא התייאש. כאשר אחד הספרים שכתב בעילום שם, המעקב, נקנה על־ידי חברת טלוויזיה, התנה את המכירה ברשות לביים את הסרט. התכסיס הצליח, והוא אמנם ביים את הסיפור על אדם שרצה להשליך פצצת גז־עצבים לתוך כנס של המיפלגה הרפובליקאית (שוב היה מדע הרפואה בעזרו), כשבן גאזארה ואי.גי. מרשל בתפקידים הראשיים.

„למדתי הרבה בטלוויזיה," הוא מודה, „החל מן המינוח המיקצועי ועד לצורת העבודה הנכונה עם שחקנים. בהתחלה, היו שואלים אותי שאלות פשוטות, והצוות הבחין, לפי הבעת פני, שאיני מבין כלל על מה הם מדברים. בסוף לא היו לי יותר בעיות." אכן, ההכשרה הוכיחה עצמה, לפחות מבחינה מיקצועית. סרטי הראשון, עולם המחר, שבו פקידים טרודים מן העיר יכולים ללכת לגן־שעשועים נוסח דיסנילנד, ולשכור לעצמם רובוט בצורת אקדוחן, שיתמודד עמם בשליפות אבל תמיד יפסיד, זכה להצלחה גדולה, ואפילו הביקורת שמה אליו לב. עניין מיוחד עורר שוב המרכיב המדעי, כשאחד מאותם אקדוחנים רובוטים (בסרט היה זה יול בריינר) מסרב לפתע להיות המפסיד הנצחי.

בעלפון חושים שוב משתמש קריצ'טון בכל הצעצועים החביבים עליו. הסיפור על רופאה (ג'נבייב בוז'ולד) שמגלה כי בבית־החולים שבו היא משרתת הופכים אנשים לצמחים בכוונה תחילה, כדי לשמש מעין בנק אברים להשתלה. בית־החולים גדוש בחדרי ניתוחים, במחשבים, ואפילו באולם ענקי, מאולם בגופותיהם של הצמחים, התלויים מן התיקרה בחוטים, ומקבלים טיפול בשיטת הסרט הנע מן המחשב המרכזי. קריצ'טון עצמו יכול היה להראות לשחקניו איך מבצעים ניתוח, ולכתוב את הדיאלוגים, כולם קשורים למציאות המדעית היומיומית של בית־חולים. הוא הרגיש את עצמו בבית, נהנה מכל דקה של הפחדת צופים ואינו מתחרט גם נוכח המחאות של חבריו למיקצוע לשעבר, הרופאים. „זה רק סרט," הוא אומר, „ועשייתו היא עבודה קשה כל כך, שמוטב ליהנות ממנה."

במאי קריצ'טון עם אליזבת אשלי
הרפואה שיעממה עד מוות

האיטלקית במשבר. „אנחנו נותקנו מן ה־עבר שלנו," טוען האיש, „ואתה מבזבז זמנך בכך שאתה מצלם אותנו."

הפרק השלישי מפנה מבטו אל המכונה התעשייתית. הוא מתחיל בטכס חלוקת פרסים נוצץ, זוהר ואווילי ברומא, כאשר כל המי־ומי באים כדי להתהנך במי־ומי. אחר־כך נודדת המצלמה דרך אולפני ה־סרטים. באחד מהם היא פוגשת את פראנק קראמר, הלא הוא ג'יאן־פראנקו פארוליני, במאי סרטי־פעולה (ביים מערבון גם בישׂ־ראל), שעה שהוא מכין גירסה איטלקית של קינג־קונג, בשם יאט, ענק המאה ה־20 ומסביר שגם לו יש מסר, אבל הוא מעדיף להגניב אותו באמצעות אפקטים, מהומה, רעש והרבה פעלתנות.

על בימה אחרת מצלמים שעות על שעות תפאורה של אוניית־ענק עולה בלהבות, בשעה שגשם זלעפות ניתז ממערכת הצי־נורות שמתחת לתיקרת האולפן. ואילו מארקו פררי, שעה שהוא מכין את סרטו הצורמני ביותר, שלום לגבר, מאשים את חבריו למיקצוע, שאינם ערים לכל האס־פקטים של הקולנוע, מזניחים את הצד המיסחרי והתפקתי, ואחר כך מטילים את

דניאלה רוקה חיום

ב„מכונת הקולנוע"

האשמה על אחרים. הקולנוע, לפי גירסת פררי, זו שפה שבעזרתה הוא אומר דברים לזולת. „מה זה לאהוב קולנוע," הוא מת־רעם, „אתם רוצים שאתבק כל בוקר וכל ערב את האחים לומיאר?" הלעומתו, טינה אומון (בתו של ז'אן פיאר אומון), כוכ־בנית בעליה, מסיימת את הפרק בהכרזת אהבה אמיתית ולוהטת למדיום, שהוא ב־עיניה כל החיים, ושלו אינה מוכנה לוותר בשביל מחיר כלשהו.

שינוים תזתבות. הפרק הרביעי עוקב אחרי כמה מנפלטי התעשייה. כוכבנית ש־הופיעה פעם בכל תפקיד שהוצע לה (למ־של, קורבן ניסיונות רפואיים במחנה נאצי, בסרט ספגבדי־פורנוגרפי), מועסקת היום כ־חדרנית. שנים לא ראתה מצלמה, אבל כשהיא מסדרת את החדרים במלון, היא עדיין מדמה לעצמה כי היא עושה זאת לפני מצלמה, ושכל העניין אינו אלא תפ־קיד נוסף. ויטו, עובד אולפנים ותיק, מס־תובב חסר עבודה מזה שנים, אינו מצליח להיקלט במיקצוע אחר, והוא מוכן, כדי לשוב ולעבוד באולפן, לקבל רק חלק מן המשכורת שניתנה לו בעבר. ואילו מארינו, שחקן צעיר שהופיע בתפקיד מישני ב־אבי אדוני, הסרט שזכה אשתקד בפרס בקאן, נאבק לפלס לעצמו דרך במבוך האולפנים, נלחם נגד מושגי החיים של חמשת אחיו, שעלו כמהנו מסיציליה צפונה, והעובדים כולם בפיאט, ומגלה, בסופו של הפרק, כי הדרך היחידה לנצח בשתי חזי־תות, הוא מאבק לשינוי פני המישטר. זו, דרך אגב, ההערה הפוליטית היחידה הישירה, בסרט זה בן ארבע וחצי שעות, למרות שההדעות הפוליטיות של בלוקיו של חבריו, הנוטים כולם שמאלה, ידועות היטב.

הפרק התמישי הוא המסכם, העצוב ו־המדכא ביותר. הוא נפתח בראיון ארוך עם דניאלה רוקה, מי שהיתה פעם כוכבת מבטיחה. את עלומה כבישה, בזמנו, בתפ־קיד רעייתו של מאסטרויאני, בגירושין נוסח איטליה. במשך תקופה קצרה היתה אטרקציה מבוקשת ואז, לפתע, יצאה מן האופנה. המשברים שבאו לאחר־מכן, הביאו אותה כמה פעמים אל סף ההתאבדות ו־לטיפול פסיכיאטרי ממושך. במשך כרבע שעה לא משה המצלמה מפניה, שהם היום נפוחים, מבוגרים מבכל זאת מלאי־חיים, שעה שהמיקרופון קולט את קולה (עם פגם בדיבור, שנגרם על־ידי שיניים תות־בות לקויות), כשהיא מסבירה שאין לה חיים מחוץ לקולנוע, שהקולנוע השליך אותה ככלי אין־חפץ־בו, שבלוקיו ואנשיו הם הראשונים שבאו אליה מזה שבע שנים, שהיא מנסה להסיח דעתה בכתיבת שירים וספרים, אבל בסופו של דבר הקולנוע הוא משאת נפשה והיא מוכנה לקבל על עצמה את התפקיד הקטן והעלוב ביותר.

„אלוהים, מדוע?" מול חירבת זוהר קורעת־לב זו, מוצגים מיבחנים של במאים ניסיוניים, המבקשים משחקניהם להתפשט כדי להוכיח נכונותם לעשות הכל מול ה־מצלמה. ואם התנהגותם נראית שפלה, בא מישפט אחרון של אחד מהם, להעמיד את הצופה על טעותו: „האם הקולנוע הלגיטי־מי נוהג אחרת?" הוא שואל. ולבסוף, פסטיבל טאורמינה, אורות נוצצים, פרסים למצטיינים, אלברטו סורדי מציג שיניו ה־צחורות ותוקע בדיחות להנאת הקהל, צ'צ'יו אינגרסיה (הסב באמארקורד) מנסה לספר כיצד הכריחו אותו להיות קומיקאי זול ומיד סותמים את פיו, כוכבנית מזדקנת מסירה חולצתה ורוקדת בעירום, דניאלה רוקה יושבת ליד אחד השולחנות, מצביעה על מוניקה ויטי וסורדי, שיושבים בקיר־בת מקום, ואומרת עליהם: „פעם היו חברי, היום אינם משיבים לברכת השלום שלי. מדוע?" ולאחר מכן בדיבתה, שהתשמל ו־הטלפון נותקו בה, משום שלא שילמה זמן רב, היא זועקת אל הקירות העירומים: „אלוהים, מדוע אתה מרשה דבר כזה?" והבשורה הפרטית של הבמאים משמשת רקע לכותרות הסיום. מאחרי שמות ה־יוצרים, גיראית מכונת־ענק הטוחנת פילם לאבק דק. זה הנצח שכל הדמויות בסרט נלחמו עליו.

כדאי לציין שמכונת הקולנוע מומן על־ידי הטלוויזיה האיטלקית, הוכחה נוספת לכך, שהמפיקים הנבונים ביותר היום ב־איטליה יושבים הרחק מאולפני הסרטים. ואולי שם טמון עתידו של הקולנוע.

כריש שטני נופח שחור

מכונית־שטנים יוצאת לציד

מכונית המיסתורין (דרייב־אין, תל־אביב, ארצות־הברית) — כל מי שיילך לראות סרט זה, משום שנזכר במעורפל כי הבמאי אליוט סילברשטיין עשה פעם סרט אחר, בשם „הבלדה של קאט באלו", עתיד לאכול איטריה גדולה. יתכן אומנם שאותו אדם עשה את שני הסרטים, אם כי קשה להאמין בכך, אבל זה הדבר המשותף היחידי שיכול להיות למערבון הומוריסטי, שהיקנה ללי מארווין פרס אוסקר, ולסרט אימים אווילי וחקייני זה.

המדובר במכונית שחורה ומכוערת, שתוקפת ומחסלת עוברי־אורח ללא הבדל דת, גזע, מין או גיל, ובמאמציהם של בני עיירה קטנה ונידחת, שבסביבותיה משתוללת המכונית, להסיר מעל עצמם את רוע הגזירה. נראה כאילו השטן שכן בגופה של ריגן, הילדה מ„מגרש השדים", עבר בהשאלה לברוס הכריש, שעלה על היבשה ולבש מעטה פח שחור. מה שיוצא מן הזיווג הוא יצור כלאיים, מגוחך יותר ממפחיד, וטיפשי יותר ממותח.

קטלוג הטיפוסים הקבוע שמאפיין את העיירה הקטנה, מורכב מאותו חתך חברתי שאפשר למצוא בכל סרט־אסונות, מ„מהומה באיצטדיון" ועד ל„היינדנבורג" (שתי דוגמות מאלפות למידת הכסילות הטמונה בסרטים מסוג זה). התפקידים הראשיים בידי כוכבים מתחילים, או כוכבים דועכים. ג'יימס ברולין, אחרי ניסיון־הנפל שלו להעמיד פני קלארק גייבל, מוצא את עצמו מעורב בסידרה הולכת ומידרדרת של תפקידים אומללים. הוא השריף שמצליח, בסופו של דבר, להשליך את השד שבמכונית אל גיא צלמוות. אבל מאחר שברור שזו אינה סתם מכונית, אלא רכבו של השטן, גיא־צלמוות הוא בשבילה כמוסך לחניית־לילה, והיא עתידה להופיע מחר שוב. רק אנא, לא על מסכי הקולנוע בארץ.

נועלי הליגיונר

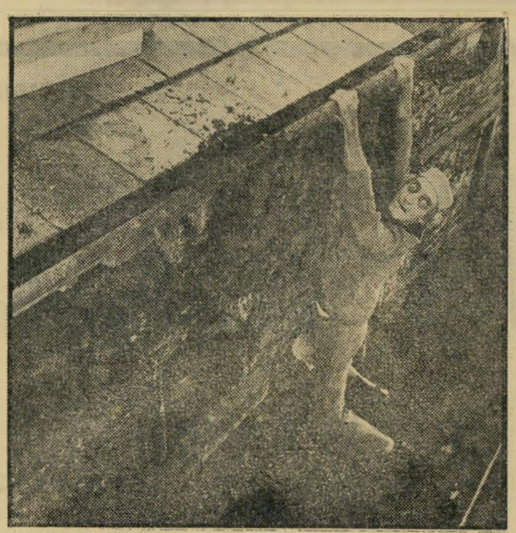

מארטי פלדמן — ברוקס נוסח אנגליה

מעלליו של בו ג'סט (תכלת, תל־אביב, אנגליה) — ואלוהי ה־קופה ראה כי טוב, ואמר לכנו־פיית מל ברוקס: „פרו ורבו ומלאו את הארץ בסרטיכם." וכך עשו. ומאז, כל מי שהולך לקולנוע צריך להצטייד בקטלוג של סרטים ישנים, כדי להיות שותף מלא להתחכ־מות הברוקסיאנית, שעיקרה: הצגת חלקים מסויימים של תולדות הקולנוע בראי עקום.

שלא תהיה טעות, את הסרט הזה לא עשה מל ברוקס, אלא שותפו לפשעים קודמים, כמו „פרנקשטיין הצעיר" ו„סרט אילם", מארטי פלדמן, היידוע גם כאיש בעל העיניים המגנטיות ביותר בעולם. אבל רוחו של ברוקס שורה כאן על כל צעד ושעל. מן ההומור, הגרוטסקי שבבדיחה החזותית נודף אותו הריח, ובסופו של דבר זה די טבעי: אומנם ברוקס נולד בפרבר ניו־יורקי ופלדמן בפרבר לונדוני, אבל שניהם בנים למישפחות יהודיות כשרות, שניהם רחוקים מלהזכיר את אדוניס ושניהם נלחמים כנראה בתיסכולים דומים.

פלדמן, שקרא לסרט במקור „הגירסה האחרונה של בו ג'סט" (כי, לדעתו, אחרי גירסה זו לא יעז עוד איש לגעת ברומן של ורן על מעללי ליגיון הזרים), מעמיד את הסיפור על יורש תואר אצולה בריטי שמסתבר בליגיון הזרים מפני אשמת שווא. הוא מלגלג על אלילי הבד היפים והצחים מן העבר (ולנטינו וגארי קופר, שהופיע בגירסה קודמת ורצינית של „בו ג'סט", שקטעים ממנה משולבים בסרט זה) ומן ההווה (בדמות מייקל יורק, שהוא אחיו התאום של פלדמן בסרט). הוא מנצל את פיטר יוסטינוב ואת יו גריפית, את טרוור הוארד ואת הנרי גיבסון (כגרל צרפתי בשם „חוטא", שכשמו כן הוא) בסצנות קומיות משעשעות. אשר לאן מרגרט, היא ממשיכה, בהצלחה, לגלם קריקטורה של עצמה.

עצם הופעתו של פלדמן על המסך כבר מעוררת גלי צחוק. הלצותיו אינן תמיד בטעם טוב (גם זאת ירש מברוקס) ודמותו של הליגיונר העיוור בסרט הזה שייכת לאופירה אחרת. אבל בסך־הכל יש בסרט גודש של בדיחות, ומי שראה כבר סרטים על ליגיון הזרים ומתמצא קצת בתולדות הקולנוע, ימצא בו תמיד משהו שישעשע אותו.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: פרובידנס, אשה לא־נשו־אה, הרומן שלי עם אנני

ירושלים: ג'וליה

חיפה: הפרקלים, הגיס והכיס, רחוב הסטר

תל אביב

★★★★ **פרוביידנס** (מוזיאון, צרפת) — ליל סיוטים של סופר ישיש החושש מן המוות והרדוף רגשי־אשמה, הבוקר שלאחריו. סרט מורכב, מסובך ומרתק של אלן רנה עם ג'ון גילגוד, דירק בוגארד, דויד וורנר, אלן בורסטין ואיליין סטריץ'.

★★★ **אשה לא נשואה** (פאר, ארצות־הברית) — אשה לומדת לעמוד ברשות עצמה לאחר 17 שנות נישואין, סרט רגיש והומוריסטי, גם אם לא מעמיק ביותר, עם ג'יל קליבורג בתפקיד הראשי.

עוד סרט מטורף במסורת "אוכפים לוהטים"
מטלליון של
בו גסט
"THE LAST REMAKE OF BEAU GESTE"
מרטי פלדמן אן מרגרט
מייקל יורק פיטר יוסטינוב
בכורה ארצית, „תכלת" ת"א, 9.30, 7.15, 4.30
שדה פרמונט בהפצת c.i.c
פרסום נולו

הופיע גליון מספר 3! המחיר: 5 ל"י

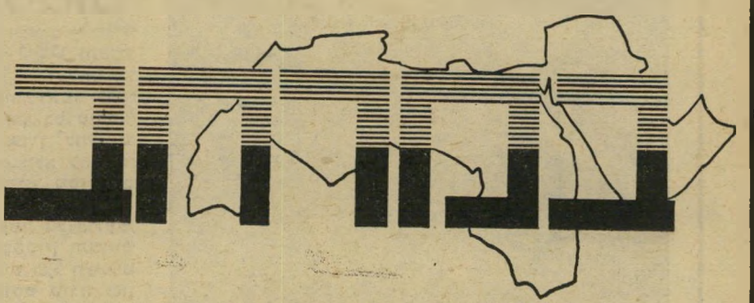

עתון לשלום

בלעדי:
- מלחמת אחים במחנה הפלסטיני

מכתב מוושינגטון:
- גם כגין — גם נפט
- השמאל המצרי מול סאדאת
- דיעה פאלנגיסטית

ראיון עם פרופ' נאפז נאזאל:
- פרשת ביר זית

קצה הקרחון:
- מכתב המאה
- דיוקנו של אויב

ספירת מלאי:
- השמאל הישראלי

והמדורים:
- מכתבים
- נקודת משען

להשיג בקיוסקים. חתימה לשנה: 60 ל"י.

תא דואר 39253, רמת־אביב, תל־אביב.

„רובקס"
חגיע מדאי חדש של הצלחות הנמדאות של „רובקם"

טפט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

בגין וז'בוטינסקי

(המשך מעמוד 25)

מתחיל לדבר שתיים־שלוש דקות, ואז היה קם ונואם, נאום־לאיש־אחד.

השיחה האחרונה שלי עם בגין היתה ב־1952. אמרתי לו שתנועת־החרות זו לא מיפלגה, זו לא תנועה פוליטית, זוהי חצר של חסידים מסביב לרבי. אני מוכן לקבל את המצב הזה, אתה הרבי ואני אהיה חסיד, בלי דמוקרטיה, בלי כל הדברים של תנועה. בתנאי אחד: שהרבי יהיה כמו שמתואר בשיר העממי באידיש. באידיש השיר אומר ככה: ניסים, ניסים ונפלאות. הרבי נכנס למים, ויוצא רטוב. אצלך אני אף פעם לא בטוח איך תצא מן המים.

מאז לא דיבר איתי יותר, ולא אמר לי שלום.

כעבור שנים, כשהיה רואה אותי היה קורא לי מרחוק: „שמואל!" אך עשיתי את עצמי כאילו אינני שומע אותו. לפני שלוש שנים הוא ניגש במיקרה לשולחן שלידו ישבתי עם אנשים אחרים, במיזנון הכנסת, ושאל אותי בפנים חמוצות: „אתה מעוניין להחליף אתי דיעות? באוקטובר אהיה בניו־יורק, ואתה תדע איפה אני." לא עניתי לו.

מה שמרגיז אותי נורא — לא רק אצל בגין, גם אצל גולדה מאיר ואחרים (ואין הבדל, כי מי ששולט בארץ זה רבי מאיר כהנא וחרב לוויגער, ולא חשוב שהם שוליים, הפחד הגדול מפניהם קובע). מרגיזה אותי נורא הבכיינות של הישראלים.

מצד אחד הם — אריק שרון למשל — אומרים שישראל היא מעצמה בערך כמו בריטניה וצרפת, אבל קצת יותר חזקה. בגין מדבר על העוצמה של ישראל, ובאותה נשימה הוא אומר בקול בכייני: אם חלילה ניסוג מן הגדה הם ישחטו את נשותינו, את ילדינו, כאילו מדינת־ישראל זה לובלין, כאילו למדינת ישראל אין הצבא הטוב ביותר בעולם, כאילו הטאנקים והמטוסים אינם קיימים.

יש בזה פיצול נפשי בין תפיסה נאפוליונית ותוקפת עקב. השונא הגדול של ישראל הוא הדיבוק הטריטוריאלי. הדיבוק הזה מסית את דעת ישראל מכל ציווי אחר.

■ ■ ■

אני חושב שהמחדל של בגין הוא הרבה יותר גדול מן המחדל של גולדה ודיין. מכיוון שבכל־זאת המחדל שלהם היה מבחינת אי־השעייה, מתוך קונספציה מוטעית. המחדל של מנחם הוא שהוא טירפד דבר קונקרטי שכבר היה — יוזמת סאדאת.

בקשר עם זה הייתי אומר כמה דברים:

קודם כל, ישראל נכנסת לפאניקה בכל פעם שיש סיכוי לשלום. על זה כתבתי ספר שלם, על יוזמת בורגיבה. לא אנתח כאן מה גורם פאניקה זו.

הדבר השני: בגין, וכימעט כל בית ישראל, לא הבינו את מהותו ומשמעותו של ביקור סאדאת. צריך להבין כאן שני דברים: הביקור של סאדאת בירושלים היה הוויתור המרחיק־לכת, הסנסציוני וההיסטורי ביותר שהמזרח יכול בכלל לתפוס. כיוון שבמשך שמונים שנה היתה העמדה הערבית מושתתת על שלושה עיקרים שהיו קדושים עבורם, ושלמענם צריך היה לי־הרג ואל יעבור. אלה הם שלושת הלאווים של חרטום.

סאדאת לקח את שלושת הלאווים הללו, השתין עליהם וזרק אותם לפח־האשפה. לאיזה ויתור עוד אפשר לצפות יותר מזה?

לא רק שהוא חיסל במחי־יד ובמחווה סנסציונית אחת את שלושת הלאווים ה־אלה, אלא שהוא גם בא לירושלים כאילו עלה לקאנוסה, ואישר שהוא ואחרים עשו בעבר כל מיני דברים שלא היו נכונים.

דבר שלישי, שכימעט ואין חושבים עליו: הערבים יש להם עכשיו אמביציה לחולל רנסאנס כמעצמה בינלאומית. סאדאת, ולא רק הוא, חושב שהם יכולים לבצע את זה בשותפות הדוקה עם היתודים. כיוון שהם מאמינים, יחד עם שאר הגויים, שליהודים יש כוח והשפעה בינלאומית, ושליטה על כלי־התיקשורת, על הבנקים, הם חושבים שאילו אפשר היה לעשות שותפות עם היהודים, אפשר היה להגיע למעמד חדש, בחלק זה של העולם.

אם הספקולציה הזו נכונה, יש לישראל הזדמנות להיות שותף מכובד מאד בהיווצרות המעצמה החדשה, השמית, בעיקר אם מביאים בחשבון את שקיעת המערב בכלל, ושל עוצמתה המוסרית והפוליטית של ארצות־הברית בפרט.

במדינה

(המשך מעמוד 42)

עם זאת, התיחכום ומנגנוני־הבקרה הרבים פותחים פתח להבנת ההתבטאות הגנטית בתאי היונקים. למימצאים אלה עשויה להיות השלכה גם על חקר הסרטן, בהיותה נובעת, למעשה, מפגיעה מסויימת במנגנוני הבקרה הגנטית.

„אבל עוד ארוכה הדרך," אומר פרופ' יוסף אלוני, ומעלה דוגמה: „אפשר להשוות את זה לציד ציפורים. אפשר לירות באוויר ואולי באיזשהו שלב לפגוע ב־ציפור. אבל אפשר גם לכוון. כיום, הטיפול בסרטן נעשה תוך כדי גישוש באפלה: מנסים תרופות שונות, הקרנות וטיפולים שונים, בתיקווה שאיזשהו מהם אולי יעזור. מטרתנו היא להגיע למצב שבו נבין את המערכת, ואז נדע מהן התרופות המשפיעות על הרפליקציה של ה־DNA ומהן המשפיעות על ה־RNA ובאיזה שלב בדרך יצירת החלבון. משום שהסרטן הוא יצירת תאים שאין לנו עליה שליטה, והבנה מדוייקת ונכונה של יצירת התא עשויה בהחלט להשפיע על מחקר הסרטן.

„שלא תהיינה אשליות או תיקוות מוגזמות. כמובן, כל זה לטווח ארוך."

מידע במיגרש הטניס. לפני כחודש נסע הפרופסור אלוני לבודפסט, כיושב־ראש לאומית. הם חושבים שאילו אפשר היה הכינוס של ה־DNA. ביקור זה היה, לגביו, הרבה יותר מסתם ביקור. „נזכרתי בביקורי הראשון בבודפסט ב־1957," הוא אומר. זו היתה, בעצם, יציאתי הראשונה מהארץ. אז יצאנו למישחקים בבודפסט במסגרת אוליימפיאדת סטודנטים. הייתי אז

מדען אלוני
פריצת־דרך

שחקן כדורסל מבטיח במכבי תל־אביב, ובאמת השגנו מקום שביעי בתחרות הזו."

הספורט חביב ביותר על מישפחת אלוני. אחותו, שרה אלוני, היא קפטן מכבי תל־אביב בכדורסל, ואף הוא לא נטש את הספורט, אם כי עבר לעסוק בטניס.

„אני קצת מבוגר מדי לכדורסל," מצטנע אלוני, „ובעצם, הטניס הוא הספורט הטוב ביותר גם בשטח המחקר... בכינוסים שלנו, רוב הוויכוחים והעברת המידע הם מדעי מתבצעים על מיגרש הטניס. אז יש פתיחות רבה יותר, דבר שקשה מאד להשיג בין מדענים.

בחודש מאי הקרוב יתקיים כינוס המדענים בנושא ה־DNA בישראל, כשפרופסור אלוני בראשו. „המיוחד בכינוס הזה," הוא אומר, שהוא נתמך על ידי שני ארגונים, EMBO ו־FABG, כשבדרך כלל יש תחרות בין שניהם. אבל הפעם שניהם פנו אלינו, בבקשה לממן את הכינוס בכספים משותפים.

חשוב לי מאד שהכינוס הזה יצליח. וזה קשה מאד, מפני שכל אחד רוצה להוכיח שהוא יותר אוריגינלי מאחרים. זוהי מין רזוננסה שלך עם הטבע, לנחש מה יעניין יותר. אבל תמיד קיים חשש שתפלוט יותר מדי, ואז יקדימו אותך במחקר. מפני שברור שאותו מחקר בארצות־הברית, עם האמצעים שלהם, ייעשה בצורה טובה יותר.

וכך — כל הזמן יש מתח. אני מתכונן לפרוק את המתח הזה ולפתוח את האנשים על־ידי טיול קצר במשך הכינוס, וכמובן — טניס."

אתה אוהב בצל אחרים אולי לא.

זו עובדה. כשאוכלים בצל יש ריח לוואי מהפה. לתיא יש פתרון מצוין. שטיפת הפה עם 3-4 טיפות מי־פה תיאדנט בחצי כוס מים. מי הפה עושים פעולה שמברשת שיניים אינה מסוגלת לבצע. הם שוטפים ומחטאים את כל חלל הפה, חודרים לרווחים הקטנים ביותר שבין השיניים מסלקים את שאריות המזון ומעניקים לפה הרגשה טובה ורעננה. מי־פה תיאדנט ממיסים את השכבות השומניות שעל גבי השן אך אינם שוחקים את האמאיל המגן עליה כפי שעושות המברשת והמשחה.

מי־פה תיאדנט

תיא

באור-ורשבסקי

רקוויאם לרווקים

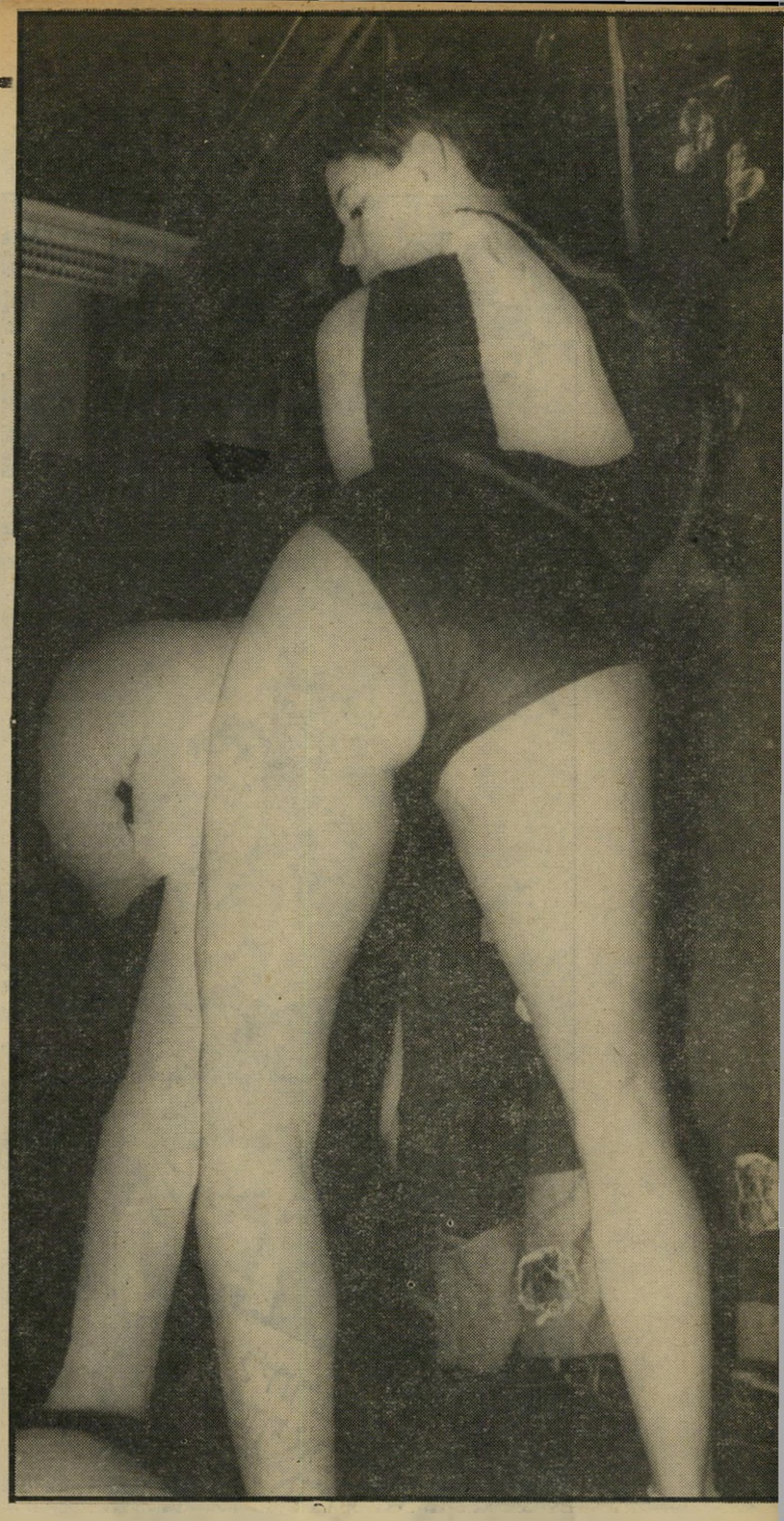

תחת כל עץ

מסמר הרווקיה במלון הסלע האדום באילת היתה גלי, בעלת הגוף המשגע. הצעירונת מנתניה בת ה־22 שהיא סטודנטית לסוציולוגיה באה לתוכנית המוזלת של הרווקיה כדי לזכות בחופשה נעימה בשמש האילתית. והיא אכן מצאה לעצמה את עופר, בעל חנות מגיבעתיים.

הנסיעים הרגילים של מטוסי ארקיע לאילת הם בדרך־כלל תושבי אילת, זוגות צעירים או מבוגרים הנוסעים לבלות בעיר הדרומית, או זוגות בירח־דבש. אולם ביום הרביעי של השבוע שעבר היה ה־מיטען האנושי של מטוס ארקיע, שיצא בשעה 1.00 בצהריים מנמל התעופה בן־גוריון, שונה לגמרי.

אילנה, דיילת המטוס, לא יכלה שלא לפקוח עיניים תמהות. על המטוס עלו 78 צעירות נאות ו־46 גברברים צעירים, שלא הכירו זה את זה, אולם תוך דקות, כשהמטוס היה מעל אשדוד, הם היו כבר לחבורה מלוכדת, כאילו היו בני אותו מחזור בבית הספר או בצבא.

וזו, אכן, היתה כוונתם של מארגני מיבצע הרווקים והרווקות תמורת 2,900 לירות, שכללו טיסה הלוך־וחזור לאילת וארבעה ימי כיף במלון אילתי. הציעו מארגני המיבצע גם הזדמנות לעקוף את השדכנים המיקצועיים, ולבחור זו בזה או זה בזו כשהם בביגדי־ים, עם כוסית ויסקי ביד או מתחת למים, ליד האל־מוגים.

להנהלת מלון הסלע האדום, שאירחה את הרווקים והרווקות היו, כמובן, בעיות. הראשונה: מה לעשות בעודף הנשים. על־פי חשבון פשוט, גם אם היו מתאהבים, פתאום תודות לשמש האילתית, כל 46 הגברים ב־46 עלמות־חן, היו נשארות 32 בחורות ללא שידוך, וללא בילוי רומנטי בערב. ובכן, חוקי המתימטיקה אולי לא יוכלו להסביר זאת, אבל דאגתו של בני שפט, מנהל הסלע האדום היתה לשווא. איכשהו הסתדרו כולם, כל אחת מצאה לה מישהו. פשוט נמצאו גברים שעבדו שעות נוספות.

הבעייה השנייה היתה כיצד לסדר את כולם בחדרים. כשהגיעה הקבוצה ביום הרביעי, הוכנסו שניים־שניים מאותו מין לאותו חדר. כשיצאו הרווקים והרווקות מאילת חזרה לצפון, ביום הראשון שלאחר מכן, יצאו מהחדרים זוגות זוגות, של היא־והוא והוא־והיא. חוקי המתמטיקה הנוק־שה שוב לא פעלו.

הדרך ללב עוברת באילת

איך עבד כך העניין? אפילו שד־כנים מיקצועיים לא היו יודעים להס־ביר. אך עובדה, כי כבר בערב הראשון, במועדון שסיפק סנגריה, הצגה מצחיקה וריקודים סוערים, מצאה עצמה רונית עינבר, בלונדית בעלת שיער ארוך, שהיתה לבושה משך כל ארבעת הימים בזהב בלבד. וכשאיננה באילת היא לובשת מדי הצנחנים, מצאה עצמה בזרועותיו ה־צמודות־צמודות של איתן, נהג מונית מירושלים.

איתן ורונית נשבעו זה לזו, בסוף ה־מיפגש, לא רק נסיעות בקו ירושלים — תל־אביב, אלא טיול בצמוד מסביב לעולם, עד לחתונה.

עדה, סטודנטית לארכיאולוגיה באו־ניברסיטת תל־אביב, גבוהה ומלאת־גוף, שהוגדרה על־ידי הרווקיאדה כולה כבחורה הכי רצינית בשטח, הבטיחה למשה קינן, צעיר בן 25, כי תמצא לה אתר־חפירות באילת, ואילו הוא ימצא לו ג'וב באילת. השניים החליטו לאמץ זה את זה לכל החיים, ואת העיר אילת כביתם.

הסתבר גם כי הדרך מנתניה לגיב־עתיים חייבת לעבור דרך אילת. אחרת, אי־אפשר להבין כיצד מצא עופר שדה, בעל חנות למכשירי־חשמל מגיבעתיים את גלי מנתניה, צעירה קצוצת־שיער בעלת גוף חטוב להפליא, שקיפצה על במת ה־ריקודים שעות ארוכות כדי להבליט את חימוקיה, לשמחת כל הרווקים ממין זכר. אולם גלי, שהיא מתכנתת־מחשבים, היתה רומנטית פחות מעדה. היא החליטה כי אילת מסוכנת מדי, ודרשה מבן־זוגה ה־חדש שייפגשו להבא רק בשפלת החוף.

תעשייה חדשה במקום מיכרות

ערב הסיום התנהל לפי רוח התקופה: מסיבה ערבית, שבה היו כולם לבושים בסדינים וכאפיות או, כפי שאמר אחד מהרווקים: „יותר קל להוריד אחר־כך את הסדין, מאשר זוג־מיכנסיים.“ כולם

הצנחנית של המאה

היא רונית עינבר, בת העשרים־ואדבע שהו־דיעה במפורש, כי היא באה על־מנת

מכל רחבי הארץ התקבצו עשרות רווקים ורווקות כדי להם למצוא בני־זוג

ישבו על הרצפה ואכלו קוסקוס מרוקאי עם פיתות בדואיות. רקדנית־הבטן הבדואית, שהובאה במיוחד לכבוד האירוע, מצאה עצמה זנוחה. ריקודי הבטן והאחרים, הסוערים של עשרות הרווקות, היו מביחים ומסעירים יותר מאלה של כל רקדנית־בטן מקצועית.

כששמע ראש־העיר של אילת, גדי כץ, על ערב־הרווקים, עלה בליבו רעיון: מדוע לא להפוך את אילת לעיר־שידוכים? כל מי שלא מוצא בחורה וכל מי שלא מוצאת בחור, שיבואו לאילת וכאן ימצאו את אהבת חייהם. לפי מידת הצלחתו של המבצע האחרון, לאילת תהיה בקרוב תעשייה, חדשה במקום מיכרות תמנע שנסגרו.

הזוג שמצא

זה את זה היו אורית מרמלה, מוכירה בחברה ממשלתית, ואהוד מאשדוד, נהג־אוטובוס, הם שמו עין זה על זה כבר במטוס ארקיע שהופילם לאילת, ומאז לא נפרדו השניים זה מזרועותיה של זו.

שתי נשים לכל גבר

זה היה המצב בשבוע הרווקים באילת. התחרות היתה עצומה, אבל ברגע שנוצר

גישושים ראשונים

היו פתיחת המיבצע. בתמונה, מירי מרמת־גן, עובדת־מחשבים שחסכה את הכסף במשך זמן רב. המחזר הוא איתן, תל־אביבי שאין לו עבודה מוגדרת, אבל לחזר הוא יודע.

הגורל רודף את מישפחת נרדי: קודם נפל האב משיא התהילה לתחתית הבדידות, ועכשיו שוקעת הבת לתהומות הייאוש

חדר־מדרגות חשוך, דחוס ריחות טחב ואלכוהול, וציוץ עכברושים מאיים על העולים במדרגות אל הקומה האחרונה. על הדלת הישנה, בבית שברחוב בן־יהודה 178 א׳ בתל־אביב כתוב: נעמה נרדי. בתם של הזמרת־ציירת ברכה צפירה ושל המלחין נחום נרדי ואחותו של הזמר אריאל זילבר, שהיתה מפורסמת לא פחות גם בזכות הופעותיה הרבות כזמרת בלה

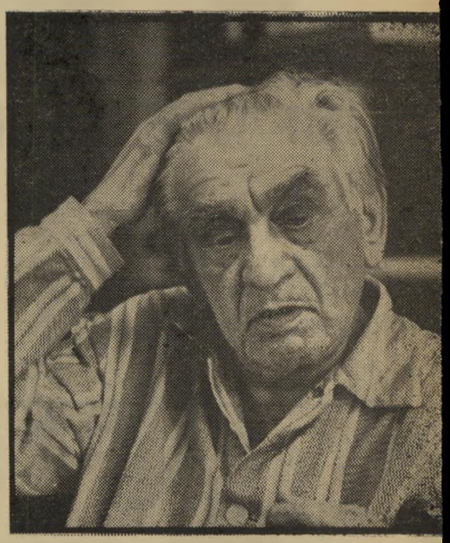

ניטש נחום נרדי, אביה של נעמה, המלחין, יוצר ומטפח השיר העברי, על־ידי כל מכריו, ורק בהלווייתו נזכרו מקורביו המעטים לכבד אותו.

על ערש דוי

נעמי נרדי בעבר

המחסום בדרך להיות אחת מזמרות האופרה המפורסמות באיטליה, בשיא הצלחתה הוכשלה נעמה על־ידי מתחרותיה בלה סקאלה, ונשכחה מלב ידידים ומעריצים.

נעמה: הנעימה הנגמרת

„שמו לי רגל!"

מזבירה נעמה את סיבת כישלונה בעולם האופרה האיטלקית

סקאלה של מילאנו. נעמה נרדי שהרעישה, בשעתה, את עיתונות איטליה כתגלית מוסיקלית, אחת מבודדות שהצליחו לכבוש את דרכן אל האופרה האיטלקית המפורסמת מבלי שהופיעו לפני־כן במקום אחר.

מעבר לדלת הסגורה בוקע קול נגינת פסנתר, ואליה מצטרף קול צלול, השר משיריו של נחום נרדי. ומייד עולה לנגד העיניים תמונת דמותו של ישיש גלמוד, חולה אנוש, היושב ליד הפסנתר ומלחין בשארית כוחותיו את שיריו האחרונים.

גורל מתעתע רודף את מישפחת נרדי, אב ובת, שניהם בשיא פריחתם המוסיקלית, האחד יוצר, השנייה מזמרת. שניהם כישרונות יוצאי־דופן, האחד בארץ, השנייה בנכר. ולפתע משתתק קולם. הם נשכחים. ממעריציהם הרבים נותר רק קומץ זעיר, שגם הוא הולך ונעלם. הידידים הרבים, המישפחה, העיתונות, אנשי עולם המוסיקה, כולם נוטשים את הגיבורים בעת ירידתם.

נחום נרדי בן ה־70 ניטש על־ידי מכריו במיטת־חוליו בביתו שבצפון תל־אביב, לפני מותו. איש לא טרח לבקרו, לראות אם הוא זקוק לדבר־מה, לתמוך בו בימיו האחרונים. אחרי יותר מחמישים שנות יצירה נפטר נחום נרדי, ורק בהלווייתו נזכרו אנשים ספורים להופיע.

גורל דומה מצפה, כנראה, גם לבתו, נעמה. היא מתגוררת בדירה שכורה שניתן לכנותה „דירה" רק בקושי, ובה מיטבחון קטן, מרופש. הכיור מלא סירים וצלחות, הנחים בו ימים רבים מאין איש שינקה אותם. חדר־מגורים קטן, שכל ריהוטו כולל ספה מהוהה ללא סדינים. פסנתר ישן שהיה שייך לנחום נרדי. שני כיסאות, מראה שבורה. ניירות ובדלי־סיגריות מכסים את הריצפה החשופה ללא שטיח. החלון העירום המשקיף אל תחנת דלק ואל חצרו האחורית של בית.

על השולחן השבור מונח ספר־תנ״ך קרוע שדפיו צהובים משימוש, ולידו כוס תה ופרוסת־לחם בת יומיים.

נעמה נרדי אינה עוד הצעירה היפהפיה בעלת השיער השחור הגולש ועיניי השקד הבורקות. נעמה של היום, בגילה 47, היא שברי־כלי. לבושה בשימלת משי בצות שחור־לבן שיצאה מן האופנה לפני שנים, אחת משתיים שיש ברשותה, שערה המאפיר פרוע, פניה חיוורים, עיניה אפלות. לחייה שקועות ורק פיה עדיין מחייך רפות.

התמוטטות באמצע הרחוב

„אני בן־אדם שהוא כמו מת, אמרה נעמה נרדי, „אני לא מסוגלת לצאת לרחוב. כשאני יוצאת, אני נתקפת סחרחורת ובחילה ולא יכולה ללכת. אני צריכה להכריח את עצמי לאכול. איננני מסוגלת לעשות שום דבר בעצמי. אני בן־אדם הרוס. אחרי העינים שעברתי בבתי־חולים. אני חיה על קיצבת־סעד של 1000 לירות בחודש, ואת האוכל אני מזמינה מהמכולת.

„המישפחה אינה מתעניינת בי, ואת ידידי אפשר לספור על אצבעות יד אחת. גם הם אינם מסוגלים לעזור לי או לעצמם. הם רק באים לשפוך ליבם בפני, אך אינם מסוגלים לעזור לי." תנועותיה של נעמה איטיות. היא מדברת בתבונה של אדם שלמד על בשרו את מוראות החיים. היא אשת־שיחה נעימה, אך בגלל סיבלה הרב היא עוברת ממצבי־רוח של צחוק והומור לדיכאונות וייאוש. כשבקוראה מספר, גוללה את סיפור עלייתה וירידתה עד שהגיעה למצבה דהיום:

„כשהייתי בת שש, התגרשו הורי ואני ביליתי את ילדותי במוסדות וקיבוצים. כשהייתי בת 17 שלחה לי אמי, שהיתה אז בפאריס, הזמנה ללמוד שם. היא סידרה לי מילגה, ואמרה לי: „אני רוצה שתהיי זמרת אשיר תפקיד ראשי באאידה, ושאלתי אותו אם אופיע או לא. פיתאום נאמר לי שלא אוכל להופיע, וכי עלי להיבחן שוב לתפקיד.

התייאשתי, התחלתי להקיא לפני ההצגות. אמרתי לעצמי: „מה קורה כאן?׳ התברר לי שלי לא היו די קשרים ולכן זרקו אותי מהתפקיד, והוא ניתן לאחת הזמרות האחרות שהיו לה יחסים עם מנהלי הלה סקאלה. נסעתי למיזרח־ברלין, ולמדתי את התפקיד באופרה המרוזאדורים בגרמנית. השתתפתי בחזרות, והחתימו אותי על חוזה מצויין. שכרתי לי חדר, השארתי באיטליה את כל חפצי בדירה ונפרדתי מהחבר שלי שם.

חיה על קיצבת־סעד של 1000 לירות בחודש, ואת האוכל אני מזמינה מהמכולת.

„המישפחה אינה מתעניינת בי, ואת ידידי אפשר לספור על אצבעות יד אחת. גם הם אינם מסוגלים לעזור לי או לעצמם.

מצליחה, לא כמוני."

כשסיימתי את לימודי הלכתי לבחינות הכניסה של לה סקאלה. מתוך 200 מועמדים נבחרנו אני, בעלת הסופרן הדרמאתי, ועוד סנור אחד. התקופה שבין השנים 1964—1962 היתה התקופה היפה ביותר בחיי. חלמתי להיות אחת הזמרות הגדולות בעולם. הופעתי שם בתפקידים ראשיים במקבת, באידה, טיסה בלילה ועוד. התרגלתי לחיי־הזוהר של האופרה האיטלקית, למסיבות־הפאר, למלונות, לביקורות ושבחים רצופים בעיתונות האיטלקית.

אבל בדיוק בשיא, כשעמדתי להחליף את אחת הזמרות המפורסמות, שמו לי רגל. קינאה שבין זמרות, קשרים עם האמרגנים. זה היה עולם שלא הכרתי ולא ידעתי כיצד להשתלב בו. ואז הגיעה אלי הזמנה להופיע במיזרח־ברלין. ניגשתי אל האמרגן שלי באיטליה, שהבטיח לי ש־

„אני יוצאת מדעתי!"

אומרת נעמה על חייה היום. היא הפכה שבר־כלי, אדם שאינו מסוגל לתפקד בכוחות־עצמו, מסתגרת בדירתה המוזנחת שבמרכז תל־אביב, ואין איש שידאג לצרכיה.

במיזרח־ברלין חזר הסיפור על עצמו. אי־נני רוצה להתפאר ולומר שהיה לי קול מצויין, את זה אפשר לקרוא בכל הביקו־רות עלי, אבל גם שם היו זמרות שהצ־ליחו בזכות קישריהן. וגם שם דחקו את רגלי. עולם האופרה הוא עולם אכזרי. זמרת גדולה אינה צומחת בן־לילה, וזמ־רות רבות אינן יכולות לעמוד בתחרות הגדולה ובתכיכים, והן פורשות.

„אני יוצאת מדעתי!"

יום אחד הודיעו לי שהחוזה שלי מבוטל. הגשתי נגדם מישפט, וקיבלתי את כל הכסף. עברתי למערב־ברלין, שכרתי שם חדר, הכסף התחיל אוזל, לא היתה לי עבודה ולא ידידים. הסתובבתי ברחובות ולא ידעתי מה לעשות עם עצמי. חליתי, ולקחו אותי לבית־חולים במערב ברלין. כשיצאתי משם הייתי הולכת ברחובות ללא מטרה, הייתי מתמוטטת. אז הפיתרון הוא ללכת לבית־חולים, ולישון, ולאכול.

פיתאום קיבלתי טלפון מהארץ, שאמא שלי דואגת לי. יש לה מין אינטואיציה כזאת, שבכל פעם כשאני לא מרגישה טוב היא דואגת לי ומצלצלת. אף אחד לא רצה לשלם לי כרטיס־נסיעה חזרה לארץ. אמרו לי שאני זקוקה למנוחה, ושאני סו־בלת מהתמוטטות־עצבים. אחרי מאמצים קי־בלתי מהסוכנות היהודית בגרמניה כרטיס.

הגעתי לארץ בסוף שנת 1967, בלי כסף, בלי עבודה, בלי ידידים, ובלי כל נכונות מצד המישפחה לעזור לי. אף פעם לא רציתי מישפחה עם ילדים משלי. כל חיי היו הזימרה, לכן לא למדתי אף מיקצוע אחר. אילו ידעתי להדפיס או הייתי לומדת מיקצוע הייתי עוסקת בו, אבל הכרתי רק את הפסנתר ואת הזימרה. ני־סיתי לשקם את עצמי בכוחות עצמי. זה לא היה קל, כי גם פה הייתי לבד. התי־חלתי להופיע באופרה הישראלית. אדיס דה־פילים המנוחה עזרה לי מאד. אבל לא יכולתי להופיע כי הייתי נתקפת הקאות לפני ההצגות. התחלתי ללמד זימרה, לא היה לי איפה לגור, אבא שלי זרק אותי מהדירה, כי לא יכולתי לשיר.

התחלתי שוב להופיע אחרי שנה, עם זמרות זולות, ואף אחד לא הבין איך זמרת כמוני מופיעה עם זמרות נחותות ממנה. הופעתי עם אבי, אבל שוב נת־קפתי סחרחורות והקאות. הפסקתי ללמד. היה לי קוצר־נשימה ולא יכולתי ללמד תרגילי־נשימה. חשבתי ללכת לבית־חו־לים. שם, לפחות, אקבל מיטה ואוכל. החלפתי עשרות דירות, וכשאזל הכסף נתנו לי לגור בדירתו של אחי, אריאל.

אמא שלי דרשה ממני שאשלם שכר־דירה. אמרתי לה שאין לי כסף. התחלתי לקבל פחדים. ב־69' חזר אריאל לארץ, ולא היה לי איפה לגור. צילצלתי לידיד, והוא נתן לי לגור אצלו תקופת־מה. אמי לא יכלה להבין איך אני נראית טוב וצו־חקת, ובכל־זאת מתלוננת שאני לא מר־גישה טוב. לא שעשיתי את זה בכוונה, אבל כשלגוף יש בעיות משלו הוא מגיב.

המישפחה לא רצתה לממן לי בית־חו־לים. עוד לא ידעתי אז מה זה לישכת־הסעד. כל חיי הייתי בחו"ל ולא ידעתי מה הולך בארץ. אף אחד גם לא אמר לי. ב־74' גרתי בדירה שכורה בתל־אביב. הר־גשתי שמצבי הולך ורע, לא הייתי מסר־גלת לצאת לרחוב. הלכתי לתל־השומר, ובי־קשתי שיאשפזו אותי. סבלתי מהתמוטטות־עצבים. הכניסו אותי לתל־השומר, ואחר־כך לבתי־חולים אחרים.

הכניסו אותי בסוף לבית־החולים נווה־און. הייתי שם כחודשיים, וברח־תי. לא יכולתי להחזיק מעמד. כל מיני טיפוסים היו מסתובבים בלילה ליד ה־מיטה שלי. כשביקשתי שיעבירו אותי ל־חדר אחר, אמרו שאין מקום. לקחתי את הפצי, והסתלקתי. עד 78' הסתובבתי בבתי־חולים. היו נותנים לי זריקות ושואלים אותי כל מיני שאלות. נכנסתי לפחדים. ברחתי. המישטרה תפסה והחזירה אותי.

ב־78' שיחררו אותי, אבל החברים ה־מעטים שהיו לי לא רצו לשמוע ממני יותר. אמרו שאני משוגעת. המישפחה לא מוכנה לעזור לי. בדירתי היום אני רואה טלוויזיה 24 שעות ביממה, כי אין לי עם מי לדבר. אם אין תוכניות, אני מסתכלת על הסמל של הטלוויזיה. אין לי גם הדחף לצאת מהבית. אפילו הייתי יכולה לצאת, לאן הייתי הולכת? אין לי מוטיוואציה לעשות כלום. לפעמים אני מנגנת על ה־פסנתר ושרה. קוראת קצת עיתונים. יש מעט חברים, שבאים לעיתים רחוקות.

אני יושבת כאן עם התנ"ך. זה הדבר היחיד שעוד מחזיק אותי בחיים. אנשים הם כמו חיות. אוהבים לקרוא על כאלה שקרו להם אסונות. אני מאד רוצה להיזהר ממה שיאמרו עלי האנשים. כי הם לא מרחמים, רק שמחים לאידם של הסובלים.

אני הולכת ומאבדת כל קשר עם הע־לם. אינני מסוגלת לעשות דבר, רק

עולם אכזר

כך תיארה נע־מה את עולם האופרה, שהיפנה לה עורף ודחף אותה למצב של ייאוש קודר שאין ממנו חזרה.

להירקב בבית. לקרוא בתנ"ך. לשמוע על שימחת־החיים שנשארה בי באורח פלא, ולקוות לנס."

מחוך 200 מועמדות

נבחרה נעמה נרדי, הזמרת הישראלית הצעירה, לשיר בלה סקאלה. כאן בתפקיד ראשי באטלנטיד.

ההתמוטטות

בלי כסף ובלי ידידים, הסתובבה נעמה המיואשת ברחובות ברלין כשהיא מדברת לעצמה, ומתדפקת אל שערי בתי־החולים בתחינה.

נמר של עיר

„סבא מוזס" של ההסברה הישראלית ✱ „המיתוס של סיזיפוס" בעברית ✱ הרס ביקורת הסיפרות העברית מעשי ידי בנימין הרושובסקי (ה. בנימין ו/או גבי דניאל) ותלמידותיו

צאן ברזל

בגין והאינטלקטואלים

במוסף הסיפרותי הברירי טיימס ליטראר׳ סאפלמנט פירסם חוקר מדע־המדינה, **וולטר זאב לקווייר**, מאמר רב־היקף, לניתוח סידרת ספרים ומונוגראפיות העוסקים בראש־הממשלה **מנחם בגין**, דרכו, התורה הרוויזיוניסטית והמהפך הפוליטי של 1977.

הספר המותקף ביותר במאמרו של לקווייר הוא סיפרו של יועץ ראש־הממשלה **הארי הורוביץ***. בין השאר כותב עליו לקווייר: „מר הורוביץ ממלא עבור הכתיבה הפוליטית את התפקיד שמילאה סכתא מזמן** בציור — פרימיטיבי של ממש. בעידן של אנטי־גיבור, ייתכן שאחדים מן הקוראים יגלו ריענון־מה בק־

ראש־הממשלה בגין
בן־גוריון: הוא יביא להרס המדינה

ריאה אודות אדם שהוא מאז ומעולם נאזן פוליטי, חוזה, מנהיג מכריע ורב־תושיה... אדם שנולד לגדולות, נועד להשפיע על ההיסטוריה של העולם. מר בגין, בהתאם למקור זה (של **הארי הורוביץ**) הוא מנהיג קביל וכריזמאטי, הדמות היהודית הבולטת של זמננו...״ וכו׳. את סיקורו על ספר זה מסיים לקווייר בהערה צינית, שלשונה: „בעיקבות פירסומו של ספר זה, הוזמן מר הורוביץ לעבור מיוהאנסבורג לירושלים, ולהפוך יועצו הראשי של בגין להסברה...״.

וולטר לקווייר אינו טורח כלל להסתיר, במהלך רשימת הביקורת שלו, את השקפותיו הלא־אוהדות על בגין, וטורח אפילו לצטט סיפור שלא רק אינו מחמיא לבגין, אלא שיקשה על **הארי הורוביץ** ל„הסבירו״ ליהדות העולם: „...שנים מאוחר יותר כתב בן־גוריון מיכתבים למשה שרת, שר־החוץ, ולחיים גורי, המשורר, ומעון כהם, שאם יגיע אי־פעם בגין לשילטון הוא יביא להריסת המדינה, או לפחות לתיעוכה...״

רשימתו של וולטר לקווייר מביאה גם עמדה מעניינת ביותר בדבר עמדותיו של בגין לגבי אנשי־הרוח: „יש לו הכבוד היהודי המסורתי ללמידה, ויחד עם זאת הוא אינו משתוקק להיעזר בכרי עציתיהם הפוליטיות של האינטלקטואלים. הוא נכשל, יחד עם זאת, בקבלת ההנחה שגם האינטלקטואלים בחברה דמוקרטית אינם יכולים לסייע בפועל לפוליטיקאים, בעוד שכמעצבי דעת־קהל יש ברוחם להפך (לפוליטיקאים) נוק רב...״

לסיכום סיקורו כותב וולטר לקווייר: „כל אלה אינם הופכים את מדיניותו של מר בגין צודקת, ומחירה הכבד ייתכן שישולם על־ידי אלה שהצביעו עבורו...״

* Harry Hurwitz, Menachem Begin, Johannesburg, 173 pp.

** דמות אמריקאית פולקלוריסטית של תקופתנו, שהחלה מציירת ציורים נאיוויים רק אחרי הגיעה לזיקנה.

תרגום

מצוקת האדם

„עבדה סיזיפית". המלך סיזיפוס מלך בקורינת, בראש הסלע הנקרא אקרו־קורינת, עמד ארמונו המוקף שרשרת עצים, והיה המלך סיזיפוס אהובם של האלים. זאוס בכבודו ובעצמו היה מזמינו למשתאות בהר האולימפוס. אך חיסרון אחד היה לו: הוא אהב ללכת רכיל. כל אימת שחזר מן האולימפוס, היה מספר משהו מהדברים שנאמרו שם. תחילה ה־אלים לא שמו לב לדברי הרכיל שלו, עד שפעם פיטפט סיזיפוס וגילה אחד מסודותיו של זיאוס. זיאוס שלח לפטפטן את אליל־המוות תאנאטוס על־מנת שיסלקו מן העולם הזה. אלא שסיזיפוס הערמומי שם מארב, לכד, כפת וזרק את תאנאטוס לבור הכלא. ואז חדלו לפתע בני־האדם למות. האלים שלחו את אראס לשחרר את תאנאטוס משביו. סיזיפוס שהומת ציווה טרם מותו על אשתו שתותיר גופתו בלא קבורה, כך שנבצר מגופתו להיכנס לממלכת הרפאים. לאחר הרפתקאות שונות ומשונות שכחו האלים את סיזיפוס, שהגיע לשיבה טובה. אלא שבסופו של דבר ניזכרו בערמומי העריק בגיהנום. אז הגיע אליו שוב תאנאטוס, הסתער על סיזיפוס, גזז קווצה משערו ונטל את הנשמה

אלבר קאמי
גדר הברזל או הקבר האלמוני

הסוררת לקבר. עונש כבד הוטל על סיזיפוס בהאדס: היה עליו להעלות אבן גדולה לראש הר גבוה ותלול. סיזיפוס סבור היה כי על נקלה יביא את האבן וירווח לו. בהגיעו קרוב לפסגת ההר, חמקה ממנו האבן והתגלגלה למטה. כך קרה בפעם השניה, השלישית, העשירית וחוזר חלילה. ולנצח נצחים, כאשר קרב סיזיפוס לראש ההר, חמקה האבן והתגלגלה למטה, ועליו היה להתחיל את הכל מחדש.

„המיתוס של סיזיפוס". אגדה זו, הלקוחה בשינויים קלים מתוך המיתוס היווני, מהווה את הכותרת לקובץ המאמרים המיתוס של סיזיפוס **פרי עטו של חתן פרס נובל 1957, אלבר קאמי***. ואכן, מסה זו, שהיא המרכזית ביצירתו ההגותית של קאמי, מציגה את שלילת התכליתיות בעולם האלוהי בסדר הקיים, וחיה את האבסורד שבקיומו של האדם. קאמי, שפירסם את המיתוס של סיזיפוס עם פרוץ מלחמת־העולם השניה, דן באקטואליות של הקללה הסיזיפית, הרובצת על כל מעשיו של המין האנושי, במהלך כל הדורות.

המיתוס של סיזיפוס מהווה הצגת־תכלית פילוסופית, של מכלול הבעיות המוסריות שבהן עסק קאמי ביצירותיו הסיפרותיות (הזר; הדבר; גלות, מלכות וה־נפילה). בספר זה ובסיפרו העיוני המקביל האדם המורד** מנסה קאמי להתמודד עם חוסר־האונים, ועם ה„ניהיליזם האירופאי״ שהחל תופס את מקומו במחשבה האירופית ביצירותיו של **פיודור דוסטוייבסקי**. פרקים נוספים במיתוס של סיזיפוס דנים בנושאים כמו: האבסורד וההתאבדות; ההתאבדות הפילוסופית; החרות האבסורדית; הפילוסופיה והרומן; היצירה־ללא־מחר ושאר נושאים קיומיים העוסקים במצוקת האדם, כפרט בתוך חברה, מצוקה שהגיעה לשיאה במחצית ה־שנייה של המאה ה־20.

* אלבר קאמי: „המיתוס של סיזיפוס", עברית: צבי ארד, הוצאת „עם עובד / אופקים", 148 עמודים (כריכה רכה).

** אלבר קאמי: „האדם המורד", עברית: צבי ארד, הוצאת „עם עובד / אופקים" 255 עמודים (כריכה רכה).

תולעי תרבות

H. BENJAMIN & CO.

עולם התרבות מורכב מטיבעו משתי שכבות־יסוד. האחת — יוצרים, האחרת — מבקרים. היוצרים יוצרים את יצירותיהם, והמבקרים ניזונים מיצירותיהם של היוצרים. מבקרים טובים הם אלה היודעים את התיחום הברור, הקבוע והאחד, והוא: שתפקידו האחד והיחיד של המבקר לסייע לקורא בהבנת היצירה.

לא כאלה פני הדברים בסיפרות הישראלית העכשווית.

לפני קרוב ל־30 שנה, התכנסו קבוצות קטנות של משוררים צעירים בעליות־גג ירושלמיות ותל־אביביות ותיכננו מהפכה בשירה העיברית. סטודנט צעיר לסיפרות שהצליח בעת ובעונה אחת להימצא בכל עליות־הגג הנ״ל, היה **בנימין הרוי שובסקי**, מחבר־בסתר של שירים באי־דיש, ששימש כתלמידו המועדף של **פרופ׳ שמעון הלקין** וכנושא דברו בין עליות־הגג הנ״ל.

השנים נקפו. במהלכן פירסם בנימין הרושובסקי שיר אחד, אינפאנטילי למדי בהשוואה לשירת בני גילו, בחוברת עכשיו 4—3 (1959) תחת הכותרת: שלג דאשתקד, שהבית הראשון שלו נפתח במילים: „עת לבך של רימוני נקרע / לרגלי רימון אדום־צלקת — / מי תלה ביד קרה־קרה / זעקת־זיקוק / בשלג־שקט? / ולמי את שמי לחשו בדמי. / לחשו בדמי / איך?...״

כאשר, במהלך שנות ה־50׳, הצליחו כמה משוררים של עליות־הגג הנ״ל (**יהודה עמיחי, נתן זך, דויד אבי־**

ציטוטון

הכובשים

במאמר הכיבוש המופיע במדור האדם האבסורדי בסיפרו של **אלבר קאמי** המיתוס של סיזיפוס (ראה: תירגום) מציג קאמי מהשקפותיו, שהן בעלות ערך רב לחלק מן ההיבטים המוסריים של הישראלי מאז מילחמת ששת־הימים. כותב קאמי:

> **הכובשים יודעים, כי בפעולה כשלעצמה אין תועלת. יכולה להיות פעולה מועילה אחת בלבד, זו שתחדש אדם ואדמה. אני לעולם לא אשפר את האדם. אבל יש לפעול, כאילו, כי דרך המאבק מפגישה אותי עם הגוף. גם בהשפלתי, בשרי הוא ודאותי היחידה. רק ממנו אוכל לחיות. הבשר־דם הוא מולדתי. על־כן בחרתי במאמץ אבסורדי וחסר־תוצאות זה. הנה לכן אני מצדד במאבק. התקופה נוטה לכך, כבר אמרתי. עד עתה היתה גדולתו של כובש גיאוגרפית. היא נמדדה בהיקף השטחים שנכבשו. לא בכדי נשתנה פירוש המילה, ואין היא מציינת עוד את הגרל המנצח. הגדולה עברה למחנה אחר. היא מתבטאת במחאה ובקורבן ללא־סיכוי. ואף כאן, לא מתוך העדפת התבוסה. אך יש נצחון אחד בלבד, והוא נצחי. והוא הנצחון שלא אזכה בו לעולם. כאן אני נכשל ונצמד. מהפכה מתחוללת תמיד נגד האלים, החל במהפכתו של פרומותיאוס, הראשון בכובשים המודרניים. אלו תביעות אדם מגורלו: התביעות של העניין אמתלה בלבד. אבל אני יכול לתפוש רוח זו רק בפעולתה ההיסטורית, ומצטרף אליה. אך אל־נא תחשבו שאני מושך הנאה מכך... הכובשים מדברים לפעמים על נצחון והתגברות. אך הם מתכוונים תמיד ל„התגברות על עצמו״. אתם יודעים היטב מה פירוש הדבר. ברגעים מסויימים הרגיש כל אדם את עצמו שווה לאלוהים. לפחות כך אומרים. ההרגשה נובעת מכך שברגע של הבזק הרגיש את הגדולה המדהימה של רוח־האדם. ואכן, הכובשים הם אותם אנשים שתחושת כוחם נוטעת בהם ביטחון לחיות תמיד בנגהים אלה, מתוך מודעות מלאה לגדולה זו. זו שאלה חשבונית, של פחות או יותר. הכובשים מסוגלים למירב. אך אין הם מסוגלים ליותר מהאדם עצמו. כשהוא רוצה. על־כן יעזבו לעולם את כור־ההיתוך האנושי, והם צוללים ביקוד אל לב המהפכות... אחרים שגם הם לא התפשרו, בחרו בנצח והוקיעו את אשליות העולם הזה. בתי העלמין שלהם מחייכים בין שפע פרחים וציפורים. זה מתאים לכובש ונותן לו תמונה ברורה של מה שדחה. הוא בחר לו את גדר־הברזל המחושל או את הקבר האלמוני...**

דן) לחולל מהפכה שירית שקידמה את השירה העיברית מעל לתהומות הזמן, ובמקביל קראה קריאת־תגר ביקורתית על שירת הדור הקודם (התקפת **נתן זך** על שירת **נתן אלתרמן**), הפעיל בנימין הרושובסקי את מירצו בין כותלי האוניברסיטה העיברית בירושלים, וכמעט ש־נעלם מן הנוף הסיפרותי. עד היום, אחד מנעלמי הסיפרות העיברית הוא נושא עבודת הדוקטורט שחיבר הרושובסקי, עבודה שאיש אינו מכיר את שמה או יודע את מקומה.

אלא ששעת־רצון גדולה שלפה את בנימין הרושובסקי והוליכה אותו עד הלום. אותה שעת־רצון היתה הקמתה של אוניברסיטת תל־אביב, שניקזה לקירבה עם פתיחתה נהר עצום של כוח־אדם עיוני, שלא עמד בבחינת האיכויות של האוניברסיטה הירושלמית וזכה בקידום אקדמי חסר תקדים בתולדות ההיסטוריה האקדמית בעולם. במיסגרת מנקזת זו הפך בנימין הרושובסקי להיות המכניס והמוציא, ובעל הסמכות ה„אפיפיורית" העליונה באוניברסיטה התל־אביבית הצעירה, תוך כדי שהוא מרעיף תארי דוקטור על ימין ושמאל, ומייסד גזע של ביצועיסטים בביקורת הסיפרות. רבים מה־דוקטורים ל„סיפרות" שצמחו תחת ידיו בעבר, וגם אלה שהוא מטפחם בהווה, הן עקרות־בית שהעדיפו את האוניברסיטה על ההוראה בבתי־הספר העממיים. תכונה המאחדת את כל תלמידיו של הרושובסקי, היא נכנעותם המוחלטת ל־השקפות עולמו, וזוויות התיסכול של בחיי־נתו את מלאכת יצירת הסיפרות.

במשך עשור שנים, כפטריות אחרי הגשם, פיתחה האוניברסיטה התל־אביבית רשת ענפה של מוסדות סיפרותיים, המכילים בין השאר את: **החתך לסיפרות עיברית; החתך לתורת הסיפרות הכללית; מכון כץ לחקר הסיפרות והמכון הישראלי לפואטיקה - ולפסיכיאטריה ע"ש פורטר** — כאשר מאחרי כל המוסדות הנ"ל ניצב 'האח הגדול' והכל יכול של הסיפרות — בנימין הרושובסקי, שממנו נטוו קורי עכביש של תכנים, חשבונאות וחיסול־חשבונות — לכל החוגים והמכוונים הנ"ל. וכל המאבקים האישיים המתנהלים מזה שנים בין כל הגופים הסיפרותיים של האוניברסיטה התל־אביבית לא תרמו קצה זית להרמת קרנה של הסיפרות הישראלית, וגם לא להערכה חיובית של הביקורת. כל שנעשה, נעשה על־

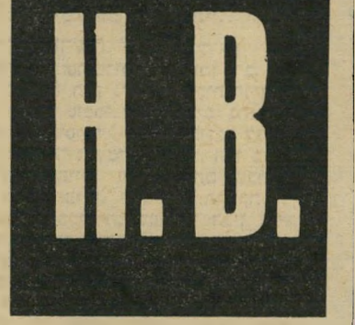

בנימין הרושובסקי
ר/או גבי דניאל ?

מנת לעורר התעניינות בתפקידם של אותם מבקרים ב„הרמת קרנה של היצירה" כאשר יצירה, בעיניהם, היא „ביקורת הסיפרות".

ואכן, במשך שנים פירסמו חוקריו / צאצאיו של הרושובסקי מעבודותיהם ב־מוספים־לסיפרות ובכתבי־עת סיפרותיים שונים, עבודות שהוקדשו והוקרבו למולך הסיפרות התל־אביבי. אלא שבהתאם ל־חוקי ההיצע והביקוש, ולעליית הטור הלוגריתמי של תלמידי הרושובסקי, נוצרו פקקי־תנועה ביקורתיים והצטברות של מאמרי מאמרים וניתוחי סיפרות, שיצרו צורך פירסומי לאנשי אסכולה זו, בייסודו של כתב־עת שיתיר את פלונטר האותיות הנ"ל.

בחטף

על סיפרות ואוטובוסים * מישרד החינוך נגד עמוס קינן * הפקיד האקורדיוניסט * מארק חלאסקו מכה שוב

דן רונן
יועץ

● קואופרטיב התחבורה אגד החליט לרכוש כמות ניכרת של עותקים מהכרך הראשון של גיליונות עיתון הסיפרות פרוזה, ולחלקם בחדרי המנוחה של נהגיו, תוך כוונה לפתוח להם צוהר למתרחש בסיפרות הישראלית. סימן בולט להשפעת „המהפך המדיני" על המועצה לתרבות ולאמנות שבהנהלת הגב' **לאה פורת**, ניתן למצוא תחת הכותרת חברים מספרים על ישו. בשנת 1972 העניקה המועצה **לעמוס קינן**, עבור העלאת מחזהו זה, סכום של 35,000 ל"י (קרוב ל־150 אלף ל"י כיום). כאשר מסר המוציא־לאור של קינן, את ספר מחזותיו חברים מספרים על ישו + כי עודני מאמין בך לוועדה מטעם המועצה הרוכשת ספרים מקוריים, עבור סיפריות ציבוריות וסיפריות של בתי־הספר, מצאה הוועדה את ה־ספר בלתי־מתאים. אחרי ש־המו"ל תבע את העותק שמסר לוועדה בחזרה, וקיבלו, הוא גילה לתדהמתו, שכמה מעמודי הספר אפילו לא נפתחו. בכוונת המו"ל לערער על החלטה זו, ובמקביל לפנות פומבית אל שר־החינוך, **זבולון המר** ● יועצה ואיש־סודה של לאה פורת במועצה לתרבות ולאמנות, ד"ר **דן רונן**, יש לו תחביב מכניס. במוצאי־שבתות הוא יוצא עם האקורדיון שלו אל מועדון האחן הירושלמי, שם הוא מרקיד תיירים בריקודי־עם ישראליים. מועדון האחן הוא חלק ממירכב האחן הירושלמי, המסובסד בסכום הקרוב לשש ספרות בידי המועצה לתרבות ולאמנות. אגב, ציפורי־שיר לוחשות כי הד"ר רונן הגיע לקיצה של הקאריירה שלו במועצה לתרבות ולאמנות, אחרי שלא עלה בידו למלא כהלכה את התפקיד שירש מד"ר **מכמן־מיקמן** ● סירטו האמנותי של **צבי גורן** על להקת החרשים־אילמים שבהדרכת הרקדן והכוריאוגרף **משה אפרתי**, שיוקרן השבוע ברומא בתחרות פרס איטליה, עשוי להוות אטרקציה תרבותית חסרת־תקדים בתחרות. הבלט של הלהקה, מירקמים, שהוקרן לפני שבוע בטלוויזיה הישראלית, עורר שאלות רבות בקרב קהל שוחרי הבלט בארץ, שנאלצו החודש לעזוב במהלך הופעותיה של להקת בת דור שהציגה את הבלט האמריקאי הסכריני על שיגעון המוסיקה. אחת השאלות: מדוע על הציבור לממן הבאת כוריאוגרפים אמריקאים שעבר זמן רב בכספי משלם המיסים הישראלי, בעוד שבארץ מצויים כוריאוגרפים מאיכותו של אפרתי ●

מארק חלאסקו
סופר

חיים של כלב, סיפורו של המספר הפולני **מארק חלאסקו**, שהתגורר בארץ ב־שנות ה־50' המאוחרות ופורסם בזמנו בעיתון זה (העולם הזה, 1329, 1330) בתירגומו של **דידי מנוסי**, פורסם שוב, ה־פעם בירחון פרוזה, מבלי שאיבד מאיכויותיו ואיכות תירגומו. חיים של כלב נחשב, כיום, כתיאור המהימן ביותר של אורחות החיים בארץ במחצית שנות ה־50', וכאחד ממפלסי־הדרך להתבוננות סיפרותית בלתי־מזוייפת של החיים הישראליים ●

התוצאה היתה כתב־עת בשם הסיפרות, שהחל דרכו בפירסום מאמרים על **מנדי מוכר ספרים, ח"נ ביאליק ושי־עון טשרניחובסקי**, כתב־עת שעד־מהרה השתעבד לביטולה של הסיפרות ה־עיברית, והפך עבד־עולם של סיפרות אומות אחרות והשתעבדות־מרצון לכמה תיאוריות צדדיות ומשולכות משמעות כל־שהי של בלשנות. בשלב זה של איבוד הקשר עם ההתרחשות המרתקת ביותר בתולדות הסיפרות העיברית, דריכת כוכבו של דור סופרים ראשון שהעיברית היא שפת־האם שלו, סיפק בנימין הרושובסקי לקוראי **הסיפרות** מילון־כיס, על־מנת שיבחינו בהבדלים המאד־חשובים בין ענפי ביקורת בלשנית של הסיפרות **כפסיכיאטריה, פסנטיקה, פסיולוגיה וכמו־כן פרייליך.**

שלב הניוון הבא של מדע הסיפרות באוניברסיטה התל־אביבית ואנשי הסיפרות, היה טיפוחה של הנחת היסוד שהיא בבחינת הדיבר האחד־עשר: שסופרים יוצרים את סיפוריהם, ומשוררים את שיריהם, בשירות הביקורת. הנחה שמנחה עד עצם היום את בנימין הרושובסקי ושות', הנחה שביסס הד"ר **מנחם פרי**, עורך השנתון סימן קריאה בנאומו בבית נשיא המדינה, לפני כחצי שנה.

המרכיב האנושי־יצירתי היחידי שניר־אה במהלך טוויית קורי התככים הנ"ל, וההשתלטות על הצד המחקרי של הסיפרות בארץ, התרחש כאשר נבע קרע בין בנימין הרושובסקי לבין מנחם פרי, ש־הביא ליצירת השנתון סימן קריאה בערכת פרי, שריכז מסביבו קבוצת משוררים וסופרים מן המעלה השנייה, שהיו נכונים להתאים את יצירותיהם לאימומי הדוקטורים לסיפרות אנשי אסכולת־הרושובסקי.

אלא שמרכיב אנושי זה של פילוג, שהביא ניצוץ של תיקווה — כבה. הנחות־היסוד אודות היוצרים „העלובים" שנועדו לספק את חומר־הגלם־הסיפרותי ל„מבקרים", איחדו מחדש את הרושובסקי עם פרי. תוצאותיו של איחוד זה היו כמה סדרות של שירים מיובשי רגש, שפירסם משורר אלמוני בשם **גבי דניאל** בשנתוני סימן קריאה. שיריו של „המשורר" גבי דניאל, שניראו כסדרות של הרצאות אקדמאיות על דגימות של שירה, ונועדו להמחיש למשוררי־החסות של אוניברסיטת תל־אביב את הקו שעליהם לנקוט על־מנת שהרושובסקי ושות' יתייחסו אליהם. הדמות שהסתתרה מאחרי השם גבי דניאל לא היתה אלא... בנימין הרושובסקי.

במהלך העשור האחרון, התפתח הגוף שנועד להפיץ ולהגביר את ערך הסיפרות — למפלצת רבת גפיים ובעלת ראש אחד, שבראשה ניצב בנימין הרושובסקי. יחד עם מרעיו הם מאיימים על השפיות הסיפרותית והביקורתית במדינה, שלא לדבר על ערך ה„יצירתיות". כך זרח כוכבו של דור מבקרות סיפרות, גברות מפורכסות ומומחיות לסיפרות, שרכשו לעצמן שם עולם בניתוח הצבעים בשיריה של **פילוויה פלאת**, ובספירת האותיות ב־יוליסס של **ג'יימס ג'ויס**. ביניהן מצויים גם כמה זכרים שהקדישו את הקאריירה האקדמית שלהם למיון מיספר השורות בנות ארבע המילים בטריסטאם שאנדי של **לורנס סטרן**, איש המאה ה־18', או בה־קמת תחנת־איסוף למתי מדבר אחרונים. במילים אחרות, הרושובסקי הקים דור של אנשי־מדע המגלים אטימות מוחלטת לאותה מהפכה העוברת על הסיפרות ה־עיברית־ישראלית, שכמה מצעיריה בכוחם להתמודד — ויצירותיהם אף מתמודדות — עם הטובות שביצירות העכשוויות המתפרסמות בעולם הרחב.

במקביל ליצרים הביקורתיים האפלים הנ"ל, הנוגסים בכל חלקה סיפרותית טובה, בנימין הרושובסקי וכמה מתלמידיו מצאו פורקן מקורי למדי להפגת תיסכוליהם היצירתיים, תוך כישרון נדיר לתרגם שירה לשירה באיכות של תירגום מילולי יבש, כמו היו מחשבים אלקטרוניים. לפתרון זה לתיסכוליהם הם הדביקו כרזה של בשורה, משהו בנוסח של אנשי־עילית תרבותיים, הטורחים ומביאים מה־עולם הגדול והרחב עבור הפרימיטיבים השעירים, הכהים, המטומטמים של ארץ־הקודש, את מיטב השירה העולמית, המרוקנת לעיבריה ביובש מדהים עד כדי חרבון.

אולי קיימת אירוניה בכך שברשימה תחת הכותרת על נביאים ומוקיונים (מעריב 11.8) שפירסם **ח"כ משה שמיר**, הוא מנתח את שירת שני אליליו הגדולים של הרושובסקי, **ברטולד ברכט ואורי צבי גרינברג**. שמיר טוען וקובע במאמרו, בזכות שני המשוררים הנ"ל, מתוך ראיית השירה כ„מוקד של מהפכנות, של המרדה מצפונית ושל אי־שקט מוסרי ורוחני..." כל המרכיבים, שאינם נבחנים כלל בביקורת הסיפרות והשירה על־פי אסכולת הרושובסקי, המתמקדת במיונים מילוליים.

האמת הבסיסית למוזיגת המעורבות המוזרה של הרושובסקי, ודבקותו בברכט וגרינברג, נובעת מתוך כמה סיבות המעידות כעיסה על נתחומה: התעלמות מכוונת מן ההוה היצירתי בארץ; אידיוסינכרזיה (הרושובסקי נמנה עם האידישיסטים, משוללי האידיאולוגיה שפיתח י"ל **פרץ** במילחמת־השפות בין האידיש ל־עיברית בראשית המאה) וקינאתו ביוצרי האמת, תוך שהוא מטיל על נושאי כליו להטיל את מרות תיסכוליו בהם.

באותה מידה שהוליכה הריכוזיות הפוליטית־כלכלית־חברתית של מפא"י ההיסטורית לפאשיזאציה הדרגתית בארץ, נוצר הרושם החזק שהריכוזיות הסיפרותית־ביקורתית־כלכלית שאוגרים הרושובסקי וי־שותפיו, בכוחן להביא את הפרח הרך והיפה של הסיפרות הישראלית המתהווה לכדי השחתה רבת־ממדים, שבעיקבותיה לא תהא עוד תקומה לאות העיברית.

אלא שהתיקווה היא כי האות העיברית, והסיפרות העיברית, שידעו לעבור את כל הדורות שעברו, מחוסנות בפני אלה הקמים עליהן לכלותן. במקביל, גם קהל צרכני־הסיפרות בארץ, מתעלם באורח בוט לחלוטין מעשייתם של המבקרים הנ"ל, והסופרים והמשוררים הפועלים ברשותם. האינסטינקטים של קהל צרכני־התרבות אומרים, מן הסתם, שאין הפיל יכול לצלוח את הנהר על גבו של היתוש.

מאת דן תומר

במדינה

עסקים

דבר מצחיק קרה לצבע בדרך למסך

הטלוויזיה מפיקה תוכניות בצבע — אך הצופה אינו זוכה לראותן

למי שאינו יודע: 40 אחוז מתוכניות הטלוויזיה הישראלית משודרים בצבע, אלא שעל־ידי הליך אלקטרוני מסויים יוצאות תוכניות אלה אל גלי־האתר בשחור־לבן. לפני כשבועיים דרשה חברת מץ מרשות־השידור, שתאפשר לפחות לאותן תוכניות שבמקורן הן ציבעוניות להיות משודרות כפי שהן, וזאת כדי ליצור ביקוש רב יותר למקלטים ציבעוניים.

רשות השידור, בתגובה, הכחישה מכל־וכל שהיא מבצעת „מחיקה" של הצבע מאותם שידורים ובכך, חשבה, ייסגר ה־עניין. או השיגה חברת מץ בג"ץ, שבעיק־בותיו הודתה רשות השידור בדבר הסרת הצבע משידורים מסויימים, אולם החברה הפסידה.

לא נותר, איפוא, לחברה, אלא להתחיל לחפש דרכים לעקוף את רוע הגזירה. ה־מטרה היתה ליצור מכשיר, שיתגבר על התהליך שבו מצפינה רשות השידור את הצבע בשידוריה, וגילוין מחדש כך שבעלי מקלטים ציבעוניים יוכלו ליהנות מהם במ־לואם.

יכולת הפקה בצבע. אם מסתכלים על מיגוון תוכניות הטלוויזיה בארץ אפשר לראות שלמעשה, כל אותן תוכניות מיו־באות כמו פולדארק, האחים, כתובת רישי־תות־הטלוויזיה הזרות המשובצות בתוכ־ניות מבט — מקורן ציבעוני. לא זו בלבד, אלא שאפשר בהחלט ולומר שמערך ההפקה בארץ לצורכי הטלוויזיה, ערוך היום ל־הפקה בצבע. באולפני הרצליה השגה ה־יכולת להפיק תוכניות ציבעוניות כבר ב־1974, ובחשות השידור יושלם מערך ה־ייצור בצבע בזמן הקרוב, מן הטעם ה־פשוט שאין היום לרכוש בעולם ציוד אחר. הציוד הבסיסי בשחור־לבן, שאיתו החלה הטלוויזיה את דרכה לפני יותר מעשר שנים, הולך ומתבלה, וכשמדובר בהחלפתו אין אפשרות אלא לרכוש ציוד לצבע.

אך לא רק היכולת קיימת. בפועל מו־פקות כבר תוכניות בצבע הן על־ידי אול־פני הרצליה והן על־ידי הטלוויזיה הישר־אלית. כך הופקו תוכניות חיים שכאלה, ותוכניות הדראמה למיניהן בצבע. באולפני הרצליה הפיקו למשל את מול פני האומה עם בגין וסאדאת עבור רשת אנ־בי־סי.

מצב מגוחך. לדעת יצחק קול, מאול־פני הרצליה, המצב כולו מגוחך: לא זו בלבד שמפיקים בארץ בצבע ומשדרים בשחור־לבן, אלא אף באיזורים רבים בארץ נמצאים אותם שידורים במיעוט מול שי־דורי הטלוויזיה הירדניים והמצריים, שהם בצבע. אותן כתבות־חוץ המגיעות לארץ בשעה 7 בשחור־לבן, ניתנות לקליטה ב־7.30 בשידור ציבעוני מירדן.

כן החלו הירדנים משדרים מהדורת־חדשות יומית בצרפתית, שככל הנראה מיועדת לקהל הצופים בישראל. ישראל נכנסת, במצב כזה, לפיגור בתחרות על רכישת לב הצופה, ובתנאים שבהם אפשר לראות בחושבי הארצות השכנות ובישראל ציבור צופים אחד, שעליו מתחרים הערו־צים השונים (ירדן, מצרים, ישראל, לב־נון), לפיגור כזה משמעות רבה.

תחשיב מוטעה. ביום החמישי שעבר הוברר שמצב זה ישתנה בחלקו, אם־גם, יקבל ממד אבסורדי. במעבדות חברת מץ ברמת־גן, צפו מוזמנים בתוכנית האחים כשהיא נקלטת בצבעים טיבעיים פחות או יותר או לפחות בצבעים המקוריים שבהם הופקה. מאמציהם של מהנדסי החברה נשאו סוף־סוף פרי, אחרי חדשי־מחקר ארוכים וחוזן, המכשיר לגילוי הצבע מחשש בשי־דורי רשות השידור התגשם. בעוד שלושה שבועות ייצא המכשיר לשוק, ואז יוכלו כ־80 אלף בעלי טלוויזיות צבעוניות ב־ארץ, תמורת השקעה נוספת של 2,500 ל"י, לחזות בחלק משידורי הטלוויזיה הישרא־לית בצבעים.

למכשיר זה יש גם אפשרויות לא רעות לייצוא: ישראל נמצאת בחברה מכובדת בנוסא איסור שידורי צבע, יחד עם מדי־נות כמו תורכיה, יוון וקפריסין; אלה תהווינה שוק נרחב למכשירים המסייעים בידי האזרח הקטן להתגבר על מיגבלות המישטר.

בישראל, המתנגד הראשי להכנסת שי־דורי צבע הוא הארגר (הם כמובן בעד — אבל לא עכשיו), והתנגדותו מבוססת על שתי הנחות: האחת, ששידורים אלה יג־דילו היקף רכישת מקלטים צבעוניים עד ל־150 אלף בשנה, דבר המסתכם ב־6.5 מיליארד ל"י שהם 5 אחוז מהצריכה ה־פרטית הכוללת.

השנייה: שדרושים 20 מיליון דולר כדי להעביר את מערכת השידור הקיימת, מ־שחור־לבן לצבע. לפחות לגבי ההנחה ה־שנייה, טוענים אנשי חשות השידור שזהו תחשיב מוטעה, המביא בחשבון הסבת כל הציוד הקיים, בעוד שחלק גדול מהציוד להפקה בצבע כבר קיים.

האם המצאת מכשיר זה על־ידי חברת מץ תהווה סיבוב ראשון במילחמה האלק־טרונית בין יצרני הטלוויזיות בארץ לבין רשות השידור? זאת אין לדעת. אך ברור שאם ייקלט המכשיר בשוק, תלך ותישמט הקרקע תחת החלטת הדרג הממשלתי שלא לעבור בשלב הנוכחי לשידורים בצבע — החלטה שהיא פוליטית מעיקרה.

דרכי חיים

גם בעלים מוכים

האשה ואמה תקפו את הבעל — אך המישטרה עצרה דווקא אותו

הגבר גבה־הקומה שעמד שרוט־פנים באולם המעצרים, ניראה נבוך ואמלל. נראה כי גם השופט יוסף מגורי־כהן התרשם כך מהעציר, כיוון ששיחררו ב־ערבות עצמית של 500 לירות בלבד.

היה זה „גבר מוכה". מי ישמע את תוכנית־הרדיו הנוגעת־ללב של רחל חלפי, על גשים מוכות, יכול היה בהזדמנות זו לראות את הצד השני של המטבע. האיש, אריה לוי, סיפר שאשתו ואמה תקפוהו, וגרמו לו שריטות זבות־דם בפניו.

דירה חדשה. חיי־הנישואין של לוי ואשתו מסוכסכים מזה זמן רב. הם פתחו בשעתם תיק גירושין בבית־הדין ה־רבני, ובגלל סיכסוכיהם הרבים נתנו ה־דיינים צו האוסר על הבעל להיכנס לביתו.

אולם בני־הזוג שבו והשלימו, הצו בוטל, והם חזרו לחיות יחד בדירתם שברחוב רבנו ירוחם ביפו. לזוג יש תינוקת, ו־הבעל סיפר בבית־המישפט כי הכין דירה חדשה למישפחתו וביקש מאשתו שתבוא לגור בה, אך היא מסרבת. על כן בא השבוע הביתה, במטרה לקחת את מיטל־טליו ולעבור לבדו לדירה החדשה. אז התנפלו עליו אשתו ואמה, היכוהו וחבלו בו.

לוי הלך לתחנת־המישטרה להתלונן על התקיפה. עוד הוא שם, הגיעו גם אשתו ואמה, שבאו להתלונן כי הוא תקף אותן. בתחנת המישטרה התלהטו הרוחות מחדש. הבעל ניסה לתלוש מצוואר אשתו קמיע, שלדבריו קיבל מאמו. האשה התנגדה. החלה קטטה בתחנת המישטרה, וכתוצאה מקטטה זו נעצר אריה בחשד לתקיפת אשתו.

ביזבוז זמן. ביום הראשון שעבר עמד אריה לוי לפני השופט כאשר נציג המישטרה, רס"ר שמעון חתם, מבקש להאריך את מעצרו. לוי טען בפני השופט כי התלונן כבר כמה פעמים במישטרה על תקיפות מצד אשתו, אולם המישטרה אינה מתייחסת לכך ברצינות, והפעם אפילו עצרה אותו.

השרירטות העמוקות שניכרו היטב ב־פניו, שיכנעו את השופט. ואחרי ששיחררו בערבות, הביע השופט את דעתו כי היה זה ביזבוז זמנו של בית־המישפט, וכי אם דבריו של הבעל אמת, מן הראוי היה לעצור את האשה.

צל"ש

● **יאורי גודשטיין**, עבור כתבתו על שכונת־התקווה, בהשבוע — יומן אירועים. גודשטיין הצליח להמנע בכתבה, שבאה בעקבות גילוייה של כנופיית מע"צ, מהבירבורים השיגרתיים שבטלוויזיה קורהלהם „אוירה", ולהגיש מיסמך מזעזע, גדוש חומר וערוך היטב. כתבתו של גולדשטיין מהווה כתב־אישום חמור ביותר נגד החברה הישראלית ונגד המישטר, כשהכתב מצליח לשמור על פרופורציות נכונות בכל אחד מנושאי המישנה בהם עסק הסרט.

● למראיין עלי כותרת, **יעקב אגמון**, עבור הראיון עם רעייתו של יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, **אנט דוידצ'ין**. היתה זו מלאכת־מחשבת של ראיון טלוויזיוני בה הצליח אגמון להפיק את המקסימום מאישיות טלוויזיונית מקסימה, אינטליגנטית, מקורית ומשוחררת, ולהפכה ליהלום נוצץ בכתר התוכנית הפופולארית.

מאחרי המסך

הצהרת סודיות

יו"ר הוועד־המנהל של רשות־השידור, הפרופסור **ראובן ירון**, כועס על הדלפות מישיבות הוועד. ירון עומד להחתים את כל המשתתפים בישיבות, ביניהם גם האורחים המוזמנים לישיבה אחת או שתיים, על מיסמך בו יצהירו כי לא ידליפו דבר מהישיבות — מיסמך הדומה להצהרת חברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

כאשר דן ירון בנושא זה עם חבר הוועד־המנהל, עורך־הדין **אהרון פאפו**, טען פאפו כי המדליף הראשי הוא דובר הרשות, **משה עמירב**, אולם התברר כי גם בתקופה בת החודש, בה היה עמירב בחופשה ולא השתתף בישיבות, היה „כי־סוי" מלא לנעשה בוועדה בכל העתונים.

כיסוי בכל מחיר

שניים דורשים עתה למנות כתב לטלוויזיה או לרדיו בארצות דרום־אמריקה: שר־האוצר **שמחה ארליך**, אשר התלונן כי בגלל העדר כתב לא היה כיסוי למסעו בדרום־אמריקה; ואותה טענה גם למזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, אשר אף הוא סייר ברבשת הרחוקה.

דוברים של האוצר וההסתדרות שפנו לרשות־השידור, בעקבות בקשת מעסיקיהם נענו בשלילה. מנכ"ל הרשות, **יצחק לבני**, אחר בעניין זה: „יש מקומות יותר חשובים מדרום־אמריקה, שבגלל חוסר כסף אין לנו בהם כתב."

לא יהיה כיסוי לבחירות

מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין** הודיע למנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני** כי הוא מפסיק את ההכנות לקראת כיסוי מערכת הבחירות לרשויות המקומיות, וכי לא יהיה כיסוי למערכת בחירות זו.

הודעתו של יבין באה לאחר מיכתב שנשלח מהמנהל **אורי לעדן** למנכ"ל הרשות **שלמה עבאדי** בעניין אי הסכמתם של הטכנאים לעבוד אחרי השעה 12 בלילה (ראה מסגרת). טכנאי הרדיו והטלוויזיה אינם מוכנים לעבוד אחרי שעת חצות הליל, עד שלא יגיעו איתם להסכם בדבר תשלום שכר הולם עבור שעות לילה.

מבלי שליבני יודע זאת, ממשיך אמנם יבין בהכנת הבחירות, למקרה בו יואיל עבאדי לשבת עם הטכנאים ולסיים את הפרשה האומללה, אולם לפחות באופן רשמי, יש לו עתה כיסוי שלא לשדר את מערכת הבחירות, שידור שהיה אמור להתחיל ביום הבחירות בשעה 11 בלילה, עם סגירת הקלפיות.

הרמאות של המישטרה

פרשת הראיון עם האסיר הנמלט, שרצה להסגיר עצמו באמצעות הטלוויזיה, היתה פרשה יותר סבוכה ממה שפורסם. כאשר פנה האסיר הנמלט לטלוויזיה, הוא הציע עיסקה, המקובלת על אסירים המוכנים להסגיר עצמם לשילטונות, בכל העולם. האסיר ביקש להיות מרואיין בטלוויזיה, לספר למדינה כולה את גירסתו שלו לחשדות שמעלה המישטרה נגדו, ואז להסגיר עצמו.

מנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן** הודיע על כך ליועץ המישפטי של רשות השידור **נתן כהן**. כהן פנה למפקד מחוז תל־אביב של המישטרה, ניצב **משה טיומקין** וסיפר לו על הצעת האסיר. טיומקין השיב: „יופי, תביאו אותו אלינו." בין השניים הוסכם כי המישטרה תאסור את האסיר הנמלט לאחר שהוא יראיין לטלוויזיה.

על דבר הסיכום נמסר לאסיר הנמלט והוא הסכים לכך. אחר כך נודע כי הוא התכוון לערוך ניסיון התאבדות לפני המצלמות, אולם הדבר נודע רק לאחר שהוא נעצר.

יועץ מישפטי כהן

שוטר טיומקין

אסור להאמין למישטרה

בניגוד להסכם בין טיומקין לנתן כהן, פרצו השוטרים לבניין הטלוויזיה בתל־אביב ועצרו את האסיר, עוד לפני השידור, ואף ניסו להפריע לצלמי הטלוויזיה לצלם את המעצר ואת הפרת ההסכם. עתה יודעת גם הטלוויזיה כי על מילה של המישטרה, ואפילו, או בעיקר, אם היא באה מפיו של קצין בכיר, אי אפשר לסמוך. שיא החוצפה היתה בהצהרתו של דוברו של טיומקין לאחר המעצר: „אנחנו לא יכולים להסכים לעיסקות בין הטלוויזיה לפושעים נמלטים." המישטרה אינה יכולה אפילו להסכים לעיסקות שהיא עצמה עורכת.

דיון מעשי או וועדת חקירה

כל פרשת מנהל מחלקת התוכניות **מרדכי** („מוטי") **קירשנבאום** פרצה רק משום שקירשנבאום דרש כתנאי לשובו לעבודה, קיום דיון מעמיק ויסודי בבעיות מחלקת התוכניות. דרישה זו היתה צריכה להיות מקובלת על כל הגורמים הרוצים בטובתה של מחלקת התוכניות ושל הטלוויזיה בכלל.

הפרופסור **ראובן ירון**, בתמיכתו של מנכ"ל הרשות **יצחק ליבני**, שיחק מישחק של פרסטיז'ה עם קירשנבאום ודרש קודם את שובו לעבודה ורק אחר־כך דיון, ולא את שובו לעבודה כתנאי לדיון. קירשנבאום, שהטלוויזיה יקרה לו כפי הנראה יותר מאשר לירון ולליבני, מחל על כבודו, שב לעבודה והמתין לדיון שהובטח לו.

להפתעתו הרבה נודע לקירשנבאום כי הוועד־המנהל אמנם עומד לערוך דיון בעניין מחלקת התוכניות, אך ללא השתתפות פותו. כוונת הוועד־המנהל היא לערוך שוב את אחד מדיוניו המימיים, ואילו קירשנבאום יוזמן להעיד בפניה, רק אם וכאשר ידרשו פרטים לדיוני הוועד המנהל.

כששמע זאת קירשנבאום הוא החליט למצוא דרך כדי שחברי הוועד־המנהל ידעו את עמדותיו ודעותיו על מה שקורה במחלקה שלו, על הליקויים שבה ועל הדרך להבריא אותה. לשם כך הוא נעתר לבקשה לראיון שבאה אליו מכתב הארץ, **אדי טייכר**. תגובת הוועד המנהל היתה: ביקורת על קירשנבאום על שנתן את הראיון לפני הדיון בוועד־המנהל.

מנהל קירשנבאום

דיון או חקירה?

יש עם מי לדבר

סוף־סוף תקבל מחלקת החדשות תחנת תיקשורת פנימית. לאחר מאמצים רבים הצליח מנהל המחלקה **חיים יבין** לקבל אישור תקציבי לצייד את כל כתבי המחלקה במכשירי קשר ניידים, כפי שיש כמעט לכל עיתון יומי גדול בארץ.

לאחר כל פיגוע, בעיקר לאחר הפיגוע בקאונטרי קלוב, הוברר הצורך הדחוף במכשירי־קשר. צוותי הטלוויזיה לא הגיעו בזמן לקאונטרי קלוב, בעוד צוותי הטלוויזיה הזרים היו במקום, רק משום שהיו חסרים להם מכשירי אלחוט. מכשירי הקשר של הטלוויזיה יכסו את מערכות ירושלים ותל־אביב של החדשות.

כתבים חדשים

לאחר התגייסותו לצה"ל של כתב הטלוויזיה בצפון הארץ **יורם המזרחי**, לא היה לטלוויזיה כתב באזור הצפון. הכתב החיפאי **עמוס כרמלי** היה מכסה מדי פעם בפעם את האירועים בצפון הארץ, אולם היה ברור כי מצב זה אינו בריא וכי הוא יכול להביא יום אחד לאסון־עיתונאי.

בימים אלה יצא צלם מחלקת החדשות, ומי שעסק עד כה בהכנת סרטים למבט שני, **מיכה פן** לצפת. פן, העומד להעביר בחודשים הקרובים את מישפחתו לבירת הגליל, יהיה מעתה ואילך כתב־צלם של החדשות בצפון הארץ. תגבורת אחרת היא למערכת תל־אביב של מחלקת החדשות. מי שעבד ברדיו והיה גם חבר מערכת עלי כותרת, **רמי גוברניק**, הצטרף לצוות החדשות בתל־אביב וקיבל את המינוי של כתב לענייני מישטרה באזור תל־אביב.

יו"ר הסוכנות דולצ'ין:

לא משדרים ליהודים

בעקבות גילויי העולם הזה התערב גם יושב־ראש ההנהלת הסוכנות־היהודית **אריה דוידצ'ין** בפרשת המשדרים שאינם פועלים. רשות־השידור רכשה בסכום של כמה מיליוני לירות משדרים חדשים בעזרתם ביקשה לשפר את השידורים ליהדות העולם, כשהדגש הוא על יהדות ברית־המועצות.

בגלל הבדלי השעות בין ישראל לארצות אחרות, מחייבים השידורים עבודה בשעות הלילה, והטכנאים דורשים תוספת עבודת־לילה כנהוג. סמנכ"ל רשות השידור, **שלמה עבאדי** מתחמק מלסיים את הדיונים, עם הטכנאים, ובינתיים לא עובדים הטכנאים לאחר השעה 12 בלילה, והמשדרים מושבתים.

ההוצאה הכספית באחזקת המשדרים המושבתים מגיעה למאות אלפי לירות לחודש, אולם לעבאדי כפי הנראה לא איכפת הדבר. כל עוד הוא מביס את הטכנאים, בהתמודדות הפרטית שלו, הוא מרוצה.

בשבוע שעבר נכנס דולצ'ין לעובי הקורה ודרש משר החינוך **זבולון המר** ומהוועד המנהל של רשות השידור להביא לכך שהמשדרים יופעלו לאלתר. דולצ'ין מאיים כי אם לא יופעלו משדרי רשות־השידור הממלכתית לעולים החדשים בפוסנציה, תקים הסוכנות תחנת שידור עצמאית משלה.

עלי־כותרת לחוץ־לארץ ✶ צפת נגד גורן

✶ ה„שולם" עלה לצוקרמן בארוחה ✶

אמנון רובינשטיין לא רצה להשתין

● העלים נובלים

ההתדרדרות של מערכת עלי כותרת הפכה להיות מסוכנת להמשך התוכנית. שתיים מבכירות העובדות, רכזת המערכת **ורד ברמן** ועוזרת ההפקה **דינה כהנוב** עומדות לצאת לחוץ־לארץ, והודיעו שלאחר שובן, לא יחזרו לצוות עלי כותרת. **מתי רבן**, הודיע אף הוא על פרישתו מהמערכת.

גם למפיק **חנינא אמוץ** נמאס קצת מהתוכנית, בעיקר לאחר הנזיפות החוזרות והנשנות אותן הוא סופג מהוועד המנהל. לאחרונה גם עבר חתול שחור בין ברמן לאמוץ, למרות שהם היו ידידים טובים ביותר.

● המלחמה על קמפ־דייוויד

רק עתה נודע כי מנהל החדשות ברדיו, **עמוס גורן**, התכוון לשלוח את הכתב **שלום קיטל** לכסות את וועידת קמפ דייוויד, אולם ברגע האחרון מנע זאת מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**.

ליבני החליט שלא לשלוח את קיטל, למרות דרישתו התקיפה של גורן שטען ששני כתבי הרשות, **אלי ניסן** ו**דן שילון**, עובדים עבור הטלוויזיה ומזניחים את הרדיו. לדעת ליבני שליחותו של קיטל היתה גוררת אחריה דרישות לנסיעת כתב בערבית וכתב נוסף של הטלוויזיה, וההוצאה הכספית היתה גדולה מדי.

● אולפן כן - אות לא

בסוף החודש יתחילו לשדר את מבט מהאולפן החדש, על פי המתכונת החדשה של מבט בה יישבו ארבעה שדרים או מראיינים ומרואיינים, ומאחריהם מפות, שיקופיות או סרטים. הפאורת האולפן החדש מוכנה כבר חודשים ארוכים, אולם מישהו ברשות קימץ על ייבוא של צבע מייוחד לעץ־התפאורה, צבע שלא יחזיר אור, ועד שהצבע הובא לבסוף, היתה התפאורה מונחת במחסן.

יחד עם האולפן החדש היתה כוונה לשנות גם את אות הפתיחה של מבט. המלחין **איון מוביה**, מי שכתב את אות הפתיחה הנוכחי, התבקש להכין הצעה. הוא כתב אות פתיחה חדש, המבוסס בין היתר על השמעת נקישות מכונת־כתיבה אולם **חיים יבין** החליט כי האות החדש פחות טוב מהקיים. אם עד ה־23 לחודש לא ימציא מוכיח אות פתיחה אחר, אשר ימצא חן בעיני יבין, ישאר האות הישן.

● מיהו היורד?

נציג ד"ש בוועד המנהל של רשות השידור, **צבי** („הזי") **זינדר**, תקף בחריפות את העובדה שהרדיו שוכר את שרותיו של יורד. לדעת זינדר,

קריינית דביר
תפקיד ללא עיתונות

הכתב הבלתי־רשמי של הרדיו בפאריס, **אדווין איתן**, הוא יורד, ולכן אין צורך להעסיקו. זינדר אף ביקש לקבוע כללים לפיהם לא יעסיקו יורדים כשליחי רשות השידור בחוץ־לארץ, וסיפר כי הגיעו אליו מכתבים מהקהילה היהודית בצרפת המוחים על כך שדווקא הרדיו הממלכתי מעסיק אדם שירד מהארץ.

מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני** הצביע לפני זינדר על כך שקשה להגדיר מיהו יורד, וכי

עורכת ברמן
חופשה ללא חזרה

אין כל ערבות שאיתן אינו מתכוון לחזור לארץ. למרות זאת החליט הוועד המנהל לקבוע ועדה שתדון בעניין זה.

● ראש העיר נגד גורן

כתבתו המצויינת של **יגאל גורן** על נבילתה של צפת, עוררה הדים חיוביים בציבור, אך שרשרת של מיכתבי מחאה מצד מוסדות ציבור בצפת.

המוחה הראשי היה **אהרון נחמיאס**, ראש עיר המקובלים. את נחמיאס לא יכול היה גורן לראיין משום החוק האוסר על ראיון עם מועמדים לבחירות הקרובות, אולם דבר זה לא מנע מנחמיאס לתקוף את גורן בחריפות, במיכתבים אותם שיגר למוסדות הטלוויזיה, בטענה כי כתבתו לא שיקפה את המציאות.

למרות מיכתבו של נחמיאס, קיבל גורן שבחים רבים על כתבתו, משום שבטלוויזיה נבדקו העובדות ונראה כי גורן דייק לחלוטין.

● מקלטונים

מנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**, שוב כועס על מנכ"ל הרשות **יצחק ליבני**. לאחר דיון בוועד־המנהל על פרשת הבאתה לעלי כותרת של החיילת שסירבה להתגייס למילואים **תלמה שילוני**, שבו תקפו כולם את צוקרמן ואת עלי כותרת, לא יכול היה צוקרמן להתאפק ואמר על ליבני: „הוא הושב כמוני, שצריך היה להביא את החיילת, אבל מרוב פחד הוא שתק כמו דג והשאיר אותי לבד בחזית." *** הגימוק של חבר הוועד־המנהל, **אריאל ויינשטיין**, כנגד השידור עם שילוני היה: „אני מפקד בצה"ל ואני יכול להיתקל בבעייה של סירוב למלא פקודה" *** אגב, היריבים ויינשטיין וצוקרמן ערכו בשבוע שעבר ארוחת סולחה במיסעדת הדגים המפוארת לוייתן בירושלים. עבור הארוחה שילם צוקרמן *** שבוע אחרי שנשמע מפיו של סגן ראש־הממשלה **יגאל ידין** המישפט „אני רוצה להשתין", ששודר בטעות בתוכנית הרדיו החיה קו ישיר, הופיע באותה תוכנית יריבו של ידין, הפרופסור **אמנון רובינשטיין**, כששאלה אותו הקריינית **שמירה אימבר**, לפני השידור, אם הוא רוצה להשתין, השיב לה רובינשטיין בהתייחסו לדברי ידין: „לי זה לא היה קורה".

13. 9

יום רביעי

● **האחים (8.00).** אחת הדמויות הבולטות ביותר בסידרה, לא ביגלל גודל התפקיד או כישרון המישחק, היא ג'ין מקסוול, מנהלת אגף הטייס של **חברת** האמונד, שאותה מגלמת המשחקנית קייט אומארה. על פי התסריט מסתררת

הרומנים הין

מאחורי הקלעים

ג'ין את ראשיהם של כמה מהדמויות הבולטות, מלבד בעלה, הטייס השיכור: דייוויד ובראיין. לדברי אומארה, זה קרה גם על בימת הצילומים: „לא רק בסיפור הצלחתי לסחרר ראשיהם של כמה גברים, לא חסרו לי הצעות גם מכמה כוכבים של הסידרה". קייט, שהתגרשה על פי סיפור האחים ואינה מוכנה להתחתן שוב, היא גם כזו בחיים. גרושה פעמיים, אם לילד בן 14, ואינה מוכנה להינשא: „אני אשה עצמאית ורוצה להישאר עצמאית." אומארה היא כיום בת 38 והחלה את הקאריירה שלה מאוחר, כשהיתה בת 25. היא הופיעה לצידו של פיטר אוטול בקתרינה הגדולה. „היו בהפקה תלבושות מפוארות, אבל אני הופעתי דווקא בבקיני." אומארה טוענת כי היא עצמאית ביותר, משום שהיא נולדה במזל אריה, ובנות מזל זה אוהבות לשלוט. האחים גרמה לאומארה להגשים חלום ילדות אחד, וליצור חלום חדש. היא חלמה להיות זמרת, ואמנם השתתפה כסולנית בתקליט שהפיקו כל משתתפי התוכנית, הנושא את הכותרת: שיר חג המולד עם מישפחת האמונד.

● **שואה (10.05).** לאלה שהחליטו להמשיך ולצפות בסידרה, לאחר הפרק הראשון. קארל נמצא במחנה בוכנוואלד, ואחד מהשומרים הבכירים במחנה הוא מולר, המשמש כדוור נייד בין קארל לאשתו, אינגה, וגובה בתמורה תשלום אכזרי מאינגה, שבה הוא חושק זמן רב. רודי וייס והלנה מצליחים להגיע לקייב, ושם מצילים את הנס הלמס, אחיה של אינגה, שהוא חייל אס־אס. כאות תודה מסגיר אותם האנס כיהודים, אולם הם מצליחים לברוח משיירה ארוכה המובילה לבאבי־יאר, ובעזרתם מתגלה לצופה התמונה הנוראה של גיא ההריגה.

שואה: פיזמים בדרך לבאבייאר
יום רביעי 10.55

תו מגלם השחקן גיון מקארני. המנט הצעיר מאבד את תיאבונו והדבר משפיע קשות על בריאותו. לשיקספיר מספרים כי התיאבון נעלם בעיקבות כישוף של מכשפה מקומית, אך בדרך הקשה והסראגית הוא מגלה כי בנו החליט שלא לאכול עד שאביו יחזור אל חיק המישפחה והוא יהיה בטוח באהבתו אליו. תוך כדי האכלת בנו בכפית, נרקם במוחו של שיקספיר הסוף ליצירה חלום ליל קייץ, שאת תחילתה הוא מספר להמנט. בעת הצגת הבכורה של חלום ליל קייץ מתברר לשיקספיר כי מצבו של המנט אנוש. השעורייה של הפרק היא, שוב, הרוזן העליז האל מסאותהמפתון. למרות שהאל היה מתנגד חריף לרעיון הניישואין, הוא נישא לאליזבת ורנון, דודנית הרוזן מאסקס, משום שהרתה לו. נישואין אלה מעוררים עליו את חמתה של המלכה אליזבת.

● **גלגלים (ירדן, ערוץ 6, 8.30).** סידרה חדשה בירדן, על פי הספר המפורסם על תעשיית המכוניות בארצות־הברית.

14. 9

יום חמישי

● **דיוקנו של האמן מאוריציו גוטליב (9.35).** סרט תעודה די טוב, אותו ביים דויד גרינברג. כמובן שעוד לסרט גם סיפור חייו המופלא של אחד מגדולי הציירים היהודיים בכל הדורות. גוטליב נפטר בגיל 23 והותיר אחריו רק יצירות מעטות. במיסגרת השנתיים בהן אסף חומר־רקע להסרטת הסרט, נתגלו פרטים חדשים על חייו, ביניהם אהבתו ללאורה, המונצחת ביציורתו יהודים מתפללים ביום הכיפורים.

● **וויך שיקספיר (10.15).** קשה להחליט מה מרתק יותר: סיפור חייו של שיקספיר או היצירות שכתב. אין ספק כי המרתק ביותר הוא

הטרגדיה של

שיקספיר הקטן

שזירת היצירות בסיפור החיים. אשתו של שיקספיר, אן, שהופכת לגרושתו, עורפת הופעת בכורה. מגלמת אותה השחקנית מג וויט אוון. שיקספיר היה צעיר מאשתו ב־8 שנים, זנח אותה ואת שלושה ילדיהם ויצא ללונדון. אולם האשה איננה גיבורת הפרק הזה. הגיבור האמיתי שלו הוא בנו של שיקספיר, המנט סדלר, שאו־

15. 9

יום שישי

● **מסע בין כוכבים (3.00).** אין ספק כי כל ילד שיישאל לדעתו על הסידרה החדשה הזו, יאמר „אבל זה לא כמו סטיב אוסטין", אם כי ברור שבעוד כמה שבועות יני־סו ילדים מנהריה לרחף בחלל

הירושה של

סטיב אוסטין

כמו הקפטיין ג'יימס קירק. אם לא חסרות בעיות בתקופתנו, באה הסידרה מסע בין כוכבים ומעוררת בעיות שבודאי תת־עוררנה בעוד מאות או אלפי שנים, כשהאדם יסע מכוכב ל־כוכב, כמו שנוסעים היום מ־גיבעתיים לפתח־תיקווה. למפי־קים התברר כי צריך יהיה ל־המציא כל מיני פטנטים כדי לחיות בחלל ובכוכבים. בפרק הראשון, המשודר היום, המציא התסריטאי ג'ין רודבר מיסה דמיונית בבית־חולים, הבודקת באופן אוטומטי את תפקידי ה־גוף המונח בה ומקרינה את תוצאות הבדיקה על מסך טל־וויזיה. רק לאחר שסיימו „לב־נות" את המכשיר, התברר ל־מפיקי הסידרה כי מכשיר כזה אומנם קיים באמת.

● **באה שבת (8.05).** לאחרונה מנסה המפיק דויד („דידי") גולדשטיין להחיות את מדור הדת לחילוניים של הרב שמואל אבידור הכהן. הוא עושה זאת בהצלחה, בעזרת זמרות מהשורה הראשונה. ה־ערב תלווה את הרב מלי בורנ־שטיין.

● **העש והוורד (9.20).** תחילתה של סידרה בת ששה סיפורים רומנטיים, ללא קשר ביניהם. הסיפור השבועי הוא של קווידה, שפורסם לראשונה בשנת 1878, והוא מתקתק ו־סכריני, כמו שעקרות־בית אוה־בות לאחר הגשת הארוחה של ערב־שבת. ליידי אנגליה, ש־אינה מוכנה להסכין עם העוב־דה שגילה מתקדם, ממתינה ב־מורת רוח לבתה בת ה־16, ש־אינה מוכנה להסכין עם העוב־דה שהיא עדיין צעירה, ומת־אהבת בזמר אופרה רומנטי, שרוצה את חסדיה ומתכונן ל־התחתן עם בת נסיך רוסי.

● **קוזאק (ירדן, שני העריצים, 10.10).** פרקים מהסידרה החדשה של טלי סא־באלס, שלא הוקרנו בארץ. מלבד סיפורי העלילה החד־שים, קיבלה הסידרה גם צילו־מי־פתיחה ומוסיקת רקע חדשים.

16. 9

שבת

● **חידושים והמצאות (6.30).** משהו קרה לעורכי סידרה זו או, נכון יותר, לאלה הבוחרים את הקטעים מהסידרה האמריקאית. חידושים והמצ־אות היתה אחת הסדרות ה־מעניינות ביותר בטלוויזיה ב־ערבית, אולם בשבועות האח־רונים מביאים עורכיה חומר ישן, שאינו חידוש ואינו המצ־את. השבוע מביאים מחקרים ישנים על דרכים לחיזוי רעי־

הדוקטור

איננו דתי

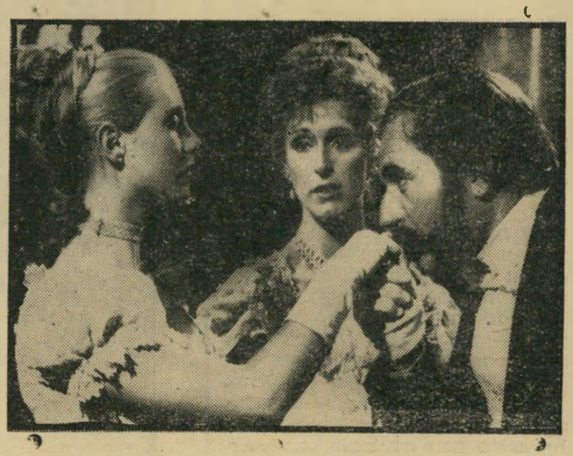

העש והוורד: נוגד אטקין והאריסון
יום שישי: שעה 9.20

דות־אדמה ועל דרכי בניה כדי למנוע נזקים מרעידות אלה. בין היתר מובאת השיטה של האדריכל המפורסם רייט, על פיו נכתב הספר כמעיין המת־גבר, אשר בנה בתחילת המאה בתים צפים ביפאן.

● **רוזה (ערוץ 6, ירדן, שעה 8.30).** כיצד מסתדר זוג אמריקאי טרי בניו־יורק הגדולה. מלא צחוק. מומלץ ל־מי שעייף מדיווחי קמפ דיי־וויד, המוקרנים באותה השעה בישראל.

● **לונדון של דיקנס (ירדן, ערוץ 6, 9.10).** רק בשבוע שעבר זכתה סידרה זו בפרס הגדול לסידרות היס־טוריות של הטלוויזיה הברי־טית. ומי שאינו מתעניין ב־ספורט, המשודר באותה שעה בישראל, ועוקב אחר הסידרה, מבין מדוע. זוהי סידרה מעולה.

● **עד ראיה (10.05).** כוכבו של הילד מארק לסטר דרך באוליבר, ומאז הוא הפלא־התורן של הטלוויזיה הברי־טית. בסרט המתח של הערב הוא מגלם את תפקידו של זיגי, ילד החוזה ברצח ונתקל בשתי בעיות קלאסיות בסרטים מסוג זה. האחת: גם הרוצח ראה אותו, ולכן חייו בסכנה; ה־שניה: איש אינו מאמין לו, לילד הידוע כבעל דמיון מפו־תח. כי אכן ראה רצח אמיתי. הסרט נכתב על פי ספרו של מרק הבדן, וצולם על אי בים התיכון. לצידו של לסטר משח־קים המבוגרים: סוזן ג'ורג', ליוניל ג'פריס ופיטר וולן.

● **פיטר ואן־דה־פורק (ירדן, שני הערוצים, שעה 11.10).** האנגלים מספ־רים על בלש הולנדי שהרוצ־חים הפרטיים שלו מסתובבים חופשי, עד שהוא תופס אותם, באמסטרדם דווקא. כל הטוב שבסידרות־המתח האנגליות בא לידי ביטוי כאן.

17. 9

יום ראשון

● **קרוסלה (6.00).** נראה כי גם מנהלת מחלקת ה־ילדים בטלוויזיה, אסתר סופר, נדבקה במחלת ההתרשלות ה־כללית. לא עברו שבועיים מאז שידור התוכנית קרוסלה, עם אברהם מור, חווה אלברשטיין וחנן גולבלט, על מכירת סוף־העונה של קרוסלה, וכבר מבי־אה סופר את אותה התוכנית ב־שידור חוזר.

● **הזוג המוזר (8.00).** מפיקיה של סידרה זו גילו, קצת באיחור, את השיטה ל־הצליח־בכל־מחיר: הם מביאים זמרים־שחקנים אורחים לתוכ־נית שלהם. פלייכס מקיים להקת אופרה של חובבים, מצליח ל־ריב עם הבאריטון של המקהלה שלו. כאן נחלץ אוסקאר לעזר־תו. אוסקאר משחק בייסבול עם זמר האופרה הידוע ריצ'־ארד פרדקינס, המגלם את עצ־מו בסידרה. הוא מביא אותו למקהלה של פלייכס, אולם פרד־קינס שובר רגל בעת מישחק בייסבול. עיקר הבעיות של

לינה הורן

חוזרת לבמה

מפיקי הפרק הזה: ללמד את זמר האופרה לשחק בייסבול.

● **החבובות מרחוב ההפתעות (8.30).** מביאות הערב הפתעה אמיתית. הזמ־רת לינה הורן התפרסמה לפני שנים רבות כבת זוגתו לתק־ליט של האריי בלפונטה, ו־השניים יצרו את הגירסה ה־טובה ביותר עד אז של פורגי אנד בס. הופעת הבכורה של הורן על מסך הטלוויזיה מזה שנים רבות.

● **יד ברזל חישור (ירדן, ערוץ 6, 8.30).** סידרה מצחיקה על שני אסי־

השכמה: אלוין
שעה 10.00

רים שהחליטו לחזור למוטב ולא תמיד מצליחים בכך.

● **ספינת האהבה (ירדן, ערוץ 6, 9.10).** הסידרה המצחיקה ביותר ה־מוקרנת בשבועות אלה באי־זור, על מה שקורה בספינת טיולים מפוארת. כדאי להפסיד למענה אפילו את החלק השני של מבט.

● **השכמה מאוחרת (10.00).** פרק נוסף בסידרה. בפרק זה מנגנים על ההצלחה של השבוע שעבר, עת הצילה גברת קאלברט הזקנה ילדה קטנה מסערה. עתה נפגשת קאלברט עם הורי הילדה, וב־עיקבות הפגישה מחליטה ל־עבור להתגורר לבד. ללא בנה, ובעיקר ללא נכדתה היפהפיה ג'ודי, המגולמת על־ידי השחק־נית רוזלין אלווין.

18. 9

יום שני

● **לחופש נועדו (5.00).** בטלוויזיה קיבלו ברצינות את איום שביתת המורים, והחליטו להמשיך בשידור הסרטים ה־זרוכים לילדים בימי שני אחר הצהריים, עד שיוחלט על בי־טול השביתה או עד שהיא תס־תיים. הסרט של השבוע מספר על שני ילדים אנגליים, ש־נמכרו על־ידי מישפחותיהם כי־משרתים־עבדים לרב־חובל של אוניה אמריקאית.

● **שואה (9.30).** הקטע המפורסם של חתונת רודי וייס והלנה, בטכס מסורתי ביער, כשהשובינים הם חבריהם ה־פרטיזנים, מוקרן בפרק השלי־שי של שואה, הערב. קטע זה עורר את חמת הדתיים בוועד־המנהל, שדרשו להוציאו מ־הסידרה, בגלל שאין הוא

שואה: אנילביץ
שעה 9.30

מדוייק מהבחינה ההלכתית. קטע מעניין נוסף הוא כיצד מלמד מפקד גטו וארשה, מרד־כי אניל'ביץ, את אנשי המחתרת להשתמש בנשק. השנה היא 1942. קארל וייס מועבר למחנה טרייזנשטט, ומהווה, יחד עם חבריו האמנים, כיסוי לזוועות הנאציות, כיסוי המוצג בפני מבקרי הצלב האדום. קארל עם חבריו מציירים במשך היום עבור התעמולה של יוזף גבלס, ובלילה — ציורים על זוועות הנאצים. אחד מחבריו של קארל מכר כמה מרישומים מחתרתיים אלה למישטרה הצ'כית. קארל וחבריו נקראים לחקירת־עי־ניים אולם אינם מוכנים לגלות את המחבוא של יתר הציורים. אגב, קטע זה היה הקטע הרא־שון של שואה שהוקרן בארץ.

מרדכי אנילביץ

מאמן בנשק

היה זה במסיבת השואה הידו־עה לשימצה, שאותה ערך ח"כ שמואל פלאטו־שרון בגן ביתו בסביון. ומהעבר השני של ה־עלילה: אריק דורף מתלונן על חוסר ההספק בהשמדת יהודים, מפעיל את התוכנית להרחבת מחנה אושוויץ ומורה להתחיל את השימוש בציקלון, הגז ה־מסווג בכותרת „לחיטוי בל־בד". במישור הרומנטי: אינ־גה מבקשת ממולר להלשין עליה שהיא יהודיה, כדי שתו־כל להאסר יחד עם קארל ב־טרייזנשטט. פרשת ה„שוב־מחדש" של היהודים מועלת אף היא בפרק זה. היידנראט מקבל הוראה „לספק" 600 יהודים ש־יועברו ל„שוב־מחדש". מת־ברר למחרת כי הרכבות מובי־לות, לאמיתו של דבר, למח־נות ההשמדה טרבלינקה ואוש־ויץ.

19. 9

יום שלישי

● **טלפא (5.30).** שיטפון של משקפיים. מאיר שלו ומוני אמריליו כתבו שני שירים על משקפיים, בעייה ממנה סובלים ילדים בגיל רך, כולל מאיר שלו בעצמו, שכתב את הסיפור: הנחש במשקפיים. את התוכנית מגישים בחן רב רחל („רוחלה") הפלר ואלי („הגבוה") גורנשטיין.

● **מהר יותר, גבוה יו־תר, חזק יותר (6.00).** לפני חודשים אחדים החליטו במחלקת־הילדים להפסיק את שידור מהדורת הספורט לילי־דים, המופקת על־ידי מחלקת הספורט. אלכס גילעדי הזמין סקר בין ילדים, שגילה כי ה־תוכנית היא הפופולארית ביותר מבין תוכניות מחלקת־הילדים, ומהר יותר, גבוה יותר וחזק יותר ניצלה.

● **9 בריבוע (8.00).** לטלוויזיה הגיעו תגובות רבות על הופעתו של עזריה רפפורט כאחד המשתתפים החדשים של התוכנית. מתברר כי הקהל או־הב את רפפורט, שהמיר באח־רונה את עבודתו בטלוויזיה ו־ברדיו למען מישרה של דובר המרכז הרפואי הדסה. אולם ל־כך לא היתה השפעה על מפיק התוכנית, יצחק („איציק") קול. ב־9 בריבוע של הערב לא מו־פיע רפפורט.

● **כל־בו־טק (8.30).**

ברטה: אלקאר
שעה 10.10

מפיק התוכנית, גדעון לב־ארי, יכול להיות גאה בתוכניתו. נר־אה כי כל מה שקשור בפירסום משפיע על שר־המישפטים שמואל תמיר. לאחר שצפה ב־תוכנית, שבה הועלתה הפרשה של אי קבלת המחאות על־ידי קופות בתי־המישפט, הורה תמיר לבדוק את הנושא מתוך מגמה לאפשר בעתיד תשלום בהמחאות.

● **ברטה (10.15).** בארץ אוהבים את התוכנית, למרות שבארצות־הברית היא בבחינת כישלון חרוץ. לשם ה־נסיון להגביר את הפופולאריות של ברטה ערכו מפיקיה שני שינויים. האחד: הם הוציאו מ־הצוות דווקא את מי שהיה ה־

ברטה מגיים

16 איש

שחקן הכי טוב בו, דאגה אל־קאר, מי שגילם את המפקח שילר. השינוי השני: הוספת עוד שחקני־מישנה. בסיפור של הערב יופיעו לצד ברטה עוד 16 שחקני־מישנה. כוכב אחר של הסידרה הוא השחקן טום יואל, המגלם את בילי, ה־שוטר בדימוס.

(המשך מעמוד 7)

רטית והחוש הבריא של הציבור הגנה יעילה על חופש־העיתונות.

ואילו בישראל, חסרים שני ה־מחסומים האלה גם יחד: אין חו־קה ואין מסורת דמוקרטית יציבה. הפוליטיקאים יכולים בכל עת להעביר בכנסת חוק חדש נוסף לסתימת־הפה, ובית־המישפט מצווה על הפעלת החוק — אם טוב, אם רע.

● העיתונאי מול השופט

ה יחסים בין השופט והעיתונאי מור־כבים יותר מאשר היחסים בין הפו־ליטיקאי והעיתונאי. מורכבים יותר — אך לא פחות מסוכנים.

בין הפוליטיקאי והעיתונאי קיים ניגוד־אינטרסים ברור ומבורך. הפוליטיקאי מפ־עיל את השילטון או שואף אליו, תוך הזדקקות תדירה לשיטות מפוקפקות. העי־תונאי הולך אחריו, אוסף מידע, תושף ומותח ביקורת.

בין השופט והעיתונאי אין ני־גוד־אינטרסים, אך יש ניגוד־אופי. זהו נושא שאין רגילים הדין בו, אך בהקשר זה חובה היא לעשות זאת. דומני כי פסקידינו של השו־פט משה לנדוי מטיל בעקיפין אור על תופעה זו.

השופט יושב בקודש־הקודשים של בית־המישפט. הוא אמור לשפוט על פי ראיות קבילות ובדוקות היטב. החוק נותן לו הנחיות ברורות לגבי קבילותה של כל הוכחה. הוא יושב על המדוכה של מישפט אחד ימים, שבועות, חודשים — ולעי־תים קרובות שנים. הוא מקדיש לתיק אחד מאות שעות. וכך צריך להיות.

בהופיע עיתונאי לפניו, רואה בו השו־פט — במודע או שלא במודע — מעין שופט־זוטא, האמון על אותם כללים. הוא רוצה שהעיתונאי יבדוק כל עובדה על כל צדדיה, יבחן את הראיות, ישמע את כל העדויות, ישקול וישקול שנית. אחר כך הוא מצפה מעורך־העיתון לשבת ב־דין, להחליט אם הראיות קבילות, לנתח כל פרט במאמר ולבדוק אם המאמר הש־לם מוכח לפרטי־פרטיו.

כאשר נסתבר לשופט, במהלכו של מישפט, שאין זה כך, הוא נד־הם ונזעם. איך אפשר לפרסם דבר, הנוגע לשמו הטוב של אזרח (ולגבי השופט, שר־האוצר הוא אזרח ככל אדם אחר), מבלי להע־ביר את המידע במסננת מדוק־דקת זו?

אין השופט יכול כלל להעלות על דעתו את שיטת־הפעולה של העיתון ההמוני המודרני. המעבד מדי יום אלפי עובדות, בלחץ כביר של זמן, בהמולה של עשייה מתוחה, כשמהירות הפירסום היא ציווי מוחלט. כל זה בערפל של אי־ודאות, מול פני צדדים שקרניים ודוברים אילמים.

לשם כך פועל מנגנון מורכב. שבו משתפים פעולה אנשים רבים, כך שידי־עה אחת ויחידה עוברת ידיים רבות — מן הכתב שהביא את החומר, דרך איש־השיכתוב שניסח את הדברים, העורך התו־רני שהחליט אם והיכן לפרסמה, האיש שנתן את הכותרת, אחר שהחליט לצרף תצלום — עד לעורך שרואה, מן הסתם את הידיעה בפעם הראשונה אחרי שהיא כבר הופיעה בדפוס.

קשה לתאר שני עולמות שונים יותר מאשר האולם השקט של בית־המישפט וחדר־הכתבים הרועש, הדומה דרך־קבע לבית־משוגעים. מבחינה זו אין הבדל בין ניו־יורק, המבורג, טוקיו או תל־אביב (אך יש, מן הסתם, הבדל בינן ובין מוסק־בה, טיראנה, פקינג ובגדאד, שם ממלאה העיתונות תפקיד שונה לגמרי).

השופט הנרעש שואל את העורך, בהש־תאות של חוסר־אמונה: „האם אתה רוצה להגיד לי שכלל לא קראת את הידיעה המשמיצה הזאת, שפורסמה בעיתונך? האם אין זה חוסר־אחריות הזועק לש־מיים?" ואילו העורך היה רוצה לשאול את השופט (ואינו מעז): „אם כבודו יצ־טרך בכל יום לשמוע מאה מישפטים, לשקול בהם את הראיות, לחקור בהם את העדים, להכריע בהם את הדין אחרי כמה דקות ולתת בהם את גזרי־הדין — האם כבודו לא היה טועה מפעם לפעם? וגם

שוויצריה על הפרק.

לארק שעון יוקרה שויצרי על פרק ידך – גם סכוי לטיסת־חלום לשויצריה.

מבצע חגים נוסח־שויצריה:

בקנותך שעון יוקרה שויצרי בדגמי נשים וגברים

GIRARD-PERREGAUX CERTINA CONSUL

דגמי קווארץ, שעונים מעוררים, שעונים נגד מים שעוני זהב ושעונים מוזהבים

בין התאריכים 8.9 – 31.10

- 20% הנחה חד־פעמית!
- הגרלת 2 טיסות־חלום לשויצריה כולל סיור במפעל ״סרטינה״
- הגרלת שעוני יוקרה שויצריים ★

★ כפוף לתנאי המבצע אצל השענים

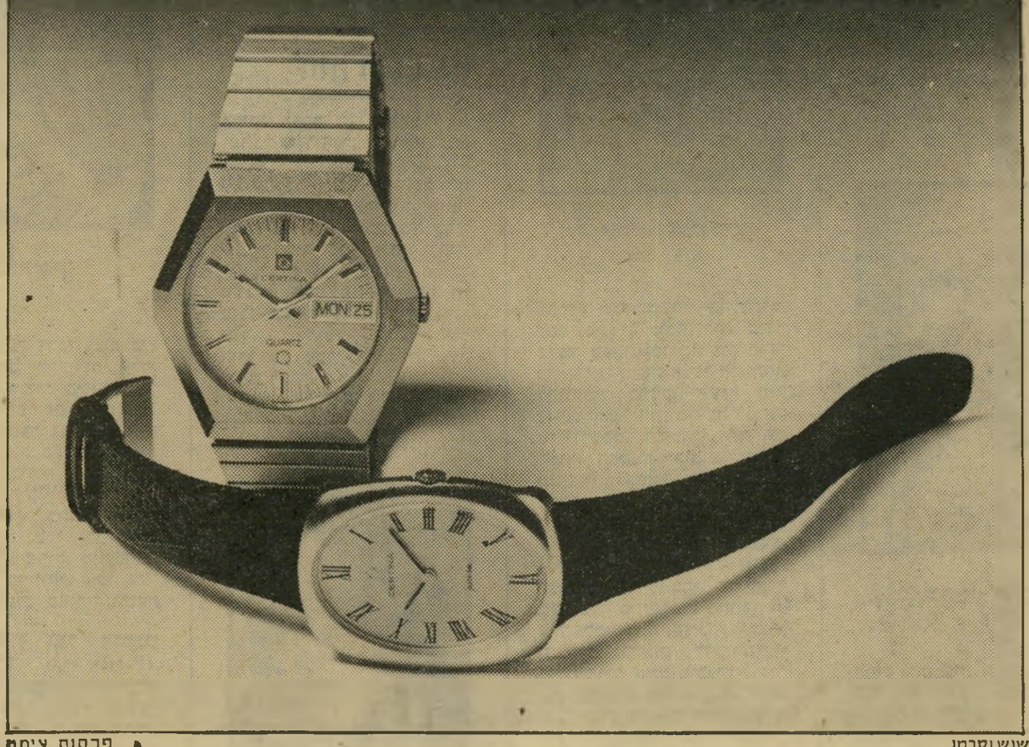

שוש וסרמן

פרסום צימט

חנויות המשתתפות במבצע — בני־ברק: פרידמן ברוך, רח׳ רבי עקיבא 52 ● **חדרה:** גולדהור ש.מ., שד׳ פלנטרין; כץ צ., רח׳ רוטשילד 38 ● **חולון:** ״שי״, אילת 36, מרכז מסחרי נאות רחל ● **חיפה:** בוטבול, רח׳ שמריהו לוין 10; לרנר מ., רח׳ הנביאים 31; מילר מ.י., רח׳ הרצל 50; פניק, א., רח׳ הרצליה 9; רוזנבלט, רח׳ נורדאו 31; תכשיטי ״אדית״, רח׳ הרצל 2; תכשיטי ״בוקסבאום״, רח׳ הרצל 55; תכשיטי ״חן״, רח׳ הרצל 30; תכשיטי ״מרכז״, שד׳ הנשיא 128 ● **ירושלים:** מלצר זכריה, רח׳ הלני המלכה 7 ● **כפר־סבא:** תכשיטי כץ, רח׳ ויצמן 119 ● **נתניה:** ביינשטוק י., רח׳ הנוטע 1 ● **ערד:** פלג מ., מרכז מסחרי ● **פתח־תקוה:** ברקוביץ ובנו, רח׳ מוהליבר 3; שנרך, רח׳ ההסתדרות 24 ● **ראשל״צ:** אלנר מ., רחוב רוטשילד 25 ● **רמלה:** פרידמן א., שד׳ ויצמן 100 ● **רמתיים:** ויזלברג — שען, דרך השרון 55 ● **רמת־גן:** ליכט י., רח׳ ביאליק 54 ● **רעננה:** תכשיטי ״רעננה״, רח׳ אחוזה 102 ● **רחובות:** ברקת, טלר 21. ● **תל־אביב:** ״אורום״ — לנגר, ח., רח׳ בן יהודה 125; ״טופז״, רח׳ דיזנגוף 121; ״עיטור״, רח׳ אלנבי 62; ״תן אור״, רח׳ אלנבי 71. **ובחנויות התכשיטים המובחרות.**

„רובקס"
הגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

מפט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

„רובקס"
הגיע מלאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

תן טרמפ לחייל

כיום, כמה אחוזים מפסקי־הדין של כבו־דו נופלים בעירעור, לעומת אחוז הידיעות שלנו המתגלות כמוטעות?

כך, בערך, עמדו אלופי מילחמת־יום־כיפור לפני ועדת־אגרנט. איך להסביר למישפטן מלומד, בדממה של חדר־ישי־בות נעול, את ערפל הקרב, את מבול הידיעות הסותרות, את המתח הנורא של המצביא כאשר אנשים נהרגים בסיטונות, את הלחץ הנפשי של אי־הוודאות, שבו צריך לקבל תוך שניות החלטות גורליות?

אין לי ספק שכימעט כל השופטים מבי־נים את חשיבותו של חופש־העיתונות — בתיאוריה. נוכחתי גם לדעת כי כמה שופ־טים מסוגלים להבין את פעולת העיתונות הלכה למעשה. אך האמת הפשוטה היא כי מרבית השופטים, ברוב הארצות, נל־כדים בסבך השוני בין שני המיקצועות.

● אומבודסמן

א ני מאמין כי רק אנשי־מיקצוע יכו־לים לשפוט באמת את החלטתו של עי־

אסיר ידלין
החלטה מסוכנת

תונאי ושל עורך־עיתון לפרסם דבר ב־נסיבות המסויימות שבהן היא נתקבלה.

אם להביא דוגמה מנסיוני האישי: ביום מסויים, בשעה מסויימת, קיבלתי את ההח־לטה לפרסם את הכתבה הראשונה של „פרשת ידלין". בדקתי מה הראיות שהיו אז בידינו, התייעצתי עם עמיתי חברי־המערכת, הזדקקתי לאינטואיציה העיתו־נאית של הכתב ושלי עצמי.

אני מודה כי באותו רגע לא הייתי בטוח שיש בידינו כל ההו־כחות, שהיו מאפשרות לי לעמוד במישפט. הייתי משוכנע כי חד־כרים נכונים. הייתי חדור אמונה כי חובתי כעורך־עיתון היא לפר־סם את הדברים, כדי להביא לי־חקירה מוסמכת. הייתי מודע מאד לאחריות המוטלת עלינו, אך גם לסיכון שאנחנו מקבלים על עצ־מנו, כבואנו להאשים אדם שנת־מנה זה עתה כנגיד „בנק ישראל".

אילו נגררתי באותו יום לפני שופט, והייתי מסביר לו את המצב לאשורו — אין לי ספק שלא היה מקבל את טענותי. אילו הסברתי את הדברים באותו יום לעורך־עיתון אחר, תוך פירוט החומר שבידינו, הבסיס לאינטואיציה שלנו וה־מידע שהגיע אלינו ממקורות שלא ניתן היה לגלותם — יתכן מאד שהיה מצדיק את החלטתנו.

כיום אין ספק כי אותה החלטה היתה תמרור בדרכה של העיתו־נות הישראלית, וגם של המישטר.

מכאן דעתי, כי בריאות המישטר הד־מוקרטי מחייבת את המעטת השימוש בחוק ובבתי־המישפט כאמצעים לפיקוח על העיתונות, ואת הקמתם של מוסדות מייוחדים, שזה יהיה תפקידם הבילעדי.

מסיבות שלא אפרט אותן כאן, אין דעתי נוחה לגמרי ממוצעת־העיתונות ה־קיימת. אך זהו הכיוון הנכון. יתכן שיש צורך במוסד של אומבודסמן לעיתונות, איש־מיקצוע שיוכל לבחון את שיקוליהם של עיתונאים ועורכים, לפסוק במהירות אם נגרם עוול למישהו, ולקבוע כיצד יתוקן העוול לאלתר.

יש לכך כמה נימוקים טובים, נוסף על אותם שכבר מניתי:

● **המהירות היא גורם חשוב.** איזה ערך יש להחלטה של בית־מישפט, שלוש שנים אחרי פירסום הדברים שגר־מו — בשגגה או בזדון — לפגיעה בשמו הטוב של אדם? תיקון בולט בעיתון, שבוע אחרי הפירסום, חשוב לאין שיעור יותר מאשר תשלום פיצויים אחרי חמש שנים — אם הכוונה היא באמת לתקן את שמו של הנפגע, ולא לעזור לו להתעשר ממישגה של עיתון.

● **רוב הדיבות הן תקלות, לא פשעים.** פשע הוא דבר שנעשה בזדון. הדיבה העיתונאית היא, כימעט תמיד, מישגה הנובע מטעות בשיקול. ממידע כוזב של מישהו (שאת זהותו לא ניתן לגלות). כשם שחלק מתאונות־הדרכים אינן נובעות מאשמתו של מישהו, אלא מהצ־טברות מקרית של גורמים שאין שליטה עליהם, כך נובע חלק ניכר של המישגים העיתונאיים מתקלות בלתי־נמנעות. ניתן כמובן, לחסל את שתי התופעות — על־ידי הפסקת כל התנועה המוטורית, ועל־ידי סגירת כל העיתונים. האם זה כדאי?

● **הפרופורציה היא הקובעת.** אם מגלה עיתון תופעה בעלת חשיבות לאומית מכרעת, והדברים הם אמת — יש למחול לו על אי־דיוקים פעוטים, שהש־תרבבו בפירסום. שונה לגמרי המצב אם הכתבה עוסקת בעניין החסר חשיבות חב־רתית, ואילו אי־הדיוקים מצטרפים לדיבה גדולה. כיום מאפשר החוק את תלישתה של עובדה אחת קטנה מסידרה ארוכה של מאמרים, והפיכת עובדה זו למיפלצת של דיבה.

● **המטרה היא תיקון העוול, לא הריסת העיתונות וכבילת חו־פש־העיתונות.** זה חייב להיות ברור. בבית־המישפט מפליג עורך־הדין של ה־נפגע בנאומים של זעם וקיטרוג, תובע „להטיל עונש מרתיע", „לשים קץ להפ־קרות עיתונאית", „למען יראו ויראו". תוך כדי כך נשכח לגמרי שהחוק נועד, כביכול, למנוע עוול לאזרח ולתקן עוול שנגרם — ולא לפגוע בכלי החיוני של הדמוקרטיה, ששמו עיתון.

תיקון העוול אינו צריך לגרום להפחדת עיתונאים — ציבור שאינו לוקה, בדרך כלל, בעודף של אומץ־לב. עיתון שאינו חושף דבר, שאינו מותח ביקורת, ההולך אחרי השילטון ככלבלב נאמן — חזקה עליו שלא ייכשל בדיבות. החוכמה היא לעודד עיתונות לוחמת, חופשית, תוק־פנית — ובכל זאת אחראית ושקולה.

זה אירוני, אפלטוני, שאינו יכול להתגשם כמעט. אך יש לשאוף ולחתור אליו בכל יום.

● להזדעק

ן סיכום: **המאבק על** חופש־העיתו־נות נמשך. אין הוא יכול להעצר אף לרגע. כי ברגע שהוא נעצר, נסוג חופש זה כאדם המנסה לעלות במדרגות חש־מליות יורדות.

הלחצים נגד חופש־העיתונות הם כבי־רים, אוטומטיים, בלתי־פוסקים. המאבק נג־דם צריך להיות בלתי־פוסק ובלתי־גלאה.

עתה הוקך ומתחדש המאבק מ־חדש. יש מזימות שונות, בשלבים שונים של ביצוע, להחמרה נוספת של חוקי סתימת־הפה.

בראש מישרד־המישפטים עומד שר ש־הוא עצמו חולה־פירסומת, אולי יותר מכל איש־ציבור אחר בארץ, ושהקדיש את מי־סב חייו ואת מרבית מירצו להשגת פיר־סום עיתונאי — אך הנראה כעויין לעי־תונות יותר מכל קודמיו.

הכנסת היא עלובה — וכנסת עלובה היא מכשיר מסוכן, כשקיימת האפשרות לסתום את הביקורת באמצעיות חוקים.

ואילו בית־המישפט מפרש את החוק כפי שפירש במישפט חברת החשמל נ. הארץ — והדבר צריך להדליק אור אדום על שולחן־העבודה של כל עורך־עיתון בישראל.

אני סבור כי על ציבור העיתונאים להז־דעק, כפי שלא נזדעק מאז נתקבלה הגיר־סה המקורית של חוק לשון הרע. ואין זה עניין לעיתונאים בילבד, אלא לכל אדם החרד לעתיד הדמוקרטיה הישראלית.

יש צורך במאבק.

ARRID®
אותך הדיאודורנט האהוב על האמריקנים ינבוש!

אחרי הפעם הראשונה עם "אריד" תשתמשי בו תמיד.

"אריד" דיאודורנט ריחני - יבש, רגיל וכדורי (ROLL-ON).
והלהיט האחרון - אריד אבקה קלה.
רעננות ריחנית למשך כל היום!
"אריד" מוצר יוקרה של קרטר וואלאס, אמריקה.
להשיג בפרפומריות, בתי־מרקחת וברשתות השיווק.
הפצה: ברק מפיצים בע"מ.

חלום של מיליון

השבוע בהגרלת הפיס
חלום שיכול להפוך למציאות
פרס ראשון
מיליון לירות
סך כל הפרסים
7.212.000 ל"י
הערב גם החלום שלך יכול להפוך למציאות
מפעל הפיס

„רובקס"
הגיע מיאי חדש של הצלחות הנפלאות של „רובקס"

טפט „מורלה"
קיים רק קטלוג אחד של מורלה היזהרו מחיקויים.

נסיכות המים 78' חוגגות - אבל הפעם

בחג'גה פרטית משלהן - ולא עבור הקהל

סוף המירוץ

ג'ודי ג'וקי יהודית נגר, מלכת המים לשנת 1978, תופסת את מקומו של המקום, העמוס תקליטים ומכשירים אלקטרוניים, המאפשרים פעלולי קול מגוונים. הדיסק־ג'וקי בתא השידור של מועדון הדיסקו הנתנייתי

מלכה בדמוס אורלי חידה, מלכת המים 76' רוקדת בחברת מנכ"ל גלי, גבי אורון.

שגעון המוסיקה על רחבת הריקודים נס־חפות המשתתפות בתחרות מלכת־המים 78' בקצב המוסיקה, רוקדות ריקוד קבוצתי מסוגנן, כשנטלה רז, נציגת נתניה בתחרות (**קיצונית מימין**), שהיא אורחת קבע במקום, מלמדת את התנועות המקובלות במקום. **למטה:** שניים מחברי להקת **שמפיין** עם יהודית נגר והספר ג'ימי.

בפעולה יהודית נגר מפגינה כר־חה בריקודים, בחברת מיכאל בראון, מנכ"ל **אינטרקוסמה־וולה.**

ה שיא הוא קצר. לכמה דקות ניצ־בות הזוכות על דוכן־המנצחים, כת־רים לראשיהן, זרי־פרחים בידיהן, וחיו־כי אושר על שפתותיהן. הקהל מריע ומוחא להן כף. הצלמים עטים עליהן ומ־סגווירים את עיניהן בהבזקי מצלמותיהם.

ואחר־כך נשארים רק זכרונות, החוויות והצילומים. הצניחה חזרה אל השיגרה ו־היומיום היא חדה ומהירה.

אבל זה יכול להיות גם אחרת. סיומה של תחרות מלכת־המים 1978 היה שונה מהורדת המסך השיגרתית. אחרי שהגיעו לקו־הגמר, נותר למתחרות לרוץ עוד כיברת־דרך — אבל הפעם לא לשם התח־רות אלא להנאה בילבד. שלושה שבועות אחרי הסיום הרשמי של המיבצע השנתי המסורתי של העולם הזה, התקיימה חגי־גת־הסיום הבלתי פורמאלית של תחרות מלכת־המים לכל עשרות האנשים שנטלו חלק במיבצע: המארגנים, נותני־החסות, האמנים, פועלי־הבמה והמשתתפות, כמובן. היא נערכה במקום שאין הולם ממנו להשראת אווירה עליזה ומצב־רוח — המקום, מועדון הדיסקו הנתנייתי, שמאז חנוכתו לפני מיספר חודשים הפך ליעד

חיוך של מלכה יהודית נגר, **מלכת המים 1978**, צוחקת במלוא פיה במסיבה שנערכה למשתתפות בתחרות במועדון הדיסקו הנתנייתי. מאז בחירתה עלו מניותיה של יהודית כדוגמנית־מבוקשת, והיא היתה אחת המצליחות ביותר בשבוע האופנה הישראלי. משני צידיה של יהודית יושבים חברת להקת **שמפיין** והחבר האישי שלה.

נשיקה מעניק אברהם גינדי, בעל חברת הבניין מראשון־לציון, למירי זכרוני, מארגנת התחרות.

חיבוק יכולה ניקול כנפי מקיבוץ גלי־עם לאפשר סוף־סוף לחבר הפרטי שהוא מתנדב מדרום־אפריקה.

של עליה־לרגל לחובבי הבילויים מכל הארץ. המקום, הוא מועדון־חברים אקס־קלוסיבי, שעוצב ותוכנן בסיגנון מועדוני הדיסקו החדישים והנוצצים בעולם.

שם, באירוחם הלבבי של בעלי המקום ועובדיו, יכלו נסיכות־המים של 1978 להיות, בפעם הראשונה במהלך המסע הארוך והמשותף שלהן אל הכתר, משוחררות וחופשיות. שוב לא היו צריכות לפזר חיוכים מאולצים או לצעוד על פי חוקי המסלול; להתאמץ כדי לשאת־חן או לזכות באהדת הקהל. הן יכלו להיות הן עצמן, לבלות בחברת חבריהן הישיים, לרקוד עד אובדן חושים, לעלוז ולהשתעשע ככל העולה על רוחן. התארים והכתרים לא הפרידו ביניהן. ההתנסות המשותפת בחוויות התחרות, שהתמשכה כימעט על פני חודש תמים, הפכה אותן לחבורה מלוכדת.

על הרקע של התפאורה האולטרא־מודרנית של המועדון הנוצץ, לצלילי מוסיקת הדיסקו הלוהטת ביותר, ניתנה להן ההזדמנות לפרוק את מיטעני המתח וההתרגשות שהיו מנת חלקן בתחרות. הן יכלו לסכם לעצמן: אף אחת מהן לא עזבה את התחרות כשם שהגיעה אליה. כל אחת זכתה במשהו חשוב ביותר מכתר סמלי: ביטחון־עצמי, מעגל רחב יותר של ידידות וידידים, ומיטען זכרונות בלתי נשכח.

סוף המירוץ הפך לסוף של חיוכים.

מלכות הקצב מלי כהן החיפאית (**למטה**) ויהלומית כראון מהרצליה (**למעלה**), מוצאות לעצמן פורקן מהמתח שהצטבר.

החיננית סלי שעשוע מפרדס כ"ץ, שזכתה בתחרות בתואר הנערה החיננית ביותר, הצליחה לחדור **להמקום** בג'ינס שאינם מותרים בדרך־כלל במקומות בילוי כגון אלו.

הסגנית דליה נוריאל, שנבחרה כסגנית השנייה של **מלכת המים 1978**, בשימלה שתפרה במו ידיה, רוקדת במרכז רחבת הריקודים של מועדון־החברים הנתנייתי.

רחל מרחלת על כל העולם

שתי תאונות לדוגמנית

אולי שאלתם את עצמכם לא פעם, בזמן האחרון, מה קרה לדוגמנית־הצעירת **איריס דוויידסקו**. מה קרה שלא רואים אותה ולא שומעים עליה. בזמנו היו לה תוכניות מרחיקות־לכת, ופיתאום — שקט. ובכן, לידיעתכם, איריס היתה מעורבת בתאונת־דרכים וניפצעה קשה. את אר־בעה החודשים האחרונים העבירה, לא־כל־כך בנעימים, בבית־חולים. עתה יצאה משם, כשהיא בריאה ומתוקנת, כדי לסיים אחת ולתמיד, את הרומן הסודי שאותו ניהלה בשנה האחרונה. מי היה האוב־ייקט? את התשובה שומרת איריס בסודי סודות, פשוט מפני שלדבריה הוא לא אוהב פירסום.

השניים, כידוע, גרו בצוותא, אך עתה הכל חלף עבר ואיריס נראית, משום מה, עצובה. כדי להתגבר על העצבות מתכ־ננת איריס לחזור ולדגמן, ואולי לממש תוכנית ישנה שלה: לפתוח בוטיק־סלון בביתה.

איריס דוויידסקו
4 חודשים בבית חולים

חמישה ימי שיכרון

תנחשו מי באה ארצה, לביקור, ועש־תה גלים גבוהים וגועשים בחמישה ימי שהייתה כאן? נכון, הרוזנת המפורסמת **כריסטינה פאלוצי**. היא אוהבת את ישראל בכל ליבה וברצינות, ומודה בפה

משה שגיב
מיספר 3

מלא, שאלה הם הגברברים הישראלים המהווים את מוקד המשיכה לארץ הקודש. **שאולי וייצמן** ו**אייב גיליעדי** היו, כידוע, מידידיה הקרובים של הרוזנת הבלונדית קטנת־הקומה בביקוריה הקוד־מים בארץ.

עתה שמה הרוזנת עינייה בחתיך אמי־תי, שחרחר, שיש לו עיניים גדולות, כחו־לות, שעושות טוב־על־הנשמה לכל מי שמביט בהן. קוראים לו **מוישה שגיב**, איש פירסום ויחסי־ציבור. השניים הכי־רו במועדון־לילה תל־אביבי, ומאז לא נפרדו זה מזה. אומנם חברים של השניים יודעים לספר, שזוהי סתם ידידות יפה, אבל מי מאמין לסיפורים?!

כשתם הביקור חזרה הרוזנת לארצות־הברית, ומי אם לא מוישלה מתכנן גם הוא נסיעה לשם? ציפור קטנה לחשה לי שהיא, הרוזנת תעמיד לרשותו את דירתה בניו־יורק.

רוזנת כריסטינה פאלוצ'י
יותר טוב

פנטומימה בעננים

יורם בוקר הוא דמות תל־אביבית בוהמית ידועה. הפנטומימאי הנ"ל, מה־ידועים בארץ, יושב לו מזה שנתיים על תקן של גרוש, **אב** לשתי בנות, שה־בכורה ביניהן בת **ארבע־עשרה**. הרבה דיברו והרבה סיפרו עליו, על יורם בר־קר, אבל סיפורי זה הוא סיפור אהבה בה"א הידיעה שסופר עליו.

מזה כחודשיים מסתובב לו יורם עם צעירה בת 24, בשם **עירית**, בוגרת להקת־פיקוד־דרום ותלמידת השנה השלי־שית בבית־צבי ברמת־גן. עירית, שהיא נמוכת־קומה ובעלת שיער קצוץ, כנראה עשתה לו משהו ליורם, כי הוא מס־תובב כשראשו בעננים. שניהם מאכלסים דירת רווקות עליזה, צמודים זה לזה במשך כל שעות היממה ונראים כמי שער־שים חיים משוגעים.

נכון שהם מדברים כבר על חתונה, אבל השיחות על כך עדיין לא ניכנסו להילוך גבוה.

הלב השבור

אמנון אנג'ל
תחרות עם פול סיימון

על **יעי טבת** שמעו רבים, ואת שי־רתה שמעו רבים עוד יותר. אז לא תת־פלאו אם לאחרונה נדם קולה, או, נכון יותר, רחק לו מן הארץ. יעל הבלונדית, הבת של העיתונאי **שבתי טבת** ושל אשתו, מנהל הווראיטי בישראל, **אורה טבת**, יצאה לה לניכר, למצוא מולדת חדשה בארצות־הברית־של־אמריקה.

כששמעתי על כך, חשבתי שיהיה לה עצוב שם. בארץ השאירה יעל, שהיתה דיילת אל־על, את מנהל המיפעלים **אמ־נון אנג'ל**, כשלב שניהם שבור מהפרי־דה, המאיימת להיות ממושכת. אבל הדיוו־חים האחרונים שקיבלתי, גם מהארץ וגם מאמריקה, מספרים שאין כל כך לבבות שבורים. אמנון נראה כשהוא יוצא ומבלה עם כל חתיכה־הראוויה־להתכבד. המופיעה בקו ירושלים (שם הוא מתגורר) תל־אביב (שם הוא פעיל במיוחד). על יעל, לעומת זאת, מספרים לי שהיא התמקמה לה לא רע בניו־יורק, ושדירתה הפכה להיות מיפגש לחברים. בין היתר, פוק־דים את הדירה של יעל הזמר **פיד סיי־מון**, שהפך להיות כימעט דייר־מישנה שם, והשחקן **יודי אלן**, שרוצה לתפוס את מקומם של סיימון ושל אנג'ל בליבה של יעל.

אני לא אתפלא אם יום אחד יגיע לארץ שדר אס־או־אס: קחו את יעל חז־רה לישראל הקטנטונת, היא משגעת לנו את אמריקה הגדולה.

הכל בסדר

לפעמים, כשקוראים רכילות על היא והוא ועליהם, יש סיכון מסויים שתקום היא או יקום הוא או הם, ויגידו לא נכון, לא דובים ולא יער. ובכן, לפני שאני כותבת אני שואלת. ואם היא או הוא או הם עונים לי ומדברים לעניין, אתם שומעים גם את הצד שלהם, אבל כשהם לא מוכנים לדבר, נשאר לקרוא השמועות.

והנה עוד אחד מהסיפורים שמסתובבים חופשי ואין עליהם אישור רישמי של הנוגעים בדבר. הם, רבותי, לא מוכנים לדבר. אולי איתכם כן, אבל אתי בשום פנים ואופן.

הפעם אנו חוזרים למישפחת רווח. שם חלים כל הזמן שינויים במישפחה. לפני זמן לא רב שמענו ששחקן **זאב רווח** עזב את אשתו לטובת **ליאורה טיקוצ־קין**, דיילת אל־על והשחקנית ששיחקה לצידו בסירטו האחרון שרגא קטן. אז אמרו כולם שלמענה הוא עזב את הבית ואת אשתו **שולה**, ושניהם מנהלים רומן מסרטים.

אבל ראה זה פלא, השמועות הוחלפו, ועכשיו שומעים סיפור חדש. אין ליאורה — ואין ציפורים. הכל פשוט לא נכון. זאביק בבית, עם אשתו שולה, והכל מת־נהל שם על מי־מנוחות. אז איפה הוא היה? נו, שאלתי את עצמי, וגם אתם שאלו את עצמכם. אבל שמועות או לא, המישפחה מאוחדת מחדש, אז מה צריך יותר מזה? טוב קצת חופש מפעם לפעם. אבל לא צריך לקלקל מישפחות, נכון?

ואם אתם רואים את זאביק או שומעים ממנו, שאלו אותו במקומי. אולי לכם יספר.

רחל מרחלת על כל העולם

הרומן של ג'ון באאז

אייבי נתן אומנם לובש שחורים, אבל הוא לא חס־וחלילה באבל. לא ולא, הוא פשוט לובש שחורים כמו הרבנים שלובשים שחור עד שהמשיח יבוא. אייבי לובש שחור עד שהשלום יבוא. זו המחאה הנוכחית של ספן השלום. את כל שאר הבגדים שלו הוא איחסן, ובינתיים הלך לחנות והלביש את עצמו בשחור: תחתונים שחורים, גרביים שחורות, נעליים שחורות, חולצות, מיכנסיים. הכל בשחור.

נו, אז אם תראו אותו כזה שחור, שלא תיבהלו. הוא עושה את זה למען השלום, וחוץ מזה זה מתאים לו שיגעון.

כך גם חשבה הזמרת **ג'ון באאז**, כשביקרה בארץ. הסיפור שהיה עם באאז החל כולו בזה שהיא מזכירה לאייבי את אהבתו היחידה בחיים, בחורה ספרדיה בשם **ניוויוס** (שילגיה). ניוויוס זו היתה מלצרית במיסעדה של אייבי דאז, קלי־

אייבי נתן
מזל שחור

פורניה. עד היום הוא מבכה על זה שנתן לה לנסוע חזרה לספרד ולהתחתן עם גבר.

בגלל ניוויוס התחיל אייבי את התקופה הפיוטית של חייו, לכבודה וביגללה כתב ספר והחל מצייר. „היה בה הכל בבחורה הזאת" ככה הוא מצהיר וכשהגיעה ג'ון באאז ארצה, מייד הזכירה לו את אהובתו משכבר, ואייבי החל מחזר אחרי הזמרת בשיא הרצינות הנוסטאלגית שלו.

רומן לא יצא מזה. אבל לפחות יש לו היום הערצה למישהי חדשה. „היא אשה בכל רמ"ח אבריה" אומר אייבי, ואיזה קול מושלם. ממש לא־ייאמן שבבן־אדם אחד מתחבא כל טוב כזה." אייבי חיזר וחיזר, אבל הם כיום רק ידידים טובים. וזאת משום שבאאז הגיעה ארצה עם צלם גרמני צעיר, שעשה רושם שיש שם סיפור־אהבה ביניהם. אבל אייבי כועס על שמועת הזדון הזו. „מה פיתאום? הוא סתם ילד!"

אז אולי כדאי להזכיר לו, שעכשיו ה־אופנה נשים מבוגרות עם בחורים צעירים.

נעליים במצב טוב

בלהה דווידוביץ ויעקוב ארביב
סוף עליז

הרבה הרבה מביניכם מכירים את **בלהה דווידוביץ**, בתו של בעל המוסך הידוע ואשתו־לשעבר של **דני לרנר**, מבעליה־לשעבר של מיסעדת הדראגסטור. בלהה זו היא בלונדית עליזה ויפה, שמבלה, מוכרת, ונראית בכל מקומות־הבידור בארץ.

בקיצור, יש הרבה חדשות בחייה של הגרושה העליזה. לא שדני חזר ארצה להתחתן מחדש, אלא שהיא מצאה את אהבתה החדשה בחיים, ולא מותרת עליה.

האהבה הזו היא גבר בן 42, סוחר נעליים שעוסק בייבוא וייצוא. השניים הכירו לפני כחצי שנה אצל חברים, ושמו **יעקב ארביב**. נכון, יש קירבת מישפחה בין **אבי ארביב** אחד ממנהליה כיום של הדראגסטור לבין החתן המיועד יעקב. קירבה רחוקה אומנם, דרך האבא של אבי, וזה מה שסוגר את המעגל.

השניים קבעו אומנם תאריך לחתונה, אבל מפחד מעין־הרע הם מסרבים לגלות אותו. מה שהם כן מוכנים לספר זה שהם עומדים לצאת לחו"ל, לטיול ועסקים.

מובן שעם הילדים תישאר מטפלת־עם־לינה, מה שמראה לכם שבלהה מסודרת והיא במצב טוב מאד. אני מכירה גרושות רבות שהיו מוכנות להיכנס לנעליים שלה ושל סוחר־הנעליים שלה ברגע זה.

ירח־דבש בנפרד

לא יכול להיות שלא שמעתם על מישפחת בוקסר. נכון אלה שהיו מראשוני הבילויים ויסדו את נס־ציונה והתפרסמו כשקברניט אל על **אורי יפה** הזכיר אותם באחת מתוכניות תשע בריבוע. מתוך מישפחה זו יצאו גם **חפיה יזובסקי** המפורסמת אמו של תת־אלוף **יאיר**, הנ"ל ניספח שלנו בוושינגטון, שעשו עליה תוכנית שלמה של אלה הם חייך. ובכן. המישפחה הוותיקה והמושרשת הזו חגגה בשבוע שעבר, בחצר הסירה המישפחתית שלהם בנס־ציונה, את חתונתו של הבן **אהרלה בוקסר** עם **טושי הרשנהרן**. ואם אהרלה מוכר בזכות הייחוס של ההורים שלו, הרי טושי מוכרת בהחלט בזכות עצמה. היא אשת יחסי־הציבור, צעירה בלונדית יפה ונחבאת אל הכלים, שאין אמן בארץ הזו שלא מכיר אותה באופן אישי ושלא עבר טיפול נאמן תחת ידיה, במיסגרת תפקידה כמובן.

אבל לא שלטושי אין ייחוס משלה. ועוד איך יש. אביה, **שלמה הרשנהרן** היה בעל תחנת־דלק וידיד קרוב של הוריו של אהרלה בוקסר, וטושי הכירה היטב

אהרל'ה בוקסר וטושי הרשנהרן
ממבט ראשון

ממבט ראשון. ומאז, שנתיים ימים, הם היו צמודים זה לזו עד הסוף המוצלח שאירע, כאמור, בשבוע שעבר.

בני־הזוג מתגוררים בדירת־הגג היפהפיה שירשה טושי מאביה המנוח בצהלה. החתן עובד בפרדס המישפחתי וממשיך את לי־מודיו, והכלה ממשיכה את יחסי־הציבור והעסקים כרגיל.

גם את ירח־הדבש שלהם בילו השניים בצורה מקורית. מייד אחרי החתונה נסעה טושי עם מכונית האוטוביאנקי שלה לב־

לות בפסטיבל־הפופ בנואייבה. רק חזרה, נכנס אהרלה למכונית הפולקסוואגן שלו וירד לדהב כדי לצלול. שכן חוץ מטושי, הצלילה היא אהבתו השנייה בחשיבותה.

לא צריך יהלומים עשירים

על **דוזי עזרא** סיפרתי לכם כבר לא פעם, הבחורה הזאת מפתיעה אותי כל פעם מחדש, בהתחלה היא הוציאה לי את העיניים בשיסתיות כשהייתי רואה אותה כל פעם עם חתיך אחר, כל אחד יותר יפה מהשני ויותר עשיר. כי לדולי היה הובי ולהובי הזה היו חוקים שהיא לא עברה עליהם, רק יהלומים, ורק ידועים עשירים ויפים.

לא פלא שהיא מעוררת קינאה בלב כולם, וזאת בנוסף להצלחות בעסק הפרטי שלה ולעובדה שעשו ממנה „מתכננת האופנה של השנה."

אבל עכשיו היא הכניסה אותי לשוק כללי. כל החוקים נשברו וכל זה ביגללה

דוזי עזרא
בחירה טובה

את חותניה לעתיד. אלא מה? את חתנה לא הכירה. אבשלו דווקא רצה מאד לשדך בין בנו הסטודנט להנדסה לבין הבת היפה של בעל תחנות הדלק אך טושי, כיאה לצעירה מודרנית, סירבה בכל תוקף ללכת על שידוך.

והנה התערב הגורל, ויום אחד היא הגיעה לבית הבוקסרים, לגמרי במיקרה, וכמו שראתה את אהרלה עומד על גרם־המדרגות של הבית הגדול, התאהבה בו

של אהבה יפה ורועשת. נגמר לה פתאום מהיהלומנים שהם אולי עשירים ויפים אבל מאד משעממים, ועכשיו רבותי היא בעולם האדריכלים שהם לא כל כך עשירים אבל נחמדים. לא סתם אחד כזה מהקליקה הישנה, שיזכיר לה יהלומן, אלא להיפך: יפה צעיר וחתיך, נתנייתי ששמו **מומי רנגלר**. הוא אומנם עובד במישרדו בתל־אביב אבל מתגורר בדירת־הפאר שלו ב־נתניה. השניים הכירו לצלילי ריקודי ה־דיסקו במועדון שבעיר מגוריו של טומי, ומייד נדלקו זה על זה, עשו עיניים ובין קצב לקצב נולדה האהבה.

עכשיו יש לדולי בעייה: היא נוסעת בקרוב לסיבוב הופעות עם הקולקציה שלה בעולם. ואז מה יהיה על טומי שלה? אבל טומי, מצידו, פתר את הבעייה. הוא הבטיח לה שהיא לבד לא תיסע, ולכל מקום שאליו תלך יילך הוא איתה. אז מה יהיה על האדריכלות בארץ?

אהבה ים־תיכונית

יוכי שטן היא בחורה על הכיפק, עוברים עליה דברים, ועוד דברים, ואולי עוד קצת דברים, והכל רבותי בשקט מופתי. אז הפעם יש לי בשבילכם סיפור מהסרטים על שחורת־השיער וקטנת־הקומה הזאת. היא מאוהבת. אז מה? תשאלו את עצמכם, כל בנאדם שני בארץ מאוהב.

אבל לא, ליוכי יש אהבה ים־תיכונית משהו לא רגיל, מיוחד ואמיתי. היא מאוהבת בסוכן־נסיעות יווני ושם, רבותי, האהבה התגלתה דרך האוויר.

מעשה שהיה כך היה: יום אחד חזרה יוכי מהאיים היווניים מחופשה קצרה, ובמטוס היא פגשה את... את שמו איני יודעת ואת יוכי אי־אפשר לשאול, כי היא שוב מבלה באיים הנ"ל.

ואחרי ששם הוא והיא החליטו שהאחת לשני והשני לאחת, החל המירוץ המטורף בין יוון לישראל. היווני התחיל (וזה שהוא חתיך שמעתי מהשיונית שלי, שהעבירה לי את הסיפור) טס חינם, ומטס את יוכי שלו גם־כן חינם. הם מבקרים זה אצל זה, והעניין פועל אצלם כך: שבוע אחד יוכי ביוון, ושבוע שני היווני בציון.

כמה זמן הם ימשיכו בטיסות האלה איני יודעת, אבל מקורביה יודעים לספר שכנראה לא לאורך ימים, כי כבר מתבשלת שם חתינה. השאלה רק מי יעבור לגור איפה. ליוכי, כידוע, יש שני בנים מנישואיה ל**דויד רחמינוב** היהלומן, והיא גרה בפנטהאוז משגע ברמת־גן, שעליו יהיה קשה לוותר אפילו ליווני.

ואם כבר מדברים על בעלה הראשון, דויד, ראוי לומר לו באותה הזדמנות־חגיגית מזל טוב. לפני כחמישה חודשים נשא דויד אשה, את **יהודית** וכבר יש להם בת. מזל טוב למישפחות שטן, רחמינוב וצאצאיהם וכו'.

שנה 42 י"א אלול תשל"ח, 13.9.78 מספר 2141 המחיר: 15.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

אחרי שביטלה את נישואיה למולטי־מיליונר

נישאת מאנדי שאולי למרקיד דיסקוטקים

מאנדי שאולי
וז'אן-שארל

בעל חדש למאנדי